

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน
THE REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES
“BAN RAI PLAI FHUN”

SITING BAI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
พ.ศ. 2563

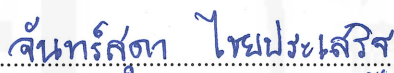
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน
THE REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES
“BAN RAI PLAI FHUN”

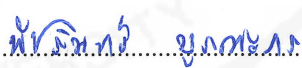
SITING BAI

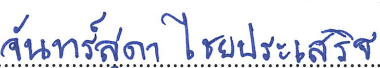
ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

รองศาสตราจารย์ ดร.มณีนี ปรมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บูรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บูรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน

SITING BAI 616111

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ, อ.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน โดยศึกษานวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ ธาราหิมาลัย ดวงใจอันดี ปฐพีเล่ห์รัก และวายุภักคมนตรี

ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันสะท้อนให้เห็นสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมชนบทในด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ของคนไทย คือ ที่พักอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีบ้านตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชนชั้นของตนในสังคม และลักษณะของบ้านยังสะท้อนให้เห็นว่าได้รับอิทธิพลแบบบ้านมาจากตะวันตก อาหารการกินได้สะท้อนให้เห็นว่าอาหารมีความอุดมสมบูรณ์ อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ และอาหารยังเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การประกอบอาชีพมีความหลากหลาย และมีความอิสระในการประกอบอาชีพ มีกิจกรรมนันทนาการที่สะท้อนให้เห็นว่าวัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการและการจัดกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ 2) ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร มีทั้งการคมนาคมทางบก น้ำ อากาศ และการโทรคมนาคม สะท้อนให้เห็นว่า การคมนาคมและการสื่อสารมีความหลากหลายสมบูรณ์ และมีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี 3) ด้านการศึกษาสะท้อนให้เห็นความหลากหลายของสาขาวิชา และความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษา 4) ด้านวัฒนธรรมความเชื่อและประเพณี ได้สะท้อนให้เห็นคนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ก็มีศาสนาคริสต์แทรกอยู่ มีประเพณีเกี่ยวกับชีวิต และประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีความเมตตากับความกตัญญู และ 6) ด้านปัญหาของสังคมไทย ได้สะท้อนให้เห็นปัญหาของสังคมไทยทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการพนัน และปัญหาความยากจน

ด้านอิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน พบว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของการศึกษาเรียนและกระตุ้นให้ประกอบอาชีพ ได้สั่งสอนให้มีคุณธรรม ความกตัญญู มีน้ำใจ จิตใจดีงาม สั่งสอนมารยาททางสังคมและตักเตือนไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ได้ปลูกเร้าให้รักชาติและปลูกเร้าให้ร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้อง ทั้งยังได้ชี้แนวทางให้รักษาสิ่งแวดล้อม ชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่น

คำสำคัญ : นวนิยายชุด นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ภาพสะท้อน

THE REFLECTIONS OF THAI SOCIETY IN NOVEL SERIES “BAN RAI PLAI FHUN”

SITING BAI 616111

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JANSUDA CHAIPRASERT, Ph.D.

ABSTRACT

This research aimed to analyze reflections of Thai society in Ban Rai plai Fhun novel series and investigate the influences of the series upon readers. Four books of the series, including Tara-himalai; Dong-jai-akani; Patapi-lay-ruk; and Wayu-phuck-mon-tra, were studied.

It was found that the series of Ban Rai plai Fhun reflected about rural Thai society in particular. Six aspects were observed as the following: 1) Ways of living, which were closed to the nature; houses, adopted western influences, reflected the economic status and classes of their owners; food was abundant, health-related, and reflected personal relationships; careers were various and freely chosen; and temples were the center of recreations which were geographically held. 2) Transportation and communication were various and technological advanced, including on land, by sea, by air, and through telecommunication. 3) Education – many fields of study were related and the changing of educational fashions. 4) Culture, beliefs and traditions – most of Thai people were Buddhists, although superstitions were woven in Thai traditions about living, for example wedding; celebration of new year; and traditions of careers. 5) Morals and ethics – the compassionate and grateful parts of Thai people were focused. And 6) Social problems – three areas were reflected, including family problems; gambling; and poverty.

Regarding influences of the series, it was observed that the author clearly stimulated readers about the importance of education; working; morals; ethics; patriotism; righteousness; natural conservation; save environment; and caring and sharing others.

Keywords: novel series, novel series “Ban Rai Plai Fhun”, reflections.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ โดยได้รับความกรุณาและการแนะนำจาก อาจารย์ ดร.จันทรสุดา ไชยประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งให้ความรู้ คำปรึกษาและคำแนะนำการแก้ไข ข้อบกพร่องด้วยความเมตตา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และอาจารย์ ดร.จันทรสุดา ไชยประเสริฐ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าและ ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ ปลายฝัน ซึ่งส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องมากขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำการปรับแก้ไขข้อมูลและการนำเสนอ ผลการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามระเบียบวิธีวิจัยด้านวรรณกรรม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและพี่สาวที่ให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจแก่ ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทุก ๆ คนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ หากมีสิ่งใด ผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความเต็มใจ และขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

SITING BAI

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 วิธีดำเนินการศึกษา	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	8
2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม	9
2.1.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม	10
2.1.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม	12
2.2 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยาย	13
2.2.1 ความหมายของนวนิยาย	13
2.2.2 ประเภทของนวนิยาย	14
2.2.3 องค์ประกอบของนวนิยาย	17
2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุด	20
2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน	21
2.3 ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทย	25
2.3.1 ความหมายของสังคม	26
2.3.2 องค์ประกอบของสังคม	26
2.3.3 โครงสร้างของสังคม	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3.4 ลักษณะของสังคมไทย	30
2.3.5 ปัญหาของสังคมไทย	33
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายชุด	35
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยจากวรรณกรรม	40
2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อผู้อ่าน	43
บทที่ 3 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน	
3.1 ภาพสะท้อนด้านสภาพความเป็นอยู่	47
3.1.1 ที่อยู่อาศัย	47
3.1.2 อาหารการกิน	53
3.1.3 การประกอบอาชีพ	60
3.1.4 กิจกรรมนันทนาการ	67
3.2 ภาพสะท้อนด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร	70
3.2.1 ความหลากหลายของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร	70
3.2.2 ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการคมนาคมและการสื่อสาร	78
3.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา	81
3.3.1 ความหลากหลายของสาขาวิชา	81
3.3.2 ความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษา	83
3.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม	85
3.4.1 ความเชื่อ	85
3.4.2 ประเพณี	91
3.5 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรมจริยธรรม	95
3.5.1 ความเมตตา	95
3.5.2 ความกตัญญู	97
3.6 ภาพสะท้อนด้านปัญหาของสังคมไทย	99
3.6.1 ปัญหาครอบครัว	99
3.6.2 ปัญหาการพนัน	103
3.6.3 ปัญหาความยากจน	105

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน	
4.1 การกระตุ้น	110
4.1.1 การกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียน	110
4.1.2 การกระตุ้นให้ประกอบอาชีพ	115
4.2 การสั่งสอนและตักเตือน	118
4.2.1 การสั่งสอนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่ว	118
4.2.2 การสั่งสอนให้มีคุณธรรม	120
4.2.3 การสั่งสอนมารยาททางสังคม	122
4.2.4 การตักเตือนไม่ให้เกิดผิดกฎหมาย	125
4.3 การปลูกเร้า	127
4.3.1 การปลูกเร้าให้รักชาติ	127
4.3.2 การปลูกเร้าให้ร่วมมือกันต่อสู้กับอธรรม	129
4.4 การชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต	132
4.4.1 การชี้แนวทางให้รู้จักความรับผิดชอบ	132
4.4.2 การชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่น	135
4.4.3 การชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม	138
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	141
5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน	141
5.1.2 อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน	142
5.2 อภิปรายผล	143
5.3 ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	151
เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย	152
ประวัติผู้เขียน	153

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรม คือ ศิลปะที่เกิดจากการคิด จินตนาการของมนุษย์ เรียบเรียงออกมาบอกเล่า เป็นเรื่องราวมีทั้งการบันทึกเป็นเล่มหนังสือหรือการขับร้อง ดังที่ บุญยืน จุลทอง (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรมคือหนังสือทั่ว ๆ ไปที่ไม่จำกัดว่าเป็นหนังสือประเภทใด ประเภทหนึ่งโดยเฉพาะจะอยู่ในรูปแบบของร้อยแก้วหรือร้อยกรอง เป็นสารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร บทโทรทัศน์ เรียงความ บทความ ตลอดจนคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ และอีกประเภทหนึ่งคือ วรรณกรรมที่เล่าด้วยปากไม่ได้จดบันทึก อาศัยการท่องจำ บอกเล่ากันเป็นทอด ๆ เรียกว่า วรรณกรรมมุขปาฐะ เช่น เพลงพื้นบ้าน นิทาน สุภาษิต เป็นต้น

วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น วรรณกรรมสามารถถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สะท้อนถึงสังคมมนุษย์ และคงยังเป็นผลผลิตทางความคิดของกวีหรือนักเขียนที่สร้างสรรค์เรื่องราว และนำมาถ่ายทอดผ่านตัวหนังสือ โดยใช้ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองในการดำเนินชีวิตอยู่ที่อยู่ร่วมกับสังคม เพราะฉะนั้นผู้ประพันธ์แต่ละคนย่อมเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์รับรู้และอยู่กับสังคมนั้น ๆ ผลงานที่ออกมาไม่มากก็น้อยจะคงยังรักษาไว้ซึ่งสิ่งที่ผู้ประพันธ์ได้ประสบพบเจอผ่านการเติบโต การเรียนรู้ และการคาดหวังนั้นสอดคล้องกับที่ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5) ได้กล่าวไว้ว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น ในวรรณกรรมย่อมสะท้อนถึงความเป็นจริงของสังคมอยู่เสมอ

นอกจากนี้ วรรณกรรมเป็นเครื่องสะท้อนสังคมในอีกทางหนึ่ง วรรณกรรมทำหน้าที่เปรียบเสมือนเป็นกระจกส่องสะท้อนสภาพความเป็นไปของมนุษย์และสังคมอย่างเที่ยงตรงตามความเป็นจริง เพราะวรรณกรรมเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ของนักประพันธ์ ซึ่งต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การดูวรรณกรรมจากสังคมและการดูสังคมจากวรรณกรรมมองผิวเผินอาจไม่ต่างกันมากนัก เพราะทั้งสองต่างสะท้อนออกมาในบทประพันธ์ ไม่ว่าผู้ประพันธ์จะถ่ายทอดออกมาโดยเจตนาหรือไม่เจตนา ก็ตาม แต่หากมองให้ลึกลงไปสิ่งที่สะท้อนออกมาอย่างชัดเจนของการดูสังคมจากวรรณกรรม คือ สภาพสังคมที่ปรากฏ มีลักษณะเป็นส่วนประกอบของเรื่อง เช่น ฉาก สถานที่ โครงเรื่อง เป็นต้น สะท้อนออกมาเป็นส่วนสำคัญ รวมถึงสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม และความเชื่อ แสดงให้เห็นถึงชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน จนสามารถกล่าวได้ว่าวรรณกรรมเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่มีมูลค่ามาก ดังนั้น วรรณกรรมกับสังคมจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ โดยเด็ดขาด เนื่องจากวรรณกรรมและสังคมมีความสัมพันธ์และต่างมีอิทธิพลต่อกัน ดังที่

อิงอร สุพันธุ์วิช (2552 : 1) กล่าวว่า “วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมให้เรารับรู้ว่าจะเกิดสิ่งใด ๆ ขึ้นในสังคมขณะนั้น”

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมในอีกลักษณะหนึ่ง คือ สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม กล่าวคือ ผู้ประพันธ์เป็นคนในสังคมจึงได้รับอิทธิพลจากสังคมรอบตัวที่อยู่ ไม่ว่าจะเป็นอิทธิพลมาจากประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง ทุกสิ่งในสังคมรอบตัวผู้ประพันธ์ล้วนเป็นอิทธิพลไม่เว้นแม้แต่งานเขียนที่ผู้เขียนได้อ่านก็สามารถสะท้อนมาเป็นทัศนคติและแนวคิดของผู้เขียนเช่นกัน ดังที่ ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 6) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักประพันธ์ เพราะนักประพันธ์อยู่ในสังคม จึงจะได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง ซึ่งสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ของปัจจัยที่ได้กล่าวถึงทั้งหมดนี้ย่อมจะเป็นตัวที่กำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของนักประพันธ์

ในขณะที่เกี่ยวกับวรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคมเช่นกัน วรรณกรรมหรือผู้ประพันธ์มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้ประพันธ์ที่ดีเด่นและยิ่งใหญ่ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิตชีวาอย่างโน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้วยังเป็นผู้ที่มีทัศนคติกว้างไกลกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้เขียนมีความเข้าใจและเข้าถึงสภาพสังคมของมนุษย์ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมนั้นมีทั้งด้านอิทธิพลภายนอกที่ส่งผลต่อการกระทำของมนุษย์และอิทธิพลภายในที่มีต่อความคิด ซึ่งนักเขียนได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำแนวคิดของสังคม และผู้นำทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง (ตรีศิลป์ บุญขจร. 2542 : 7) เนื่องจากผู้ประพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิตชีวาโน้มน้าวจิตใจผู้อ่าน และสามารถชักนำผู้อ่าน กระตุ้นความรู้สึก และแนะแนวทางปฏิบัติ หรือชี้ให้เห็นปัญหาของสังคมรวมถึงการแก้ไข สามารถทำให้ผู้อ่านยอมทำตามจนถึงขั้นลงมือปฏิบัติได้จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในที่สุด

สำหรับนวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่งที่มีขนาดยาว และมีความสัมพันธ์กับสังคม มีการผูกเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมีลักษณะที่สมจริงและอาจเกิดขึ้นได้จริงในชีวิตในลักษณะจำลองสภาพชีวิตของสังคมส่วนใดส่วนหนึ่ง ผ่านองค์ประกอบของนวนิยาย คือ ตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ และฉากที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริงซึ่งมีเรื่องราวที่มีเหตุการณ์ต่อเนื่องกัน มีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงใจ ความเพลิดเพลิน และสนุกสนานแก่ผู้อ่าน และยังมีความสำคัญที่สามารถเป็นกระจกสะท้อนสังคมด้วย ดังที่ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 231) ได้ให้คำนิยามของนวนิยายว่า นวนิยาย คือ บันเทิงคดีร้อยแก้วที่มีขนาดยาว นำเสนอเหตุการณ์ สถานที่ พฤติกรรมของตัวละครและการเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนสามารถชักชวนให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงได้ ทั้งนี้เพราะบทบาทสำคัญประการหนึ่งของนวนิยาย คือ นวนิยายนั้นมักถูกถือเป็นการสะท้อนแง่มุมต่าง ๆ ของสังคม

นวนิยายสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทและการแบ่งประเภทของนวนิยายมีความแตกต่างกันตามรูปแบบและลักษณะของเนื้อเรื่องของนวนิยาย โดย พิศาน แจ่มจรัส (2550 : 128-136) ได้แบ่งประเภทของนวนิยายไว้จำนวน 19 ประเภท ได้แก่ นวนิยายจินตนิมิต นวนิยายจดหมาย นวนิยายนักสืบ นวนิยายวิทยาศาสตร์ นวนิยายรัก นวนิยายสยองขวัญ นวนิยายแพ้อฝัน นวนิยายจิตวิทยา นวนิยายกระแสสำนึก นวนิยายแนวสังคมนิยม นวนิยายลึกลับ นวนิยายศีลธรรม นวนิยายจินตนิมิต นวนิยายแนวสัจนิยม นวนิยายธรรมชาตินิยม นวนิยายคติธรรม นวนิยายกึ่งอัตชีวประวัติ และนวนิยายแฝงจริง

นอกจากนี้ การแบ่งประเภทของนวนิยายยังมีลักษณะอื่นอีกด้วย เช่น การแบ่งเป็นนวนิยายเล่มเดี่ยวจบ และนวนิยายชุด ซึ่งนวนิยายชุดได้รับการยอมรับว่าเป็นอีกประเภทหนึ่งของการเขียนนวนิยายและกำลังเป็นที่นิยมเขียนในปัจจุบัน จิรมน สังข์ชัย (2560 : 2) ได้กล่าวถึงความหมายของนวนิยายชุด สรุปได้ว่า นวนิยายชุดเป็นอีกประเภทหนึ่งของการเขียนนวนิยาย โดยผู้ประพันธ์ได้กำหนดแนวคิดของนวนิยายชุดนั้นเพื่อให้มีความเกี่ยวข้องกัน อาจจะมีมีความเกี่ยวพันกันในแง่ของตัวละครที่เป็นชุดเดียวกัน สิ่งของที่ปรากฏในเรื่อง ฉากในเรื่อง ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้อยากติดตามว่านวนิยายเรื่องต่อไปของนักประพันธ์จะออกมาในรูปแบบอย่างไร และมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับนวนิยายเรื่องก่อนในส่วนใดบ้าง หรือเป็นภาคต่อจากนวนิยายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยนวนิยายชุดที่มีความน่าสนใจจะได้รับความนิยมจากผู้อ่านไม่น้อย

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นนวนิยายชุดหนึ่งที่ประกอบไปด้วยหนังสือ 4 เล่ม คือ ธาราหิมาลัย ประพันธ์โดยณารา ดวงใจอัคนี ประพันธ์โดยช่อนกลิ่น ปฐพีเล่ห์รัก ประพันธ์โดยร่มแก้ว และวายุภักคมนตรี ประพันธ์โดยพรรณรัฐ ซึ่งนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นนวนิยายรักที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับฝาแฝด 4 คน คือ ปฐพี วายุภัก อัคนี และทิพย์ธารา โดยฝาแฝด 4 คนนี้จะตัวละครหลักในนวนิยายแต่ละเล่ม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยในสมัยหนึ่งทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท ความรักหลากหลายรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว และยังสอดแทรกข้อคิดในการใช้ชีวิตของคนในสังคมไทยได้อย่างแนบเนียน แต่ยังคงความสนุกสนานของนวนิยายได้อย่างครบรส สะท้อนสังคมผ่านวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี ช่วยทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นสังคมหลายรูปแบบผ่านนวนิยายทั้ง 4 เรื่องในชุดนี้

นอกจากนี้ นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีผู้ประพันธ์ถึง 4 คน ในการประพันธ์งานทั้ง 4 เล่ม ซึ่งแต่ละคนต่างมีลักษณะการเขียนในแบบของตนเอง ดังนั้น ความลื่นไหล ความต่อเนื่องของเนื้อเรื่องจึงเป็นความแปลกใหม่ท้าทายผู้ประพันธ์แต่ละคน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทำให้นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก จึงได้ถูกนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในปี พ.ศ. 2553 โดยตั้งชื่อว่าละครชุด 4 หัวใจแห่งขุนเขา ซึ่งเป็นโครงการใหญ่ที่นำมาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ ตามที่เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวถึงกระแสของละคร

เรื่องนี้ เช่น เว็บไซต์พันทิป มีผู้คนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับละครชุด 4 หัวใจแห่งขุนเขาว่า “3 เรื่องแรก ธาราหิมาลัย ดวงใจอันนี้ ปฐพีเล่ห์รัก เรตติ้งพอ ๆ กัน 7-8 มีวายุภักคมนตรี 10+ ตอนจบปาไป 12+” “เรตติ้ง 8-10 แทบทุกตอนเลยครับ” “เป็นกระแสไปเลยครับ” และ “แรงนะ กำเนิดคู่จิ้น 2 คู่” เป็นต้น (<https://pantip.com/topic/33307643>) ซึ่งกระแสของละครทำให้เกิดดาราที่มีชื่อเสียงหลายคู่ และทำให้เกิดนวนิยายชุดอื่นตามมา เช่น นวนิยายชุด “The Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ” ซึ่งเป็นโครงการที่สองต่อจากนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน (http://acit.npru.ac.th/webdev/_u_news/download.php?file=20120920102828_acitThu_102828.pdf) จากกระแสดังกล่าวของละครชุด 4 หัวใจแห่งขุนเขา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาบทประพันธ์ของละครชุดนี้

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้สะท้อนให้เห็นถึงภาพของสังคมไทย ด้านสภาพความเป็นอยู่เป็น เช่น คนที่มีฐานะดีมีบ้านหลังใหญ่ที่สร้างขึ้นด้วยไม้ อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก แต่ก็มีอาชีพอย่างอื่นด้วย เช่น แพทย์ ตำรวจ ผู้จัดการโรงแรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นสังคมชนบทเป็นแหล่งอาชีพต่าง ๆ ไม่น้อยไปกว่าชุมชนเมือง เป็นต้น ด้านการศึกษา คนไทยให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก เป็นภาพสะท้อนที่เสนอผ่านคุณลักษณะของตัวละครที่มีการศึกษาดีทุกตัว ส่วนด้านวัฒนธรรมในนวนิยายได้สะท้อนทั้งความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี การแต่งกายและพิธีการต่าง ๆ ในชีวิต รวมถึงในนวนิยายยังได้สะท้อนปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย เช่น ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาการพนัน และปัญหาความยากจน เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว ยังได้ให้เห็นถึงอิทธิพลของนวนิยายชุดด้านสอนให้ผู้อ่านทราบถึงการกระทำของมนุษย์ เช่น การกระตุน การสั่งสอนและตักเตือน การปลุกเร้า และการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ พบว่า มีผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มข้อมูลนวนิยายชุดเป็นจำนวนมากในประเด็นที่หลากหลาย เช่น การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด เช่น งานวิจัย ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก ของ CHEN XIAOYUN ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายชุด มาเฟียเลือดมังกร ของ TIAN RUI การวิเคราะห์องค์ประกอบและกลวิธีการแต่งนวนิยายชุด เช่น งานวิจัย วิเคราะห์นวนิยายชุดล่องไพรของน้อย อินทนนท์ ของ อารยา ผังลักษณ์ และงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์นวนิยายเทิดพระเกียรติชุด “ลูกไม้ของพ่อ” ของ ศุภานุฯ กำลังหาญ และการศึกษาอนุภาคในนวนิยายชุด เช่น งานวิจัย อนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ของ เกศณี สมปรีดา ของ ฤทัย ชุมเปีย เป็นต้น แต่ยังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน จะทำให้เข้าใจสภาพสังคมไทย ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว และสังคมไทยได้

รายละเอียดและลึกซึ้งมากขึ้นและจะเป็นข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจเรื่องของสังคมไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน

1.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย 2 ด้าน คือ แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคมและแนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้อ่านและสังคม

1. แนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม

ภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรม คือ สภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรม จากการนำเสนอของนักประพันธ์โดยทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากนักประพันธ์เป็นคนในสังคม ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทางด้านประเพณีธรรมเนียม วัฒนธรรม ค่านิยม และความเชื่อนักประพันธ์จึงได้นำประสบการณ์ชีวิตไปสร้างสรรค์เป็นวรรณกรรมขึ้น นักประพันธ์อยู่ในสังคมใดก็จะนำสภาพสังคมนั้นบันทึกไว้ในวรรณกรรม เพราะฉะนั้นวรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมแทรกอยู่

2. แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้อ่านและสังคม

วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณกรรมให้ความคิดสร้างพลังให้ผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม ทั้งในระดับสังคมของผู้อ่าน ประเทศ และโลก วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับสังคมอย่างแนบแน่น และมีบทบาทที่สำคัญในการชี้แนะแนวทางให้กับคนในสังคมตลอดมา

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้ศึกษานวนิยายชุด 4 เล่มดังต่อไปนี้

1. ธาราทิมาลัย	โดย ณาธา	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 (พ.ศ. 2552)
2. ดวงใจอัคนี	โดย ชอนกลิ่น	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2552)
3. ปฐพีเล่ห์รัก	โดย ร่มแก้ว	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2552)
4. วายุภักตมนตรา	โดย แพรณัฐ	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2552)

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คำนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีดังนี้

1. นวนิยายชุด หมายถึง นวนิยายที่มีหลาย ๆ เล่มในชุดโครงเรื่องเดียวกัน เนื้อหามีความเชื่อมโยงกัน ตัวละครเกี่ยวเนื่องกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเหตุการณ์ คำโครงเรื่องต่าง ๆ จะไม่ซ้ำกัน อาจแยกเขียนตามตัวละครหลัก รายละเอียดต่าง ๆ ของแต่ละเล่ม จึงต้องอ่านให้ครบทุกเล่มของชุดนั้น เพื่อจะได้เต็มรายละเอียดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ภาพสะท้อน หมายถึง สภาพของสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมจากการนำเสนอของผู้ประพันธ์ วรรณกรรมสะท้อนภาพต่าง ๆ ในสังคม โดยผู้อ่านรับรู้ถึงสังคมและวัฒนธรรมผ่านเนื้อหาตัวละคร และฉากต่าง ๆ ของวรรณกรรม ทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรมและวัฒนธรรมเป็นต้นของคนในสังคม

3. อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อผู้อ่าน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้อ่าน ซึ่งผู้ประพันธ์ได้นำเสนอเหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกหรือทำให้ผู้อ่านทำตามอย่างในวรรณกรรม ช่วยทำให้ผู้อ่าน ได้เห็น ได้รับรู้สภาพลักษณะของสังคม เพื่อนำเป็นแนวทางไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตน

1.6 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ตัวบทนวนิยาย (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ความรู้เกี่ยวกับนวนิยาย ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษางานวิจัย

2. รวบรวมนวนิยายที่มีลักษณะการแต่งเป็นชุด

3. ศึกษานวนิยายชุดต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกกลุ่มข้อมูลสำหรับการศึกษา

4. คัดเลือกนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ ธาราหิมาลัย ดวงใจอันนี้ ปฐพีเล่ห์รัก และวายุภักคมนตรี

5. วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน

6. วิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน

7. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ทำให้เข้าใจสังคมไทยที่นำเสนอในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน
2. ทำให้เห็นอิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ที่มีต่อผู้อ่านและสังคม
3. ทำให้ผู้วิจัยและผู้สนใจได้เห็นภาพสังคมไทยที่สะท้อนในวรรณกรรม ได้เรียนรู้สังคมไทยในแง่มุมต่าง ๆ ทำความเข้าใจสภาพสังคมไทยและปรับตัวให้อยู่กับสังคมไทยด้วยกันได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวិเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

2.1.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

2.1.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม

2.2 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยาย

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

2.2.2 ประเภทของนวนิยาย

2.2.3 องค์ประกอบของนวนิยาย

2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุด

2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน

2.3 ความรู้เกี่ยวกับสังคม

2.3.1 ความหมายของสังคม

2.3.2 องค์ประกอบของสังคม

2.3.3 โครงสร้างของสังคม

2.3.4 ลักษณะของสังคมไทย

2.3.5 ปัญหาของสังคมไทย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายชุด

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยจากวรรณกรรม

2.4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อผู้อ่าน

โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันและแยกจากกันไม่ออก เนื่องจากสังคมของสมัยหนึ่งเป็นอย่างหนึ่ง วรรณกรรมก็จะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือที่สะท้อนทั้งความคิด ความเชื่อและความ

เปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้งออกมาและให้ผู้อ่านเห็นได้ ซึ่งวรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกัน มีนักวิชาการได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ดังต่อไปนี้

2.1.1 อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม

นักวิชาการได้อธิบายอิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 33-37) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรม คือ อิทธิพลต่อองค์ประกอบได้แก่ อิทธิพลด้านรูปแบบ ด้านเนื้อหาและด้านภาษา

1. ด้านรูปแบบ งานเขียนแต่ละยุคสมัยมักจะดำเนินไปในรูปแบบของความนิยมตามสภาพสังคมของยุคนั้น ๆ การประพันธ์วรรณกรรมก็เช่นกัน การที่วรรณกรรมจะดำเนินเรื่องไปอย่างไร นั้นมักมีส่วนมาจากความนิยมของแนวทางในตอนนั้น นักเขียนแต่ละยุคถูกจำกัดไว้ด้วยความเป็นจริงทางสังคมแห่งยุคสมัยของตน และรูปคำประพันธ์หนึ่ง ๆ มีลักษณะเป็นเครื่องมือแห่งยุคสมัยที่แน่นอนของมัน การถูกจำกัดไว้ด้วยยุคของกวีและนักเขียนไม่เพียงแต่ส่งผลสะท้อนในทางรูปแบบหรือชนิดของการประพันธ์เท่านั้นแม้แต่ในทางความคิดพวกเขาก็ไม่สามารถก้าวล่วงไปได้ไกลเกินกว่าความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้นจะอนุญาตให้ได้

2. ด้านเนื้อหา ทุกยุคทุกสมัยมักจะมีเรื่องราวชนิดใดชนิดหนึ่งที่นิยมเกิดขึ้นจากความ เป็นไปของสังคมในยุคนั้น ๆ เนื้อหาของวรรณกรรมจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของสังคม ซึ่งสังคมจะเป็นตัวจำกัดเนื้อหาของวรรณกรรม วรรณกรรม จะไม่มีผลงานที่ซ้ำกันทางเนื้อหาในทุกยุคสมัย

3. ด้านภาษา สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมในแง่ภาษา เนื่องจากทุกยุคทุกสมัยผู้แต่ง บทประพันธ์มักจะใช้ภาษาเดียวกันในการแต่งวรรณกรรม ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่อผู้อ่านได้เมื่อไม่ได้ ใช้ภาษาของสมัยนั้น ๆ

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 6) ได้กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อ นักประพันธ์ เพราะนักประพันธ์อยู่ในสังคม จึงจะได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา ปรัชญา และการเมือง ซึ่งสภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ของปัจจัยที่ได้กล่าวถึง ทั้งหมดนี้ย่อมจะเป็นตัวที่กำหนดโลกทัศน์และชีวทัศน์ของนักประพันธ์

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542: ง) กล่าวว่า วรรณกรรมได้รับอิทธิพลจากสังคมเป็นอย่างมาก และด้วยอิทธิพลนี้เองที่นักเขียนไม่รู้ตัวว่าตนเองได้นำไปถ่ายทอดลงในงานเขียนของตนเอง ปัจจัยของการเขียนวรรณกรรมนั้น ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมด้วย ทั้งรูปแบบงานเขียนต่าง ๆ ก็ขึ้นอยู่กับ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งนักเขียนย่อมนำไปเป็นวัตถุดิบในการเขียนเสมอ และงานเขียนบางอย่างขึ้นอยู่กับว่าสภาพสังคมนั้น ๆ ชื่นชอบงานเขียนแบบใดและ ต้องการงานเขียนแบบไหน ผู้เขียนจึงจะสร้างงานเขียนประเภทนั้นขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม อิทธิพลของสังคมที่มีต่อวรรณกรรมนั้นมีทั้งภายในและภายนอก ภายนอก คือ ทั้งเรื่องของ

รูปธรรม เช่น พฤติกรรมต่าง ๆ และอิทธิพลภายใน นั่นคือ ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคมที่มีต่อแนวความคิดของนักเขียน และโดยทั่วไปแล้วสังคมมักจะมีอิทธิพลกระตุ้นหรือบังคับทั้งทางตรงและทางอ้อมให้วรรณกรรมเดินไปในทิศทางที่สังคมกำหนดทั้งลักษณะของวรรณกรรม แนวโน้มของวรรณกรรมตลอดจนคุณค่าของวรรณกรรมก็เกิดขึ้นเพราะอิทธิพลของสังคมแฝงเร้นอยู่ทั้งนั้น

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมเป็นอย่างยิ่ง วรรณกรรมจะเกิดตามความเปลี่ยนแปลง ยุคสมัยของสังคม ซึ่งสังคมนั้น ๆ เป็นอย่างไร ก็มักจะมีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องออกตามมาเป็นเช่นนั้น เพื่อบันทึกจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2.1.2 อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิพลของวรรณกรรมมีต่อสังคม นักวิชาการได้อธิบายอิทธิพลที่วรรณกรรมมีต่อสังคมต่อไปนี้

ชไมพร พรเทพพิพัฒน์ (2549 : 20) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมให้ความคิดสร้างพลังให้ผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งในระดับสังคมของผู้อ่าน ประเทศ และโลก วรรณกรรมเป็นสิ่งที่ผูกพันกับสังคมอย่างแนบแน่นและมีบทบาทที่สำคัญในการชี้นำแนวทางให้กับคนในสังคมตลอดมา

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 37-41) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของวรรณกรรมมีต่อสังคมสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ชี้นำสังคม วรรณกรรมที่ดีต้องมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงความคิดผ่านเรื่องราวที่ถ่ายทอดออกมา เพราะฉะนั้น วรรณกรรมบางประเภทจึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม ความสวยงามของภาษาหรือความสนุกสนานในเนื้อหาล้วนเป็นสิ่งประดับอันวิจิตรบรรจงของผลงานวรรณกรรมต่าง ๆ และเครื่องตกแต่งภาษานั้นก็จะมีคุณค่าสูงมากขึ้นถ้าหากสามารถกระตุ้นเร้าความรู้สึกหรือชี้นำความคิดเห็นของผู้อ่านได้ ความคิดเห็นที่นักเขียนชี้นำสังคมที่นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติหรือชี้ให้เห็นปัญหาของสังคมและรวมไปถึงทางแก้ไข ถ้าหากผู้อ่านยอมทำตามจนถึงขั้นลงมือปฏิบัติจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในที่สุด

วรรณกรรมประเภทคำสอนศาสนาหรือสุภาษิตจะมีอิทธิพลต่อค่านิยมและการปฏิบัติตนของผู้คนที่อยู่ในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทดังกล่าวจะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิต ความนึกคิด วัฒนธรรมขนบนิยมประเพณี โดยไม่รู้ตัวตลอดจนเป็นแนวทางการกระทำตนของคนในสังคม

2. อิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) การเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครหรือพฤติกรรมของตัวละครส่งผลต่อผู้อ่านวรรณกรรม ทำให้ผู้อ่านกระทำการกระทำของตัวละคร

2) ผลทางบวกหรือทางลบต่อพฤติกรรม พฤติกรรมของตัวละครในวรรณกรรม อาจส่งผลให้ผู้อ่านวรรณกรรมมีพฤติกรรมที่เป็นทั้งด้านที่ดีและไม่ดีได้ด้วย เช่น วรรณกรรม ศาสนาหรือคำสอนส่วนใหญ่จะมีอิทธิพลทำให้พฤติกรรมและแนวคิดของคนจะเป็นด้านบวก ส่วนวรรณกรรมบางเรื่องสะท้อนพฤติกรรมของตัวละครในทางลบ เช่น โหดร้าย เป็นต้น

3. สร้างสำนึกร่วมในความเป็นชาติ วรรณกรรมเป็นสิ่งผูกพันจิตใจของคนในชาติ ให้สำนึกว่าอยู่ร่วมในชาติเดียวกัน เพราะวรรณกรรมเป็นการแสดงตัวของประชาชาติ โดยผ่านผลงาน ต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นของนักเขียนที่เป็นชาติเดียวกันที่มีลักษณะร่วมตามลักษณะและขนบประเพณีที่ นักประพันธ์เหล่านั้นมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะในด้านชีวิตความเป็นอยู่ สภาพสังคม หรือความรู้สึกนึกคิด ของคนในสังคม ทั้งหมดนี้เป็นลักษณะประจำชาติที่แสดงออกมาทางวรรณกรรมด้วยภาษาที่ไพเราะ งดงามของผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกรักชาติร่วมกัน เพราะต่างรู้สึกว่าเป็นเจ้าของวัฒนธรรม ประเพณีและภาษาเดียวกัน วรรณกรรมที่ทำให้คนมีความรู้สึกรักชาตินั้นเกิดขึ้นด้วยการจินตนาการ และความรู้สึกนึกคิดผ่านงานเขียนที่ทำให้รู้สึกเป็นชาติเดียวกัน

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 177) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม ปัจจุบันนี้ วรรณกรรมมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน ในสังคม วรรณกรรมไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อกลางระหว่างผู้ประพันธ์กับผู้อ่านเท่านั้น นอกจากนี้ ทำหน้าที่ชี้นำผู้อ่านแล้ว ยังได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ด้วย ดังนั้น วรรณกรรมในยุคนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 7) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมหรือผู้ประพันธ์มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้ประพันธ์ที่ดีเด่นและยิ่งใหญ่ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้มีพรสวรรค์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิตชีวา ยังโน้มน้ำหนักใจผู้อ่านแล้วยังเป็นผู้ที่มีทัศนคติกว้างไกลกว่าบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้เขียน มีความเข้าใจและเข้าถึงสภาพสังคมของมนุษย์ อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคมนั้นมีทั้ง ด้านอิทธิพลภายนอกที่ส่งผลต่อการกระทำของมนุษย์และอิทธิพลภายในที่มีต่อความคิด

พิชัย ศรีภูไฟ (2547 : 57-58) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นใน รูปแบบงานเขียน และมีการบันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย วรรณกรรมจึงสามารถช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคมได้ ผ่านแนวคิดที่มีอิทธิพลของยุคสมัย นั้น ๆ ซึ่งจะช่วยในการเปลี่ยนแปลงลักษณะของสังคมได้เช่นกัน นักเขียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ก็ย่อมแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยง ไม่ได้

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมเนื่องจากวรรณกรรมสามารถ ชี้ให้เห็นปัญหาของสังคมและรวมไปถึงการแก้ปัญหา โดยอิทธิพลของวรรณกรรมจะค่อยแทรกซึม เข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตของผู้อ่าน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามพฤติกรรมของตัวละครในทางบวก

หรือทางลบได้ นอกจากนี้แล้ว ยังสร้างสำนึกความรักชาติให้คนในสังคมได้อีกด้วย โดยอิทธิพลของวรรณกรรมเกี่ยวกับความรักชาติจะกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความรู้สึกรักชาติมากขึ้น วรรณกรรมทำให้ผู้อ่านได้อ่าน ได้เห็น ได้รับรู้สภาพลักษณะของสังคม เพื่อนำเป็นแนวทางและประสบการณ์เป็นประโยชน์ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตน

2.1.3 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่สามารถสะท้อนภาพสังคมออกมาได้หลากหลายมุมมอง ซึ่งวรรณกรรมเปรียบเสมือนกระจกเงาของสังคม ผู้อ่านจึงได้เห็นสภาพของสังคม ได้เข้าใจสังคมผ่านวรรณกรรม มีนักวิชาการได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม ดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธ์วิช (2551 : 8-10) กล่าวถึงภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมไว้ในหนังสือ รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย : ภาพสะท้อนสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบันว่า จากสมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน วรรณกรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนสังคมได้อย่างหลากหลายมุมมอง วรรณกรรมเป็นเครื่องสะท้อนความคิดต่าง ๆ ของผู้ประพันธ์ ได้ทำหน้าที่ชี้้นำความคิดของคนในสังคม และมีการถ่ายทอดออกมาจากความสุข ความรัก กิเลสตัณหา อารมณ์ขัน ความงาม ความเปลี่ยนแปลงของสังคม วรรณกรรมเป็นงานเขียนจากคนสู่คน สะท้อนมุมมองหลากหลายของสังคม และจะเป็นเช่นนี้ตลอดไปถึงเพียงแต่ยังมีคนในสังคม อิงอร สุพันธ์วิช (2552 : 2) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับนวนิยายสะท้อนภาพสะท้อนไว้ในงานเขียน เลื่อมลายสายรุ้ง : ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายปัจจุบันว่า นวนิยายทำหน้าที่สะท้อนภาพสังคมมาโดยลำดับ แม้ว่าในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงความคิดทางการเมือง ผู้เขียนบางคนอาจจะเน้นเสนอแนวการเมือง แต่ภาพสะท้อนโดยรวมกว้าง ๆ ก็ไม่น้อยอยู่ซึ่งนวนิยายได้แสดงบทบาทในด้านสะท้อนภาพสังคมของไทยทั้งแคบและกว้างอย่างหลากหลาย

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนภาพนี้ไม่ใช่เป็นการสะท้อนอย่างบังเอิญเหตุการณ์ทำนองประวัติศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้ประพันธ์และเหตุการณ์ส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ วรรณกรรมสะท้อนสังคมไทยทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม รูปธรรมหมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านนามธรรมหมายถึง ค่านิยม ความรู้สึก ความปรารถนา และชีวิตจิตใจของบุคคลในทัศนะและความรู้สึกของผู้ประพันธ์ และสะท้อนความปรารถนาที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง (2546 : 1-2) กล่าวว่า นวนิยายในฐานะที่เป็นผลงานของผู้แต่ง และเป็นวรรณกรรมรูปแบบหนึ่ง จึงมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างมาก เพราะว่าผู้แต่งก็เป็นส่วนหนึ่งในสังคมการกระทำหรือตัวละครในนวนิยายก็มาจากคนในสังคมของผู้เขียน จึงมีความจริงอยู่ในนวนิยาย จึงเป็นการถ่ายทอดสังคมผ่านมุมมองของผู้เขียน

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม วรรณกรรมมีส่วนความเป็นจริงทางสังคม สอดแทรกอยู่ เนื่องจากวรรณกรรมเป็นการสะท้อนประสบการณ์ของผู้ประพันธ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสังคม และแต่ไม่ใช่การสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำนองประวัติศาสตร์ ทำให้ผู้อ่าน ได้รับความรู้ ความคิดทางสังคม

2.2 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยาย

นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับนวนิยาย ดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของนวนิยาย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556 : 608) ได้ให้คำนิยามของ นวนิยายว่า นวนิยายเป็นบันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง องค์ประกอบของนวนิยายจะมี ตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง และสถานที่ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง มีความสนุก เช่น เรื่องหญิงคนชั่ว ของ ก. สุรางคนางค์ เรื่องเรือมนุษย์ ของ กฤษณา อโศกสิน ถ้ามีขนาดสั้น เรียกว่า นวนิยายขนาดสั้น เช่น เรื่องดรชนินาง ของ อิงอร เรื่องสร้อยทอง ของ นิमित ภูมิถาวร

พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2552 : 231) ได้ให้คำนิยาม ของนวนิยายว่า วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดีขนาดยาวนำเสนอเหตุการณ์ สถานการณ์ สถานที่ และตัวละครที่มีพฤติกรรมและเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่าน คล้อยตามว่าเป็นประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นจริงได้ ทั้งนี้เพราะบทบาทสำคัญประการหนึ่งของ นวนิยาย คือ เป็นกระจกสะท้อนแง่มุมต่าง ๆ ของสังคม

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2549 : 27-28) ได้กล่าวว่า นวนิยาย คือ วรรณกรรมร้อยแก้ว ที่มีขนาดยาวพอประมาณ แต่งขึ้นโดยเลียนแบบชีวิตจริงทั้งโครงเรื่องและตัวละคร ซึ่งมีลักษณะเป็น งานเขียนมีขนาดพอดี เล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของบุคคลในแง่มุมมองต่าง ๆ อย่างสมจริง ตามลำดับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกนี้ ต่างไปจากขนบธรรมเนียมเดิมที่มีลักษณะเป็นเรื่องจากอุดมคติ หรือจินตนาการ

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543 : 171) ได้กล่าวว่า คำว่า “นวนิยาย” เป็นศัพท์ที่ไทยเราคิดขึ้น เพื่อใช้เรียกวรรณกรรมประเภทเรื่องสมมุติที่แต่งเป็นร้อยแก้วขนาดยาวตามแบบตะวันตก ซึ่งใน ภาษาไทยแต่เดิมเรียกว่าเรื่องอ่านเล่นหรือเรื่องประโลมโลก มีความหมายแปลตามตัวอักษรว่า นิยาย แบบใหม่หรือเรื่องเล่าแบบใหม่ ซึ่งตรงกับความหมายของคำว่า Novel ในภาษาอังกฤษ

ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2542 : 73) ได้กล่าวถึงความหมายของนวนิยายว่า คำว่า “นวนิยาย” เป็นคำที่ใช้เรียกวรรณกรรมชนิดหนึ่งที่มีผู้แต่งขึ้นตรงกับภาษาอังกฤษว่า Novel ซึ่งมี ลักษณะที่แตกต่างจากเรื่องเล่าแบบเดิม บางทีก็เรียกว่า เรื่องสมมุติ หรือเรื่องอ่านเล่น

สรุปได้ว่า นวนิยายเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่ได้รับมาจากตะวันตก มีเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ เน้นให้ความเพลิดเพลินและเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างมาก นอกจากนี้ นวนิยายมีคุณค่าต่อผู้อ่านและสังคม เนื่องจากนวนิยายให้ความบันเทิง แนวคิดและทัศนคติดี ๆ แก่ผู้อ่าน ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากนวนิยายไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้

2.2.2 ประเภทของนวนิยาย

ประเภทของนวนิยายแบ่งตามเนื้อเรื่องมีหลายประเภท ทุกประเภทมีลักษณะเฉพาะ และเนื้อหาของตน มีนักวิชาการได้ศึกษาประเภทของนวนิยายดังต่อไปนี้

อนนต์ ศรีศักดิ์ (2554 : 109-110) ได้แบ่งประเภทของนวนิยายตามเนื้อเรื่องของตะวันตก สรุปได้ 11 ประเภท ดังนี้

1. นวนิยายรัก คือ นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง นวนิยายรักมี 3 แนว ได้แก่ นวนิยายรักเบาสมอง นวนิยายรักสุข และนวนิยายรักโศก
2. นวนิยายสะท้อนสังคม คือมีเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งในสมัยใดสมัยหนึ่ง ผู้แต่งอาจได้แสดงสภาพความเป็นอยู่ หรือนำเสนอเพียงแค่ด้านใดด้านหนึ่งของสังคม ซึ่งมีลักษณะเป็นสมจริง
3. นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา คือ นวนิยายที่เน้นแสดงทัศนคติของผู้แต่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
4. นวนิยายชีวิตโลดโผน เนื้อเรื่องมักจะมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการต่อสู้ของตัวละครเอก
5. อาชญานิยาย มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนคดีต่าง ๆ ประกอบด้วยความลึกลับซับซ้อน การพบเจออันตราย และการต่อสู้
6. นวนิยายผจญภัย คือ นวนิยายที่มีเหตุการณ์เสี่ยงอันตราย อาจเป็นเหตุการณ์ที่มหัศจรรย์เหนือธรรมชาติที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง ประกอบด้วยการต่อสู้ มีเหตุการณ์ร้ายแรงต่าง ๆ เป็นต้น
7. หัสนิยาย คือ นวนิยายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความสนุกสนานผ่อนคลายอารมณ์ของผู้อ่านเป็นหลัก
8. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ คือ นวนิยายที่เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ และนวนิยายอิงประวัติศาสตร์มีหลายลักษณะด้วย
9. นวนิยายการเมือง คือ นวนิยายที่ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 7 มีเนื้อหาแสดงข้อคิดทางการเมือง
10. นวนิยายอิงพุทธศาสนา คือ นวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นโครงเรื่อง

11. นวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์ คือ นวนิยายที่ผู้แต่งใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ประกอบการวางโครงเรื่องและกำหนดเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้จินตนาการของผู้แต่งมาเสริมประกอบ ในนวนิยาย

อิงอร สุพันธ์วิช (2552 : 2) กล่าวว่า นวนิยายอาจแบ่งประเภทตามเนื้อเรื่องได้หลายประเภทดังนี้

1. นวนิยายรัก
2. นวนิยายสะท้อนสังคม
3. นวนิยายแสดงข้อคิดหรือปัญหา
4. นวนิยายชีวิตโลดโผน
5. อาชญนวนิยาย
6. นวนิยายผจญภัย
7. หัสนิยาย
8. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์
9. นวนิยายการเมือง
10. นวนิยายพุทธศาสนา
11. นวนิยายเชิงวิทยาศาสตร์

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 96-97) ได้กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนวนิยายโดยแบ่งตามเนื้อเรื่องได้ 11 ชนิด ดังต่อไปนี้

1. นวนิยายเชิงชีวประวัติ (biographical novel) เป็นนวนิยายที่มีเค้าโครงจากเรื่องชีวิตจริง
2. นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ (historical novel) เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต
3. นวนิยายสะท้อนสังคม (social novel) เป็นนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับสภาพชีวิตในสังคม ปัญหายุ่งยากต่าง ๆ
4. นวนิยายล้อเลียน (satirical novel) เป็นนวนิยายล้อเลียนสังคม มุ่งเน้นเสียดสีประชดประชัน
5. นวนิยายผจญภัย (adventurous novel) เป็นนวนิยายที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นอันตราย มีการต่อสู้
6. อาชญนวนิยายและเรื่องลึกลับ (detective novel) เป็นนวนิยายสืบสวนหรือพิสุจน์
7. นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ (supernatural novel) เป็นนวนิยายภูตผี ปาฏิหาริย์
8. นวนิยายท้องถิ่น (local colours novel) เป็นนวนิยายที่มีการดำเนินเรื่องแบบชนบท

9. นวนิยายวิทยาศาสตร์ (science novel) เป็นนวนิยายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับค้นพบสิ่งแปลกใหม่ ความตื่นตันทางวิทยาศาสตร์

10. หัสนิยาย (humor novel) เป็นนวนิยายเบาสมอง มุ่งเสนออารมณ์ขันแก่ผู้อ่าน

11. นวนิยายเชิงจิตวิทยา (psychological novel) เป็นนวนิยายที่บรรยายความรู้สึกและสภาพจิตใจของตัวละครซึ่งเกิดจากพฤติกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ

เถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541 : 18-56) กล่าวว่า ประเภทของนวนิยายจึงแยกตามเนื้อหาของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

1. นวนิยายประวัติศาสตร์ (Historical novel) เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตช่วงใดช่วงหนึ่ง

2. นวนิยายผู้ร้ายผู้ดี (Picaresque novel) เป็นนวนิยายที่มีตัวละครหลักที่มีการกระทำที่ไม่ดีในสายตาของคนส่วนใหญ่ในสังคม

3. นวนิยายเร้าอารมณ์ (Sentimental novel) เป็นนวนิยายที่ทำให้ผู้อ่านอารมณ์รุนแรง อาจมีถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกอารมณ์ร่วมมากขึ้น เช่น ความรัก ตีใจ เสียใจ เป็นต้น

4. นวนิยายเชิงจิตวิทยา (Psychological novel) เป็นนวนิยายที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกและจิตใจของตัวละครที่สำคัญ เป็นผลงานที่เกิดจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นมา และจากสภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ

5. นวนิยายแนวสยองขวัญหรือโกทิก (Gothic novel) เป็นนวนิยายที่มีเรื่องราวน่ากลัว สยองขวัญ หรือมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความลึกลับของสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ

6. นวนิยายเน้นบุคลิกลักษณะ (The Novel of manners) เป็นนวนิยายที่เน้นบุคลิกลักษณะของตัวละครที่เป็นลักษณะทางสังคม

7. นวนิยายแนวจดหมาย (Epistolary novel) เป็นนวนิยายที่ใช้จดหมายเป็นเครื่องมือมาดำเนินเรื่องต่าง ๆ

8. นวนิยายแนวลูกทุ่ง (Pastoral novel) เป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงชีวิตของตัวละครดำเนินเรื่องไปในชนบทอย่างน่าสนใจ

9. นวนิยายแห่งการเรียนรู้ (The School novel) เป็นนวนิยายที่เน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนมีความรู้ ความชำนาญในด้านนั้น ๆ

10. นวนิยายชีวิตจริงหรือสารนิยาย (Roman a clef or Non-fiction novel) เป็นนวนิยายที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่มีเค้าโครงมาจากเรื่องราวของคนจริง ๆ โดยตัวละครจะมีพฤติกรรมเหมือนคนในสังคมจริง ๆ ทำให้ได้รับความนิยมอย่างมาก

11. นวนิยายต่อต้านรูปแบบนวนิยาย (Anti-novel) เป็นนวนิยายที่จินตนาการเหนือธรรมชาติ เช่น การย้อนเวลา เป็นต้น

2.2.3 องค์ประกอบของนวนิยาย

นวนิยายมีองค์ประกอบต่าง ๆ คือ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉากและบรรยากาศ มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของนวนิยายดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธุ์วิช (2552 : 1-2) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของนวนิยาย มีดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องข้องกับการจัดระเบียบของเรื่อง เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง

2. ตัวละคร (Character) เป็นผู้ที่มีบทบาทในเรื่อง เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งในนวนิยาย

3. บทสนทนา (Dialogue) ถ้อยคำของตัวละคร ซึ่งจะช่วยดำเนินเรื่อง ช่วยแสดงออก ลักษณะนิสัยของตัวละคร เป็นต้น

4. บรรยากาศ (Atmosphere) คือ ฉาก สถานที่ และเวลาในเรื่อง

5. ทิศนคติของผู้ประพันธ์ (Point of view) ความคิดเห็น ทิศนะ หรือปรัชญาของผู้ประพันธ์

6. ทำนองแต่ง (Style) แบบแผนในการแต่ง

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2549 : 28-29) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของนวนิยายนั้นมี 6 อย่าง คือ

1. โครงเรื่อง (plot) คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ในขณะเดียวกันต้องมีความขัดแย้งที่นำไปสู่การดำเนินเรื่องอย่างน่าสนใจชวนให้ติดตาม โครงเรื่องส่วนใหญ่เป็นโครงเรื่องหลัก ทำหน้าที่ดำเนินเรื่อง มีการผูกปมให้ซับซ้อนและคลี่คลายได้ในที่สุด ส่วนโครงเรื่องย่อยจะแทรกอยู่ข้างในโครงเรื่องใหญ่ซึ่งมีความสำคัญไม่มากแต่มีความสนุก

2. ตัวละคร (character) เป็นสิ่งที่แสดงพฤติกรรมจนเกิดเหตุการณ์ในเรื่องมีอยู่ 2 ประเภท คือ ตัวละครเอก (major character) และตัวละครย่อย (minor character) ซึ่งตัวละครเอกทำหน้าที่ดำเนินเรื่องโดยตลอด ตัวละครย่อยทำหน้าที่เป็นตัวประกอบและเสริมให้ตัวละครเอกเด่นขึ้นมา

3. บทสนทนา (dialogue) ได้แก่ ข้อความโต้ตอบกันของตัวละครมีส่วนสำคัญที่เสริมสร้างให้นวนิยายคล้ายชีวิตจริง บทสนทนาที่ดีต้องมีความสมจริง เหมาะกับบุคลิกของตัวละครในเรื่องและสอดคล้องกับบรรยากาศ

4. ฉาก (setting) คือ เวลา สถานที่ สภาพแวดล้อม ซึ่งช่วยให้คนอ่านเข้าใจในเหตุการณ์และเวลาที่เกิดเรื่องราวต่าง ๆ ขึ้น ฉากมีส่วนสำคัญในการช่วยให้เรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ

5. ทำนองการแต่ง (style) หมายถึง แบบแผนและลักษณะท่วงทำนองในการแต่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัว

6. ความคิดเห็นของผู้แต่ง (point of view) เป็นสิ่งที่เกิดจากทัศนะของผู้แต่งที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ โดยจะไม่ยกมากล่าวตรง ๆ แต่จะสอดแทรกไว้ในพฤติกรรมหรือบทสนทนาของตัวละคร

สุจิตรา จรจิตร (2547 : 98-99) ได้สรุปองค์ประกอบของนวนิยาย ดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (plot) คือ การผูกเรื่อง หรือสร้างเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินเรื่อง โดยกำหนดพฤติกรรม เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และให้มีคาบเกี่ยวกัน จะแบ่งได้เป็นโครงเรื่องใหญ่และโครงเรื่องย่อย

2. เนื้อเรื่อง (story) คือ เนื้อหาของเรื่อง แก่นของเรื่อง และสาระสำคัญของเรื่อง ซึ่งเนื้อเรื่องจะสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายในการแต่ง

3. แก่นของเรื่อง (theme) คือ แนวคิดสำคัญของเรื่อง มีลักษณะเป็นแก่นเรื่อง เชื่อมโยงกัน เรื่องทั้งหมดจะเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน

4. ฉาก (setting) คือ สถานที่และเวลา บรรยากาศที่ปรากฏในเรื่อง เป็นสิ่งที่เกิดพฤติกรรมของตัวละคร หรือเหตุการณ์

5. ตัวละคร (characters) จะมี 2 ประเภท ได้แก่ ตัวละครที่ไม่เปลี่ยนแปลง ตัวละครที่เปลี่ยนแปลง

6. บทสนทนา (dialogue) คือ ส่วนที่สำคัญที่สามารถช่วยให้เรื่องสมจริง น่าสนใจมากขึ้น แสดงนิสัยใจคอของตัวละครให้ผู้อ่านเห็นชัดเจน และให้เรื่องดำเนินได้อย่างราบรื่นขึ้น

7. เทคนิคในการเสนอเรื่อง (point of view) คือ วิธีการเล่าเรื่อง ตัวละคร ฉากและเหตุการณ์ โดยใช้บุรุษที่ 1 หรือ บุรุษที่ 2 หรือใช้แบบผสม

8. ท่วงทำนองในการแต่ง (style) คือ แบบแผนในการแต่ง เป็นลักษณะเฉพาะตัว

9. ทัศนคติของผู้แต่ง (philosophy) คือ แนวคิดหรือปรัชญาในการแต่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตนาารมณ์ แนวคิด ปรัชญาของผู้แต่งแก่ผู้อ่าน

สายทิพย์ นุกูลกิจ (2543 : 182-187) กล่าวว่า นวนิยายย่อมมีองค์ประกอบสำคัญของเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่องสั้น เพราะต่างก็เป็นเรื่องบันเทิงคดีเหมือนกันแต่เนื่องจากนวนิยายมีขนาดยาวกว่าเรื่องสั้น จึงมีผลทำให้ส่วนประกอบต่าง ๆ ของนวนิยายมีรายละเอียดแตกต่างไปจากเรื่องสั้นอย่างเห็นเด่นชัด เจน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. แก่นเรื่อง คือ แนวคิดสำคัญของเรื่องที่ผู้แต่งเน้นจะสื่อให้ผู้อ่านรับรู้ แต่เนื่องจากนวนิยายมีขนาดยาว นวนิยายจึงมีหลายจุดที่จะให้แง่คิดกับผู้อ่าน แนวคิดในนวนิยายจึงแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความคิดของเรื่องทั้งเรื่อง เรียกว่า แนวคิดเอก และความคิดเฉพาะบางตอนของเรื่อง เรียกว่า แนวคิดรอง

2. โครงเรื่อง โครงเรื่องของนวนิยายประกอบด้วยปัญหาขัดแย้งด้านพฤติกรรมด้านเหตุการณ์หรือด้านอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร เพื่อให้ผู้อ่านสนใจอยากรู้คำตอบในตอนจบ โครงเรื่องของนวนิยายมีลักษณะซับซ้อนมีโครงเรื่องย่อย ๆ หลายโครงแทรกอยู่ภายในโครงเรื่องใหญ่ เนื่องจากนวนิยายเป็นเรื่องราวที่มีขนาดยาว มีจุดที่จะให้แนวคิดแก่ผู้อ่านได้หลายจุด มีตัวละครที่แสดงการกระทำตามท้องเรื่องได้หลายตัวและมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครแต่ละตัวตามสถานที่ต่าง ๆ ได้หลายเหตุการณ์ด้วย ผู้แต่งนวนิยายจึงจำเป็นต้องอาศัยโครงเรื่องย่อย ๆ อีกหลายโครงเพื่อมาช่วยเสริมโครงเรื่องใหญ่ให้มีความสมบูรณ์ โครงเรื่องใหญ่จึงมีความสำคัญกว่าโครงเรื่องย่อย โครงเรื่องย่อยอาจเป็นเรื่องอีกเรื่องหนึ่งที่เกิดขึ้นกับตัวละครประกอบได้แต่ในขณะที่โครงเรื่องย่อยนี้ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกด้วย หรืออาจเป็นเรื่องซ้ำกันที่เกิดขึ้นกับตัวละครเอกตอนหนึ่งเพื่อแสดงนิสัยเฉพาะตัวของตัวละครเอกและช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินไปด้วย โครงเรื่องย่อยมีลักษณะเช่นเดียวกับโครงเรื่องใหญ่ คือ ประกอบด้วยปมปัญหา ขัดแย้งและมีการคลายปมเหมือนกัน โครงเรื่องย่อยอาจมีเนื้อเรื่องเป็นไปทำนองเดียวกับโครงเรื่องใหญ่หรือเนื้อเรื่องตรงข้ามกับโครงเรื่องใหญ่ก็ได้ แต่ขึ้นอยู่กับผู้แต่งเป็นสำคัญว่าจะใช้โครงเรื่องย่อยแบบใดมาสนับสนุนโครงเรื่องใหญ่ให้สมบูรณ์และเด่นชัดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม โครงเรื่องย่อยแล้วผู้แต่งจะต้องสานต่อและต้องให้ประสานสอดคล้องกับโครงเรื่องใหญ่ด้วย เพราะโครงเรื่องย่อยที่สร้างขึ้นโดยไม่จำเป็นอาจทำให้โครงเรื่องใหญ่ขนาดเอกภาพได้

3. ตัวละคร คือ ผู้ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ที่แสดงการกระทำต่าง ๆ ในเรื่อง ตัวละครนั้นนับเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยายเพราะถ้าหากไม่มีตัวละครในเรื่อง เรื่องราวต่าง ๆ ในนวนิยายก็มักเกิดขึ้นมาไม่ได้ ตัวละครในนวนิยายย่อมมีได้ไม่จำกัดทั้งในส่วนที่เป็นตัวละครเอกและตัวละครประกอบที่เหมาะสม ตัวละครเอกของเรื่อง คือ ตัวละครที่เป็นศูนย์กลางของเรื่องอาจมีทั้งฝ่ายชายฝ่ายหญิง หรืออาจมีเพียงฝ่ายเดียวก็ได้ ตัวละครประกอบมีส่วนช่วยให้เหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องดำเนินไปด้วยดี

4. บทสนทนา คือ คำพูดที่ตัวละครใช้ได้ตอบกันในเรื่องของนวนิยาย บทสนทนาต้องเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตัวละคร ต้องสอดคล้องกับบรรยากาศในเรื่องและที่สำคัญต้องสมจริง คือ มีคำพูดที่เหมือนกับบุคคลมีชีวิตจริงใช้พูดจากัน บทสนทนาในนวนิยายอาจเป็นเรื่องราวของสงคราม เศรษฐกิจ การศึกษาการคมนาคมปัญหาของเด็กวัยรุ่น การค้าของเถื่อน วงการธุรกิจเพชรพลอย วงการแฟชั่นวงการภาพยนตร์ ข่าวสังคมซุบซิบ หรือเรื่องของอาหาร ฯลฯ

5. ฉาก คือ สถานที่และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งสภาวะแวดล้อมแห่งสังคม ซึ่งเป็นแหล่งที่เกิดเหตุการณ์ทั้งหมดและเหตุการณ์เฉพาะในแต่ละตอนของเรื่องเป็นส่วนที่มีความสำคัญและความจำเป็นสำหรับนวนิยายซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่มักจะต้องการให้ผู้อ่านทั้ง “เห็น” และ “รู้สึก” ในเรื่องราวที่เกิดขึ้นด้วย

6. บรรยายภาพ คือ รายละเอียดต่าง ๆ ที่ผู้แต่งสร้างขึ้นในงานเขียนเพื่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งและมีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร

เถลิง พันธุ์เถลิงอมร (2541 : 11-17) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของนวนิยาย ดังนี้

1. แก่นเรื่อง คือ ทศนะ เจตนาการณ์ หรือวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ มีจุดมุ่งหมายแสดงแก่ผู้อ่านโดยแฝงอยู่ในเนื้อหาของนวนิยายนั้น ๆ เนื่องจากเป็นแกนหลักในการเขียน แก่นเรื่องจึงเหมือนเป็นหัวใจของเรื่อง

2. โครงเรื่อง หรือพล็อตเรื่อง เป็นกลวิธีการนำเสนอเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในนวนิยายตามลำดับความเหมาะสมเป็นฉาก ๆ และเป็นตอน ๆ ตามที่ผู้เขียนได้วางโครงสร้างไว้

3. ตัวละคร คือ ผู้คนที่ประกอบพฤติกรรมตามเหตุการณ์ในเรื่องหรือเป็นผู้ที่ได้รับผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามโครงเรื่องที่ผู้เขียนกำหนดขึ้น ตัวละครที่ดีต้องมีความสมจริงเหมือนบุคคลจริง รวมทั้งอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด การกระทำ ตลอดจนจนถึงคำพูด

4. บทสนทนา คือ คำพูดโต้ตอบของตัวละครในเรื่องงานเขียน เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ ความคิดเห็นและความต้องการต่าง ๆ

5. ฉากและบรรยากาศ ฉาก คือ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือตัวละครในเรื่อง แสดงการกระทำ บรรยายภาพ คือ เสียง กลิ่น แสง สี และสัมผัสอื่น ๆ ที่สามารถทำให้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกคล้อยตามหรือให้เห็นภาพของเหตุการณ์ต่าง ๆ และพฤติกรรมของตัวละครเด่นชัดขึ้น

สรุปได้ว่า แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบรรยากาศนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการเขียนงานนวนิยาย องค์ประกอบของนวนิยายทั้งหมดนี้ทำให้นวนิยายมีความสมบูรณ์และความชัดเจนในการเสนอความคิดเห็นของผู้เขียน

2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุด

นวนิยายชุดเป็นนวนิยายที่มีการเขียนเป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างจากนวนิยายทั่วไป คือ การเขียนเนื้อเรื่องให้จบเป็นตอน ๆ โดยแต่ละตอนจะมีตัวละครเอกตัวใดตัวหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง แต่จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง หรือกล่าวถึงตัวละครที่เกี่ยวข้องในตอนอื่น ๆ อาจเป็นสถานที่เดียวกัน หรือ ตัวละครชุดเดียวกัน

นักวิชาการและผู้วิจัยได้อธิบายเกี่ยวกับนวนิยายชุด ดังต่อไปนี้

จิรมน สังข์ชัย (2560 : 5) ได้กล่าวถึงความหมายของนวนิยายชุดว่า “นวนิยายชุด” เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเขียนนวนิยายที่ผู้เขียนกำหนดแนวคิดของนวนิยายชุดนั้นให้มีความเกี่ยวข้องกัน อาจจะเกี่ยวพันกันในแง่ของตัวละครที่เป็นชุดเดียวกันสิ่งของที่ปรากฏในเรื่อง ฉากในเรื่อง ฯลฯ การเขียนนวนิยายลักษณะนี้ จะกระตุ้นทำให้อ่านเกิดความอยากรู้อยากติดตามว่า นวนิยายเรื่องต่อไปของนักเขียนจะออกมาในรูปแบบไหน มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับนวนิยาย

เรื่องก่อนในส่วนใดบ้าง หรือเป็นภาคต่อจากนวนิยายเรื่องใด โดยนวนิยายชุดเป็นนวนิยายที่มีความน่าสนใจและได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก

ณัฐกานต์ น้ำทิพย์ (2554 : 6) กล่าวว่า นวนิยายชุดจะใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราว โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดสารที่ต้องการจะสื่อผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งยังได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในเรื่องอีกด้วย

CHEN XIAOYUN (2558 : 15) ได้อธิบายความหมายว่า นวนิยายชุดเป็นการร้อยเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน มีแนวคิดเดียวกันในชุดนวนิยาย มีโครงเรื่องผูกให้ทุกเล่มเป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะมีตัวละครมีความสัมพันธ์กันและดำเนินเรื่องไปตั้งแต่แรกจนจบ และนักเขียนของนวนิยายชุดไม่จำกัดว่าเขียนด้วยคนเดียวหรือหลายคน

สรุปได้ว่า นวนิยายชุดเป็นนวนิยายที่แต่งด้วยนักเขียนคนเดียวหรือนักเขียนหลายคนก็ได้ ซึ่งต่างจากนวนิยายแบบเล่มเดี่ยวที่แต่งขึ้นด้วยนักเขียนคนเดียว นวนิยายชุดเป็นการร้อยเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน และทุกเล่มในนวนิยายชุดจะมีแนวคิดเดียวกัน เนื้อหาจะมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งโครงเรื่องของนวนิยายชุดจะผูกให้ทุกเล่มเป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีตัวละครเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และตัวละครทุกตัวจะดำเนินเรื่องราวตั้งแต่เล่มแรกจนถึงเล่มสุดท้าย เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วนวนิยายชุดจะมีจำนวนมากกว่า 2 เล่ม ดังนั้นนวนิยายชุดจึงมีเนื้อเรื่องหลายตอนและส่วนใหญ่จะมีเนื้อเรื่องที่ยาวกว่านวนิยายแบบเล่มเดี่ยวจบ

2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน

นวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน เป็นชุดนวนิยายรักที่มีทั้งหมด 4 เล่ม ได้แก่ ฮาราฮิมาลัย ประพันธ์โดย ณารา ดวงใจอัคนี ประพันธ์โดย ช่อนกลิ่น ปฐพีเล่ห์รัก ประพันธ์โดย ร่มแก้ว และวายุภักคมนตรี ประพันธ์โดย แพรณัฐ นวนิยาย 4 เล่มนี้เป็นเรื่องราวที่ได้กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทย ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ความรักที่หลากหลาย และคุณธรรมที่ดีงามต่าง ๆ ของคนในสังคมไทยอย่างน่าสนใจ นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2552 โดยสำนักพิมพ์พิมพ์ดี เนื่องจากได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอย่างมาก นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันจึงได้ถูกนำไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในปี พ.ศ. 2553 โดยตั้งชื่อว่าละครชุด 4 หัวใจแห่งขุนเขา นอกจากนี้แล้ว นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันตรงกับความต้องการของการทำละครที่แตกต่างกับละครทั่วไป ซึ่งเป็นชุดเดียวกันและเป็นชุดที่มีความต่อเนื่องในรูปแบบซีรีส์ ซึ่งกลายเป็นโครงการใหญ่สุดที่ช่อง 3 เคยทำมา (“เรื่องย่อละคร ปฐพีเล่ห์รัก”. 2553 : ออนไลน์)

โครงการบ้านไร่ปลายฝันเกิดขึ้นโดยใช้โครงเรื่องเป็นหนึ่งเดียวกัน และสมมุติตัวละครขึ้นมาในหนึ่งครอบครัวที่มีพี่น้องฝาแฝด 4 คน หลังจากนั้นแบ่งให้ผู้ประพันธ์ 4 คน ไปคิดเรื่องราวของ

ตัวละครแต่ละคนโดยประพันธ์ตามความถนัดของผู้ประพันธ์แต่ละคน และถ่ายทอดออกมาเป็นนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน จึงเป็นนวนิยายภาคต่อแนวโรแมนติกคอมเมดี้หลากหลายแนวในแบบสมัยปัจจุบัน ที่บอกเล่าเรื่องราวจากตัวละครและสถานที่เดียวกันแต่คนละมุมมอง ซึ่งนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นชุดแรกเพราะยังไม่เคยมีการทำนวนิยายแนวนี้ในประเทศไทย เนื่องจากต้องใช้ความละเอียดอ่อนในการผูกเรื่องมากกว่านวนิยายทั่วไป (“เรื่องย่อละคร วายุภักคมนตรี (4 หัวใจแห่งขุนเขา)” 2553 : ออนไลน์)

ณาราคือผู้เริ่มพล็อตเรื่องของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ดังที่ ณารา (2552 : จากผู้เขียน) ได้กล่าวว่า โครงเรื่องของนิยายนี้ได้แรงบันดาลใจจากการดูสารคดีเกี่ยวกับพี่น้องฝาแฝด 4 คน ซึ่งเป็นเรื่องของผู้เป็นแม่มีลูกยากจึงต้องไปปรึกษาแพทย์และตั้งครรภก็ได้ลูกแฝด 4 คน ที่เป็นผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 1 คนและได้เห็นความรักที่ยิ่งใหญ่ของผู้ที่เป็นแม่ที่ให้กับลูกทั้ง 4 คน และลูกสาวที่เป็นคนสุดท้องกลับเป็นลูกที่มีบทบาทมากที่สุดในบ้าน เนื่องจากสามารถควบคุมทุกคนให้ทำตามสิ่งที่ตัวเองต้องการได้เสมอ ซึ่งทำให้เกิดความประทับใจมากจนมีความปรารถนาอยากเขียนเรื่องราวของเธอเป็นคนแรกส่วนชื่อนกกลิ้งเป็นผู้คิดบทสรุปตอนจบ

สรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นนวนิยายชุดที่ประพันธ์ขึ้นโดยนักเขียน 4 คน ที่มีชื่อเสียง และมีผลงานจำนวนมาก โดยการเล่าเรื่องราวของฝาแฝด 4 คนของครอบครัวหนึ่ง แบ่งออกเป็น 4 เล่มโดยเนื้อเรื่องมีความเกี่ยวเนื่องกันแต่นำเสนอตัวละครหลักที่ต่างกันในแต่ละเล่ม จึงทำให้นวนิยายชุดนี้มีความน่าสนใจอย่างมากทั้งในวิธีการนำเสนอ การคิดเค้าโครงเรื่อง รวมถึงการทำงานร่วมกันของผู้ประพันธ์ทั้ง 4 คน ที่ต้องถ่ายทอดลำดับเรื่องราวให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน ถือเป็นความแปลกใหม่และท้าทายอย่างมาก นวนิยายเรื่องบ้านไร่ปลายฝันจึงเป็นหนึ่งในนวนิยายชุดหนึ่งที่ได้รับคามนิยมจากผู้อ่านจนได้รับเลือกมาทำเป็นบทโทรทัศน์

เรื่องย่อของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีดังนี้

1. ธาราหิมาลัย

ธาราหิมาลัยเป็นเรื่องแรก มีตัวละครหลัก คือ ทิพย์ธารา หรือ น้ำ น้องสาวคนเล็กคนเดียวของบ้าน ที่มีอาชีพเป็นหมอและครอบครัวนี้มีพี่ลูกฝาแฝด 4 คน โดยเป็นผู้ชาย 3 คน ชื่อ ดิน ลม ไฟ และน้ำ ซึ่งเป็นผู้หญิงคนเดียว โดยครอบครัวของแฝด 4 เป็นเจ้าของไร่ “อดิศวร” เป็นแพทย์ประจำอยู่ในศูนย์ระบบประสาทและสมองของโรงพยาบาลปากช่อง ทิพย์ธาราเป็นแพทย์เจ้าของไข้ภูวนศ ทิพย์ธาราหนึ่งในแฝด 4 สดุมหัทศจรย์แห่งไร่ “อดิศวร” ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการฟาร์มโคนม ไร่ไวน์ และรีสอร์ท โดยพี่ชายทั้งสามของทิพย์ธาราหวนน้องสาวมาตลอด พวกเขาคอยกีดกันไม่ให้เธอมีคนที่รักและได้คบกับผู้ชายคนใด จนวันหนึ่งเจ้าชายภูวนศ เจ้าชายรัชทายาทแห่งประเทศปารวตร์ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยในฐานะตัวแทนของพระบิดา แต่ขณะนั้นประเทศปารวตร์ได้มีปัญหาภายในประเทศ มีการคิดก่อกบฏโดยคนภายในทำให้ระหว่างที่เจ้าชายภูวนศทำงานอยู่ในประเทศไทย

ได้ถูกลอบทำร้าย โดยผู้บังคับบัญชาการตำรวจที่เป็นลูกน้องของนายกรัฐมนตรียู่เบื้องหลังการก่อกบฏในครั้งนี้ โดยเขาวางแผนกำจัดเจ้าชายภูวนศเพื่อที่ตนเองจะได้ขึ้นเป็นใหญ่ในแผ่นดิน แต่เมื่อแผนการเกิดผิดพลาด เจ้าชายภูวนศแค่ได้รับบาดเจ็บจากการโดนลอบทำร้ายแต่ไม่ได้เสียชีวิต ทำให้ได้ไปพบกับทิพย์ธารา เมื่อภูวนศฟื้นชีวิตอันตราย เขาได้อ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของเมืองปารวัตร แต่ทุกคนในโรงพยาบาลไม่มีใครเชื่อและคิดว่าเสียชีวิต ทำให้ทิพย์ธารารู้สึกสงสารและได้พัฒนาความสัมพันธ์กับภูวนศ

เมื่อหายจากอาการบาดเจ็บ ภูวนศแกล้งทำเป็นความจำเสื่อมและไม่มีที่ไป จึงขอทิพย์ธาราไปทำงานที่ไร่อดีศวรด้วยเพื่อให้มีที่อยู่ ไปขอทำงานกับพี่ชายของทิพย์ธาราโดยใช้ชื่อว่าปุเปน ภายหลังทั้งสองคนได้รักกันแต่ด้วยความไม่รู้ที่มาที่ไปทำให้ทิพย์ธาราต้องห้ามใจไม่ให้รัก จนภูวนศสารภาพว่า เขาเป็นเจ้าของเมืองปารวัตร โดยการโกหกหนวดเคราออกเผยใบหน้าที่แท้จริง ทิพย์ธาราช่วยเหลือภูวนศโดยใช้อินเทอร์เน็ตติดต่อกับเพื่อนคนหนึ่งที่เป็นน้องครักซ์ของเขา เพื่อให้ข่าวการมีชีวิตอยู่ของเจ้าชายภูวนศเริ่มกระจายออกไป และทำให้ภูวนศถูกตามล่าตัวอีกครั้ง ซึ่งทิพย์ธาราต้องขอความช่วยเหลือจากพี่ชายจึงต้องบอกความจริงพี่ ๆ และภูวนศได้เดินทางกลับปารวัตรไปจัดการเรื่องราวต่าง ๆ โดยพาทิพย์ธาราไปด้วยทำให้พี่ชายทั้งสามต้องตามไปช่วยเหลือ ในที่สุดเมื่อจัดการปัญหาภายในประเทศได้แล้ว แต่เหมือนความรักระหว่างภูวนศกับทิพย์ธาราจะมีปัญหาเนื่องจากธรรมเนียมของสองประเทศไม่เหมือนกัน ทำให้ทิพย์ธารายอมรับไม่ได้และความแตกต่างกันระหว่างฐานะ ทิพย์ธาราจึงหนีกลับประเทศไทยแต่ภูวนศหนีไม่ได้ จึงตัดสินใจจัดการปัญหาและกลับมาตามทิพย์ธาราเพื่อไปแต่งงานและอยู่ที่ประเทศปารวัตรด้วยกัน สุดท้ายทั้งสองคนจึงได้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

2. ดวงใจอัคนี

ดวงใจอัคนีเป็นเล่มที่ 2 ของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เล่มนี้จะมีตัวละครหลัก คือ อัคนี หรือ ไพ เป็นหนึ่งในฝาแฝดสีนของมนตรีกับสุพรรณษาเจ้าของไร่อดีศวร ซึ่งเป็นพี่ชายคนสุดท้ายในบรรดาแฝดชาย เป็นคนค่อนข้างเจ้าอารมณ์ ใจร้อนและมีหน้าที่ในครอบครัว คือ ดูแลกิจการฟาร์มโคนม ซึ่งเป็นหนึ่งในธุรกิจของไร่อดีศวร และไร่อดีศวรมีไร่พศวัตที่เป็นคู่แข่งกัน และพื้นที่ของไร่อยู่ติดกันด้วย โดยไร่พศวัตเป็นของพิศาลซึ่งมีความแค้นกับมนตรีและสุพรรณษามาอย่างยาวนาน พิศาลมีลูกสาวชื่ออัจฉิมา ซึ่งอายุรุ่นเดียวกันกับอัคนี ทำให้ทั้งสองคนไม่ถูกกันและเป็นคู่แข่งกันในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะในการเรียนและการจัดการฟาร์มก็แข่งขันเหมือนกัน โดยทั้งสองมักจะสลับกันเป็นที่หนึ่งและสองเป็นประจำ และเนื่องจากไร่พศวัตไม่รู้งเรื่องเท่าไร่อดีศวรทำให้เกิดความอิจฉาและต้องการแข่งขัน จึงถูกไกรภพหลอกลวงว่าเป็นเศรษฐีต้องการมาร่วมลงทุนขยายธุรกิจด้วย แต่อัจฉิมาไม่เห็นด้วย

ส่วนอัคนีก็มีความบาดหมางกับพี่ชายของอัจฉิมาอยู่ เนื่องจากเคยแย่งคนรักกันมาก่อน พี่ชายของอัจฉิมาได้สร้างปัญหาให้กับอัคนีอยู่เสมอ โดยวันหนึ่งเพื่อนของอัคนีและอัจฉิมาได้เชิญทั้งคู่

มางานแต่งงาน ทำให้ทั้งสองคนได้กลับมาเจอกันอีกครั้งและได้สนิทสนมกันมากขึ้น และทั้งสองคนเข้าใจผิดกันว่าได้พลาดท่ามีอะไรกันเข้าในงานแต่งงานของเพื่อน ทำให้อัคนีรู้สึกผิด แต่ไม่ต้องทำอะไรต่อ และอัจจิมาก็ได้หนีกลับบ้านไป และหลังจากนั้นอัคนีได้ตามไปปรับความเข้าใจกันทำให้ทั้งสองคนเริ่มกลับมารู้สึกดี ๆ ต่อกัน ต่อมาไกรภพมาหลอกอัจจิม่าไปเที่ยวงานวัดแล้วจะฉุดไปปลุกปล้ำเธอ แต่อัคนีมาช่วยเหลือได้ทันและไกรภพได้วางแผนหลอกเอาไร่พศวัตมาเป็นของตน แต่อัคนีรู้และได้วางแผนช่วยเหลือจนจับไกรภพส่งตำรวจ และต่อม่อัคนีกับอัจจิม่าได้รู้ใจของตนเองว่ารักกัน จึงตกลงเป็นแฟนกัน แต่พิศาลยอมรับไม่ได้ และต่อมาเมื่อไกรภพถูกปล่อยได้มาลอบยิงพิศาลหวังให้ตายไป แต่อัจจิม่าเข้ารับกระสุนแทนทำให้ได้รับบาดเจ็บต้องไปรักษาที่โรงพยาบาลและทำให้อัคนีรู้ว่าเขารักอัจจิม่าแค่ไหน มนตรีและพรระชาสงสารลูกชายจึงได้ขอร้องพิศาล และพิศาลได้เห็นความรักที่อัคนีมีต่ออัจจิม่า ทำให้เขายอมรับได้และทุกคนจึงได้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

3. ปฐพีเล่ห์รัก

เล่มที่ 3 ปฐพีเล่ห์รัก เป็นตอนของพี่ชายแฝดคนโตที่ชื่อว่า ปฐพี หรือ ดิน เป็นคนที่มีนิสัยเยียบขีมิ้มและมุ่งมั่นกับการทำงานได้รับหน้าที่ดูแลรีสอร์ทของครอบครัว และมีโรงแรมคู่แข่งสองแห่งได้แก่ ป่าฝนรีสอร์ทและแมกไม้วัลเลย์ที่เป็นรีสอร์ทเก่าแก่ของจังหวัด รีสอร์ททั้งสองแห่งร่วมธุรกิจกัน แต่ปฐพีได้เข้าขัดขวางทำให้เป็นศัตรูกัน ปฐพีเป็นคนตั้งใจทำงาน วันหนึ่งได้พบกับเหมอเมหญิงสาวที่ปลอมตัวเข้ามาในรีสอร์ทของเขา แต่เขาสงสัยและพาเธอมาสอบถาม เธอบอกว่าเธอต้องการแอบมาสืบข้อมูลเพราะเธอเพิ่งเรียนจบการโรงแรมจากต่างประเทศ อยากรู้ว่ารีสอร์ทของเขานำมาทำงานหรือไม่ เธอจึงต้องการมาแอบสืบความลับและอยากเข้าทำงาน ปฐพีทราบเธอโกหก แต่ก็ยังรับเข้าทำงาน เพราะเขาต้องการรู้ความจริงว่าเธอเป็นใครและมีจุดประสงค์อะไรกันแน่ แต่วันแรกเขาก็ส่งเธอไปทำงานที่แผนกแม่บ้าน

ระหว่างนั้นเขาได้จับตาดูเธอตลอดเวลาและการทำงานด้วยกัน ทำให้เขาใกล้ชิดกับเธอจนเกิดเป็นความรัก ด้วยความน่ารักนิสัยดีของเหมอเมทำให้พรระชาแม่ของปฐพีเอ็นดูเธอ พรระชาจึงย้ายตำแหน่งให้เหมอเมมาเป็นประชาสัมพันธ์ ในขณะที่รีสอร์ทคู่แข่งได้ส่งคนมากลั่นแกล้งปฐพี แต่เหมอเมรู้จึงช่วยปฐพีไว้เพราะเธอก็รักปฐพีไปแล้ว ภายหลังปฐพีสารภาพว่าเขารู้ว่าเธอโกหกมาตลอด เธอจึงสารภาพว่าเป็นลูกสาวของพนักงานคนหนึ่งที่ถูกใส่ร้ายและปฐพีได้ไล่ออกไป เขาก็ขอโทษเธอที่เขาทำผิดพลาดและสารภาพรักกับเธอ แต่เหมอเมยังไม่ตกลงใจ ภายหลังลูกน้องปฐพีรู้ว่าเหมอเมเรียนจบจากต่างประเทศจริงจึงมีข้อสงสัยว่าทำไมลูกแม่บ้านจน ๆ ถึงได้มีเงินไปเรียนที่ต่างประเทศได้

ภายหลังเหมอเมค้นพบความลับของปฐพีที่ซ่อนเอาไว้เรื่องอุบัติเหตุที่น้ำพุร้อนระเบิด ทำให้ผู้คนบาดเจ็บ แต่ปฐพีสั่งปิดข่าวเพราะกลัวรีสอร์ทเสียชื่อเสียง เหมอเมไม่ได้ตั้งใจจะเปิดเผย แต่คนที่ปฐพีคิดว่าเธอเป็นศัตรูกับปฐพี คือ แมกไม้รีสอร์ทมาเห็นจึงแย่งข้อมูลไปจากเธอ ทำให้ปฐพีคิดว่าเขาถูกหลอก

เพราะว่าในที่สุด ความจริงเปิดเผยอีกว่าเธอเอมที่แท้เป็นลูกเจ้าของแมกไม้วัลเลย์กับภรรยาคนที่สองที่เป็นคนงาน แต่เธอเอมขอร้องไม่ให้พ่อของเธอเปิดโปงปฐพี ระหว่างนั้นคนจากป่าฝนริสอร์ตได้มาขโมยเอกสารความลับไปได้และทำร้ายพ่อของเธอเอม แต่เธอเอมมาช่วยพ่อไว้ทำให้เขารู้สึกขอบคุณลูกสาวที่เขาไม่เคยรักและยอมไม่เปิดเผยเรื่องของปฐพี และสารภาพว่าที่อุบัติเหตุที่นั่นเกิดขึ้นเพราะเขากับป่าฝนริสอร์ตเป็นคนทำ ทำให้ปฐพีเข้าใจเธอเอมและตามไปปรับความเข้าใจและได้รักกันที่สุดในที่สุด

4. วายุกัคนตรา

เล่มที่ 4 วายุกัคนตราเป็นเล่มสุดท้ายของนวนิยายชุดนี้ ตอนนี้เป็นเรื่องของวายุกัคน หรือ ลม หนึ่งในสี่ฝาแฝดตระกูลอดิศวร ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลไร่รุ่งนของครอบครัว เขามีนิสัยเจ้าชู้รักง่ายเปื้อนเร็ว เปรียบเสมือนชื่อลมของเขา เขาเป็นคนชอบศิลปะ ด้วยหน้าตาของเขาที่หล่อทำให้มีสาว ๆ หลายคนมาชอบ วันหนึ่งขณะที่เขากำลังอยู่กับผู้หญิงของเขาก็ได้มีผู้หญิงอีกคนหนึ่งมาบอกเขาว่าเขาถูกทำของใส่ แต่ลมกลับไม่เชื่อผู้หญิงคนนั้นและไล่ผู้หญิงคนนั้นไป ผู้หญิงคนนั้น คือ ทิชากร เธอเป็นนักเขียนที่มาหาข้อมูลที่ไร่รุ่งนของลมตามคำสั่งของหัวหน้า พ่อของทิชากรเป็นคนมีวิชาไสยศาสตร์ทำให้เธอรู้เรื่องพวกนี้อยู่บ้าง ทิชากรจึงตัดสินใจจะไปหาข้อมูลที่ไร่รุ่งนอื่นแทน แต่หัวหน้าของเธอขอให้อยู่ที่นี้ ทุกครั้งที่ทิชากรเจอกับลมทั้งสองคนต้องมีปากเสียงกันเป็นประจำ ทิชากรรู้ว่ามีคนมีความแค้นกับลมจึงทำไสยศาสตร์ใส่เขา แต่ลมไม่เชื่อเธอและคิดว่าเธอสติไม่ดี ทั้งสองทะเลาะกันอยู่เป็นประจำ จนทิชากรบอกว่าจะหาทางทำให้ทุกคนรู้ว่าเธอพูดความจริง วันหนึ่งลมมีอาการรุนแรงเขาปวดท้องและไปที่โรงพยาบาล พบว่ามีบางอย่างผิดปกติอยู่ในท้องของเขาที่เป็นสิ่งของทำให้เขาและครอบครัวประหลาดใจมากและเริ่มจะเชื่อสิ่งที่ทิชากรพูด ลมเริ่มตกหลุมรักทิชากรและเริ่มตามจีบอย่างจริงจังรวมถึงขอโทษเธอด้วย ทิชากรพยายามตามหาคนที่ทำของใส่ลม วันหนึ่ง มีจดหมายมาหาทิชากรว่าถ้าหากต้องการช่วยลม ให้เธอเดินทางไปที่ที่จดหมายเขียนไว้ เธอจึงเดินทางไปและพบกับคนที่ต้องการทำร้ายเธอ พอลมทราบเรื่องจึงตามไปช่วยเธอ ทุกคนไปช่วยทิชากรแต่เธอมีอาการหนัก พ่อของเธอจึงเดินทางมาและดำเนินการทำคุณไสยต่อสู้กับคนที่ทำของใส่ลมและทิชากร จนทุกคนรู้ความจริงว่าคนที่ทำคุณไสยใส่ลม คือ ครอบครัวของปิ่นมุกซึ่งเป็นคนรักเก่าของเขา ปิ่นมุกได้มาขอโทษลมที่พ่อแม่ของเธอเข้าใจผิดและทำของใส่ลม ทุกคนจึงเข้าใจกัน ลมตัดสินใจขอทิชากรแต่งงานและสัญญาว่าเขาจะไม่เจ้าชู้อีก เพราะความเจ้าชู้ของเขาทำให้เขาเกือบตายมาแล้ว

2.3 ความรู้เกี่ยวกับสังคมไทย

สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจะส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนในสังคม และวรรณกรรมมีบทบาทหน้าที่สะท้อนภาพของสังคมไทย จึงทำให้ผู้อ่านเห็นภาพและรับรู้เกี่ยวกับสังคมไทยได้ เช่น ประเพณี วัฒนธรรมไทย ผู้อ่านจะได้เห็นผ่านเนื้อหาในวรรณกรรม ซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างของสังคมไทยนั้น ๆ ขึ้นอยู่กับชนิดของวรรณกรรมนั้น ๆ

2.3.1 ความหมายของสังคัม

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของสังคัม ดังต่อไปนี้

ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง (2556 : 3) ได้กล่าวว่า สังคัม หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันและมีคนจำนวน 2 คนขึ้นไป ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคัม จนเป็นชั้นที่มีกลุ่มคนขนาดใหญ่ ประกอบด้วยกลุ่มคนย่อย ๆ หลายเชื้อชาติ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะต้องกระทำตามกฎระเบียบของสังคัมใหญ่ โดยมีวิถีชีวิต วัฒนธรรมของตนเอง มีอาณาเขตที่ชัดเจน และสามารถประกอบอาชีพหรือทำมาหากินเลี้ยงตัวเอง ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยสังคัมอื่น ๆ

คณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551 : 17) ได้สรุปความหมายของสังคัมว่า สังคัมหมายถึงกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกัน มีการติดต่อซึ่งกันและกัน ยอมรับว่ามีวัฒนธรรมประเพณีอันเดียวกัน เพื่อตอบรับความต้องการกันและผลประโยชน์หลายอย่างในการดำเนินชีวิต

พัทธา สายหู (2548 : 68) ได้กล่าวว่า สังคัม หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในอาณาเขตที่มีเขตกำหนด มีความสัมพันธ์ที่เกิดจากการกระทำต่อกัน มีความรู้สึกที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยอมรับกฎเกณฑ์เดียวกันว่าเป็นวิธีที่เหมาะสมและถูกต้องของกลุ่ม

ส่วนความหมายของสังคัมไทย ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง (2556 : 4) ยังได้กล่าวว่า สังคัมไทย หมายถึง สังคัมกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ดำเนินวิถีชีวิตแบบสังคัมเกษตรกรรมและอยู่ภายใต้กฎระเบียบของสังคัม

ชวลิต สวัสดิ์ผล (2555 : 5) ได้กล่าวว่า สังคัมไทยคือกลุ่มคนที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในประเทศไทย มีขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย มีวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมที่แตกต่างไปตามแต่ละภูมิภาคของตน ซึ่งต่างจากสังคัมอื่น

สรุปได้ว่า สังคัม หมายถึง การที่มนุษย์กลุ่มหนึ่ง ที่มีลักษณะส่วนใหญ่เหมือนกันหรือคล้ายกัน เช่น ทักษะคติ คุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น ได้มาอยู่ร่วมกันด้วยความรู้สึกว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน มีความสัมพันธ์กันและมีที่อยู่ในเขตเดียวกัน สังคัมไทยจึงเป็นสังคัมที่กลุ่มคนอยู่ร่วมกันในประเทศไทย มีการดำเนินชีวิตที่มีลักษณะสำคัญ คือ มีพุทธศาสนาเป็นหลักของสังคัม และสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยมีอิทธิพลต่อสังคัมไทยเป็นอย่างมาก และมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยผ่านประเพณีและวัฒนธรรมไทย

2.3.2 องค์ประกอบของสังคัม

การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคัมในนวนิยายชุด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสังคัมด้วย ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายองค์ประกอบของสังคัมไทย ดังต่อไปนี้

พระมหาสนอง ปัจโจปการี (2553 : 49-50) ได้สรุปองค์ประกอบของสังคัมไว้ดังต่อไปนี้

1. การมีอาณาบริเวณที่แน่นอน หมายถึง ดินแดนหรือพื้นที่ให้คนมาอยู่ร่วมกัน เมื่อคนมีการรวมกลุ่มกันจะมีการกำหนดดินแดนของตนเอง เพื่ออาศัยอยู่และเพื่อให้ชัดเจนว่าอาณาเขตของตนอยู่ตรงไหน มีพื้นที่เท่าไร และตรงไหนไม่ใช่อาณาเขตของตน เป็นต้น

2. การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม หมายถึง มนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคมไม่สามารถอยู่ตัวคนเดียวได้ จึงต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เพื่อเอาตัวรอดในการดำรงชีวิต เพื่อพึ่งพาอาศัยกัน มีประโยชน์ต่อกัน ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3. การรู้ว่าใครเป็นพวกของตนหรือไม่ใช่พวกของตน หมายถึง การรับรู้ว่ามีใครมาจากสังคมเดียวกันหรือเป็นสมาชิกในสังคมเดียวกัน และคนที่มาจากสังคมเดียวกันจะสามารถทราบได้ว่าคนใดมาจากสังคมเดียวกับตนเอง เช่น คนจากสังคมชนบทจะทราบว่าใครมาจากชนบทเหมือนกัน ซึ่งคนจากชนบทจะมีลักษณะแตกต่างจากคนในเมืองอยู่แล้ว

4. การมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน หมายถึง การเป็นสังคมนั้นนอกจากคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มแล้ว คนก็ต้องมีสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ต่อกันด้วย ไม่อย่างนั้นจะไม่ใช้สังคมที่สมบูรณ์ถ้าขาดการปฏิสัมพันธ์ในสังคม จึงอาจจะไม่สามารถเรียกว่าสังคมได้

5. มีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างเป็นกิจจะลักษณะ หมายถึง การแบ่งงานและจัดการหน้าที่ให้แต่ละคนตามความรู้และความสามารถที่มีอยู่ของคนในสังคม อาจจะทำงานเป็นทีมตามความถนัดก็เป็นได้ และคนในสังคมจะเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้การทำงานประสบผล

6. มีบรรทัดฐานคล้ายคลึงกัน หมายถึง การที่สังคมนั้น มีมาตรฐานในสังคมและคนในสังคมดำเนินตามในแบบเดียวกัน อาจจะไม่มีความสอดคล้องและคล้ายกันในบางอย่าง แต่โดยรวมต้องเป็นสิ่งที่คนในสังคมมีและคิดเหมือนกันไปในทางเดียวกัน จึงจะสามารถอยู่รวมกันได้ โดยเฉพาะในเรื่องกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551 : 19) ได้กำหนดองค์ประกอบของสังคมไว้ ดังต่อไปนี้

1. การมีอาณาบริเวณที่แน่นอน (Territory) คือ บุคคลมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มจะต้องมีดินแดนหรือมีอาณาบริเวณที่มีขอบเขตให้รู้กันภายในสังคมว่า ดินแดนหรืออาณาบริเวณของตนมีขอบเขตแค่ไหน ตรงไหนที่ไม่ใช่ดินแดนหรืออาณาบริเวณของตน

2. การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (Group Living) คือ ลักษณะการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม เพื่อประโยชน์แห่งการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเป็นปึกแผ่นโดยธรรมชาติของมนุษย์มีลักษณะนี้อยู่แล้ว คือ ชอบอยู่รวมกัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม

3. การรู้ว่าใครเป็นพวกของตนหรือไม่ (Discrimination) คือ สมาชิกของสังคมเดียวกันสามารถที่จะทราบได้ว่าใครเป็นพวกเดียวกับตนและใครไม่ใช่พวกเดียวกับตน เช่น ในสังคมชนบทที่มีสมาชิกของสังคมขนาดเล็ก รู้จักกันเป็นอย่างดี ซึ่งตรงข้ามกับสังคมเมือง

4. การมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน (Relation and Interaction) คือ การที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันจำเป็นจะต้องมีสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ แต่หากไม่มีความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์กันจะเรียกว่าสังคมไม่ได้ เป็นต้น

5. การมีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างเป็นกิจจะลักษณะ (Division of Labour) การจัดสรรภารกิจให้สมาชิกทำตามความรู้ความสามารถ และความถนัดอย่างเป็นระบบและเป็นทีม สมาชิกที่อยู่ร่วมกันภายในสังคมจะต้องมีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกด้วย

6. มีบรรทัดฐานคล้ายคลึงกัน (Social Norms) คือ สมาชิกในสังคมนั้นต้องมีมาตรฐานในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะในเรื่องกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี

บรรเทิง พาพิจิตร (2547 : 5) ได้สรุปองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมไว้ดังนี้

1. มนุษย์
2. อาณาเขต
3. การจัดระเบียบทางสังคม
4. ความมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ดำรงค์ ฐานดี (ม.ป.ป : 3-4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของสังคม ดังต่อไปนี้

1. ประชากร จะต้องมีย่านมากกว่า 2 คน ครอบครัวยเป็นสังคมที่มีขนาดเล็กที่สุดซึ่งมีพ่อ แม่ หรือ พ่อ แม่ และลูก ในเวลาที่กลุ่มชนหรือหมู่บ้านมีสมาชิกมากขึ้น จนกลายเป็นอำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ ตลอดจนสังคมโลกที่มีประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกันที่มีคนจำนวนมาก

2. ความสัมพันธ์ ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

3. พื้นที่หรืออาณาเขต บุคคลคนในสังคมจะอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งพื้นที่จะมีขนาดจำกัด เช่น บริเวณบ้านของครอบครัวหนึ่ง หรือบริเวณกว้างขวางเป็นจังหวัดหรือประเทศ แต่ในปัจจุบัน ด้วยความก้าวหน้าพัฒนาของเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ โดยไม่ต้องถูกจำกัดบริเวณพื้นที่ เช่น การสื่อสารกันระหว่างบุคคลทางโทรศัพท์ ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งไม่ต้องถูกจำกัดโดยพื้นที่ แต่คนในสังคมโลกก็สามารถติดต่อกันได้เหมือนกัน

4. มีการจัดระเบียบทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น บุคคลในสังคมจะต้องปฏิบัติตามบรรทัดฐานและกฎระเบียบทางสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและการมีกฎเกณฑ์ในสังคมจะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากความขัดแย้งรุนแรงที่ก่อให้เกิดจุดจบของสังคมนั้น ๆ ได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสังคม คือ การจัดระเบียบทางการเมืองของมนุษย์และทุกสิ่ง ที่ล้อมรอบด้วยปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมของแต่ละคน องค์ประกอบที่สำคัญของสังคมจะมี 4 ประการ ได้แก่ ประชากร พื้นที่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม และการจัดระเบียบทางสังคม

2.3.3 โครงสร้างของสังคม

การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายชุด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับ โครงสร้างของสังคมด้วย ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายโครงสร้างของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

ยุบลวรรณ ตันเจียรรัตน์ (2557 : 44) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมว่า โครงสร้างของสังคม คือ รูปแบบหรือโครงข่ายของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพต่าง ๆ และบทบาทอันเนื่องมาจากการจัดแบ่งหน้าที่การทำงานให้แก่แต่ละคน กลุ่มสถาบันทำ หรือปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดเอาไว้และมีปทัสถานเป็นเครื่องควบคุมโครงสร้างสังคมเป็นพื้นฐานให้เกิดกลุ่มต่าง ๆ อาจจะใหญ่หรือเล็กแล้วแต่กรณี

ศณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551 : 23-24) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมว่า โครงสร้างสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเบื้องต้นในระบบสังคมซึ่งทุกสังคมจะมีอยู่เช่นกัน สถานภาพ บทบาท กลุ่มคนและสถาบันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างสังคม

ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ (2548 : 50) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมว่า โครงสร้างของสังคม คือ ส่วนประกอบของสังคมที่ทำให้สังคมสามารถอยู่ได้อย่างเป็นระเบียบแบบแผน หรือส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบกับเป็นระบบความสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์ โครงสร้างของสังคมมีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ กลุ่มคนและสถาบันทางสังคม กลุ่มคนคือมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างมีระเบียบแบบแผน มีจุดรวมในวัตถุประสงค์อันเดียวกัน มีถิ่นที่อยู่เป็นหลัก สถาบันทางสังคมเป็นรูปแบบพฤติกรรมของสมาชิกสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการร่วมกันในด้านต่าง ๆ และเพื่อให้สังคมคงอยู่ได้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2545 : 103-104) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของสังคมว่า โครงสร้างทางสังคมเป็นสังกัดทางสังคมที่สำคัญสังกัดหนึ่ง เป็นองค์ประกอบที่ของสังคมที่มีทั้งคนและวัตถุด้วย และวัตถุเป็นตัวส่งเสริมหรือเครื่องช่วยให้สังคมคงอยู่ได้ โครงสร้างทางสังคมไทยประกอบด้วยองค์การสังคมและสถาบันสังคม 2 ส่วน องค์การสังคมอันได้แก่ กลุ่มคนประเภทต่าง ๆ 5 ประเภท คือ กลุ่มสังคม ครอบครัว ชุมชน ชนชั้น และสหกร ส่วนสถาบันสังคมสามารถแยกออกเป็น 10 ระเบียบ ได้แก่ 1) ครอบครัว 2) การศึกษา 3) ศาสนา 4) ภาษา 5) การเมือง 6) เศรษฐกิจ 7) ศิลปะและนันทนาการ 8) อนามัยและสาธารณสุข 9) การคมนาคมขนส่ง และ 10) วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า โครงสร้างของสังคม คือ ความสัมพันธ์ของกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นสังคม โดยมีบรรทัดฐานทางสังคมเป็นสิ่งยึดเหนี่ยว องค์ประกอบโครงสร้างของสังคมไทย

คือ องค์การสังคมและสถาบันสังคม ซึ่งจะอยู่ร่วมกันโดยอาศัยชื่อของสถาบันที่มี 10 หน่วยสังคม แต่ละหน่วยมีทั้งคนและกฎระเบียบ ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งและมีวัตถุประสงค์เป็นตัวช่วย

2.3.4 ลักษณะของสังคมไทย

การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายชุด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของสังคมไทยด้วย ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายลักษณะของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

ชวลิต สวัสดิ์ผล และคณะ (2555 : 7-9) กล่าวว่าสังคมไทยมีความเป็นสามัคคีมาเป็นเวลานาน มีลักษณะเด่นของสังคมไทยที่ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนและแตกต่างจากสังคมอื่น ซึ่งบางอย่างเป็นลักษณะเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น สิ่งที่สำคัญที่เสริมความเข้มแข็งและทำให้คนทั่วไปรู้จัก “ความเป็นสังคมไทย” ได้แก่

1. สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงปกครองมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคนไทย เพราะฉะนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยจึงมีอิทธิพลต่อสังคมไทย

2. ศาสนาเป็นสิ่งสำคัญของสังคมไทย ศาสนาเหมือนเป็นพื้นฐานของคนไทยทุกคนเพื่อใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นพื้นฐานที่สำคัญของความเป็นมนุษย์ ตามความเชื่อของคนไทยคิดว่าศาสนาเป็นสิ่งที่ช่วยนำพาชีวิตไปในทางที่ถูกที่ควร ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธโดยคนไทยมากกว่า 95% นับถือศาสนาพุทธ และนอกจากนี้ก็ยังมีคนที่นี่นับถือศาสนาอิสลามและคริสต์อีกด้วย แต่คำสอนของศาสนาทุกศาสนาล้วนแล้วแต่อยากให้เป็นคนดีและทำในสิ่งที่ถูกต้องแต่สังคมไทยนำเอาหลักพุทธศาสนามาใช้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันมากโดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว หลายสิ่งหลายอย่างในสังคมล้วนได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาทั้งสิ้น

3. ความเป็นเอกลักษณ์ไทย สังคมไทยมีลักษณะที่เฉพาะตัวซึ่งเมื่อก้าวถึงขั้นก็จะทราบว่าเป็นเรื่องของสังคมไทย เช่น การแสดงความเคารพ “การไหว้” แสดงถึงความอ่อนน้อม เช่นเดียวกับการยิ้มของคนไทยที่ชาวต่างประเทศรู้จักในนาม “ยิ้มสยาม” สร้างความเป็นมิตรให้กับผู้มาเยือนได้อย่างดียิ่ง “ประเพณีลอยกระทง” และ “สงกรานต์” ประเพณีที่รู้จักกันในระดับนานาชาติ สถานที่สำคัญหลาย ๆ แห่งที่แสดงถึงความเป็นสังคมไทย เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมืองเก่าอยุธยา เป็นต้น

วรวิฑูร์ สุวรรณฤทธิ์ (2546 : 33-40) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะภูมิศาสตร์ ตำแหน่งที่ตั้งของประเทศไทยตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน มีอิทธิพลต่อสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของไทย

2. ลักษณะทางสังคมชนบทและสังคมเมืองไทย การอยู่ของประชากรไทยเป็นลักษณะที่อยู่ในชนบทและอยู่ในเขตเมือง ตามรายละเอียดดังนี้

1) ลักษณะทั่วไปของสังคมของชนบทไทยเป็นลักษณะแบบ (1) ความสัมพันธ์กันของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างเหนียวแน่น (2) ครอบครัวเป็นส่วนที่สำคัญทางเศรษฐกิจ (3) วัตถุประสงค์เป็นส่วนที่มีความสำคัญสำหรับชาวไทยส่วนใหญ่และมีจำนวนไม่น้อย (4) ชาวชนบทไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ซึ่งจะยึดมั่นกับประเพณีเดิม (5) ชาวชนบทเชื่อถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และโชคลาง อาจเพราะเป็นเหตุผลที่ชาวชนบทต้องพึ่งพาอาศัยกับธรรมชาติและอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ (6) ด้วยเหตุผลหลายอย่าง ชาวชนบทมีอัตราการเกิดสูง เช่น การศึกษาต่ำ เป็นต้น (7) เนื่องจากขาดสถาบันการศึกษา อุปกรณ์และเครื่องมือส่งเสริมการศึกษาและงานอาชีพ ระดับการศึกษาและเทคนิคในอาชีพจึงต่ำ (8) ชนบทจะเป็นสังคมที่มีความสัมพันธ์กันตามประเพณี เช่น ถ้าหากรักใคร่ก็จะรักทั้งบ้านหรือทั้งหมู่บ้าน เป็นต้น (9) ชาวชนบทส่วนใหญ่ใช้เงินไปในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน เป็นต้น (10) เนื่องจากชาวชนบทอยู่แต่เฉพาะเรื่องใกล้ ๆ ตัว เรื่องความจริงง่าย ชาวชนบทจึงมีระดับความคิดและความเข้าใจค่อนข้างแคบ (11) ชาวชนบทมีค่านิยมที่ดี เช่น การนับถือผู้ใหญ่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักบุญคุณ มีจิตใจกว้างขวาง เป็นต้น

2) ลักษณะทั่วไปของสังคมเมืองของไทยเป็นลักษณะแบบ (1) มีความสัมพันธ์กันในลักษณะทุติยภูมิ คือ ติดต่อกันด้วยตำแหน่งหน้าที่การงานมากกว่าเป็นการส่วนตัวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทนจากความสัมพันธ์นั้น ความสนิทสนมรักใคร่และความจริงใจต่อกันมีน้อย (2) ความผูกพันกันในครอบครัวค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผูกพันกันกับเพื่อนบ้านมีไม่มาก เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวไม่ค่อยมีเวลาพบคุยกันที่เกิดจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ (3) ต่างคนต่างมีอาชีพที่ต่างกัน และมีความเชี่ยวชาญของตนเอง ซึ่งชาวเมืองประกอบการอาชีพหลากหลาย (4) สังคมเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพราะทางวิทยาการต่าง ๆ ได้เจริญก้าวหน้า (5) เป็นศูนย์กลางที่ได้ร่วมการศึกษา การปกครอง การค้าและอื่น (6) คนที่อยู่ในเมืองส่วนใหญ่อยู่ภายใต้ระบบการแบ่งงานกันทำ เนื่องจากมีความรู้และความสามารถที่เฉพาะอย่าง (7) มีลักษณะที่ประชาชนเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ (8) คนในเมืองไม่ค่อยมีความเห็นใจและไม่ค่อยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน เนื่องจากมีความการแข่งขันกัน (9) ค่านิยมบางอย่างที่เห็นได้ คือ ความโอ้อวด วัตถุนิยม เป็นต้น

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร (2546 : 11-12) ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของสังคม ดังต่อไปนี้

1. สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม ประเทศไทยส่วนมากเป็นเกษตรกร
2. สังคมไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นศูนย์รวมทางจิตใจและศูนย์รวมความสามัคคีของประชาชนไทย
3. สังคมเป็นสังคมที่นับถือพระพุทธศาสนา เนื่องจากพุทธศาสนาเป็นประจำศาสนาของไทย
4. อพยพจากต่างจังหวัดเข้าในเมือง เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรไม่ได้ผล
5. ประชาชนมีฐานะยากจน รวมไปถึงทั้งการศึกษาและการโภชนาการอยู่ในระดับต่ำ

6. เป็นสังคมที่มีการรวมอำนาจไว้ในส่วนกลาง ความกลายเป็นกรุงเทพเป็นศูนย์กลางที่มีความเจริญและการปกครอง

7. เป็นสังคมที่ให้ความเคารพแก่ผู้อาวุโส อาจารย์ ไม่ทอดทิ้งพ่อแม่เมื่ออายุมาก

8. เป็นสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

9. เป็นสังคมที่มีอัตราการพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับสูง

พัทธา สายหู (2544 : บทนำ) ได้กล่าวว่า สังคมไทยมักอยู่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม ๆ เพราะคนไทยจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมไทยเป็นสังคมที่ต้องการการปรับตัวเพื่ออยู่กับคนอื่นให้ได้ สังคมไทยเป็นสังคมพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันโดยคนในสังคมคอยช่วยเหลือกันและกัน เรื่องของสังคมจึงเกี่ยวข้องกับตัวเราอยู่เสมอ สังคมเป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งของชีวิตที่เราที่ต้องเผชิญอยู่ทุกวัน และเปรียบเสมือนธรรมชาติรอบตัวเรา เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เราได้รู้ได้ด้วยวิทยาศาสตร์ และนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่ชีวิต

สุพัตรา สุภาพ (2543 : 30-31) ได้กล่าวว่าสังคมไทยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างเป็นแบบหละหลวม คือ ผู้คนสามารถเลือกกระทำในสิ่งที่ตนพึงพอใจ ไม่ได้ถูกบังคับว่าต้องทำตามให้เป็นแบบเดียวกันหมด

2. เปลี่ยนแปลงน้อย เฉพาะกลุ่มผู้คนที่อยู่ในเมืองเป็นส่วนใหญ่ที่จะเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ผู้คนที่อยู่ในเมืองเป็นเพียงแค่งกลุ่มที่มีน้อยของประเทศ เพราะคนไทยส่วนใหญ่ที่อยู่ในชนบทของประเทศยังเป็นกลุ่มใหญ่ที่ไม่ค่อยยอมรับสิ่งใหม่ ๆ โดยเฉพาะเมื่อสิ่งนั้น ๆ ขัดแย้งกับความนิยมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมที่เขามีอยู่

3. เป็นสังคมเกษตร ประเทศไทยมีการประกอบอาชีพทางเกษตรเป็นอย่างมาก ซึ่งมีอาชีพทำไร่ทำนา เลี้ยงสัตว์จำนวนมาก ส่วนใหญ่คนไทยเป็นชาวนาหรือชาวนาครอบครัวชาวนา จึงเรียกว่าเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่กำหนดขึ้นมาเป็นลักษณะโครงสร้างขั้นพื้นฐานของสังคมไทย ลักษณะพฤติกรรมร่วมของการรวมกลุ่มในสังคมในแต่ก่อนนั้น มาจากกลุ่มครอบครัวชาวนาโดยมีการทำนาเป็นพฤติกรรมร่วมชาวนารวมกลุ่มกันตามธรรมชาติและสมัครใจอันมีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ จากกลุ่มชาวนาดั้งเดิมมีองค์การทางสังคมอีก 2 องค์การที่เข้ามาประสานกัน อันได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์และกลุ่มข้าราชการ การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นสถาบันที่วิวัฒนาการมาจากอิทธิพลวัฒนธรรมภายนอกโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นสิ่งเคารพสักการะเป็นผู้นำและผู้คุ้มครอง มีศาสนาเป็นเครื่องผูกพันยึดเหนี่ยวทางด้านจิตใจ ชีวิตจึงมีความเป็นอยู่ง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตองอะไร จิตใจโอบอ้อมเอื้อเฟื้อเผื่อซึ่งกันและกัน

4. ชอบยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นหลักและไม่ค่อยยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ที่ไปขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีเดิม คือ ชอบตามสิ่งที่ตนเคยทำหรือที่บรรพบุรุษเคยทำ หรือสบายใจที่จะทำซึ่งประเพณีบางอย่างถ้าสมัยควรจะเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ตาย ฯลฯ ที่ต้องใช้เงินมาก โดยเฉพาะ

ในภาวะเงินฝืด หรือเงินหายากหรือไม่ค่อยมีเงิน การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นยาก ส่วนผู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงง่าย คือ พวกที่มีการศึกษา หรือพวกที่อยู่ในเมืองที่ได้รับอารยธรรมและวัฒนธรรมใหม่ แต่ในจำนวนนี้เองก็ไม่น้อยเหมือนกันที่ชอบยึดขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นหลักเช่นกัน

5. มีการศึกษาดำ เพราะประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนยากจน จึงไม่ค่อยมีโอกาสเล่าเรียนเพื่อเลื่อนฐานะของตนเอง โดยเฉพาะชาวชนบทที่ยากจน นิยมให้ลูกช่วยทำงานมากกว่าให้เรียน เพราะไม่มีคนช่วยทำงาน ชีวิตจึงอยู่แต่ในครัวเรือน

6. ไม่นิยมอพยพเคลื่อนย้ายไปสู่ถิ่นอื่น เพราะรักที่รักบ้านเกิดจะมีการย้ายบ้างเมื่อคิดว่าจะทำให้ชีวิตดีกว่าเดิม เช่น ไปเรียนหนังสือ หรือไปหางานทำ เช่นมาทำงานในเมือง หรือชาวชนบทที่ยากจนเข้ามาหางานทำเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ถ้าที่อยู่เดิมของตนแร้นแค้นจนทำมาหากินไม่ได้ เป็นต้น

7. มีโครงสร้างของชนชั้นโดยการยึดทรัพย์สินสมบัติ สถานภาพ เกียรติ อำนาจ ความดี นิยมเงินตรา ยกย่องความเป็นเจ้าคนนายคน ยึดบุคคลเป็นหลัก ยกย่องผู้อาวุโส ยอมรับมากกว่ายอม รุกรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องลดน้อยลง จะผูกพันเฉพาะผู้ที่ใกล้ชิด เพราะมีชีวิตมีการ แ่งชั้นหรือแร้นแค้นมากกว่าแต่ก่อนหรือด้วยเหตุอื่น ที่แบ่งแยกสังคมออกเป็นชนชั้นต่าง ๆ

สรุปได้ว่า สังคมไทยเป็นสังคมเกษตร มีโครงสร้างแบบหลวม ๆ ลักษณะของสังคมไทยมีสังคม ชนบทและสังคมเมือง มีการผ่อนปรนในเรื่องต่าง ๆ ยึดถือพระมหากษัตริย์และนับถือพระพุทธศาสนา เป็นหลัก มีความรักในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนสังคมไทยเป็นสังคมที่มีลักษณะพิเศษของตนเอง ประเทศไทยเป็นประเทศชาติที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบันซึ่งมีเวลายาวนานลักษณะของสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยต่าง ๆ ตลอดเวลา สังคม เกษตรกรรมเป็นลักษณะเอกลักษณ์ของสังคมไทย สังคมไทยเป็นสังคมที่ยึดมั่นในศาสนาพุทธและ ยึดมั่นขนบธรรมเนียมประเพณีทางพุทธศาสนาอย่างเข้มงวดด้วย ซึ่งทำหน้าที่บทบาทอันสำคัญในการ ดำเนินชีวิตของคนไทย เป็นสังคมที่เทิดทูนสถาบันกษัตริย์ เพราะประเทศไทยมีการปกครองในระบอบ กษัตริย์มาตั้งแต่โบราณ และยังเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญและให้เกียรติกับผู้อาวุโส และผู้ใหญ่ ลักษณะนี้จึงถือเป็นลักษณะเด่นของสังคมไทยด้วย

2.3.5 ปัญหาของสังคมไทย

การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายชุด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับ ปัญหาของสังคมไทยด้วย ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายปัญหาของสังคมไทย ดังต่อไปนี้

อุกฤษฏ์ เฉลิมแสน (2557 : 11- 34) ได้กล่าวถึงปัญหาของสังคมดังต่อไปนี้

1. ปัญหาน้ำมันและภาวะการครองชีพ เป็นปัญหาอันที่สำคัญที่ทำให้ประเทศไทย เสียดุลการค้า

2. ปัญหาดุลการค้า คือ ความแตกต่างระหว่างสินค้าเข้ากับสินค้าออก

3. ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เท่ากันทางโอกาสของแต่ละคน เศรษฐกิจของประเทศยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ตำแหน่งของการทำงานน้อยกว่าจำนวนของประชาชน รายได้น้อย เป็นต้น

4. ปัญหาโรคจิตโรคประสาท เนื่องจากด้วยการพัฒนาของสังคม ชีวิตของคนในสังคมมีความกดดันมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยการแข่งขันในทุก ๆ ด้าน จึงทำให้เกิดปัญหานี้

5. ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่สามารถทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจได้อย่างรุนแรง ทำให้ปัญหาอย่างอื่นเกิดตามด้วย เช่น ปัญหาครอบครัว เป็นต้น

6. ปัญหาการทำแท้ง หมายถึง การหยุดการตั้งครรภ์

7. ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง คือ ปัญหาคอร์รัปชัน กินสินบน ใช้เวลาราชการไปทำของส่วนตัว ทำให้ค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็นที่ใช้ ทำให้ประชาชนได้ผลประโยชน์น้อยมาก

ปัญหาของสังคมไทยที่สำคัญ ๆ จะมี 1) ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นการนับเงินสินบนเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งขัดกับกฎหมาย 2) ปัญหาความยากจน คือผู้ที่มีเงินไม่พอใช้ใน ชีวิตประจำวัน ทำให้การใช้ชีวิตและคุณภาพชีวิตต่ำกว่าคนปกติ (दनัย บวรเกียรติกุล. 2555 : ออนไลน์)

พัทยา สายหู (2544 : 221-224) ได้กล่าวถึงปัญหาของสังคมไทยดังต่อไปนี้

1. ปัญหาครอบครัว เรื่องครอบครัวแตกแยก และไม่เอาใจใส่สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะการเลี้ยงดูบุตร ถึงแม้ว่าพ่อแม่ลูกอยู่ด้วยกัน แต่เนื่องจากพ่อแม่ออกไปทำงาน ลูกไปเรียนหนังสือ ตอนเย็นทุกคนกลับด้วยความเหนื่อยอ่อน ต่างคนต่างไปพักผ่อนกับโทรศัพท์หรืออย่างอื่น หรือยังมีธุระของตนอีก ซึ่งทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยได้ทำหน้าที่การเป็นผู้ปกครอง และลูกไม่ค่อยเชื่อฟัง ทำให้ครอบครัวมีแต่ลักษณะภายนอก

2. ปัญหาการศึกษา โรงเรียนมีหลักสูตรกำหนดไว้ใน การเรียนสำหรับเด็กไทย แต่ทั้งครู และนักเรียนไม่ค่อยแน่ใจในการมีจุดมุ่งหมายในการเรียนวิชาที่ควรจะเป็นประโยชน์กลายเป็นไม่ค่อยมีครูสอน ไม่มีคนเรียน เรียนจำแต่ไม่เรียนคิด จนกระทั่งเกิดผลกระทบกับตัวเอง ครู พ่อแม่ และสังคม และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็ไม่ยอมรับใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์เพื่อตอบแทนสังคม

3. ปัญหาในชุมชน ชุมชนไม่เอาใจใส่กัน เพื่อนบ้านไม่เกรงใจกัน สนใจแต่ผลประโยชน์ และกำไรของตนอย่างเดียว ไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพของกันและกัน เป็นต้น

4. ปัญหาการทำมาหากินประกอบอาชีพ ที่ให้รายได้แตกต่างกันมาก เช่น บางอาชีพ รวยอย่างไม่น่าจะรวย บางอาชีพก็จนอย่างไม่น่าจะจน เป็นต้น

5. การบ่อนทำลายทรัพยากรและสมบัติส่วนรวมของประเทศชาติ เช่น ทำลายป่าไม้ การจับปลาล่าสัตว์ในประเทศและด้วยอุปกรณ์ที่ห้ามใช้ เป็นต้น

6. การสูญเสียคุณธรรมสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เช่น ขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนของความคิด ความซื่อ ความถูก ความผิด เป็นต้น

รุจน์ หาเรือนทรง (2541 : 10- 53) ได้กล่าวถึงปัญหาของสังคมไทยมีปัญหาหลัก ๆ ทั้ง 4 ปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่กำลังกระจุกกระจายในกลุ่มเยาวชน สารเสพติดที่ระบาดในประเทศไทยมักจะเป็นฝิ่น กัญชา เฮโรอีน และแอมเฟตามีนซึ่งที่บริเวณชายแดนใต้และภาคเหนือของประเทศไทยจึงมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นด้วยการแอบซ่อนการนำเข้า

2. ปัญหาคอร์รัปชัน เป็นการกระทำที่ขัดกับความซื่อสัตย์ คุณธรรมความดีและศีลธรรม เป็นการกระทำที่ไม่บริสุทธิ์และไม่เหมาะสม

3. ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาแบบมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจ่าย ไม่สามารถบรรเทาความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่สังคมวางไว้

4. ปัญหาการแพร่กระจายของโรคเอดส์ ความรุนแรงของการแพร่ขยายของโรคเอดส์เพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

สรุปได้ว่า ปัญหาของสังคมไทยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เกิดจากคนในสังคมไทยบางคนไม่ยอมปฏิบัติตามเกณฑ์ของสังคม ไม่ยอมร่วมมือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เนื่องจากมีความขัดแย้งในผลประโยชน์ของตนเอง ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญที่ประชาชนไทยควรร่วมมือช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ประเทศชาติพัฒนามากขึ้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝน ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายชุด

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายชุดได้มีการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เช่น ศึกษาเกี่ยวกับด้านภาพสะท้อนสังคม ด้านวิธีการเล่าเรื่องนวนิยาย ด้านคุณค่า และบทบาทของตัวละคร เป็นต้น ดังต่อไปนี้

ปจรรย์ ช่วยบุญ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อน “แม่ศรีเรือน” ในนวนิยายชุด สุภาพบุรุษจุฑาเทพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเป็น “แม่ศรีเรือน” ของผู้หญิงในนวนิยายชุด สุภาพบุรุษจุฑาเทพ ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายเรื่องคุณชายธราธร โดย ณาธา คุณชายปวรรุจ โดย ร่มแก้ว คุณชายพุมภิภัทร โดย แก้วแต้ม คุณชายรัชชานนท์ โดย ช่อนกลิ่น และคุณชายรณพีร์

โดย แพรณัฐ ผลการวิจัยพบว่า ในนวนิยายชุดสุภาพบุรุษจุฑาเทพ พบภาพผู้หญิงกับการเป็น “แม่ศรีเรือน” มี 3 รูปแบบ คือ 1) “แม่ศรีเรือน” ภาพสะท้อนแนวคิดระบบชายเป็นใหญ่ ผู้หญิงต้องแสดงภาพการเป็นแม่ศรีเรือนเพื่อปรนนิบัติผู้ชาย เพื่อให้ผู้ชายประทับใจซึ่งสร้างคุณค่ากับตนเอง 2) การถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้หญิงถึงผู้หญิง สะท้อนภาพการผลิตซ้ำวาทกรรมชายเป็นใหญ่ คือ ผู้หญิงได้สร้างองค์ความรู้ในพื้นที่ของตนอันเกิดจากบ่มเพาะความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ตนเองถนัด และได้ถ่ายทอดองค์ความรู้นั้นในรูปแบบจากผู้หญิงสู่ผู้หญิง ทั้งยังเป็นการร่วมมือกันในลักษณะของการสร้างและการสืบทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ของผู้หญิงต่อไป แต่ด้านหนึ่งกลับเป็นการผลิตซ้ำวาทกรรมชายเป็นใหญ่ให้ยังคงอยู่ 3) “แม่ศรีเรือน” จากคุณสมบัติสู่คุณค่าของผู้หญิง ผู้หญิงได้ใช้คุณสมบัติในการเป็นแม่ศรีเรือนมาใช้ประโยชน์เพื่อดำรงไว้ซึ่งคุณค่า ศักดิ์ศรี และความอยู่รอดในชีวิต

ฐิติพงษ์ อินทรपालิต (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรपालิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่อง โครงสร้างตัวละครและการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรที่อิงจากเหตุการณ์จริงและเพื่อวิเคราะห์ สภาพการณ์ทางสังคมและแนวทางการเล่าเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อนวนิยายชุด เสือใบ-เสือดำของ ป.อินทรपालิต ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายชุด เสือใบ-เสือดำ และดาวโจร ของ ป.อินทรपालิต จำนวน 12 เล่ม ฉบับสำนักพิมพ์ ผดุงศึกษา (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ผลการวิจัย พบว่า ด้านโครงสร้างการเล่าเรื่องมีการสร้างแนวเรื่องแบบขุนโจรจากแนวเรื่องแบบบุกเบิกตะวันตก เป็นหลัก โดยผสมผสานเหตุการณ์จริงในบริบทของสังคมไทยเข้ากับจินตนาการ และขนบของการเล่าเรื่อง การปฏิบัติการณ์ที่มาจากแนวเรื่องผจญภัย การต่อสู้จากแนวเรื่องแบบบู๊ล้างผลาญ การทำการรบการสงครามจากแนวเรื่องแบบสงคราม และความรักในสตรีเพศจากแนวเรื่องรักโศก ผลการวิจัยด้านการสร้างตัวละครพบว่า การใช้ชื่อตัวละครในนวนิยายได้เค้าโครงมาจากตัวละครจากเหตุการณ์จริงบางส่วน จากสภาพการณ์ทางสังคมของไทยในช่วงที่ไทยประสบปัญหาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดตัวละครโจรผู้ร้ายมากมายทำให้การกำหนดคุณลักษณะของตัวละครแบบวีรบุรุษขุนโจร คือ ความกล้าหาญ ความเก่งกาจ ความมีคุณธรรม และการรักษารักษาเกียรติและศักดิ์ศรีที่สอดคล้องกับองค์ประกอบการสร้างตัวละครชายในวรรณคดีไทย

ศุภนุช กาลังหาญ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์นวนิยายเทิดพระเกียรติชุด “ลูกไม้ของพ่อ” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชและคุณค่าของนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายชุด “ลูกไม้ของพ่อ” ของบริษัทสถาพรบุ๊คส์ จำกัด ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ มีกลวิธีการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช 3 วิธี คือ การเทิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยายการเทิดพระเกียรติโดยใช้กลวิธีการประพันธ์และการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษาโดยกลวิธีในการเทิดพระเกียรติโดยใช้องค์ประกอบของนวนิยายมี 5 วิธี

คือ โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก และบรรยากาศ และแก่นเรื่องกลวิธีในการเทิดพระเกียรติ โดยใช้กลวิธีการประพันธ์มี 3 วิธี คือ การเทิดพระเกียรติโดยใช้การตั้งชื่อการเทิดพระเกียรติโดยใช้การเปิดเรื่องและการเทิดพระเกียรติโดยใช้การปิดเรื่องส่วนกลวิธีในการเทิดพระเกียรติโดยใช้ภาษามี 2 วิธี คือ การใช้คำตรงไปตรงมาและการใช้คำเปรียบเทียบผลการวิจัยด้านคุณค่าพบว่าคุณค่าที่ได้รับจากนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อดีมี 3 ประการ คือ คุณค่าด้านความรู้ คุณค่าด้านคุณธรรม และคุณค่าด้านความเพลิดเพลิน

LI YUANYUAN (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอั้งยี่ในนวนิยายชุด เลือดพระนาง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอั้งยี่ในนวนิยายชุด เลือดพระนาง และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดในนวนิยายชุด เลือดพระนาง ขอบเขตของการวิจัยคือ นวนิยายชุด เลือดพระนาง จำนวน 3 เล่ม ได้แก่ เพ็ญพยับหมอก ไฟ...รักมังกร และอัศวินพิโรธ ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายชุด เลือดพระนางสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอั้งยี่ที่อพยพและดำรงชีวิตในช่วงการเกิดสงครามโลกครั้งที่สองมีลักษณะสังคม 3 ด้าน คือ 1) วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีน ที่มีที่อยู่อาศัย การประกอบอาชีพ และลักษณะครอบครัวที่แสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน 2) ความสัมพันธ์ของคนไทยเชื้อสายจีนในกลุ่มอั้งยี่ มีการเข้าร่วมกลุ่มที่มีความสัมพันธ์แบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มอั้งยี่ที่ได้สืบทอดมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการทำพิธีกรรมรับสมาชิกใหม่ การมีบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มและลูกน้อง ทั้งนี้พบว่า กลุ่มอั้งยี่มีปัญหาความขัดแย้งในกลุ่มและปัญหากับคนไทย 3) วัฒนธรรมจีนของคนไทยเชื้อสายจีนในกลุ่มอั้งยี่มีความเชื่อและประเพณี มหรสพของคนจีน และการเรียนภาษา ด้านแนวคิดในนวนิยายชุด เลือดพระนาง พบว่า สะท้อนแนวคิด 4 ด้านหลัก คือ 1) แนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีความรักชาติ ความรักพวกพ้อง การต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต การแก้แค้น และการมีวิสัยทัศน์ในชีวิต 2) แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา คนไทยเชื้อสายจีนได้ศึกษาในระบบโรงเรียน และศึกษานอกระบบโรงเรียน 3) แนวคิดเกี่ยวกับความรัก เป็นความรักระหว่างหนุ่มสาว และความรักของสมาชิกในครอบครัว และ 4) แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญู ความเข้มแข็ง ความรับผิดชอบ ความประหยัด การไม่เอาเปรียบคนอื่น ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร และความมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

CHEN XIAOYUN (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตการวิจัยคือ นวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตั้งตอมนตร์รัก ในร่มเงารัก เพรงรักรอยฝัน รอยรักในดวงใจ ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรัก สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนที่มีฐานะดีจะมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหรา มีบ้านหลังใหญ่และมี

คนรับใช้ด้วย ส่วนคนที่ไม่มีฐานะจะอยู่บ้านไม้หลังเล็ก และมีคมนาคมทางน้ำที่อำนวยความสะดวกให้กับคนไทย และยังสะท้อนการแต่งกายและอาหารกินกินของคนไทยด้านค่านิยม สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ ค่านิยมที่ผู้ชายมีเมียหลายคนและมีลูกหลายคนเพื่อสืบสกุล ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก คือ แม่จะรักและหวังใยลูกตลอดชีวิต และคู่รักชายกับหญิงควรรักเดียวใจเดียว และค่านิยมว่าผู้หญิงไทยไม่ต้องเรียนสูง ควรทำหน้าที่ดูแลงานบ้านก็เพียงพอ ด้านประเพณีสะท้อนให้เห็นประเพณีของคนไทย ได้แก่ การบวช การทำบุญตักบาตร ลอยกระทง การแต่งงาน และงานศพ และยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อของคนไทย ซึ่งมีความเชื่อเรื่องกรรม การเกิดใหม่ ความฝัน และผีเจ้าที่ ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายชุด แผ่นดินแห่งรักที่มีต่อผู้อ่านพบว่า นวนิยายมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการปลูกฝังค่านิยมในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงค่านิยมการยกย่องและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ค่านิยมการทำความดี ค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงและค่านิยมเกี่ยวกับความรัก โดยผู้แต่งสั่งสอนให้คนไทยทุกคนต้องรักและยึดมั่นในประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านการปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งรวมถึงความเสียสละ ความกตัญญู ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความประหยัด ความจงรักภักดี และมีความเมตตา คุณธรรมทั้งหมดเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่คนไทยทุกคนต้องสืบต่อและเผยแพร่ต่อ ๆ ไปและด้านการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิต จะรวมถึงการเป็นคนดี และการปล่อยวางเพื่อความสงบจึงผู้แต่งได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเป็นคนดีและเป็นคนที่มีคุณธรรม

ฤทัย ชุมเปีย (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ของเกศณี สมปริดา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างอนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ และศึกษากลวิธีการนำอนุภาคในตำนานมาใช้สร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ของเกศณี สมปริดา จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ปักษานาคา ยมธิดา และโกศิธารา ผลการวิจัยพบว่า อนุภาคในตำนานที่ปรากฏในนวนิยายและอนุภาคในนวนิยายชุดป่าหิมพานต์ โดยได้แบ่งกลุ่มอนุภาคออกเป็น 10 กลุ่ม คือ กลุ่ม ก อนุภาคเกี่ยวกับบอมมนุษย์ กลุ่ม ข อนุภาคเกี่ยวกับความวิเศษ กลุ่ม ช อนุภาคเกี่ยวกับความมหัศจรรย์ กลุ่ม ง อนุภาคเกี่ยวกับยักษ์ กลุ่ม จ อนุภาคเกี่ยวกับการทดสอบ กลุ่ม ฉ อนุภาคการสมพาสที่ผิดธรรมชาติ กลุ่ม ช อนุภาคเกี่ยวกับการเกิด กลุ่ม ซ อนุภาคเกี่ยวกับต้นไม้ที่มีลักษณะพิเศษ กลุ่ม ญ อนุภาคเกี่ยวกับข้อห้ามและข้อกำหนด กลุ่ม น อนุภาคเกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อ ซึ่งจากการเปรียบเทียบพบว่า มีอนุภาคที่คล้ายคลึงกันแสดงให้เห็นว่าในนวนิยายได้มีการนำอนุภาคในตำนานไปใช้ในการสร้างสรรค์นวนิยาย โดยเฉพาะอนุภาคเกี่ยวกับบอมมนุษย์ อนุภาคเกี่ยวกับความวิเศษ และอนุภาคเกี่ยวกับความมหัศจรรย์จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมากที่สุด ในการวิเคราะห์กลวิธีการนำอนุภาคไปตำนานมาสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ พบว่าผู้เขียนมีกลวิธีในการนำอนุภาคในตำนานมาใช้ 3 วิธี คือ การนำอนุภาคในตำนานมาขยายความใหม่ด้วยจินตนาการของผู้เขียน

โดยอนุภาคในตำนานที่ผู้เขียนนำมาขยายความใหม่ ได้แก่ อนุภาคการสู้รบและความขัดแย้งระหว่างเทพ อนุภาคของวิเศษที่เป็นอาวุธ อนุภาคเกี่ยวกับการเกิด และอนุภาคสถานที่มหัศจรรย์ กลวิธีที่สองคือ การนำอนุภาคตัวละครในตำนานมาสร้างสรรค์เป็นตัวละครในนวนิยาย โดยผู้เขียนได้นำตัวละครที่ปรากฏในตำนานมาใช้เป็นตัวละครในนวนิยายพบทั้งหมด 14 ตัว ได้แก่ พระยม มเหสีของพระยม พระโพธและ พระทรรพ์ พระอินศวร พระอินทร์ พระกัศป พระจันท์ พระพฤษ์สบัติ พญาครุฑ พญาอนันตนาคราช กิณนร-กินรี มังกะลีผลยักษ์ และกลวิธีที่สาม คือ การนำอนุภาคในตำนานมาดัดแปลงเพื่อสร้างสรรค์เป็นเรื่องใหม่ โดยอนุภาคที่มีการนำมาดัดแปลง ได้แก่ อนุภาคสถานที่มหัศจรรย์ อนุภาคตัวละครในตำนาน และอนุภาคเหตุการณ์ในตำนาน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนแสดงให้เห็นว่าการนำอนุภาคในตำนานมาใช้ในการสร้างสรรค์นวนิยายนั้น ผู้เขียนมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับแนวเรื่องของนวนิยาย แต่ในการปรับเปลี่ยนั้น ยังคงลักษณะของอนุภาคในตำนานไว้ ทำให้ตำนานได้รับการสืบทอดต่อไปเพื่อให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับตำนานที่อยู่ในสังคมไทย และยังนับเป็นการนำตำนานซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมนั้นมาดัดแปลงและสร้างสรรค์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์อีกด้วย

ณัฐกานต์ น้ำทิพย์ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์ในการนำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราว และเพื่อวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ขอบเขตของการวิจัย คือ ในม่านเมฆ ของ ร่มแก้ว ได้ร่มใบภักดี ของ ชมจันทร์ลูกไม้ของพ่อ ของ ชาศรียา แสงดาวกลางใจ ของ รินท์ลภส และหัวใจใกล้รุ่ง ของ อีสยาห์ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการประพันธ์พบว่ากลวิธีการประพันธ์ของผู้แต่งทั้ง 5 คนมี 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ กลวิธีการโน้มน้าวใจ กลวิธีการสอดแทรกความรู้ และกลวิธีการสอดแทรกข้อคิดคติสอนใจ ซึ่งกลวิธีทั้ง 4 กลวิธีนี้จะใช้ตัวละครในแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราว โดยผู้แต่งจะถ่ายทอดสารที่ต้องการจะสื่อผ่านความคิดและบทสนทนาของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย รวมทั้งได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และยังก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในเรื่องอีกด้วย ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อพบว่า นวนิยายชุดนี้นำเสนอและถ่ายทอดบทบาทของรัชกาลที่ 9 ในฐานะพระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อความยั่งยืนทั้งในด้านเกษตรกรรม ด้านพลังงานทดแทน และด้านการดำเนินชีวิต โดยผู้แต่งทั้ง 5 คนได้หยิบยกโครงการและแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาถ่ายทอดเพื่อแสดงให้เห็นถึงบทบาทนักพัฒนาของพระองค์อย่างเด่นชัด ได้แก่ โครงการฝนหลวง โครงการสร้างฝายแม้วหรือฝายชะลอน้ำ โครงการหลวง โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และคำสอนจากบทเพลงพระราชนิพนธ์ ซึ่งโครงการและแนวพระราชดำรินี้ก็ทำให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของตัวละครในเรื่องดีขึ้น การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์

ในนวนิยายชุดลูกไม้ของพ่อ ทำให้เห็นว่านวนิยายชุดนี้เป็นวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติที่สะท้อนให้เห็นบทบาทนักพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมทั้งยังทำให้เห็นว่าพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ที่เปี่ยมไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ และมีพระอัจฉริยภาพชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต และแนวทางการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษานวนิยายชุด สรุปลได้ว่า นวนิยายชุดมีหลายแนว ทั้งแนวมagic แนวแฟนตาซี แนวสืบสวนสอบสวน เป็นต้น ซึ่งการศึกษานวนิยายชุดก็สามารถศึกษาได้หลาย ๆ ด้าน เช่น ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายชุด อิทธิพลและคุณค่าของนวนิยายชุดที่มีต่อผู้อ่านและสังคม กลวิธีการประพันธ์ กลวิธีการเล่าเรื่อง ลักษณะการนำเสนอ บทบาทของตัวละคร เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้จึงสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์นวนิยายชุดอื่น ๆ ได้

2.4.2 งานวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยจากวรรณกรรม

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรม มีดังนี้ LIAO WEIQING (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมชาวประมงจากวรรณกรรมของ อัครศิรี ธรรมโชติ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมชาวประมงจากวรรณกรรมของ อัครศิรี ธรรมโชติ และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมของ อัครศิรี ธรรมโชติ ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวประมงจำนวน 5 เล่ม ได้แก่ ขอบฟ้าทะเลกว้าง ทะเลร่ำลมโศก โลกสีน้ำเงิน บ้านริมทะเลและเหมือนทะเลมีเจ้าของ ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรม 5 เล่มนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของชาวประมงมีด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ด้านวัฒนธรรม และด้านการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน 3 ด้านนี้ ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่พบว่า ที่อยู่อาศัยของชาวประมงเป็นบ้านเล็ก ๆ ริมทะเล สร้างจากวัสดุที่หาได้จากธรรมชาติ ยึดอาหารทะเลเป็นอาหารหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนเป็นอย่างดีมีความใกล้ชิดและมักจะช่วยเหลือกันด้านวัฒนธรรมพบว่า ชุมชนชาวประมงมีค่านิยมในการเคารพและกตัญญูต่อคุณพ่อคุณแม่และผู้อาวุโส มีความเชื่อในอำนาจที่ลึกลับ และความเชื่อที่สืบทอดกันมา และด้านการประกอบอาชีพและการเปลี่ยนแปลงของชุมชนพบว่า อาชีพประมงมักพึ่งพาธรรมชาติ จากนั้นตามการพัฒนาการของสังคมและการออกนโยบายของรัฐบาล เปลี่ยนประกอบอาชีพจากดั้งเดิมเป็นอาชีพใหม่ที่ได้อยู่ใกล้กับทะเล ส่วนแนวคิดที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมของอัครศิรี ธรรมโชติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ทำให้ผู้อ่านรู้จักกตัญญู มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน และมีความกล้าหาญในชีวิตประจำวัน 2) แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม ซึ่งมีปัญหาด้านความแตกต่างในเรื่องกระจายรายได้ ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ ซึ่งทำให้สัตว์น้ำบางชนิดสูญหายไป 3) ความแตกต่างของความคิดระหว่างคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ความคิดเห็นคนรุ่นเก่าไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ แต่คนรุ่นใหม่ชอบแสวงหาความจริงและความท้าทาย

จอมขวัญ สุทธิพันธ์ พิสมัย ประเสริฐศรี จิตภูมาศ ดิยวรินทร์และปรียานุช หลาดิน (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมจากตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายเรื่องแม่เบี้ย ของ วาณิช จรุงกิจอนันต์ ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคม 3 ด้าน ได้แก่ 1) ภาพสะท้อนสังคมด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมพบมากที่สุด 108 ครั้ง คิดเป็น 70.59% โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นด้านความเชื่อที่สังคมไทยนับถือผู้ใหญ่ในฐานะบรรพบุรุษและเป็นผู้ปกป้อง 2) ภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่พบรองลงมา 37 ครั้ง คิดเป็น 24.18% กล่าวคือ สังคมชนบทได้รับอิทธิพลจากสังคมเมืองทำให้เกิดความกลมกลืนและไม่อาจจำแนกกระหว่างความเป็นสังคมชนบทและสังคมเมืองได้อย่างชัดเจนและ 3) ภาพสะท้อนสังคมด้านการศึกษาพบน้อยที่สุด 8 ครั้ง คิดเป็น 5.23% โดยค่านิยมของสังคมไทยเชื่อว่าการศึกษาระดับสูงเป็นการยกสถานะทางสังคม และเป็นหน้าเป็นตาของครอบครัวผลการศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ยดังกล่าวเป็นการสะท้อนโลกทัศน์ที่ผู้ประพันธ์ได้จากประสบการณ์และเหตุการณ์รวมถึงค่านิยมส่วนหนึ่งของสังคม จึงนำมาสู่ข้อสรุปที่ว่านวนิยายซึ่งเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่สามารถเป็นภาพสะท้อนสังคมได้

กัญฐาภรณ์ ชนมณี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่พิมพ์รวมเล่มแล้วระหว่าง พ.ศ. 2535-2555 จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ ระเบิดดาว ทรายสีเพลิง ดอกไม้ในป่าหนาว ไตร่มไม้เลื้อย เรือนศิรา ไต้เงาตะวัน ลับแลลายเมฆ น้ำเพชร ลานาในลมหนาว และขอบฟ้าราตรี ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัว ปิยะพรให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอย่างมาก เพราะแม่ พ่อ และญาติผู้ใหญ่ คือ บุคคลสำคัญที่จะพัฒนาเด็ก ด้านการศึกษาพบว่า มีค่านิยมการศึกษาต่อต่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีค่านิยมในการบริโภคสินค้าจากประเทศตะวันตก รวมไปถึงการประกอบธุรกิจส่วนตัวที่รับช่วงต่อจากรุ่นสู่รุ่นและการประกอบธุรกิจที่ร่วมกับญาติพี่น้องและเพื่อนสนิท และด้านปัญหาสังคม พบว่ามีปัญหาสำคัญ 2 ประการ ที่ปรากฏในนวนิยายเพียงอย่างละ 1 เรื่อง คือ การถูกข่มขืนและยาเสพติด ปัญหาการถูกข่มขืนนั้นเกิดจากการกระทำที่ขาดสติของบุคคลใกล้ชิดและปัญหายาเสพติดเกิดจากความอยากรู้อยากลองจนทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้เสพและต่อครอบครัว

ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รักษ์มณี (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการใช้ภาษา และภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมบันเทิงคดีของมกุฏ อรฤดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กลวิธีการใช้ภาษาไทยและภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมบันเทิงคดี ของ มกุฏ อรฤดี ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมไทย พบว่า ด้านครอบครัวพบภาพสะท้อนที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความผูกพันในครอบครัว และภาพสะท้อนปัญหาครอบครัว ด้านการศึกษาพบภาพสะท้อนที่เกี่ยวข้องกับครู นักเรียน

ผู้ปกครองและสังคม ด้านเศรษฐกิจพบภาพสะท้อนเศรษฐกิจระดับบุคคลและชุมชน ด้านสิทธิมนุษยชน พบภาพสะท้อนการเคารพสิทธิมนุษยชนและการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ชนิษฐา ทินวัฒน์ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของดอกไม้สด ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายของดอกไม้สด จำนวน 12 เรื่อง ในช่วง พ.ศ. 2472-2492 ผลการวิจัยพบว่า ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ การจัดการศึกษา ค่านิยมทางการศึกษาและการดูงานต่างประเทศ ผลของการจัดการศึกษา และการศึกษาของสตรี ส่วนด้านวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมการแต่งกายและการไว้ผม การเข้าสมาคม วัฒนธรรมสมัยรัฐนิยม ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาพบว่า ดอกไม้สดให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเสนอทัศนะว่าประเทศชาติจะเจริญได้ประชาชนต้องได้รับการศึกษาที่ดีและเท่าเทียมกัน การศึกษามีความหมายต่อชีวิตมนุษย์ ทำให้คนรู้จักคิด พิจารณา แยกแยะความถูก-ผิด เลือกปฏิบัติตนให้เป็นคนดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ ดอกไม้สดเป็นสตรีที่มีความกล้าหาญในการแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์บ้านเมือง ซึ่งแสดงถึงความเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกลเกินกว่าสตรีในยุคนี้ ภาพสะท้อนของสังคมด้านวัฒนธรรม พบว่า นวนิยายของดอกไม้สดสะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในสังคมขณะนั้นอย่างต่อเนื่อง โดยเสนอทัศนะว่าแม้อารยธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทในสังคมไทย แต่ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยยังคงอยู่และผสมผสานกันอย่างกลมกลืน ระเบียบปฏิบัติอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามภาวะการณ์ของสังคมและฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นบุคลิกลักษณะของคนไทยที่พึ่งพาอาศัยกันความร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของสังคมไทยที่ยังคงอยู่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ดอกไม้สดสะท้อนภาพการศึกษาและวัฒนธรรมในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของสังคมไทยไว้ในนวนิยายของตน พร้อมทั้งเสนอแนวคิดอันทรงคุณค่าในการปรับเปลี่ยนค่านิยมดังกล่าวให้กลมกลืนกับวิถีชีวิต

เพ็ญจันทร์ มาประชา (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์ และเพื่อวิเคราะห์ทัศนะของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์ ที่ปรากฏในนวนิยายขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่พิมพ์เผยแพร่แล้วของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์ ที่เป็นฉบับตีพิมพ์ครั้งแรก จำนวน 17 เรื่อง ผลการวิจัยของภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในนวนิยายของนิเวศน์ ก้นไทยราษฎร์ พบว่า 1) ด้านครอบครัว ได้สะท้อนภาพครอบครัวในสังคมมีหลายแง่มุม ได้แก่ สภาพครอบครัวที่ขาดพ่อ สภาพครอบครัวที่อยู่ในความดูแลของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ สภาพครอบครัวที่มีปัญหาความขัดแย้ง สภาพครอบครัวที่มีความรักความเข้าใจเป็นพื้นฐาน สภาพครอบครัวที่แม่มีสามีใหม่ สภาพครอบครัวชนบท สภาพครอบครัวที่ให้ความสำคัญเรื่องการเลี้ยงดู 2) ด้านอาชีพ

สะท้อนภาพของบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ไว้ เช่น อาชีพครู สะท้อนภาพของครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงต้องหารายได้พิเศษนอกเหนือเวลาสอนหนังสือ อาชีพตำรวจ อาชีพสื่อมวลชน อาชีพช่างภาพ อาชีพในวงการบันเทิง อาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น 3) พฤติกรรมของคนในสังคม เช่น พฤติกรรมทางเพศ พฤติกรรมที่สะท้อนถึงเรื่องวัตถุนิยม พฤติกรรมความขัดแย้งภายในครอบครัว และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสะท้อนภาพของบุคคลในสังคมในลักษณะต่าง ๆ 4) ด้านปัญหาสังคม สะท้อนให้เห็นถึงปัญหา ด้านการศึกษา ผู้ปกครองมีค่านิยมไม่ถูกต้องในการส่งบุตรหลานเข้าไปศึกษาที่โรงเรียนที่มีชื่อเสียง และเสียเงินจำนวนมาก ปัญหาการล่องละเมียดทางเพศ ปัญหาความยากจน และปัญหาครูขาดจริยธรรม

จากข้างต้นดังกล่าวสรุปได้ว่า มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยาย เรื่องต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษา วิถีชีวิต เป็นต้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมไทยทั้งหมดนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ในการศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน ในครั้งนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4.3 งานวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อผู้อ่าน

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของนวนิยายที่มีต่อผู้อ่าน มีดังนี้ HUANG PIAOYUN (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลสุภาวีย์ เทวกุลฯ พ.ศ. 2549-2553 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยและอิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลสุภาวีย์ เทวกุลฯ พ.ศ. 2549-2553 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลสุภาวีย์ เทวกุลฯ พ.ศ. 2549-2553 จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ กาลกัญชกา ของ สุรี ปิงสุทธีวงศ์, คนเล่นไฟ ของ ชัยกร หาญไฟฟ้า, ม้าไม้ ของ ชมัยพร มาลัยทัต, มรสุม ของ ฉม้างาย และในรัก ของ ละเวง ปัญจสุนทร ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลสุภาวีย์ เทวกุลฯ พ.ศ. 2549-2553 ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า นวนิยายได้ปลูกฝังคุณธรรมแก่ผู้อ่านทั้งความกตัญญู ความซื่อสัตย์ การทำความดี ไม่ทำความชั่ว โดยผ่านการกระทำของตัวละคร ยังกระตุ้นให้เห็นว่าเพศชายกับเพศหญิงเป็นมนุษย์เหมือนกัน มีความสามารถเท่าเทียมกัน มีสิทธิ์เดียวกัน จึงควรให้ความเท่าเทียมกัน แล้วก็กระตุ้นให้มีค่านิยมที่ถูกต้องและให้มนุษย์นึกถึงภัยจากการเจริญเติบโตทางวัตถุ และตักเตือนให้ห่างไกลจากการกินยาเสพติดและการทำสิ่งผิดกฎหมาย

ZHAO YONGMEI (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ มหาสมุทร ในรูปเงา กรงมนุษย์

และรังเลียด ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ. 2549-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ดที่มีต่อผู้อ่านในด้าน

- 1) การให้ข้อคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของคนไทย ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความซื่อสัตย์สุจริต และความกตัญญู
- 2) ด้านการปลูกฝังค่านิยมการดำเนินชีวิต ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ และการมีอิสระในชีวิตตนเอง
- 3) ด้านการให้ความบันเทิงใจ โดยการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้ภาษาต่างประเทศ การใช้ภาษาถิ่น และการใช้ภาพพจน์

CHANG XIAOQU (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับฉากและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชนบทจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ ความภูมิใจของลอย ไหมน้อย น้ำหาบเดียว ป่าไผ่ชายทุ่ง พระจันทร์ทรงกลด ม้อนน้อยที่รัก ดอกไม้บานที่เชิงภู ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า มีอิทธิพล 5 ด้าน ได้แก่ 1) กระตุ้นจิตสำนึกของมนุษย์ให้รักธรรมชาติและหวงแหนธรรมชาติเพื่อคนรุ่นนี้และคนรุ่นถัดไปได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติตลอดไป 2) เรียกร้องให้มนุษย์รู้จักความสำคัญของการศึกษาเพื่อที่เป็นผลประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนร่วม ให้สังคมชนบทพัฒนาก้าวหน้า 3) ส่งเสริมความเข้าใจอันดีของสมาชิกในสถาบันครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข 4) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้มนุษย์เรามีจิตใจดีงาม สังคมสงบสุขและมั่นคง 5) ให้แง่คิดเกี่ยวกับศาสนา คือ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ZHANG XIAOJIAO (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 7 เรื่อง ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า มีอิทธิพล 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้มนุษย์เรามีจิตใจดีงาม กระทำดีต่อคนอื่น 2) ชักชวนให้รักครอบครัว เพื่อให้มีความรักดีต่อกัน ครอบครัว สมาชิกในครอบครัวสามัคคีกันและครอบครัวมีความสุข 3) ให้แนวคิดในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความเป็นอิสระในชีวิตของตน 4) กระตุ้นให้หวงแหนธรรมชาติ เพื่อให้มีจิตสำนึกอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างพอเพียง 5) ส่งสอนให้รักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมไว้และสืบทอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมสู่ลูกหลาน

CHUNXIAO CHEN (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 9 เล่ม ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน พบว่า ผู้เขียนปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านได้รับความกตัญญูทศกตเวทีให้ความสำคัญกับความซนหมั่นเพียร ความประหยัด และการสั่งสอนให้เป็นคนดี ผู้เขียนกระตุ้นผู้อ่านให้เข้มแข็งและอดทนเพื่อต่อสู้กับโชคชะตาชีวิต ผู้เขียนชักชวนผู้อ่านให้รู้จักรักครอบครัวโดยช่วยเหลือกันของสมาชิกในครอบครัวและและการมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ผู้เขียนสั่งสอนให้รักวัฒนธรรมไทยโดยชักชวนให้รู้จักวัฒนธรรมไทยและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังชักชวนให้ผู้อ่านรักธรรมชาติทั้งต้นไม้และสัตว์อีกด้วย

จากขั้นต้นดังกล่าวสรุปได้ว่า มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของนวนิยายต่าง ๆ ด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การชักชวน การให้แนวคิดในการดำเนินชีวิต การกระตุ้นให้ทวงแทนธรรมชาติ และด้านการให้ความบันเทิงใจ เป็นต้น งานวิจัยที่เกี่ยวกับอิทธิพลของนวนิยายทั้งหมดนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางที่ดี ซึ่งจะช่วยให้ในการศึกษาอิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันในครั้งนี้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เพื่อให้การศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้มีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจน

บทที่ 3

ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนเป็นนวนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักของตัวละคร โดยการดำเนินเรื่องและฉากส่วนใหญ่เกิดขึ้นในชนบทไทย การศึกษาภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน ได้สะท้อนภาพสังคมด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านปัญหาของสังคมไทย ดังนี้

3.1 ภาพสะท้อนด้านสภาพความเป็นอยู่

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

- 1) ที่อยู่อาศัยใกล้ชิดกับธรรมชาติ
- 2) ที่อยู่อาศัยแสดงฐานะของบุคคล
- 3) ที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

3.1.2 อาหารการกิน

- 1) อาหารมีความหลากหลายและมีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม
- 2) อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ
- 3) อาหารมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.1.3 การประกอบอาชีพ

- 1) การประกอบอาชีพมีความหลากหลาย
- 2) การประกอบอาชีพต้องพัฒนาศักยภาพ
- 3) การประกอบอาชีพมีความเป็นอิสระ

3.1.4 กิจกรรมนันทนาการ

- 1) วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการ
- 2) การจัดกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

3.2 ภาพสะท้อนด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

3.2.1 ความหลากหลายของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

3.2.2 ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการคมนาคมและการสื่อสาร

3.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

3.3.1 ความหลากหลายของสาขาวิชา

3.3.2 ความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษา

3.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม

3.4.1 ความเชื่อ

- 1) การนับถือศาสนาพุทธ
- 2) ความเชื่อทางไสยศาสตร์

3.4.2 ประเพณี

- 1) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต
- 2) ประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

3.5 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรมจริยธรรม

3.5.1 ความเมตตา

3.5.2 ความกตัญญู

3.6 ภาพสะท้อนด้านปัญหาของสังคมไทย

3.6.1 ปัญหาครอบครัว

3.6.2 ปัญหาการพนัน

3.6.3 ปัญหาความยากจน

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ภาพสะท้อนด้านสภาพความเป็นอยู่

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอภาพสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ ด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การประกอบอาชีพ และกิจกรรมนันทนาการ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1.1 ที่อยู่อาศัย

ที่อยู่อาศัย เป็นสถานที่ที่บุคคลพักอาศัยและทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการนำเสนอลักษณะที่อยู่อาศัยของตัวละครหลายรูปแบบ คือ บ้านที่สร้างด้วยอิฐ บ้านไม้ กระโจม และห้องเช่า ซึ่งลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นที่อยู่อาศัยมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีความสัมพันธ์และสามารถแสดงฐานะของคน และที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ที่อยู่อาศัยใกล้ชิดกับธรรมชาติ

บ้านของตัวละครในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจนต่างเป็นบ้านที่ปลูกใกล้ชิดกับธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังใช้วัสดุจากธรรมชาติสร้างที่อยู่อาศัย ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ซ่อนกลิ่น ตัวละครที่ชื่อ อัจฉิมาเป็นหนึ่งในเกษตรกร ครอบครัวเธอมีฟาร์มโคนมแห่งหนึ่ง ซึ่งเธอเป็นคนที่ทำหน้าที่ดูแลฟาร์มของ

ครอบครัว บ้านของอัจฉิมาเป็นบ้านไม้ขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นบ้านที่มีปีกสองข้างและมีสองชั้น อัจฉิมาอาศัยอยู่กับสมาชิกในครอบครัว ดังความว่า

หลายวันต่อมาขณะที่อัจฉิมาขับรถกลับมาจากฟาร์ม เธอพบว่ามียอดตู้คันหนึ่งจอดอยู่หน้าบ้าน เป็นรถตู้ที่ไม่คุ้นตาแถมยังมีทะเบียนกรุงเทพฯ อีกด้วย หญิงสาวจึงลงจากรถแล้วเดินเข้าไปในตัวบ้านซึ่งเป็นอาคารไม้ปีกสองชั้นหลังใหญ่ แต่ยังไม่ทันที่จะเปิดประตูเข้าไปพิศาลก็เปิดประตูออกมาเสียก่อน

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 39)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมชนบทมีการนำวัสดุจากธรรมชาติมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งทำให้เห็นว่าป่าไม้ในชนบทยังมีความอุดมสมบูรณ์สามารถหาไม้มาสร้างที่อยู่อาศัยเป็นบ้านหลังใหญ่ได้ การสร้างที่อยู่อาศัยแยกห่างจากที่ทำงานเป็นการจัดสรรที่ดินอย่างเป็นสัดส่วน ทำให้บ้านมีความส่วนตัวแยกจากการทำงานและคนงานปลอดภัยจากอันตรายและโรคที่อาจเกิดขึ้นจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์

นอกจากนี้ ในนวนิยายเรื่อง ดวงใจอันนี้ ยังได้กล่าวถึง รูปแบบของบ้านไม้ปีกของครอบครัวของอัจฉิมา คือ ถูกแบ่งเป็นสองปีกด้วยบันไดและประตูทางเข้า มีระเบียงกว้างที่หน้าบ้านและสวนหย่อม ที่ด้านขวาของหลังบ้านเป็นโรงจอดรถที่มีรถจอดอยู่หลายคัน ดังความว่า

กลางดึกสงัด มีร่างกายร่างหนึ่งซุ่มอยู่ในพุ่มไม้ห่างจากบ้านไม้ปีกหลังใหญ่ไม่ไกล สายตาของเขาเพ่งมองไปที่ตัวบ้านอย่างสังเกตสังกา ตัวอาคารมีหน้ากว้างกว่ายี่สิบเมตร ถูกแบ่งเป็นสองปีกด้วยบันไดและประตูทางเข้ามีระเบียงกว้างอยู่หน้าบ้าน หลังคาระเบียงนั้นเป็นผืนเดียวกับหลังคาบ้าน แต่ลาดเอียงน้อยกว่า

ที่หน้าบ้านนั้นจัดเป็นสวนหย่อมเล็ก ๆ มีเสียงน้ำตกลอยมาที่ด้านขวาของตัวบ้านเป็นโรงจอดรถซึ่งมีรถจอดอยู่เต็ม หลังคาโรงรถเชื่อมติดกับตัวบ้านด้วยหลังคาทางเดินสั้น ๆ และทอดตรงไปยังหน้าต่างบานหนึ่ง

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 299)

จากตัวอย่างข้างต้น การสร้างบ้านด้วยไม้และการตกแต่งบริเวณบ้านด้วยสวนหย่อมที่มีลักษณะเป็นการจำลองธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างที่อยู่อาศัยของผู้มีฐานะในชนบทมีความพยายามที่จะทำให้ตนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่กับธรรมชาติอย่างกลมกลืน นอกจากนี้ การสร้างบ้านหลังใหญ่ในพื้นที่กว้างขวางยังทำให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยในเขตชนบทยังไม่แออัด

ส่วนในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อภูวนศตามทิพย์ธราที่เป็นหมอขึ้นไปบนภูเขาเพื่อไปช่วยชาวบ้านคลอดลูก ลักษณะของ

บ้านที่ชาวบ้านอยู่มีลักษณะเป็นกระท่อมที่ยกพื้นสูง ภายในกระท่อมมีห้องโถงสารพัดประโยชน์ มีห้องนอนห้องเดียว ข้างนอกมีชานบ้าน ดังความว่า

ภูเวศนอนฟังกองหมอนและผ้าห่ม มองผ่านหน้าต่างออกไป
ด้านนอกก็เห็นสายฝนที่ยังตกพรา ๆ ลมที่พัดมาแต่ครั้งหอบเอาความเย็น
และละอองน้ำบาง ๆ มากระทบผิวกาย เขานึกชอบบ้านเรือนแบบชนบท
ของไทยที่สร้างได้เหมาะกับสภาพอากาศร้อนชื้นตลอดทั้งปีได้เป็นอย่างดี
กระท่อมหลังนี้ยกพื้นสูงเพื่อให้อากาศถ่ายเทและป้องกันพื้นเปียกชื้นยามฝน
ตกหนัก นอกเรือนเป็นชานบ้าน ด้านในเป็นห้องโถงสารพัดประโยชน์ มีประตู
ปิดกั้นฝน และหน้าต่างบานกระทุ้งโดยรอบ และมีห้องนอนเพียงห้องเดียวซึ่ง
มักนอนรวมกันทั้งครอบครัว แสงไฟจากตะเกียงน้ำมันวูบไหวไปเล็กน้อย
เมื่อบานประตูห้องนอนเปิด

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 266)

จากตัวอย่างข้างต้นการสร้างบ้านบนภูเขาสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยมีความ
ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ลักษณะการสร้างบ้านเป็นกระท่อม คือ การใช้วัสดุจากธรรมชาติมาสร้างที่อยู่
อาศัย นอกจากนี้ ตัวอย่างยังสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาในการสร้างบ้านของชาวชนบทที่สร้างบ้านให้
สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่ตนอาศัย ทำให้สามารถป้องกันปัญหาฝนตกน้ำท่วม และอากาศร้อน
ได้เป็นอย่างดี

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง
ตัวละครที่ชื่อ วายุภัก เป็นเจ้าของไร่รุ่งน มีบ้านส่วนตัวหลังหนึ่งของตนที่ไร่รุ่งน บ้านของเขาตั้งอยู่ที่
ภูเขา อยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำ ดอกไม้รอบบริเวณบ้านจึงแทบจะไม่เห็นเนื้ออิฐบ้าน และสามารถมองเห็นไร่รุ่งน
และสวนดอกไม้ที่มีวิวดสวยงามได้จากบ้านเขา ดังความว่า

เมื่อเดินเข้าไปตามทาง ทิชากรจึงพบว่ามีย่านหลังน้อยขนาดสองชั้น
สไตล์คอตเทจฝรั่งซ่อนอยู่ภายใน ตัวบ้านทำจากอิฐสีซีเทาเหมือนอาคารอื่นที่
หญิงสาวเห็น แตกต่างตรงที่รอบบ้านตกแต่งด้วยมวลบุปผามากมายยิ่งกว่าจน
แทบมองไม่เห็นเนื้ออิฐ หน้าต่างแต่ละบานประดับด้วยกระเบระดอกไม้สีสด
ต่างกันไป บนหลังคาบ้านติดที่บอกทิศทางลมรูปไก่อย่างน่ารัก ดูแล้วเหมือน
บ้านตุ๊กตาไม่มีผิด ฟากหนึ่งของบ้านมองเห็นวิวของอ่างเก็บน้ำใสแจ๋วชัดเจน
ขณะที่ด้านหลังเป็นทิวเขาตั้งตระหง่านอยู่ไกลลิบ และเมื่อมองลอดแนวไม้ของ
สวนสวยออกไปจะเห็นวิวของไร่รุ่งนแม่ไพศาลอย่างน่าชม

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 33)

จากตัวอย่างข้างต้นการสร้างบ้านบนภูเขา ตั้งอยู่ใกล้อ่างเก็บน้ำ และสามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่สวยงามของธรรมชาติได้จากบ้าน ทำให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของคนใกล้ชิดกับธรรมชาติ มนุษย์อยู่กับธรรมชาติอย่างกลมกลืน การตกแต่งบ้านด้วยดอกไม้ให้รอบบ้าน สะท้อนให้เห็นผู้คนที่ใช้วัสดุของธรรมชาติเป็นประโยชน์ในการตกแต่งที่อยู่อาศัยของตน พยายามเป็นหนึ่งในธรรมชาติ อยู่กับธรรมชาติเป็นมิตร

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ที่อยู่อาศัยของคนไทยในชนบทจะอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทั้งจากการสร้างธรรมชาติจำลองขึ้น และการสร้างบ้านในธรรมชาติ การสร้างบ้านเหมาะสมกับสภาพอากาศ และส่วนใหญ่มักจะใช้วัสดุจากธรรมชาติมาสร้างที่อยู่อาศัยของตน ทำให้เห็นว่าคนในชนบทยังพึ่งพิงธรรมชาติและสร้างที่อยู่อาศัยให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

2) ที่อยู่อาศัยแสดงฐานะของบุคคล

ที่อยู่อาศัยของคนสามารถแสดงถึงฐานะในสังคมได้ ตัวละครในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีหลายฐานะทั้งคนรวย ชนชั้นกลาง และชาวบ้านที่ยากจน จึงทำให้มีบ้านทั้งหลายที่มีสองชั้นและบ้านกระท่อมที่อยู่บนภูเขา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับฐานะของคน มีตัวอย่างดังต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ธารา ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ ทิพย์ธารา เป็นหม่อ เธอต้องขึ้นไปบนภูเขาเพื่อช่วยชาวบ้านคนหนึ่งคลอดลูก หลังจากช่วยเสร็จแล้ว ได้พักที่บ้านกระท่อมที่มีแต่ห้องนอนห้องเดียวของชาวบ้าน ดังความว่า

“งั้นไปเถอะค่า ป้าจะพาไปบ้านของป้า จะได้จัดข้าวปลาอาหารให้คุณหมอด้วย” คุณยายคนใหม่กู่ลึกๆจ้อพาทิพย์ธารากับภูวนศไปยังกระท่อมอีกหลังซึ่งอยู่ไม่ห่างออกไปจากบ้านของนายอินทร์พร้อมกับญาติผู้ใหญ่อีกสองคน กระท่อมไม้หลังนี้กว้างขวางกว่าของนายอินทร์ แต่ก็มีห้องเพียงห้องเดียว ด้านนอกเป็นห้องโถงสารพัดประโยชน์ มารดาของกระถินจัดที่นอนให้คุณหมอสาวเสร็จแล้วก็หอบผ้าและหมอนออกมาให้ภูวนศนอกห้อง ...

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 266)

จากตัวอย่างข้างต้นชาวบ้านมีบ้านเป็นกระท่อมไม้ซึ่งปลูกในลักษณะเดียวกันและอยู่ใกล้เคียงกันหลายหลัง สะท้อนให้เห็นถึงฐานะที่ยากจนของชาวบ้านในชนบท ผู้มีฐานะต่ำในสังคมชนบทไทยมีที่พักอาศัยมักจะเป็นบ้านกระท่อมใช้วัสดุจากธรรมชาติสร้างบ้าน มีห้องนอนห้องเดียว ทั้งครอบครัวมักจะนอนรวมกัน นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็น ฐานะที่ยากจนของชาวบ้านในชนบทซึ่งปลูกบ้านบนภูเขาทำให้การเข้ารับบริการสาธารณสุขเป็นเรื่องยากลำบาก เพราะบ้านที่ห่างไกลและไม่มียานพาหนะที่จะใช้เดินทางไปรักษาที่โรงพยาบาล

นอกจากนี้ ในเรื่องธราหิมาลัย ของ ฌารา ยังได้กล่าวถึงบ้านของครอบครัวทิพย์ธาราอยู่ที่ชนบท เธอเป็นหมอ พ่อเป็นเจ้าของฟาร์มก่อนที่จะให้คนอื่นทำต่อ บ้านของครอบครัวทิพย์ธาราเป็นบ้านไม้สองชั้นหลังใหญ่ มีห้องนอนขนาดค่อนข้างใหญ่ และพี่ชายมีบ้านส่วนตัวของตนแยกออกไปอีกด้วย ดังความว่า

“จะไปหรือยัง” เธอจ้วเจียถามเจ้าของห้องสาวที่นั่งอ่านหนังสืออยู่ตรงโซฟาปลายเตียง ห้องนอนของทิพย์ธารานั้นกว้างขวาง ขนาดห้าคูณห้าเมตรบนชั้นสองของเรือนไม้หลังใหญ่ จัดว่าเป็นห้องที่ใหญ่เท่ากับของบิดามารดา ขณะที่ห้องของชายหนุ่มทั้งสามนั้นเล็กกะทัดรัดอยู่ชั้นล่างของบ้าน ด้วยต่างก็มีบ้านพักส่วนตัวในไร่ของตัวเองทั้งสิ้น บ้านหลังนี้มันตรึงกับสุพรรณษาตั้งใจจะยกให้เป็นของทิพย์ธารา เมื่อบุตรชายทั้งสามได้ส่วนแบ่งของพวกเขาก็ไปแล้ว

(ธราหิมาลัย. 2552 : 106)

จากตัวอย่างข้างต้นขนาดของบ้านมีขนาดใหญ่ สมาชิกในครอบครัวทุกคนมีห้องส่วนตัวของตนเอง และภายในห้องนอนยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย สะท้อนให้เห็นถึงฐานะของเจ้าของบ้านมีฐานะทางการเงินค่อนข้างดี ผู้มีฐานะดีก็มักจะมีบ้านหลังใหญ่ และมีบ้านหลายบ้าน ชีวิตมีความมั่งคั่งอย่างสบาย นอกจากนี้ ในชนบทยังมีพื้นที่กว้างใหญ่พอที่สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่อยู่ได้ตามฐานะและชนชั้นของคนในสังคม

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ฌารา ยังได้กล่าวถึง ที่พักของคนงานในฟาร์มเป็นห้องขนาดเล็กที่สะอาดสะอาด มีหน้าต่างทั้งสามด้าน แต่ไม่มีห้องอาบน้ำและห้องสุขาในห้อง ดังความว่า

เจ้าชายภูวนศติงผ้าโทกศีระชะออกขณะเดินสำรวจห้องนอนของเขาด้วยความสนใจ ห้องขนาดสี่คูณสี่เมตร มีหน้าต่างทั้งสามด้านด้วยอยู่ปลายสุด ยกเว้นด้านที่อยู่ติดกับอีกห้อง ทิพย์ธาราทิ้งมือที่ห้องนี้เดิมเป็นของเสก พี่ชายของศักดิ์ หากนาน ๆ ครั้งเสกจะกลับมาอนที่นี้ด้วยทำงานอยู่ในไร่ร้อนและมีห้องพักอยู่ที่โน่น หมอทิพย์ธาราจึงยกให้เขาแทน

ก่อนคุณหมอสาวจากไป ได้อธิบายว่าเขาจะต้องออกไปอาบน้ำที่ห้องด้านหลัง ซึ่งเป็นห้องอาบน้ำและห้องสุขาที่ใช้ร่วมกันกับคนอื่น [...]

ห้องของเขาจัดว่าสะอาดสะอาดพอควร เต็มไม้เต็มหญ้ามีพุกหนาด้วยผ้าปูที่นอนสีขาวหอมกรุ่น มีผ้าห่มผืนบาง ๆ พับไว้ปลายเตียง [...]

ภายในห้องมีโทรทัศน์ขนาดสิบสี่นิ้ววางไว้บนตู้ไม้สารพัดประโยชน์ ปลายเตียง ซึ่งเป็นที่ตู้เก็บของและโต๊ะเขียนหนังสือ มีขวดและแก้วน้ำวาง

อยู่ด้านหนึ่ง อีกด้านทำเป็นเล็ก ๆ ซึ่งเป็นฟอร์นิเจอร์เหมาะสำหรับ
ห้องกะทัดรัดเช่นนี้ ผนังด้านในมีตู้เสื้อผ้าซึ่งทำจากไม้ชนิดเดียวกับตู้และ
เตียงวางอยู่ [...]

(ธราหิมาลัย. 2552 : 131-132)

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นบ้านพักอาศัยของคนงานในไร่ที่คนงานต้องมาอาศัยอยู่
ร่วมกัน เป็นการจัดสรรที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจนระหว่างเจ้านายกับลูกน้อง สะท้อนให้เห็นถึง
ที่พักอาศัยตามอาชีพและฐานะของคน ที่พักของคนงานในฟาร์มมีการจัดเตรียมไว้โดยเจ้าของฟาร์ม
เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นสวัสดิการให้คนงานของตน บางอาชีพก็มีที่พักอาศัยจัดเตรียมไว้ให้
เพื่อความสะดวกในการทำงาน หรือคนทำงานอาศัยอยู่ไกลจึงจำเป็นต้องเตรียมที่พักไว้ให้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมด้านที่อยู่อาศัยสะท้อนให้เห็นถึง
ฐานะและสภาพการเงินของคนในสังคมมีความสัมพันธ์กับที่อยู่ ผู้ที่มีฐานะดีมักจะมีบ้านหลังใหญ่
มีบ้านส่วนตัวของตน ในบริเวณบ้านมีที่พักให้คนรับใช้อาศัยอยู่เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้งาน
ทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ส่วนผู้ที่มีฐานะต่ำ ก็มักจะมีบ้านกระท่อมที่มีแต่
ห้องนอนห้องเดียว หรืออยู่ที่ห้องพักที่เจ้าของจัดเตรียมไว้ให้

3) ที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

ที่อยู่อาศัยของตัวละครในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน นอกจากที่อยู่อาศัยจะเป็น
บ้านที่ปลูกใกล้ชิดกับธรรมชาติ และใช้วัสดุจากธรรมชาติสร้าง ยังมีบ้านแบบฝรั่งเสอีกด้วย ซึ่งได้
สะท้อนให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยของคนไทยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา บ้านของทิพย์ธารา
เป็นบ้านไม้ทรงสวิสหลังใหญ่ ซึ่งเป็นบ้านแบบตะวันตก ด้านหลังมีบ้านไม้ชั้นเดียว ซึ่งเป็นที่พักของ
คนรับใช้และคนงาน ทิพย์ธาราจึงจัดเป็นที่พักของภูวนศ ซึ่งเป็นคนใช้คนหนึ่งที่มีความจำเริญให้ที่อยู่
กับคนงานในฟาร์มของอค์นี ดังความว่า

หากรถไม่ได้แล่นไปถึงภูเขา เพราะหลังจากผ่านหมู่บ้านไปราวสิบ
กิโลเมตรก็เลี้ยวผ่านประตูไม่เข้าไปในบริเวณบ้านของทิพย์ธาราซึ่งเป็นเวลา
โพล้เพล้แล้ว ภูวนศมองเห็นบ้านไม้ทรงสวิสหลังใหญ่ตั้งอยู่เบื้องหน้า แต่รถ
ของอค์นีกลับเลี้ยวอ้อมไปด้านหลัง ก่อนจะจอดลงหน้าเรือนไม้ชั้นเดียว
ซึ่งตั้งอยู่หลังเรือนหลังใหญ่ และเขาเดาว่าน่าจะเป็นที่อยู่อาศัยของตน

(ธราหิมาลัย. 2552 : 129)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ที่อยู่อาศัยของคนไทยได้รับอิทธิพลจาก
ตะวันตก และยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างที่อยู่อาศัยของคนในสังคมไทยโดยขึ้นอยู่กับ

สถานภาพของคนนั้น ๆ ดังที่กล่าวถึงเรือนไม้ชั้นเดียวตั้งอยู่หลังเรือนใหญ่ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะบ้านที่มีขนาดเล็กกว่าและไม่หรูหราซึ่งเป็นที่พักอาศัยของพวกคนรับใช้และคนงาน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อวายุภักคเป็นเจ้าของไร่รุ่งน นอกจากอยู่กับครอบครัวแล้ว เขายังมีบ้านส่วนตัวหลังหนึ่ง บ้านของวายุภักคที่ไร่รุ่งนเป็นบ้านที่ก่อสร้างด้วยอิฐสีซีไค มีสองชั้น ปลูกดอกไม้รอบบริเวณบ้าน ดังความว่า

เมื่อเดินเข้าไปตามทาง ทิชากรจึงพบว่ามีย่านหลังน้อยขนาดสองชั้น สไตลคอตเทจฝรั่งซ่อนอยู่ภายใน ตัวบ้านทำจากอิฐสีซีไคเหมือนอาคารอื่นที่หญิงสาวเห็น แตกต่างตรงที่รอบบ้านตกแต่งด้วยมวลบุปผามากมายยิ่งกว่า จนแทบมองไม่เห็นเนื้ออิฐ หน้าต่างแต่ละบานประดับด้วยกระเบื้องดอกไม้สีสด ต่างกันไป บนหลังคาบ้านติดที่บอกทิศทางลมรูปไก่อ่างน่ารัก ดูแล้วเหมือนบ้านตุ๊กตาไม่มีผิด ฟากหนึ่งของบ้านมองเห็นวิวของอ่างเก็บน้ำใสแจ๋วชัดเจน ขณะที่ด้านหลังเป็นทิวเขาตั้งตระหง่านอยู่ไกลลิบ และเมื่อมองลอดแนวไม้ของสวนสวยออกไปจะเห็นวิวของไร่รุ่งนแม่ไพศาลอย่างน่าชม

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 33)

จากตัวอย่างข้างต้นบ้านมีลักษณะสร้างด้วยอิฐและตกแต่งสไตล์คอตเทจฝรั่ง คือการตกแต่งให้มีความเป็นชนบทด้วยวัสดุจากธรรมชาติหรือของเก่าผสมผสานกับความทันสมัย สะท้อนให้เห็นลักษณะการสร้างบ้านในชนบทไทยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดทำให้เห็นว่า การสร้างที่อยู่อาศัยของตัวละครได้รับอิทธิพลจากตะวันตก เนื่องจากตัวละครได้รับการศึกษาที่ต่างประเทศ การสร้างที่อยู่อาศัยจึงมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของตัวละคร และยังสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยบางส่วนนิยมสร้างบ้านตามแบบตะวันตก

สรุปได้ว่า ที่พักอาศัยของคนไทยในสังคมไทยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ใช้วัสดุจากธรรมชาติเป็นประโยชน์ มีพื้นที่กว้างใหญ่พอที่สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่อยู่ได้ตามฐานะและชนชั้นของคนในสังคม ซึ่งผู้มีฐานะดีจะมีบ้านไม้หลังใหญ่ แต่ผู้ที่มีฐานะต่ำมักจะเป็นบ้านกระท่อม อยู่ด้วยกันทั้งครอบครัว การสร้างบ้านมีความเหมาะสมกับภูมิอากาศของประเทศด้วยการยกพื้นสูงเพื่อให้อากาศถ่ายเทและป้องกันพื้นเปียกชื้นจากฝน และที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตกด้วย

3.1.2 อาหารการกิน

อาหารการกินเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินชีวิตมนุษย์ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนมีการนำเสนออาหารหลายอย่าง ทั้งอาหารหลัก อาหารว่าง และเครื่องดื่ม ซึ่งอาหารดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมีอาหารที่หลากหลายและมีลักษณะผสมผสานจากหลาย

วัฒนธรรม อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ และอาหารมีส่วนสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) อาหารมีความหลากหลายและมีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม

อาหารที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีความหลากหลาย มีทั้งอาหารไทย และอาหารของต่างประเทศ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ปฐพีจัดงานเลี้ยง ส่งท้ายให้กับคณะประเมินของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีอาหารที่หลากหลายทั้งไทย จีน ฝรั่งเศส และอิตาลี และจัดไว้แบบบุฟเฟต์ให้ผู้ร่วมงานเลือกทานได้ ดังความว่า

*อาหารไทย จีน ฝรั่งเศส อิตาลีหลากหลายรูปแบบถูกจัดไว้เป็นแบบ
บุฟเฟต์ เรียงรายละลานตาให้ทุกคนสามารถเลือกตักเอาได้ตามใจชอบ
พนักงานเสิร์ฟเข็นรถเครื่องดื่มบรรจุขวดไว้นุกรุ่นทุกแบบจากไร่ร้อนสายลม
หากสายตาของปฐพีถูกตรึงอยู่ที่โต๊ะขนมหวาน...ไม่ใช่แค่กัสนารพัน
ชนิดหรือขนมไทยหลากรูปแบบที่ประดิษฐ์ประดอยทำอย่างประณีตแบบ
ชาววังนั่นหรอกที่ดึงดูดความสนใจเขา*

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 208)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของประเภทอาหาร และ ความนิยมอาหารต่างประเทศของคนไทย รวมไปถึงยังทำให้เห็นความใส่ใจของคนไทยในการจัดเตรียมอาหารให้ผู้อื่นด้วย ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่พึ่งพาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คนไทยจึงมีความสามารถในการทำอาหารได้หลากหลายเพื่อรองรับการท่องเที่ยว จึงจะมีประเภทของอาหารมากมาย ความหลากหลายของอาหารในประเทศไทยจึงเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ทิพย์ธรา นัดกับภัทรไปรับประทานอาหารเย็นด้วยกัน ภัทรแนะนำไปกินส้มตำกับไก่ย่าง ดังความว่า

*“ก็ดี นั่นเดียวที่จะโทรไปบอกแหมเอง” เขาอาสา “ไปกินส้มตำ
เจ้าอร่อย วันนั้นแหมพาพิไปกิน อร่อยมาก ไก่ย่างจี่ เนื้อนุ่ม หอมเขียวละ”
“ได้ค่ะ จิ้นเจอกันตอนเย็นก็แล้วกันนะคะ” เธอตอบง่าย ๆ*

(ธราหิมาลัย. 2552 : 310)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ส้มตำกับไก่ย่างเป็นอาหารท้องถิ่นที่แพร่หลายและหารับประทานได้ง่าย เมื่อนัดรับประทานข้าวด้วยกัน ยังสะท้อนให้เห็นว่า เป็นร้านอาหารที่สามารถหาได้ทั่วไป และรับประทานได้ทุกเวลา

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ภูวนศ ไปอยู่ที่บ้านส่วนตัวของวายุภักเพื่อไม่ให้คนร้ายที่มาจากประเทศปราวัทรทำร้ายเขา เมื่อทิพย์ธราไปเยี่ยมเขาจึงทำอาหารต้อนรับ ดังความว่า

“อาหารของคุณเอาไว้นานตอนกลางวันดีไหม เข้านี้ผมเตรียมไข่นกับข้าวโอ๊ตไว้ให้แล้ว”

ฉันหรือคะ เธอตาโต ไม่นึกว่าเจ้าชายหนุ่มจะลุกขึ้นมาเตรียมอาหารไว้รอทำ

“ใช้สิ มากินกันเถอะ” เขาชวน และดึงเธอไปนั่งรอที่โต๊ะอาหารเล็ก ๆ ใกล้ห้องครัวกะทัดรัด ไม่นาน ถ้วยชุปที่มีควีนลอยกรุ่นก็ถูกนำมาตั้งตรงหน้า ก่อนที่ชายหนุ่มจะลงมือทำไข่นให้แกทั้งสอง ทิพย์ธราลุกไปช่วยรินกาแฟจากกาที่เขาดื่มไว้ และช่วยเสิร์ฟไข่นเมื่อเขาดกใส่จานเรียบร้อยแล้ว

(ธราหิมาลัย. 2552 : 331-332)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง อาหารเช้าแบบตะวันตก ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะรับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก แต่ด้วยการเตรียมที่ยุ่งยากและใช้เวลานานทำให้อาหารเช้าเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากและเป็นทางเลือกในสังคมไทยที่มีการจัดเตรียมง่ายและรวดเร็ว

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา เมื่อทิพย์ธารากับพี ๆ ไปเที่ยวน้ำตก ได้นำแซนด์วิชกับเครื่องดื่มไปด้วย ดังความว่า

“ไม่หิวก็ไม่เป็นไร” ทิพย์ธารายักไหลไม่สนใจ ยื่นแซนด์วิชให้ภรรยา และปรียานุชแบ่งปันกัน ทั้งแจกจ่ายเครื่องดื่มกันถ้วนหน้า

(ธราหิมาลัย. 2552 : 248)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การรับวัฒนธรรมอาหารของต่างชาติเข้ามา ทำให้อาหารในสังคมไทยมีความหลากหลายยิ่งขึ้น และเหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค บางครั้งคนไทยนำแซนด์วิชซึ่งเป็นอาหารหลักของชาวตะวันตกมาเป็นอาหาร เนื่องจากพกพาไปได้ง่าย รับประทานสะดวก ทำให้ผู้คนมักนำไปรับประทานเวลาออกไปทำกิจกรรมข้างนอกที่ไม่สะดวกหาซื้อและปรุงอาหารสามารถรับประทานได้ทันที

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่อง ดวงใจอัคนี ของ ชอนกลิ่น เมื่ออัจจิมากับพฤษไปรับประทานอาหารในเมือง อัจจิมารับประทานสเต็กปลาเซลมอน ผักสลัด และซีโครงแกะ ดังความว่า

พฤษหันไปทางริสอร์ท ก่อนจะปรบมือสามครั้งเป็นสัญญาณ พนักงานสามคนในชุดเสื้อเชิ้ตสีขาวและหูกระต่ายสีดำเดินถือสำรับอาหาร

ออกมาจากที่ไหนสักแห่ง คนหนึ่งวางถาดลงบนโต๊ะด้านหน้าของเธอก่อนจะเปิดฝาคออบสแตนเลสออก เผยให้เห็นสเต็กปลาแซลมอนชิ้นกะทัดรัดราดด้วยน้ำเกรวี่ราลุ่มด้วยผักสลัดอย่างสวยงาม ส่วนของพฤกษ์ก็เป็นซีโครงแกะนิวซีแลนด์อบขึ้นไม่ใหญ่กว่าของเธอเท่าไรนัก ทำให้อดสงสัยไม่ได้ว่าเธอจะอิมหรือเปล่า

พนักงานคนสุดท้ายวางถังบรรจุขวดไวน์พร้อมแก้วทรงสูงลงบนโต๊ะสองใบก่อนจะเปิดขวดไวน์แล้วรินลงในแก้วทั้งสองใบนั้น

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 113)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของอาหารในประเทศไทย และวัฒนธรรมอาหารไทยที่ได้รับอิทธิพลบางส่วนจากวัฒนธรรมตะวันตก นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่า อาหารแบบตะวันตกมักจะมีปริมาณน้อยในมื้อหนึ่ง ดังนั้นอาจจะไม่พอรับประทานสำหรับคนไทยที่คุ้นเคยรับประทานข้าวเป็นอาหารหลัก

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิ่น ยังได้กล่าวถึง อัจฉิมาไปซื้อขนมขบเคี้ยวที่ร้านสะดวกซื้อในโรงพยาบาลเพื่อนำมารับประทานในเวลาเฝ้าไข้ ดังความว่า

อัจฉิมาเดินเลือกซื้อขนมขบเคี้ยวอยู่ในร้านสะดวกซื้อภายในโรงพยาบาลเพื่อนำขึ้นไปรับประทานยามว่างระหว่างเฝ้าไข้ แต่เมื่อเธอเดินมาถึงชั้นวางของแผงหนึ่งของร้าน สายตาเธอก็เหลือบไปเห็นผ้าอนามัยหลากหลายยี่ห้อวางอยู่บนชั้น มันทำให้เธอนึกถึงอะไรบางอย่างที่ค้างคาใจมานานนับสัปดาห์

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 350)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ขนมขบเคี้ยวเป็นอาหารหนึ่งที่ผู้คนชอบเลือกซื้อมารับประทานเป็นอาหารว่าง ซึ่งเป็นอาหารที่หาซื้อได้ทั่วไป ทำให้การบริโภคอาหารไม่จำกัดช่วงเวลา สามารถหาและรับประทานได้ทุกที่

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของร่มแก้ว อาหารฝรั่งเศสจัดเป็นอาหารหลักที่ห้องอาหารฝรั่งเศส “เซเลอองต์” ของไร่รุ่ง เป็นเอกลักษณ์ของไร่รุ่ง ซึ่งได้ลงรับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ได้ลงในนิตยสารและรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ อีกด้วย ดังความว่า

นอกจากบรรยากาศที่เหมือนอยู่กลางบ้านไร่ในประเทศฝรั่งเศสแล้ว อาหารฝรั่งเศสสไตล์โฮมเมดรสเลิศที่ใช้ของุ่นและไวน์ของไร่เป็นส่วนประกอบหลักในอาหารหลากหลายชนิด ยังทำให้ร้านแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว รวมถึงนิตยสารและรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ มากมาย แน่นนอน

ว่ามันสร้างความประทับใจให้คณะประมุขของ ททท. และคณะนักข่าว
ไม่น้อย

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 201-202)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของอาหารไทย การทำอาหารจากตะวันตกมาเป็นสินค้า ทำให้อาหารยังกลายเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมอาชีพด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น น่าสนใจในประเทศ และยังทำให้เห็นวัฒนธรรมอาหารที่แพร่หลายถึงกัน อาหารฝรั่งเศสไม่จำเป็นต้องมีแต่ในประเทศฝรั่งเศสเท่านั้น แต่สามารถนำไปได้ทั่วโลกและทุกคนสามารถทำได้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดข้างต้นทำให้เห็นประเภทของอาหารที่หลากหลายทั้ง อาหารมื้อหลัก อาหารว่าง อาหารไทย และอาหารต่างชาติ สรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้สะท้อนให้เห็นว่าอาหารในประเทศไทยมีความหลากหลายและความสมบูรณ์ นอกจากนี้ อาหารไทยยังได้รับอิทธิพลจากตะวันตกอีกด้วย

2) อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ

ด้วยความเจริญก้าวหน้าของสังคม ผู้คนในสังคมให้ความสนใจสุขภาพมากขึ้น เนื่องจากอาหารกับสุขภาพมีความสัมพันธ์กัน ผู้คนจึงให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารมากขึ้น เพื่อดูแลสุขภาพและป้องกันโรค ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอนิสัยการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพของคนในสังคมไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูวนศ เป็นเจ้าของชายของประเทศปราวัตร์ถูกทำร้ายจึงต้องเข้าไปอยู่ที่ห้องไอซียูในโรงพยาบาล อาหารที่โรงพยาบาลจัดเตรียมไว้ให้คนไข้ คือ ข้าวต้มอย่างเดียว ทำให้ภูวนศเบื่อและเมื่อออกจากโรงพยาบาล ภูวนศได้ทานแกงเผ็ดที่กัญยาทำ เขารู้สึกอร่อยมาก ดังความว่า

ภูวนศนอนรอคอยอย่างอดทนระหว่างที่เธอยืนคุยกับพยาบาล ก่อน
จะเริ่มออกตรวจคนไข้ของเธอตั้งแต่เที่ยงแรก เป็นเวลาเดียวกับที่ประตูห้อง
ไอซียูเปิดออกอีกครั้ง แล้วพนักงานของโรงพยาบาลก็ยกถาดอาหารมาวางที่
โต๊ะหัวเตียงของคนไข้ตามรายการของแพทย์ที่ดูแลสั่ง ของภูวนศเป็นข้าวต้ม
และ ๆ ไม่ต่างจากเมื่อวาน ซึ่งเขาไม่มีความอยากกินแม้แต่น้อย [...]

ชายหนุ่มรับประทานอาหารไทยอย่างเอร็ดอร่อยหลังจากที่ลิ้นรับรู้
รสชาติอาหารของโรงพยาบาลมานาน เมื่อได้กินอาหารมื้อแรกนอก
โรงพยาบาลไม่ว่าอะไรก็เรียกว่าอร่อยไปหมด แม้แต่แกงเผ็ดรสจัดจ้านของ
กัญยากี่ตาม

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 75, 133)

จากตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นอาหาร 2 ประเภท คือ อาหารทั่วไปและอาหารพิเศษสำหรับผู้ป่วย สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยใส่ใจเรื่องอาหารที่ต้องรับประทานให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย โดยเฉพาะเป็นอาหารของผู้ป่วย อาหารสำหรับคนป่วยอย่างข้าวต้มและ ๑ แสดงให้เห็นว่าอาหารที่ทางโรงพยาบาลเห็นว่าเหมาะสมกับผู้ป่วยที่สภาพร่างกายไม่ปกติ เพราะเป็นรายการอาหารที่ผ่านการสั่งจากแพทย์ที่ดูแลแล้ว ถึงแม้จะไม่มารับประทานก็อาจจะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ป่วยก็เป็นได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ มิ่งค์ไปหาวายุภักที่ไร่ร้อน และไปทานข้าวที่ร้านอาหารของไร่ มีอาหารหลายชนิด แต่มิ่งค์ลังเลเลือกอาหารไม่ได้ เพราะต้องนึกถึงน้ำหนักของตนเอง สุดท้ายก็เลือกซูปผักและสลัด ดังความว่า

“เดี๋ยวสิคะพี่ลม ขอมิ่งค์คู่อีกนิดนะคะ” สาวทรงโตตอบโดยไม่เงยหน้าขึ้นจากเมนูที่น่ารับประทานไปเสียทุกอย่าง ชายหนุ่มลอบถอนใจด้วยความเบื่อหน่าย และเหมือนพ่อกันจะรู้ตัว เธอจึงตัดสินใจสั่งซูปผักกับสลัดอกเบียร์รวมวัน อุ่นสุด ด้วยความเชื่อว่าน่าจะมีแคลอรีน้อยที่สุดสำหรับนางงามที่ต้องรักษาทรนตรงให้เพริศพรัง

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 125-126)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ในสมัยปัจจุบันนี้ ผู้หญิงบางคนมีความคิดและวิธีการรับประทานอาหาร เพื่อรักษารูปร่าง อาหารมีหลากหลาย แต่เพื่อควบคุมน้ำหนักและรักษารูปร่างกลับเลือกรับประทานเฉพาะซูปผักและสลัดที่ถือว่ามีแคลอรีน้อยที่สุดเท่านั้น เพื่อไม่ให้เพิ่มน้ำหนักและรักษาความสวยของตนเอง

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การที่รับประทานอาหารไม่ว่าจะเป็นอาหารที่มีแคลอรีน้อยอย่างผักสลัดเพื่อรักษารูปร่างหรือรับประทานข้าวต้มเมื่อรักษาสุขภาพที่โรงพยาบาลก็ตาม สะท้อนให้เห็นว่า อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ ผู้คนในสังคมให้ความสนใจกับการรับประทานอาหารและสุขภาพมากยิ่งขึ้น

3) อาหารมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

อาหารนอกจากเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตของมนุษย์แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน ยังได้สะท้อนให้เห็นว่า อาหารมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องธราทิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ทิพย์ธารา เป็นน้องสาวคนเดียวในฝาแฝดสี่คน จึงกลายเป็นคนที่ได้รับความรักและการดูแลจากครอบครัวมากที่สุด เมื่อทิพย์ธารามีนัดกับผู้ชายที่ชื่อณภัทร วายุภักพี่ชายของเธอจึงตามมาที่โรงพยาบาล เมื่อวายุภักพบกับณภัทรจึงหาข้ออ้างว่ารอคนที่นัดเหมือนกัน และชวนณภัทรไปนั่งกินกาแฟที่ร้านกาแฟเพื่อรู้จักผู้ชายที่จีบน้องสาวเป็นคนแบบไหน ดังความว่า

“เอ่อ ไม่ทราบว่าคุณหมอเลิกงานหรือยัง และว่างหรือเปล่า เราไปนั่งดื่มกาแฟเพื่อทำความรู้จักกันสักนิดดีไหมครับ ไหน ๆ ก็ต้องรอคุณนัดเหมือนกัน”

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 55)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมการดื่มกาแฟของคนไทย วัฒนธรรมการดื่มกาแฟของคนไทยนอกจากกาแฟจะเป็นเครื่องดื่มชนิดหนึ่งที่นิยมดื่มแล้ว กาแฟยังเป็นการเชิญชวนทางอ้อมโดยใช้เป็นคำเชิญชวนผู้อื่นให้มาพูดคุยเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคยได้อีกด้วย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึงพ่อของ อัจฉิมาไล่ชาวบ้านออกจากพื้นที่ของเขาเพื่อนำที่ดินไปสร้างตึกใหม่และหารายได้ ชาวบ้านที่ถูกไล่ออกเป็นผู้เช่าที่พักของพ่อของอัจฉิมา หลังจากถูกไล่ออกจากบ้านเช่าแล้ว ก็กลายเป็นพวกที่ไม่มีที่อยู่ อัจฉิมาเห็นใจจึงให้คนงานแจกข้าวต้มแก่ชาวบ้านที่ถูกไล่ออกจากพื้นที่ ดังความว่า

“เป็นไงบ้าง ข้าวต้มที่ทำมาพอกินกันไหม” เธอร้องถามคนงาน

คนหนึ่งที่เป็นคนแจกจ่ายอาหาร

“เหลือเพื่อครับ คุณจืด”

“ดีแล้ว” อัจฉิมาพยักหน้า “ดูแลพวกเขาให้ทั่วถึงนะ”

“ครับผม” คนงานตอบยิ้ม ๆ

“ฉันกลับก่อนละ เดี่ยวต้องไปดูแลในฟาร์มต่อ”

“ครับ คุณจืด”

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 221)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า ข้าวต้มเป็นอาหารชนิดหนึ่งที่ปรุงง่ายและสะดวก เป็นอาหารที่เหมาะสมกับการแจกให้ผู้คนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากปริมาณข้าวต้มที่ทำเสร็จแล้วจะมีมากกว่าอาหารชนิดอื่น ซึ่งทำให้สามารถช่วยได้หลาย ๆ คน จากตัวอย่างนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า อาหารเป็นตัวกลางที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความขัดแย้งกันลดลงได้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้สะท้อนให้เห็นว่า กาแฟเป็นอาหารที่ได้ความนิยมจากคนไทยมาก อาหารบางชนิดอย่างกาแฟและข้าวต้มเป็นอาหารที่สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้

สรุปได้ว่า อาหารการกินของคนไทยมีอาหารประเภทต่าง ๆ ทั้งอาหารหลักและอาหารว่าง ไม่ว่าจะ เป็นอาหารของไทยหรืออาหารต่างประเทศ ผู้บริโภคเลือกทานอาหารได้ตลอดเวลา แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีผู้บริโภคที่ระมัดระวังในการเลือกทานอาหารเพื่อรักษารูปร่างและสุขภาพ สะท้อนให้เห็นว่าอาหาร

มีความหลากหลายและลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม อาหารมีความสัมพันธ์กับสุขภาพ และอาหารมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.1.3 การประกอบอาชีพ

อาชีพ เป็นส่วนสำคัญของชีวิตมนุษย์ เป็นรากฐานทางการเงินของการดำเนินชีวิต การพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้มีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ทำให้คนมีการเลือก ในประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน นักเขียนได้ให้ความสำคัญกับการสร้าง ตัวละครให้สมจริง ทำให้ตัวละครมีการประกอบอาชีพ เพื่อแสดงสภาพทางสังคมของตัวละคร ดังนั้น นวนิยายชุดนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า ประกอบอาชีพในสังคมไทยมีความหลากหลาย การประกอบอาชีพ ต้องพัฒนาศักยภาพของตนให้มากขึ้น และการประกอบอาชีพมีความอิสระ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) อาชีพมีความหลากหลาย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการนำเสนออาชีพหลายอาชีพ เช่น เจ้าของฟาร์ม เจ้าของไร่ร้อน เจ้าของรีสอร์ท แพทย์ พยาบาล ครูอาจารย์ ผู้จัดการ พนักงานในรีสอร์ท ตำรวจ เลขาธุการ เป็นต้น ซึ่งอาชีพดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมีอาชีพหลากหลาย ดังมีตัวอย่าง ต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมภ์แก้ว ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ ชื่อเฉอมเอมได้เข้าไปทำงานที่รีสอร์ท และคุยกับพุดดิ้งพนักงานคนหนึ่งของรีสอร์ทเกี่ยวกับเจ้านาย เพราะสงสัยว่าทำไมผู้ชายอย่างเจ้านายไม่ยุ่งกับผู้หญิง ทั้งที่ในรีสอร์ทมีตำแหน่งต่าง ๆ ที่ผู้หญิง สวยงามทำอยู่ เช่น พนักงานต้อนรับ แม่บ้าน ประชาสัมพันธ์ ดังความว่า

ชะเอมไม่สนใจว่าปฐพีจะทำงานเก่งแค่ไหน ที่เธอสนใจก็คือจะเป็นไปได้หรือที่ผู้ชายอายุสามสิบอย่างเขาจะไม่มีแฟน ไม่มีผู้หญิงเข้ามาเป็น สีสันให้ชีวิตสักคน ที่สำคัญ ในโรงแรมนี้ก็มีคนสวย ๆ เยอะแยะ พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์สาว ๆ พนักงานเสิร์ฟเฮ้อะ ๆ หรือกระทั่งแม่บ้านน่ารัก ๆ อย่างนิดา

“พนักงานในรีสอร์ทนี่ก็สวย ๆ กันทั้งนั้น คุณดินเขาไม่เคยแสดงอาการก้อรอก้อตักกับใครบ้างหรือ”

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 83)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของอาชีพ ที่ทำงานหนึ่งแห่ง ไม่ใช่มีเพียงอาชีพอย่างเดียวแต่ยังมีอาชีพมากมายที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนกัน ทำให้สถานที่ทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ตัวอย่างยังสะท้อนให้เห็นว่า บางอาชีพ ผู้หญิงเหมาะสมมากกว่าผู้ชาย อย่าง พนักงานต้อนรับ ประชาสัมพันธ์ และพนักงานต้อนรับมักจะถูกมองว่าต้องมีหน้าตาที่สวยงาม

น่ารัก ๆ เนื่องจากเป็นตำแหน่งแรกที่จะพบปะกับคนเป็นจำนวนรวมถึงลูกค้า ทำให้มักจะถูกคิดว่าพนักงานต้อนรับมักจะมีหน้าตาที่ดี

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ซ่อนกลิ่น ศักดิ์เป็นผู้จัดการทั่วไปของฟาร์ม เขาจึงเป็นคนทีออกคำสั่งตามความต้องการของเจ้านาย และทำหน้าที่ปฏิบัติงานแทนเจ้านายเมื่อเจ้านายไม่อยู่ ดังความว่า

“แหม ช่วยล้มวัว” เขมร้องแหวขึ้นอย่างอดไม่ได้ เพราะถึงแม้ศักดิ์จะมีตำแหน่งเป็นผู้จัดการทั่วไปของฟาร์ม แต่ทุกคนก็รู้ดีว่าความจริงแล้วเขาเป็นผู้จัดการไปทั่วเสียมากกว่า “ช่วยยืนดูอะสีไม่ว่า”

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 153)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็น ระบบการจัดการฟาร์มมีความเป็นระเบียบ ระเบียบเรียบร้อย ตำแหน่งผู้จัดการในฟาร์มเป็นตำแหน่งที่ค่อนข้างสำคัญ สะท้อนให้เห็นบทบาทหน้าที่ของอาชีพผู้จัดการว่าจะเป็นคนดูแลรับผิดชอบ ตัดสินใจ ออกคำสั่ง และดูแลการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ พันธุ์เป็นเลขานุการของภานุ ทำหน้าที่คอยดูแลความเรียบร้อยของงานและรายงานความก้าวหน้าของงานให้ภานุ ดังตัวอย่าง

“แกลไปเอาข้าวมาจากไหน คุณพันธ์เป็นเลขาฯ ฉันเหมือนกับที่เธอเป็นเลขาฯ แกล ฉันกับเธอติดต่อกันก็แค่เรื่องงานเท่านั้นแหละ” ภานุฟังพนักงานอื้อด้วยท่าทางสบาย ๆ

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 451)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ตำแหน่งเลขานุการจะมาพร้อมกับตำแหน่งผู้จัดการหรือผู้นำ ความสัมพันธ์ระหว่างเลขานุการและผู้นำเป็นความสัมพันธ์พิเศษที่แตกต่างจากความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน ความสำเร็จของงานมักจะเกี่ยวข้องกับการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างเลขานุการกับผู้นำให้ดี เพราะเลขานุการมีความใกล้ชิดกับหัวหน้างานเป็นอย่างมากจนอาจจะทำให้เกิดการเข้าใจผิดเป็นอย่างอื่นได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ในวัยเด็ก พี่ชายของทิพย์ธราสองคนทะเลาะกับเด็กชายคนหนึ่งที่ทำให้ทิพย์ธาราร้องไห้ ครูประจำชั้นได้เข้ามาห้ามดังความว่า

“หยุด หยุดเดี๋ยวนี้ละ” เสียงครูประจำชั้นรีบเข้ามาแยกเด็กชายทั้งสองออกจากกัน “หยุดเดี๋ยวนี้ละ นีมันเกิดอะไรขึ้น ทำเลาะกันเรื่องอะไรบอกครูซิ”

“นิโนไม่รู้ครับ ฮือ ๆ” เด็กชายร่างอ้วนกลมร้องไห้โฮ ๆ ไม่รู้เรื่องราวว่าถูกเพื่อนต่อยเพราะเหตุใด และรีบฟ้องครูทันที

“เขาทำน้ำร้องไห้” เด็กชายอ้วนผู้เริ่มต้นมวยหมูชี้หน้านิโน ...

“เอาเถอะจ๊ะ” คุณครูโกเล่เกลี้ย “นิโนคืนตุ๊กตาให้น้ำไปนะคะ ส่วนน้ำแบ่งรถให้เพื่อนเล่นได้ไหม”

เด็กหญิงทิพย์ธาราพยักหน้ายินยอม ทว่าผู้คุมทั้งสามทำท่าอึ้งอัมไม่พอใจ

“แต่น้ำเล่นก่อนนี่ครับ” อ้วนท้วง

“ของเล่นของโรงเรียน มีให้นักเรียนทุกคนเล่นได้เท่า ๆ กันและเราจะต้องรู้จักแบ่งปันให้เพื่อนคนอื่นด้วย” ครูอรนภาพยายามอธิบายให้สมองน้อย ๆ ของลูกศิษย์เข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ใช่การตัดสินด้วยกำลัง ...

“เอาละ พ่อสามหนุ่มเสือดร้อน ตามครูมาที่ห้องครูใหญ่หน่อยนะจ๊ะ เห็นที่เราจะต้องคุยกันยาวเลยทีเดียวนะ”

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 8-9)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นตำแหน่งของครูมีหลายตำแหน่ง แบ่งตามหน้าที่ของครู ได้แก่ ครู ครูประจำชั้น ครูใหญ่ เป็นต้น แต่ไม่ว่าอยู่ตำแหน่งไหน ครูมีหน้าที่คอยดูแลอบรมสั่งสอนเด็ก ๆ ครูมีบทบาทสำคัญมากสำหรับเด็กและเด็กส่วนมากจะเชื่อฟังและเคารพคุณครู

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอ้วน ของ ชอนกลิน ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่ออ้วนต้องไปหาหมอที่โรงพยาบาลเพราะได้รับบาดเจ็บจากการทำร้ายเมื่อไปช่วยอัจฉิม่าที่ถูกไกรภพจับตัวไป ดังความว่า

“ไฟเขาจะเป็นอะไรหรือเปล่าคะคุณหมอ” อัจฉิม่าร้องถามด้วยความเป็นห่วงหลังจากนายแพทย์ออกมาจากห้องนอนของอ้วนแล้วเดินลงมาที่ห้องโถงกลางทำเอามนตรี สุพรรณษาและแฝดหนุ่มอีกสองคนที่รอฟังผลอยู่เช่นเดียวกันชะงัก

“หมอจัดการทำแผลให้เรียบร้อยแล้วมีแผลแตกที่หางคิ้วซ้ายเท่านั้นที่ต้องเย็บนอกนั้นก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไรครับ”

(ดวงใจอ้วน. 2552 :282)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงระบบสังคมของประเทศไทยค่อนข้างสมบูรณ์ และเมื่อผู้คนได้รับบาดเจ็บมีสถาบันทางการแพทย์คอยช่วยเหลือพวกเขาได้ ทำให้ชีวิตของประชากรมีที่รักษาร่างกาย ซึ่งอาชีพแพทย์เป็นอาชีพที่ขาดไม่ได้ในสังคม

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ฌารา ยังได้กล่าวถึงณัฏฐ์ ไม่แน่ใจว่าตัวเองชอบเพศไหน จึงรู้สึกทรมานมาก เพราะถ้าหากพ่อแม่เขาทราบแล้ว พ่อแม่จะเสียใจมากแน่นอน ติพย์ธราจึงแนะนำให้ณัฏฐ์ไปปรึกษากับจิตแพทย์ก่อน ดังความว่า

“น้ำว่าพี่ณัฏฐ์ใจเย็น ๆ ก่อนนะคะ พี่ณัฏฐ์ควรจะปรึกษาพี่วิทย์ ลองให้เขาให้คำแนะนำดูว่า จริง ๆ แล้ว พี่เอ๋...เป็นเพศ” เธอบอกจิตแพทย์ของโรงพยาบาล ซึ่งคงจะยินดีให้คำปรึกษาเพื่อนร่วมงานอย่างแน่นอน

(ธราหิมาลัย. 2552 : 197-198)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การพัฒนาของสถาบันการแพทย์ของประเทศไทย แม้จิตแพทย์เป็นแพทย์เฉพาะทาง แต่คนสามารถไปปรึกษากับจิตแพทย์ที่ต่างจังหวัด โดยไม่ต้องเข้าไปในเมืองก็ได้ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่า จิตแพทย์เป็นที่พึ่งพาทางใจเมื่อมีเรื่องคับข้องเป็นกังวลใจสามารถไปปรึกษาเรื่องที่ไม่สบายใจกับจิตแพทย์ได้

นอกจากนี้แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ฌารา ยังได้กล่าวถึงอาชีพบุรุษพยาบาลในตอนภูวนศหายป่วย ได้ออกจากโรงพยาบาล มีบุรุษพยาบาลมาช่วยเซ็นเขาไปที่รถ ดังความว่า

“ถ้างั้นไปกันเลยคะ พี่ชายของหมอมามาแล้ว จอctrรถอยู่ที่หน้าโรงพยาบาล เดี่ยวบุรุษพยาบาลจะช่วยเซ็นคุณไปนะคะ” เธอบอกเป็นภาษาอังกฤษเมื่อพูดประโยคยาว ๆ

(ธราหิมาลัย. 2552 : 127)

จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า บุรุษพยาบาลเป็นอาชีพบริการที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนแพทย์ในการให้บริการผู้ป่วย สะท้อนให้เห็นว่า ระบบและสภาพของโรงพยาบาลค่อนข้างสมบูรณ์ สะดวกพร้อมให้บริการผู้ป่วยในทุกสถานการณ์

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึงไกรภพ ไม่ได้ที่ติดจากพิศาลซึ่งเป็นพ่อของอัจจิมา จึงสั่งให้คนอื่นไปทำร้ายพ่อของอัจจิมา อัจจิมาถูกยิงเพราะได้ช่วยชีวิตของพ่อ มีตำรวจมาช่วยจับคนร้ายไปสถานีตำรวจ ดังตัวอย่าง

ความกดดันอัดอั้นที่มีมาหลายชั่วโมงทำให้อัคนีเริ่มมีปฏิกิริยาขึ้นมาอีกครั้ง ยิงดีที่ตำรวจมานำตัวมือปืนทั้งสองไปสถานีตำรวจเรียบร้อยแล้วไม่อย่างนั้น ก็คงได้ไล่จับกันจ้ะหวั่นอีกแน่

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 366)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเข้ามาช่วยเหลือคลี่คลายเหตุการณ์อาชญากรรมต่าง ๆ และจับกุมตัวคนร้ายไปดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปที่สถานีตำรวจ สะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจเป็นที่พึ่งของประชาชน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดทำให้เห็นว่า ในสังคมไทยมีอาชีพต่าง ๆ มากมาย และในปัจจุบันนี้อาชีพในชนบทมีไม่น้อยกว่าในเมืองเพราะการพัฒนาของสังคมและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว คนในสังคมสามารถประกอบอาชีพตามความชอบและความสนใจของตนได้ สะท้อนให้เห็นอาชีพในสังคมมีความหลากหลาย

2) การประกอบอาชีพต้องพัฒนาศักยภาพ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนมีการนำเสนอสังคมไทยมีอาชีพหลากหลาย แต่ด้วยความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การประกอบอาชีพจึงต้องมีการพัฒนาความสามารถการทำงานด้วยเหมือนกัน ในนวนิยายชุดนี้ ตัวละครจึงมีการพัฒนาตนเองในประกอบอาชีพโดยการเข้าร่วมสมาคม การปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ สะท้อนให้เห็นถึงการประกอบอาชีพต้องการศักยภาพ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องวายุภักย์มนตรา ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ วายุภัก เป็นเจ้าของไร่รุ่งนสายลม นอกจากที่ได้ไปเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องยังได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญมาช่วยพัฒนาไร่รุ่งนของตน ดังความว่า

ด้วยความเป็นเจ้าของไร่แจ๊คต์และมุ่งมั่นกับไร่รุ่งนที่ชายหนุ่มรักมาตั้งแต่วัยเยาว์ วายุภักจึงวางแผนปรับปรุงไร่ขนาดใหญ่นี้โดยดำเนินการก่อน เขาเรียนจบปริญญาโทเสียอีก ชายหนุ่มจ้างที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญชาวฝรั่งเศสมาช่วยในระยะแรกร่วมกับเขาและภานู ผู้จัดการไร่ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมเรียนปริญญาตรีในคณะเกษตรมาด้วยกัน

(วายุภักย์มนตรา. 2552 : 45)

จากตัวอย่างข้างต้นการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจของตน สะท้อนให้เห็นถึง การทำอะไรไม่ใช่สิ่งที่ใช้แรงงานอย่างเดียวเท่านั้น ยังจำเป็นต้องใช้ความรู้ต่าง ๆ เป็นตัวช่วยมาดำเนินการและขยายงาน ซึ่งการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยเหลือดำเนินการเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาอาชีพของตนได้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ชอนกลิน อัจฉิมาเป็นเกษตรกรที่เข้าร่วมประชุมของชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทยเพื่อนำเสนอให้รัฐบาลนำนมดิบจากฟาร์มโคนมไปผลิตเป็นนมสำหรับโรงเรียน เพื่อช่วยเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมได้จำหน่ายนมดิบได้ราคาดี ดังความว่า

ภายในบริเวณโรงอาหารของชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทยในอำเภอลำลูกกาตอนนี้คาลาค่าไปด้วยเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมากมายที่มาร่วมกันเกี่ยวกับราคาน้ำนมดิบซึ่งรัฐบาลมีมติให้สถานประกอบการแปรรูปน้ำนมดิบของรัฐซื้อในราคาต่ำเกินกว่าที่จะรับได้ [...]

“ยินดีครับ” เขายิ้ม “วันนี้คุณอัจฉิมาเยี่ยมไปเลยครับ”

“ขอบคุณค่ะ” หญิงสาวค่อมศีรษะเล็กน้อย “ฉันก็แค่คิดว่าถ้าเราจะไปต่อรองกับรัฐบาล เราก็คงมีอะไรไปเสนอเขาด้วย ไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องให้เขาช่วยเหลืออยู่ฝ่ายเดียว”

“เรื่องนโยบายขยายระยะเวลาการตีมนมของโครงการอาหารเสริมในโรงเรียนนะเหรอครับ”

“ค่ะ” อัจฉิมาพยักหน้า “อย่างน้อยมันก็เป็นนโยบายที่ดี และก็เป็นการลงทุนในการสร้างเยาวชนตามนโยบายของรัฐบาลนี้ ฉันยังคิดจะเสนอด้วยนะคะว่าให้นมพร้อมตีมนมที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศควรจะผลิตจากนมโคสดที่ผลิตในประเทศด้วย เพราะอย่างน้อยก็เป็นการช่วยพวกเรากันเองไปในตัว”

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 69-70)

จากตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึง อาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเป็นอาชีพหนึ่งที่มีการปฏิรูปในการทำงาน นอกจากเลี้ยงโคนมให้ดีแล้ว ยังต้องมีทางออกในการขายผลผลิตที่ได้ อีกด้วย ซึ่งต้องหาวิธีการที่สามารถช่วยพัฒนาการเกษตรได้ จึงจะต้องพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดทำให้เห็นว่า การประกอบอาชีพไม่ใช่สิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หากไม่ปรับเปลี่ยนและพัฒนาในการประกอบอาชีพ จะไม่มีความก้าวหน้า และถูกขจัดออกจากสังคม การประกอบอาชีพจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพให้เพิ่มมากขึ้นอยู่เสมอ

3) การประกอบอาชีพมีความเป็นอิสระ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการนำเสนออาชีพอิสระต่าง ๆ เช่น เจ้าของร้านขายขนม หมอไสยศาสตร์ นักเขียนซึ่งอาชีพดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นการประกอบอาชีพมีความเป็นอิสระในการเลือกอาชีพ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว มะลิซึ่งเป็นแม่ของ เหมอแอมเป็นหัวหน้าแม่บ้านในรีสอร์ทของปฐพี แต่ถูกไล่ออกจากงานเพราะขโมยของแขก จึงกลับไปบ้านของเธอและเปิดร้านขายขนมไทย ดังความว่า

“...นางสาวชะเอม ว่องไว ที่จริงเป็นแค่นามแฝงของ ‘นางสาว เหมอแอม ว่องวานิชสกุลกิจ’ ลูกสาวของ มะลิ หัวหน้าแผนกแม่บ้านคนก่อนของธารารินรีสอร์ท...เธอเข้ามาที่นี่ก็เพื่อต้องการมาสร้างความเป็นป่วนในรีสอร์ทดิฉัน เพราะโกรธที่แม่ของเธอเคยโดนไล่ออกด้วยข้อหาขโมยของแขก... ไซ้ไหม?”

มะลิ มารดาของเมอเอมนั้นไม่สามารถมาอยู่เฝ้าลูกสาวได้ทุกวัน เพราะบ้านของมะลียู่ในอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา ไกลจากที่นี่ เป็นร้อยกิโลเมตร ข้าเธอยังเพิ่งเปิดร้านทำขนมไทยขาย จึงไม่สามารถทิ้งร้าน มาได้นาน ๆ

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 173-174, 282)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ผู้คนมีอิสระในการเลือกประกอบอาชีพ ผู้คนสามารถเริ่มประกอบอาชีพใหม่ที่ตนสนใจได้ แต่การเป็นเจ้าของธุรกิจของตนเองก็ต้องมีระเบียบวินัย ในการประกอบอาชีพ เนื่องจากต้องดูแลด้วยเองตลอดเวลา หากไม่มีวินัย ก็จะทำให้ขาดรายได้และไม่ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรวณัฐ พ่อของทิชากร เคยเป็นหมอไสยศาสตร์ประจำตำบล แต่เปลี่ยนประกอบเป็นแพทย์แผนโบราณ ดังความว่า

ร่างเพรียวเดินตรงไปยังห้องพระซึ่งเต็มไปด้วยพระพุทธรูปมากมาย รวมทั้ง ‘ของดี’ ที่บิดาซึ่งเป็นอดีตหมอไสยศาสตร์ประจำตำบลสะสมไว้บูชา ก่อนเขาจะวางมือมาประกอบอาชีพแพทย์แผนโบราณเพื่อช่วยเหลือคน เพียงอย่างเดียวและมุ่งหน้าปฏิบัติธรรมด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนา

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 12)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การมีอิสระในการเปลี่ยนประกอบอาชีพตาม ความอยากความสนใจของตน ผู้คนสามารถเปลี่ยนอาชีพของตนได้อย่างอิสระ ไม่จำเป็นต้องประกอบ อาชีพเพียงอย่างเดียว ถ้าหากว่าไม่ชอบหรือไม่ว่าเหตุผลใดไม่ยากทำอาชีพที่กำลังประกอบอยู่ ก็สามารถเปลี่ยนได้

นอกจากนี้แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรวณัฐ ยังได้กล่าวถึง ทิชากรเป็นนักเขียน เพราะงานเขียนของเธอได้รับผลดีและมีการพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง เธอจึงยึดอาชีพนักเขียนมาตลอดเวลาหลังจากได้เรียนจบจากมหาวิทยาลัยแล้ว ดังความว่า

หลังจากทิชากรเรียนจบปริญญาตรีทางด้านนิเทศศาสตร์เมื่อปีกลาย หญิงสาวจึงยึดอาชีพนักเขียนมาโดยตลอด เนื่องจากผลตอบแทนจากงานเขียน ของเธอดีมากชนิดพิมพ์ซ้ำไม่รู้กี่หน แต่ใครจะรู้ว่าคนเขียนกำลังหมดมุขกับ ฉากวาทะที่ใครต่อใครชื่นชอบสำหรับต้นฉบับนั้นไม่รู้จะสรรหาอะไรมา บรรยาย

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การประกอบอาชีพมีความอิสระตามความชอบและความสามารถของบุคคล นักเขียนเป็นหนึ่งในอาชีพอิสระที่สามารถเลี้ยงชีวิตของตัวเองได้ นักเขียนที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจะได้รับผลตอบแทนที่ดี สามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดทำให้เห็นว่า ในสังคมไทยปัจจุบัน ผู้คนสามารถเลือกประกอบอาชีพตามความสนใจของตนได้ จึงมีความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเกิดจากถูกเลิกจ้าง การเปลี่ยนความคิด หรือความชอบความสนใจ ผู้คนสามารถเลือกประกอบอาชีพที่ตนอยากทำ

สรุปได้ว่า ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีอาชีพเกษตรกร แพทย์ เจ้าของรีสอร์ท เจ้าของไร่รุ่งน นักเขียน เป็นต้น บางอาชีพมีการอบรมความรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเอง และคนในสังคมสามารถเลือกอาชีพที่ตนเองสนใจและชอบได้ ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมไทยอาชีพมีความหลากหลาย มีความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ และการประกอบอาชีพต้องพัฒนาศักยภาพ

3.1.4 กิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของคนในท้องถิ่น ที่ผู้คนทำด้วยสมัครใจในช่วงเวลาว่าง เพื่อความบันเทิง ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยผ่อนคลายอารมณ์ และดึงความตึงเครียดออกจากจิตใจ

กิจกรรมนันทนาการที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีงานวัด การแข่งขันรถเอทีวี และล่องแก่ง ซึ่งกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นกิจกรรมนันทนาการในสังคมชนบทไทย คือ วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรมนันทนาการยังมีความเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการ

วัดเป็นศูนย์กลางจิตใจของพุทธศาสนิกชน เป็นที่ประกอบศาสนพิธีต่าง ๆ เช่น การทำบุญ สวดมนต์ เวียนเทียน เป็นต้น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการจัดงานรื่นเริง ซึ่งทำให้เห็นบทบาทของวัดในสังคมอีกประการหนึ่ง คือ วัดเป็นสถานที่จัดงานเพื่อความสนุกสนาน บันเทิงของคนในท้องถิ่น ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น เมื่ออัคนีได้ทราบในเมืองมีการจัดงานวัดจากคนงาน อัคนีตกลงจะไปเที่ยวที่งานวัด ดังความว่า

“ว่าแต่จะไปไหน”

“อ้อ...ว่าจะชวนน้องโบจ้อยส์ไปเที่ยวงานวัดสักหน่อยครับ” ศักดิ์

ตอบอย่างกระหิมใจ [...]

“ถ้าอย่างนั้นเดี่ยวข้าดิตรถไปด้วย”

เจ้าหนุ่มผมตั้งเล็กคิ้มมองเจ้านายด้วยความมุงนง

“เจ้านายจะไปไหนหรือครับ”

“ก็ไปงานวัด”

ศักดิ์ศรีตามองอย่างแปลกใจ “ไปทำไมครับ”

“ไปสวดศพพ่อเอ็งมั่ง” อ๋อคนีตวาดอย่างหงุดหงิดที่ถูกชักไซ้ โดยที่ไม่รู้ว่าตาเสียม บิดาที่แท้จริงของศักดิ์ศรีนั้นนั่งสะดุ้งโหยงสำคัญน้ำอยู่ในห้องครัว “ไปงานวัดก็ต้องไปเที่ยวสวด”

(ดวงใจอ๋อคนี. 2552 : 258)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการไปเที่ยวงานวัดเป็นการพักผ่อนให้จิตใจสบาย สนุกสนาน เป็นที่พบกันของหนุ่มสาวของคนในชนบทไทย ทำให้เห็นว่าวัดเป็นศูนย์กลางของความบันเทิง สนุกสนานขนาดใหญ่ ผู้คนจะได้สัมผัสกับบรรยากาศรื่นเริงครึกครื้นในวันเวลาที่มีการจัดงานวัด สามารถเข้าร่วมเล่นกิจกรรมต่าง ๆ ได้

นอกจากนี้แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอ๋อคนี ของ ช่อนกลิ่น ยังได้กล่าวถึง อัจฉิมาไปเที่ยวที่งานวัดกับพี่ชายของเธอ แล้วได้ซื้อขนมหลาย ๆ อย่างมากินทั้งได้ไปชมดูการแสดง และได้เล่นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดในงานวัดเหมือนกัน ดังความว่า

ของกินที่หญิงสาวและพี่ชายอดที่จะซื้อกินไม่ได้ก็คือขนมเบี๊ยะไทย ซึ่งขายอยู่ติดกับร้านขนมเบี๊ยะญวน นับเป็นของโปรดในสมัยเด็กที่มางานวัดที่ไรก็เป็นต้องได้กินทุกที นอกเหนือจากข้าวเหนียวหมูบึ่ง ไก่ย่าง และไอศกรีมหลอด

งานวัดนั้นนับเป็นศูนย์รวมของการแสดงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น บ้านผีสิง งูหลามยักษ์ ละครลิง และของแปลก ๆ มากมาย นอกจากนั้นก็ยังมีซุ้มการละเล่นหลากหลายมาออกร้านเต็มสองข้างทางไปหมด ทั้งซุ้มปลาปาลูกดอก ยิงปืน ม้าหมุน สาวน้อยตกน้ำ และสัญลักษณ์ของงานวัดอันจะขาดไม่ได้ นั่นคือชิงช้าสวรรค์

(ดวงใจอ๋อคนี. 2552 : 259)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง งานวัดเป็นกิจกรรมรื่นเริงอย่างหนึ่งของไทย ที่มีมาตั้งแต่สมัยก่อน เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ได้ดำรงอยู่ในสังคมไทย เพราะเป็นศูนย์รวมของความบันเทิง ในวันเวลาที่มิงานวัดจะมีทั้งอาหาร การจำหน่ายสินค้า การจัดการแสดงต่าง ๆ การละเล่นหลากหลาย และที่สำคัญ คือ ชิงช้าสวรรค์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของงานวัดที่ขาดไม่ได้ ซึ่งไม่ว่างานวัดปรับเปลี่ยนไปอย่างไร ยังเป็นเครื่องเล่นที่ไม่หายไปจากงานวัด

2) การจัดกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีกิจกรรมเพื่อความบันเทิง คือ กิจกรรมการแข่งขันเอทีวีประจำปี และการล่องแก่งซึ่งสะท้อนให้เห็นการจัดกิจกรรมนันทนาการมีความเหมาะสมกับ

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และธรรมชาติ ยังเป็นส่วนหนึ่งของความสนุกสนานผ่อนคลายจากการทำงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น มีการจัดกิจกรรม แข่งขันเอทีวีประจำปีของอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ผู้คนที่ชมการแข่งขันจะนำศักดิ์ศรีของฟาร์มตัวเองเป็นประกัน และพนันผู้ชนะจะเป็นใคร ดังความว่า

*เสียงกระหึ่มดังกึกก้องไปทั่วสนามแข่งเมื่อรถเอทีวีกลุ่มหนึ่งบดบี้กัน
บนลู่อ้อยอย่างสูสี ต่างไม่มีใครยอมใคร เพราะทุกคนล้วนเอาศักดิ์ศรีของ
ฟาร์มตัวเองเป็นประกัน ในการแข่งขันเอทีวีประจำปีของอำเภอ*

*เมื่อถึงช่วงทางโค้ง ล้อขนาดยี่สิบสี่นิ้วจำนวนสี่สิบบงบดเบียดกับ
พื้นถนนที่เป็นเพียงลูกรังจนฝุ่นฟุ้งกระจายไปหมด อัคนีก็ดคันเร่งนำเอทีวีสี
แดงเพลิงของเขาแล่นตีดปาดหน้าเอทีวีสีดำที่กำลังนำอยู่ในขณะนี้หมาย
จะแซงในช่วงทางโค้ง*

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 3)

จากตัวอย่างข้างต้นการแข่งขันรถเอทีวี คือ การจัดการแข่งขันรถยนต์ที่มีแรงกดดันต่ำที่ยังลักษณะคล้ายจักรยานยนต์ มีสี่ล้อ เป็นที่รถใช้งานในสวน การแข่งรถเอทีวีเป็นกิจกรรมที่มีความคึกคัก สะท้อนให้เห็นถึง สภาพภูมิศาสตร์ของไทยและวิถีชีวิตของคนในชนบทไทยที่จัดกิจกรรมนันทนาการอย่างการแข่งขันเอทีวีเพื่อสนุกสนานตามสภาพภูมิศาสตร์ที่มีลักษณะเป็นเนินเขาและมีทางโค้ง ยังสะท้อนให้เห็นว่า ผู้คนสามารถหาอุปกรณ์รอบตัวมาจัดกิจกรรมนันทนาการประจำปีที่ชนบทได้เพื่อสร้างความสนุกสนาน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว ปฐพีซึ่งเป็นเจ้าของรีสอร์ทได้จัดกิจกรรมล่องแก่ง เนื่องจากว่ารีสอร์ทสร้างขึ้นที่ภูเขา และมีน้ำตกด้วยเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาพักที่รีสอร์ทได้มาเที่ยวและชมวิวกว้างเขา ดังความว่า

*ถัดจากบริเวณน้ำตก ลักษณะของสายน้ำจะเปลี่ยนเป็นแก่งคุดคู้
เหมาะกับการจัดกิจกรรมล่องแก่งเป็นอย่างยิ่ง*

*ในอดีตไม่ค่อยมีการล่องแก่งในลำน้ำสายนี้ เพราะไม่ได้เป็นแม่น้ำ
สายใหญ่ซึ่งมีจำนวนแก่งที่ทำทนายผู้มีใจรักการผจญภัยมากเท่า ‘แก่งหินเพิง’
ที่โด่งดัง หากจุดเด่นอยู่ที่สายน้ำไหลตัดผ่านป่าที่ยังสมบูรณ์และมีทิวทัศน์
สองฝั่งสวยงามซึ่งยังมีพืชพันธุ์ธรรมชาติที่หาดูได้ยาก โดยเฉพาะกล้วยไม้ป่า
บางประเภทให้เห็นกันอยู่*

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 138)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพภูมิศาสตร์ของไทย คนในชนบทจัดกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานบันเทิงตามสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งกิจกรรมล่องแก่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของกิจกรรมรีสอร์ทที่ตั้งบนภูเขาในสังคมไทยปัจจุบัน และกลายเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่คนในปัจจุบันนิยมเล่นเนื่องจากมีความท้าทายและความตื่นเต้น

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การแข่งขันรถเอทีวีและล่องแก่งเป็นกิจกรรมนันทนาการที่จัดขึ้นตามสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่ผู้คนอาศัยอยู่ เพื่อสร้างความสนุกสนานผ่อนคลายอารมณ์

สรุปได้ว่า กิจกรรมนันทนาการที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้ มีงานวัด การแข่งขันรถเอทีวี และล่องแก่ง สะท้อนให้เห็นว่า วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการ ซึ่ง และการจัดกิจกรรมนันทนาการมีความเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ คนไทยมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติและศาสนาด้วย

3.2 ภาพสะท้อนด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้เสนอการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตัวละครใช้วิธีการโทรศัพท์ และการใช้อินเทอร์เน็ตด้วยคอมพิวเตอร์มาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น สะท้อนให้เห็น ความหลากหลายของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสารและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.1 ความหลากหลายของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน คือ การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางน้ำ และการคมนาคมทางอากาศ และการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยการใช้โทรศัพท์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การคมนาคมทางบก

การคมนาคมทางบกที่ประกอบในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีหลายประเภท มีรถส่วนตัว รถจี๊ป รถกระบะ เป็นต้น และรถบริการรับส่งผู้โดยสาร เช่น รถตู้ รถตุ๊ก ๆ เป็นต้น ประเภทของรถที่หลากหลาย ทำให้การเดินทางของผู้คนสะดวกสบายรวดเร็วและยังสอดคล้องกับความต้องการในการเดินทางมากขึ้นอีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อภูวนศเป็นเจ้าชายของประเทศปราวัตร์ เมื่อภูวนศมาเยือนที่ประเทศไทยมีปัญหาที่ก่อกวนเกิดขึ้น และมีคนร้ายติดตามมาเพื่อฆ่าภูวนศ ผู้ร้ายขับรถตู้นำตัวภูวนศลงไปแม่น้ำ ดังความว่า

ใกล้รุ่งสางของคืนนั้น... รถตู้คันหนึ่งแล่นมาจอดบนสะพานสูงเหนือแม่น้ำป่าสัก คนขับลงจากรถมาเปิดประตูท้ายเพื่อให้ชายอีกสี่คนซึ่งอยู่ข้างใน

ลากกระสอบขนาดใหญ่ออกมา ชายสามคนพาต่อนไม้ในมือลงบนกระสอบ
นั้นอีกหลายครั้ง จนคนหนึ่งต้องห้าม

“แค่นี้ก็ตายแล้วนะ”

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 25)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเดินทางโดยรถตู้มีความสัมพันธ์กับความ
ต้องการของผู้คน รถตู้เป็นรถที่มีลักษณะขนาดใหญ่สามารถบรรจุได้หลายคนและสิ่งของใหญ่ ผู้คน
มักจะเลือกใช้รถตู้ในขณะต้องการเดินทางหลายคน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา หลังจากเสร็จสัมมนา
ทิพย์ธารากับภรรยาได้ออกนอกโรงแรมไปทานข้าวเย็นกัน พี่ชายทั้งสามคนของทิพย์ธาราแอบนั่ง
รถตุ๊ก ๆ ตามไป ดังความว่า

ปฐพีแต่งตัวลุกขึ้นและเดินตามชายหญิงเบื้องหน้าข้า ๆ ทั้งระยะห่าง
เอาไว้พอสมควร จนกระทั่งเห็นทั้งสองขึ้นรถตุ๊ก ๆ แล่นออกไป เขาก็กระโดด
ขึ้นรถตุ๊ก ๆ คั่นถัดมาและออกคำสั่ง

“ตามรถข้างหน้าไป” สิ้นคำสั่งเขาก็ได้ยินเสียงรถมอเตอร์ไซด์ดังขึ้น
ด้านหลัง เมื่อเหลียวไปก็เห็นอค์นิกำลังขี่ขอบเปอร์แล่นตามหลังมา โดยมี
วายุภักซ้อนหลัง สองหนุ่มยกนิ้วโป่งขึ้นให้เขา ส่งสัญญาณว่าพร้อมลุย เขาจึง
ขี่ไปที่รถตุ๊ก ๆ คั่นหน้า บอกให้รู้ว่าทิพย์ธารายูอยู่ที่ไหน

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 32)

จากตัวอย่างข้างต้นการเรียกใช้รถตู้ ๆ และรถมอเตอร์ไซด์เพื่อติดตามผู้อื่นในกรณี
ด่วน สะท้อนให้เห็นว่า รถตุ๊ก ๆ และรถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่สามารถใช้เดินทางได้อย่าง
สะดวกและรวดเร็วทันใจ และเป็นยานพาหนะที่หาได้ง่าย เพราะเป็นบริการรับจ้างทั่วไป
จึงทำให้สามารถเรียกใช้บริการได้ทันที

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา หลังภูวนศได้อนุญาต
เข้าไปทำงานที่ฟาร์มโคนมจากอค์นิแล้ว ศักดิ์ซึ่งเป็นคนงานในฟาร์มขับรถกระบะรับพาภูวนศเข้า
ไปฟาร์ม ดังความว่า

เขาเดินตามเพื่อนใหม่ไปยังโรงจอดรถ แล้วก้าวขึ้นรถกระบะกลาง
เก๋ากลางใหม่ไปนั่งข้างคนขับ ก่อนที่ศักดิ์จะขับรถไปตามถนนสายเล็ก ๆ เข้า
ไปในฟาร์มโคนมซึ่งอยู่ด้านในสุดของหุบเขา

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 142)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การเลือกใช้รถในการทำงานที่ชนบทเป็นการ
เลือกตามลักษณะของรถ ก็คือ ใช้รถกระบะในการทำงาน เข้าสวน เข้าไร่ได้ง่าย ๆ รถกระบะมีความ

ทนทานสูง สามารถบรรทุก ขนของได้จำนวนมากกว่ารถยนต์ชนิดอื่น ซึ่งเหมาะสมกับการทำงานในไร่
 ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง วันอาทิตย์
 เป็นวันหยุดของภวนศ เขาจึงตัดสินใจเดินไปชมรีสอร์ทและเฝ้าทุ่งนหลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จ
 และเห็นทิพย์ธราหิมาลัยขับรถจี๊ปออกจากบ้าน เพราะทิพย์ธราหิมาลัยอยากไปขี่ม้าที่ฟาร์มโคนมของพี่ชาย
 ดังความว่า

*หากขณะที่เขากำลังเดินไปตามเส้นทางมุ่งหน้าสู่อุทยานนั้น ก็ได้ยินเสียง
 รถแล่นมาจากทางด้านหลัง เมื่อหันไป เห็นทิพย์ธราหิมาลัยขับรถจี๊ปขับเคลื่อน
 สีส้มคันโก้มาเพียงคนเดียว วูบแรกเขาคิดจะหลบชิดข้างทาง แต่แล้วแรง
 กระตุ่นบางอย่างผลักดันให้เขายกมือขึ้นโบก...*

(ธราหิมาลัย. 2552 : 170)

จากตัวอย่างข้างต้นการใช้รถตามสภาพพื้นที่ชนบท รถจี๊ปเป็นยานพาหนะที่มัก
 นิยมเอาไว้ใช้ในการทำงานในไร่ เพราะรถจี๊ปสามารถใช้กับถนนที่ไม่เรียบได้ จึงสะท้อนให้เห็นว่าถนน
 ในชนบทยังเป็นถนนที่ไม่เรียบ

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ชอนกลั่น อัคนีขับรถจี๊ปส่ง
 น้องสาวไปโรงพยาบาลเพื่อเข้าร่วมประชุม ดังความว่า

*รถจี๊ปกลางเก่ากลางใหม่แล่นมาจอดเทียบหน้าโรงพยาบาลที่ทิพย์
 ธราเคยทำงานอยู่ อัคนีเข้าเกียร์ว่างก่อนจะหันไปยิ้มเป็นครั้งที่สิบสองกับ
 ทิพย์ธราว่า “เดี๋ยวเลิกประชุมก็โทรหาพี่นะที่มารับ”*

*“เจ้าคะ” หญิงสาวรับคำเยี่ยงนางทาสประชิดพี่ชาย ก่อนจะเปิด
 ประตูรถลงไปอย่างเร่งร้อน โดยมีเหล่าองครักษ์ในชุดซาฟารีสีดำที่ขับรถ
 ล่วงหน้ามายืนรอต้อนรับอยู่ก่อนแล้ว*

*อัคนีมองน้องสาวอย่างเอ็นดู แล้วเข้าเกียร์ขับรถผิวปากไปอย่างสบาย
 อารมณ์ ก่อนจะมาจอดรถที่หน้าร้านตัดเสื้อแห่งหนึ่งที่มีชื่อร้านชื่อเดียวกับ
 อำเภอ*

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 29)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า อาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมีการเลือกใช้รถ
 ให้เหมาะสมตามประเภทและการใช้งาน รถจี๊ปจึงเป็นรถที่มีความแข็งแรงทนทานเหมาะสมที่จะใช้งาน
 ในไร่สวน

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ชอนกลั่น เมื่ออัคนีกลับมา
 ถึงบ้าน ได้เห็นรถตู้คันหนึ่งที่ไม่คุ้นตาและมีทะเบียนกรุงเทพฯ จอดหน้าบ้านอยู่ ซึ่งเป็นรถของไกรภพ
 ที่เดินทางมาจากกรุงเทพฯ เพื่อมาคุยเรื่องขายที่ดินกับพ่อของอัคนี ดังความว่า

หลายวันต่อมา ขณะที่อัจฉิมาขับรถกลับมาจากฟาร์ม เธอพบว่ามီးรถตู้คันหนึ่งจอดอยู่หน้าบ้านเป็นรถตู้ที่ไม่คุ้นตาแถมยังมีทะเบียนกรุงเทพฯ อีกด้วย หญิงสาวจึงลงจากรถแล้วเดินเข้าไปในตัวบ้านซึ่งเป็นอาคารไม้ปีกสองชั้นหลังใหญ่ แต่ยังไม่ทันที่จะเปิดประตูเข้าไปพิศาลก็เปิดประตูออกมาเสียก่อน

(ดวงใจฉัน. 2552 : 39)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะและประเภทการใช้รถตู้เป็นรถที่มีขนาดใหญ่ ผู้คนมักจะเลือกใช้รถตู้เป็นยานพาหนะในการเดินทางไกลระหว่างเมืองกับต่างจังหวัด เพราะผู้คนไม่ต้องขับเองจะได้มีการพักผ่อนระหว่างการเดินทาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงฐานะของคนในสังคมว่า ผู้ที่มีฐานะดีมักจะเลือกใช้รถตู้เพราะสามารถจ้างคนขับรถส่วนตัวได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงวายุภักคมนตรีที่ไม่เชื่อทิวากรที่บอกว่าเขาถูกคุณไสย จึงไล่ทิวากรออกจากไร่รุ่งน ทิวากรรอดตัวจะกลับบ้าน ดังความว่า

เสียงสายฟ้าฟาดที่แผดก้องกลางฤดูหนาวต้นปีทำให้หญิงสาวซึ่งนั่งรอรถทัวร์อยู่ที่ท่ารถสะดุ้งโหยง ใบหน้าระทอนก้องมองรัก-ยมที่ตื่นตกใจไม่แพ้กัน

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 201)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า รถทัวร์เป็นการขนส่งสาธารณะ ผู้คนมักเลือกใช้ในการเดินทางไกลโดยผู้ที่ไม่มียานส่วนตัวหรือเดินทางแบบอื่น การเดินทางด้วยรถทัวร์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดในการเดินทางออกต่างจังหวัด สะท้อนให้เห็นว่า ระบบขนส่งที่อำนวยความสะดวกประชาชน

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ วายุภักคมนตรีหาทิวากรไม่เจอ จึงไปถามกำนันทอง คนของกำนันทองที่ขี่รถมอเตอร์ไซค์แอบติดตามทิวากร จึงรายงานที่อยู่ของทิวากรให้กำนันทองและวายุภักคมนตรีเพื่อรีบไปช่วยทิวากร ดังความว่า

คนของกำนันทองจอดรถมอเตอร์ไซค์รออยู่หน้าวัดด้วยท่าทางกระสับกระส่าย นักเลงหนุ่มเปลี่ยนรถเพื่อไม่ให้หญิงสาวจำได้และแอบติดตามเธอตั้งแต่ออกจากไร่ ทารูไม่รู้วาทิวากรไม่ได้สนใจแม้แต่น้อย เพราะมัวใจจดใจจ่ออยู่ที่วายุภักค ชายหนุ่มไม่ได้เข้าไปในวัดแต่รออยู่ข้างนอก เพราะบรรยากาศช่วงวังเวงจนนักเลงอย่างเขายังไม่กล้าลองของ ...

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 395)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง รถมอเตอร์ไซค์เป็นยานพาหนะชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะต้องใช้ในการขี่และยังมีความคล่องตัวสูงอีกด้วย เหมาะสำหรับการขี่ในระยะไม่ไกลมากและต้องการความรวดเร็วเป็นหลัก

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คนในสังคมชนบทนิยมใช้รถยนต์เป็นหลัก ซึ่งรถยนต์เป็นยานพาหนะที่สำคัญในชีวิตประจำวัน รถยนต์แต่ละประเภทก็จะมีจุดเด่นที่ต่างกันให้เลือกใช้ตามลักษณะการใช้งานที่เหมาะสม สะท้อนให้เห็นถึงฐานะของผู้คนที่เลือกใช้รถและการใช้รถตามอาชีพที่ประกอบ และสภาพภูมิศาสตร์

2) การคมนาคมทางน้ำ

การคมนาคมทางน้ำ หมายถึง การใช้เรือต่าง ๆ เดินทางไปยังที่อื่น การคมนาคมทางน้ำที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน คือ เรือ ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายเรื่องดวงใจอัคนี เมื่ออัจจิมากับอัคนีถึงภูเกิดแล้ว ได้ต่อนั่งเรือโดยสารต่อไปเกาะราชา แต่เกิดอาการเมาเรือ ดังตัวอย่าง

หลังจากลงเครื่องบินที่สนามบินภูเกิด อัจจิม่าและอัคนีต้องนั่งรถโดยสารต่ออีกสี่สิบลานที่จึงจะถึงท่าเรืออ่าวฉลอง ก่อนจะต่อเรือโดยสารเพื่อไปเกาะราชาหรือรายาซึ่งอยู่ห่างออกไปสิบเก้ากิโลเมตร ใช้เวลาเป็นชั่วโมง และก็ป็นชั่วโมง ที่อัจจิม่ารู้สึกว่ามันยาวนานเกินกว่าหกสิบลานที่มากมายที่เดียวเรา

เพราะตอนนี้ร่างกายของเธอสั่นเทิ้มไปทั้งตัว เหงื่อแตกพลั๊ก และกำลังอาเจียนอยู่ที่กราบเรือโดยมีอัคนีคอยช่วยเหลือลูบหลังให้ด้วยความเป็นห่วง

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 83)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า เรือเป็นยานพาหนะที่จำเป็นเมื่อต้องเดินทางโดยผ่านทางน้ำ แต่เนื่องจากเป็นยานพาหนะที่เฉพาะเจาะจงการใช้เฉพาะที่แหล่งน้ำ ทำให้คนบางกลุ่มที่ไม่ได้อาศัยและมีชีวิตอยู่กับน้ำไม่คุ้นเคยกับยานพาหนะชนิดนี้อาจจะทำให้รู้สึกไม่สบายได้ สะท้อนให้เห็นถึงการเลือกใช้ยานพาหนะตามภูมิศาสตร์

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ชอนกลิน ได้กล่าวถึง เมื่อเข้าร่วมงานแต่งงานของเพื่อนเสร็จแล้ว อัจจิม่ากับภักขได้นั่งเรือสปีดโบ๊ตกลับบ้าน ดังความว่า

“คุณอัจจิม่าขึ้นเรือสปีดโบ๊ตไปกับคุณภักขแต่เช้าแล้วคะ เห็นว่าจะไปไฟล์ต์เจ็ดโมงเช้านี้แหละคะ” พนักงานสาวตอบพร้อมรอยยิ้ม

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 176)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การเลือกใช้นยานพาหนะตามภูมิศาสตร์ของประเทศไทย เรือที่เป็นยานพาหนะทางน้ำก็มีหลายชนิดให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการ อย่างเรือสปีดโบ๊ทที่ใช้ในการเดินทางเพื่อให้ความสะดวกรวดเร็วออกมาเพื่อความคล่องตัวว่องไวในการใช้งาน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การคมนาคมทางน้ำของสังคมไทยแม้ว่าน้อยกว่าอดีตแล้ว แต่ชีวิตของคนไทยยังผูกพันกันกับสายน้ำและการเดินทางในหลายพันยังติดใช้เรือ เนื่องจากภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งเรือชนิดต่าง ๆ ที่ผู้คนเลือกใช้ก็ตามความเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

3) การคมนาคมทางอากาศ

ด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ เครื่องบินเป็นยานพาหนะที่มีความรวดเร็ว ปลอดภัย และความสะดวกสำหรับการเดินทาง ผู้คนส่วนใหญ่ออกเดินทางไปต่างจังหวัดหรือต่างประเทศมักจะเลือกโดยสารเครื่องบิน ตัวละครในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้เดินทางไปทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วยเครื่องบิน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราทิมาลัย ของ ณาธา ปฐพีริบจองต์ ตัวเครื่องบินเพื่อตามไปหาน้องสาวที่ไปเข้าร่วมสัมมนาที่ต่างจังหวัด ดังความว่า

จากนั้นปฐพีก็โทรจองตั๋วเครื่องบิน และยอมจ่ายเงินเพิ่มสำหรับที่นั่งชั้นธุรกิจ ด้วยเครื่องบินเที่ยวสุดท้ายเหลือเพียงที่นั่งชั้นนี้ เขาก็บ่นคิดเพียงอย่างเดียวว่าจะต้องตามหาน้องสาวให้จงได้

(ธราทิมาลัย. 2552 : 25)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การเดินทางด้วยเครื่องบินเป็นที่นิยมและแพร่หลาย ถึงแม้ว่าจะมีราคาสูงแต่การเดินทางด้วยเครื่องบินก็เป็นการเดินทางที่ใช้เวลาน้อยและสามารถเดินทางได้ไกลอีกด้วย ทำให้เป็นที่นิยมในหมู่ผู้มีรายได้สูง

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น อัจฉิมานำกระเป่าใบเล็กนั่งเครื่องบินไปภูเก็ต เพื่อไปร่วมงานแต่งของเพื่อน ดังความว่า

ก่อนวันคริสต์มาสสองวันอัจฉิมาสะพายกระเป๋าเดินทางใบเล็ก ๆ ตามพนักงานต้อนรับของการบินไทยไปตามทางเดินในเครื่องบินโบอิงที่บินระหว่างท่าอากาศยานสุวรรณภูมิกับท่าอากาศยานภูเก็ตอย่างอารมณ์ดี เนื่องจากเธอกำลังเดินทางไปร่วมงานวิวาห์ของเพื่อนที่นั่น

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 77)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การเดินทางของคนในสังคมไทยที่นิยมเดินทางโดยเครื่องบิน เนื่องจากให้ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและความปลอดภัยที่มีมากกว่าการเดินทางทางบก รวมถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยในการป้องกันเหตุขัดข้อง จึงทำให้ผู้คนในสมัยนี้

นิยมเดินทางโดยเครื่องบินมากขึ้น

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า เครื่องบินเป็นยานพาหนะที่คนไทยนิยมเลือกใช้ในการเดินทางระยะทางไกลและเดินทางไปยังต่างประเทศ เนื่องจากความสะดวกรวดเร็ว

จากตัวอย่างที่ยกมาด้านการคมนาคมทางบก การคมนาคมทางน้ำ และการคมนาคมทางอากาศทั้งหมดสรุปได้ว่า ระบบการขนส่งของประเทศไทยสมบูรณ์พร้อมที่สามารถรองรับความต้องการใช้ของประชาชน ยานพาหนะที่คนในสังคมไทยนิยมใช้นั้นมีหลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยของบางคนและมีการเลือกใช้ให้ตามสถานการณ์ เช่น เดินทางในน้ำโดยเรือ เดินทางระยะไกลเหมาะใช้เครื่องบินโดยสาร เป็นต้น ซึ่งผู้คนในสังคมสามารถเดินทางอย่างสะดวกสบายได้ตามความต้องการของตน

4) การใช้โทรศัพท์

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตัวละครได้ใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็น ความต้องการของตัวเองให้กับผู้อื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ซอนกลั่น เมื่ออัจจิม่าได้รับการติดต่อจากเพื่อน ก็โทรไปหาใหญ่เพื่อพูดคุยเรื่องงานแต่งงานกับเพื่อน ดังความว่า

หญิงสาวไม่รอช้า เธอรีบยกหูโทรศัพท์แล้วต่อสายทันที และเมื่อ

ปลายสายตอบรับ อัจจิม่าก็กรอกเสียงลงไป

“ไอ้ใหญ่”

“อ้าว ยายจืด” ปลายสายตอบกลับมาอย่างสนิทสนม “แกได้รับการติดต่อแล้วใช่ไหม”

“เออสิ” อัจจิม่าตอบกลับไป “เป็นไปได้อย่างไรเนี่ยคนอย่างแกมีใครเอาด้วยเธอ”

“ฮ่า ๆ ๆ” ใหญ่กลับหัวเราะ “ถึงไงก็ได้แต่ก่อนแหละว่า แกะวังไว้ นะไว้อายุก็ปาเข้าไปเกือบสามสิบแล้ว เดี่ยวจะขึ้นคาน ไม่มีใครเอา”

[...]

“เฮ้ย แกต้องมาให้ได้นะไว้อันไอ้ไฟมันก็รับปากเรียบริ้อยแล้วว่าจะมาเป็นเพื่อนเจ้าบ่าวให้”

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 23)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การใช้โทรศัพท์เป็นวิธีหนึ่งที่ติดต่อสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกรณีที่ต่างคนต่างอยู่ห่างไกลกัน ซึ่งการใช้โทรศัพท์ติดต่อกันเป็นวิธีที่ไม่ต้องรอคำตอบจากอีกฝ่ายหนึ่งที่ใช้เวลาค่อนข้างยาวนาน ทำสามารถแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ของ

ตัวเองได้ทันทีในขณะที่ต้องการคุยการสื่อสารกับผู้อื่น และสามารถได้ข้อความข่าวสารจากผู้อื่นอย่างละเอียด

นอกจากนี้ ในนวนิยายเรื่องดวงใจอัคนี ของ ชอนกลีน ยังได้กล่าวถึงการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างคูรักอย่างพลุชกับพัชราได้ใช้วิธีการโทรศัพท์เมื่อพลุชกับพัชราอยู่ห่างไกลกัน จึงต้องใช้โทรศัพท์ติดต่อพูดคุยกัน เพื่อให้หัวใจของทั้งสองคนได้อยู่ใกล้กัน ดังความว่า

“แหม อยู่ถึงภูเก็ตแล้วมาจับสาวปากช่องได้ยังไงกันครับเนี่ย”

“ก็ทั้งเขตทั้งโทรศัพท์สองเดือนมานี้ผมหมดเงินไปหลายทีเดียวนะครับ”

พลุชตอบอย่างอารมณ์ดี ก่อนจะค้อมศีรษะลงแล้วหยิบสิ่งขจรต้นน้ำอวยพรทั้งคู่ เพื่อที่จะให้คนอื่นได้ทำพิธีกันต่อไป

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 385)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การใช้โทรศัพท์ติดต่อกันเป็นวิธีที่ดีอย่างหนึ่งสำหรับคนที่ไม่ได้อยู่ใกล้กันและสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ตลอดเวลา การโทรศัพท์สามารถช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้น

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง เมื่อศิษการโทรศัพท์ติดต่อปิ่นมุกไม่ได้ เธอจึงโทรศัพท์ไปหาพ่อเพื่อขอคำปรึกษาจากพ่อแทน ดังความว่า

ศิษการกลับมาถึงรุ่งนสายลมด้วยสีหน้าคลายความกังวลขึ้นเล็กน้อย หญิงสาวยังเพียรโทรหาปิ่นมุกอีกหลายครั้ง แต่ยังไม่สามารถติดต่อปลายสายได้อยู่คนเดียว

ร่างระหงเมียงมองหาวายุภักคโดยอัตโนมัติ ทั้งที่รู้ว่าเจ้าของไร่กำลังยุ่งกับการเตรียมเก็บเกี่ยววงุ่นและออกแบบไวน์ซึ่งชายหนุ่มตั้งใจส่งเข้าประกวดชิงรางวัลระดับโลกอยู่ที่ไหนสักแห่ง เมื่อไม่เห็นคนตัวโต นักเขียนสาวจึงได้แต่ยกไหล่และมุ่งกลับไปยังเรือนพักของตนเอง เพราะต้องการโทรศัพท์ไปขอคำปรึกษาจากบิดา

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 343)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง โทรศัพท์เป็นวิธีที่สะดวกในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นในสังคมสมัยนี้ โทรศัพท์กลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องสื่อสารติดต่อกัน เป็นตัวช่วยที่สามารถได้ความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องรอนาน ยังสะท้อนให้เห็นว่าโทรศัพท์เป็นเครื่องมือที่ใคร ๆ ก็ใช้กันอยู่ในการติดต่อสื่อสาร

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การใช้โทรศัพท์เป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วที่สุดในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลคนหนึ่งไปสู่ถึงอีกบุคคลหนึ่ง โทรศัพท์เป็นอุปกรณ์อันสำคัญอย่างหนึ่งที่ขาดไม่ได้ในการติดต่อสื่อสารกันและเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่ใคร ๆ ก็มีได้

สรุปได้ว่า การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้ มีคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยใช้โทรศัพท์ สะท้อนให้เห็นว่า คมนาคม และการติดต่อสื่อสารของประเทศไทยมีความหลากหลาย และมีความสะดวกสบาย

3.2.2 ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการคมนาคมและการสื่อสาร

การพัฒนาของสังคม การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารได้พัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การใช้รถพลังงานไฟฟ้า การใช้โทรศัพท์มือถือ และการใช้อินเทอร์เน็ตมาติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนได้สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องปฐมพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ที่ริสอร์ทของปฐมพีใช้รถพลังงานไฟฟ้านำมารับส่งพนักงานของริสอร์ทในเวลาเช้าทำงาน เพื่อให้ความสะดวกแก่พนักงานของริสอร์ท ดังความว่า

จากนั้นเธอก็กลับห้องพักด้วยรถพลังงานไฟฟ้าที่เอาไว้อรับส่งพนักงานระหว่างตัวริสอร์ทกับบ้านพักพนักงานที่อยู่ลึกเข้าไป บ้านพักนี้ทางริสอร์ทได้จัดไว้ให้พนักงานที่ไม่ได้เป็นคนภูมิลำเนา หรือไม่สะดวกในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับที่ทำงาน

(ปฐมพีเล่ห์รัก. 2552 : 59)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการช่วยอำนวยความสะดวกสบายในชีวิต ด้วยวิกฤตพลังงานโลกและปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อุตสาหกรรมยานยนต์จะเผชิญกับความท้าทายที่รุนแรง การเกิดขึ้นของรถยนต์พลังงานใหม่แสดงให้เห็นว่า การพัฒนามากขึ้นและทันสมัยมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา ภูวนศใช้โทรศัพท์มือถือติดต่อเพื่อนของเขา เพื่อให้เพื่อนมารับเขากลับประเทศของเขาเอง แต่ถูกตัดสายทิ้งไปเมื่อได้ยินเสียงของเขา ดังความว่า

“ไม่รู้” เขาสายหน้าเร็ว ๆ “เมื่อคืนผมโทรติดต่อเพื่อนคนหนึ่งที่เป็นองค์กรักซ์ของผม เขาตัดสายทิ้งไปทันทีที่ได้ยินเสียงผม ผมเข้าใจว่าโทรศัพท์อาจถูกดักฟัง ไม่ปลอดภัยที่จะพูดกัน...หรือ...หรือ...” เสียงของเขาหมองไปถนัดใจ

“หรืออะไรคะ”

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 185)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารเจริญก้าวหน้ามาก และการโทรศัพท์เป็นวิธีที่ติดต่อผู้อื่นอย่างรวดเร็วที่สุดในสมัยปัจจุบันนี้ แต่ก็มี

ความไม่ปลอดภัยในการติดต่อสื่อสารโดยผ่านโทรศัพท์ นั่นก็คือ มีความท้าทายและความเสี่ยงในความเป็นส่วนตัวเมื่อพูดคุยกับผู้อื่น เนื่องจากอาจถูกคนอื่นดักฟังได้ ซึ่งจะทำให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนตัว

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงหลังจากที่ชากรนั่งสมาธิเสร็จและจะเดินออกจากห้อง เธอได้รับโทรศัพท์จากพี่ซาราซึ่งเป็นบรรณาธิการ แล้วคุยกันเรื่องเกี่ยวกับการส่งงานเขียนต้นฉบับและการดำเนินการต่อไปของงานเขียนดังความว่า

นานเกือบชั่วโมงกว่าหญิงสาวจะออกจากสมาธิ ดวงหน้าใสยิ้มละไม ด้วยความอิมเอิบ สมองปลอดโปร่งสมตั้งใจหวัง ร่างระหงก้มลงกราบพระ แล้วเดินออกจากห้องในเวลาเดียวกับที่ได้ยินเสียงโทรศัพท์มือถือดังจากห้องนอนของตน [...]

“โฮ้! พี่ซาราก็ทราบนี่คะว่าโทรหานักเขียนตอนใกล้เดดไลน์ส่งนิยายเนี่ย มันทำให้หนาว ๆ ร้อน ๆ แค่นั้น” ติชากรน่าจะรู้ว่าบรรณาธิการของเธอหุติชะมัด

“เอาน่า พี่รู้ หนูแคนดู เขียนแกร๊ก ๆ เดียวก็เสร็จ” ซาราให้กำลังใจ “พี่อ่านพล็อตนิยายเรื่องใหม่ที่คุณน้องส่งมาแล้วนะ ที่เกี่ยวกับไร่รุ่งนุ่นะ พล็อตเรดิชชะ พละซ้อบซอบ”

“ขอบคุณค่ะ งั้นกะที่เริ่มเขียนต่อจากเรื่องนี้ได้เลยใช้มั๊ยคะ” หญิงสาวยิ้มร่าอย่างลึกลับ

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 13-14)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องสื่อสารที่คนสมัยนี้นิยมใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เนื่องจากความสะดวกที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา เพื่อสื่อสารคุยเรื่องการทำงานโดยไม่ต้องไปพบเจอกันที่ออฟฟิศ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยทำให้ประหยัดเวลา เพิ่มความสะดวกในการทำงานของสังคมปัจจุบันนี้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า การติดต่อด้วยโทรศัพท์เป็นวิธีอย่างหนึ่งที่สะดวกรวดเร็วที่สุดในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นอุปกรณ์สำคัญในการติดต่อสื่อสารกันของทุกคนในสมัยนี้ จึงสะท้อนให้เห็นว่า เทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีความเสี่ยงในการทำหายความเป็นส่วนตัว

นอกจากใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ยังได้เสนอถึงตัวละครใช้วิธีการติดต่อสื่อสารด้วยอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างสะดวกรวดเร็ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ทิพย์ธราหิมาลัย คอมพิวเตอร์เครื่องใหม่ให้ภูวนาศใช้เพื่อให้ได้ติดต่อกับเพื่อนของเขา และยังเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้เพื่อสะดวกรับส่งข่าวข้อความถึงซึ่งกันและกันได้ ดังความว่า

เขาเปิดอินเทอร์เน็ตด้วยใจลุ้นระทึกเมื่อลงชื่อผู้ใช้งานและรอให้ระบบตรวจเช็ค เมื่อเปิดอีเมลที่สร้างขึ้นใหม่ ก็เห็นจดหมายหนึ่งฉบับรออยู่ที่นั่นอยู่แล้ว[...]

เพื่อนของเขาเปิดอีเมลขึ้นใหม่เช่นกัน และตอบจดหมายในเชิงทักทายเพื่อนเก่าที่หายหน้าหายตาไปนาน ในเมลนั้น ยังแนบโปรแกรมสำหรับตั้งและถอดรหัสมาด้วย ซึ่งเป็นรหัสที่ราจีฟคิดค้นขึ้นเองและยังไม่เคยแพร่ออกไปที่ไหน มีชื่อเรียกว่าสกายไฮ ดังนั้นในครั้งต่อไป เขาก็เพียงแค่เขียนจดหมายแล้วให้โปรแกรมของราจีฟเปลี่ยนเป็นรหัสและส่งไปเท่านั้น

(ธราหิมาลัย. 2552 : 208)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การพัฒนาก้าวหน้าของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารกันในสังคมสมัยนี้ สังคมปัจจุบันนี้เป็นสังคมเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยอินเทอร์เน็ตทำให้สะดวกรวดเร็วมาก และยังสามารถรับส่งข้อความข่าวสารได้อย่างปลอดภัย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว อัครนิติดต่อกับน้องสาวที่อยู่ประเทศปารวตอร์ผ่านโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และนัดทุกคนมาพร้อมหน้ากันคุยผ่านกล้องเว็บแคม ดังความว่า

วันนี้ยังไม่ใช่วันสุดสัปดาห์ แต่อัคนี อัจฉิมาก็แวะมาที่บ้านอดีตสาวด้วยน้องกอล์ฟ ลูกสาวที่กำลังน่ารักของทั้งคู่เริ่มพูดอ้อแอ้เล่นเสียงต่าง ๆ ได้มากขึ้น อัคนี คุณพ่อผู้บ้าเห่อจึงนัดทุกคนมาพร้อมหน้ากันเพื่อคุยผ่านกล้องเว็บแคมกับทิพย์ธราซึ่งพำนักอยู่ไกลถึงประเทศปารวตอร์ ให้ฝ่ายนั้นได้เห็นพัฒนาการของหลานสาว

‘เปิดเว็บแคมซะ ยายกอล์ฟจะได้คุยกับลูกปู’

คุณพ่อมือใหม่พูดด้วยอารมณ์ขัน

‘ลูกปู’ ที่เขาหมายถึงก็คือองค์ชายน้อยพริมาล บุตรวัยกำลังชนของทิพย์ธารากับเจ้าชายภูวนาศ

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 289)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็ว และยังสามารถเห็นหน้าและได้ยินเสียงพร้อมกันในเวลาพูดคุยผ่านอินเทอร์เน็ตจากเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก นอกจากนี้ สมาชิกในครอบครัวที่พา

เมื่อยลู่กลับบ้าน สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์กันของสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างดีแน่นอน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ในสังคมสมัยใหม่ การติดต่อสื่อสารโดยผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีที่สะดวกที่สุด เพราะเป็นสมัยเทคโนโลยี ผู้คนสามารถเห็นหน้าตา ได้ยินเสียงและคุยกันได้ในเวลาอยู่ห่างไกล ซึ่งมีความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร

สรุปได้ว่า ในนวนิยายชุดนี้ ผู้คนเดินทางได้ด้วยรถต่าง ๆ เรือ และเครื่องบิน ซึ่งใช้การคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และสื่อสารติดต่อกันด้วยโทรศัพท์ การใช้อินเทอร์เน็ต สะท้อนให้เห็นว่า การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารมีความหลากหลาย และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร

3.3 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา

การศึกษา หมายถึง การได้รับความรู้ การพัฒนาความสามารถจากระบบโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพื่อพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบกิจการงานอาชีพได้ต่อไป

การศึกษาสามารถช่วยให้คนเราเจริญงอกงามทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญของชีวิต ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหามากมาย ด้านของชีวิต ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอการศึกษาของตัวละคร คือ ได้รับการศึกษาสูง ได้ศึกษาต่อที่ต่างประเทศด้วย หลังจากเรียนจบที่ประเทศไทยแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาในสังคมไทยมีความหลากหลายของสาขาวิชา ค่านิยมการศึกษามีการเปลี่ยนแปลง ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ความหลากหลายของสาขาวิชา

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอสาขาวิชาที่เปิดสอนในสังคมมี แพทยศาสตร์ บริหารธุรกิจ เกษตรศาสตร์ สัตวศาสตร์ การจัดการโคนม นิเทศศาสตร์ ศัลยแพทย์ประสาท สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของสาขาวิชาทางการศึกษาของสังคม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ฌารา ทิพย์ธาราเรียน แพทยศาสตร์ ปฐพีเรียนเรียนบริหารธุรกิจ วายุภักกับอัครนีเรียนเกษตรศาสตร์ ดังความว่า

เมื่อทั้งสี่สอบเข้ามหาวิทยาลัย หญิงสาวคนเดียวของบ้านนั้นสามารถสอบเข้าคณะแพทยศาสตร์ได้ ขณะที่ปฐพีนั้นเลือกเรียนบริหารฯ ส่วนวายุภักและอัครนีเลือกเรียนเกษตรศาสตร์ตามความถนัดของแต่ละคน แม้หนุ่มทั้งสามจะวุ่นวายกับการไล่จีบสาวและคิกคะนองไปตามวัย แต่ก็ไม่ละเลยน้องสาวเพียงคนเดียวของพวกเขาด้วยการจัดเวรยามคอยตามน้องสาวไปราวกับเงาตามตัว เพื่อป้องกันมิให้หนุ่ม ๆ เข้าใกล้เธอได้เป็นอันขาด

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 9-10)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของสาขาวิชาที่มีการเปิดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยที่ตอบสนองความต้องการของคนในสังคมไทย ผู้คนสามารถไปเลือกศึกษาเรียนสาขาวิชาที่ตนเองสนใจและชอบได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น อัคนีได้รับการศึกษาค่อนข้างสูง ได้เรียนจบปริญญาตรีด้านสัตวศาสตร์จากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ ดังความว่า

หลังจากจบปริญญาตรีด้านสัตวศาสตร์จากมหาวิทยาลัยภายในประเทศแล้ว อัคนีก็ไปรับราชการเป็นสัตวบาลที่ต่างอำเภออยู่หลายปีก่อนจะบินไปเรียนที่มหาวิทยาลัยเทกซัสเอแอนด์เอ็ม ประเทศสหรัฐอเมริกา จบการศึกษาปริญญาโทสามสาขาทางด้านการจัดการฝูงโคนม ด้านธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมและทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาสัตวศาสตร์

หลังจากจบการศึกษาเมื่อสองปีที่แล้ว เขาก็บินกลับมาประเทศไทย นายมนตรีผู้เป็นบิดาจึงได้มอบหมายงานในฟาร์มโคนมอดีศวรรังสรรค์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตระกูลอดีศวรให้อัคนีบริหารจัดการ

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 14-15)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง คนในสังคมชนบทให้ความสำคัญกับการศึกษา และนิยมไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศในหลายสาขาวิชา เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนาถิ่นฐานและอาชีพของตน และเมื่อศึกษาจบจากต่างประเทศแล้วจะได้รับความไว้วางใจให้ทำงานในด้านที่ได้ศึกษามา

นอกจากนี้แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ทิชากร เรียนจบปริญญาตรีด้านนิเทศศาสตร์ที่ประเทศไทย ต่อจากนั้นก็ประกอบอาชีพเป็นนักเขียนตลอดมา ดังความว่า

หลังจากทิชากรเรียนจบปริญญาตรีทางด้านนิเทศศาสตร์เมื่อปีกลายหญิงสาวจึงยึดอาชีพนักเขียนมาโดยตลอด เนื่องจากผลตอบรับจากงานเขียนของเธอดีมากชนิดพิมพ์ซ้ำไม่รู้กี่หน แต่ใครจะรู้ว่าคนเขียนกำลังหมกมุ่นกับฉากวาบวามที่ใครต่อใครชื่นชอบสำหรับส่วนงานไม่รู้จะสรรหาอะไรมาบรรยาย

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 13)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นถึงแม้การประกอบอาชีพไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียนจบ แต่ก็ไม่มีผลเสียต่อตนเอง เพราะได้ประกอบอาชีพที่ตนชอบและได้ผลดี สะท้อนให้เห็นว่า สาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยของสังคมไทยไม่จำกัดความชอบและความสนใจของผู้เรียน ความหลากหลายของสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยตอบสนองความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ตัวละครทุกคนได้รับการศึกษาสูง ต่างคนได้เรียนจบจากต่างสาขาวิชาและได้ประกอบอาชีพที่ตนชอบและสนใจ สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยระบบการศึกษาของสังคมไทยได้จัดเป็นอย่างสมบูรณ์และค่อนข้างครบถ้วนด้านสาขาวิชา ผู้ศึกษาจึงสามารถเรียนสาขาวิชาที่หลากหลายได้ในสังคมไทย

3.3.2 ความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษา

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตัวละครหลักทุกคนได้รับการศึกษาสูงและได้ศึกษาเรียนต่อที่ต่างประเทศหลังจากได้เรียนจบที่ประเทศไทยแล้ว การนำเสนอดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ณาทร ได้เรียนจบศัลยแพทย์ประสาท แล้วไปเรียนต่อที่ประเทศแคนาดา ดังความว่า

ณาทรเพิ่งย้ายมาประจำที่นี่ได้ไม่ถึงเดือนหลังเรียนจบเฉพาะทางศัลยแพทย์ประสาทและเดินทางไปเรียนหลักสูตรเพิ่มเติมที่ประเทศแคนาดา แล้วจึงมาประจำที่โรงพยาบาลใหญ่ของสระบุรี เมื่อได้เจอทิพย์ธราครั้งแรก เขาก็เรียกว่าเกิดอาการบึ้งเธอขึ้นมาทันที ด้วยหญิงสาวรูปร่างเล็กนั้นมีใบหน้าหวานงดงาม ปากนิด จมูกน้อย น่ารัก ที่สำคัญเธอมีดวงตาสวยโดดเด่นที่สุดบนใบหน้า...

(ธราหิมาลัย. 2552 : 19)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การศึกษาในประเทศอาจจะไม่เพียงพอทำให้คนไทยมักเดินทางไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ถึงแม้จะเรียนในสาขาที่ต้องใช้ความเชี่ยวชาญมากเป็นพิเศษ แต่ก็ยังต้องเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศได้อีก เนื่องจากการศึกษาต่อต่างประเทศอาจจะทำให้มีการพัฒนามากขึ้นอีกได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว ปฐพีได้เรียนด้านบริหารธุรกิจจากประเทศสหรัฐอเมริกาหลังจากเรียนจบที่ประเทศไทยแล้ว ดังความว่า

ทุกคนในครอบครัว “อดิศวร” นั่งกันอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาที่โซฟารับแขกชุดใหญ่ ไล่เรียงกันไปเริ่มจากพ่อ...นายมนตรี อดิศวร ผู้บุกเบิกอาณาจักรกว้างใหญ่ในหุบเขาจังหวัดนครราชสีมาแห่งนี้ และกิจการที่เขาแบ่งหน้าที่ให้ลูกชายทั้งสามคนดูแล ประกอบไปด้วย ไร่่องุ่นสายลม ฟาร์มโคนม อดิศวรรังสรรค์ และธารารินริสอร์ต ซึ่งกิจการหลังสุดเป็นส่วนที่ปฐพีรับผิดชอบนับตั้งแต่เขาสำเร็จการศึกษาด้านบริหารธุรกิจมาจากสหรัฐอเมริกา

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 6)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง คนไทยหลังจากได้สำเร็จการศึกษาจากประเทศไทยแล้ว จะนิยมไปศึกษาเรียนต่อที่ต่างประเทศด้วย การศึกษาจากต่างประเทศทำให้เป็นที่เชื่อใจในความสามารถ หลังจากสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศทำให้ได้รับความไว้วางใจจากครอบครัวให้ดูแลด้านธุรกิจของครอบครัวได้ เนื่องจากมีความเชื่อมั่นว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศจะมีความเชี่ยวชาญแล้วนั่นเอง

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง หลังจากวายุภักคเรียนจบที่ประเทศไทยสาขาวิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตรแล้ว ยังได้ไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศหลายประเทศอีกด้วย เพื่อเพิ่มความรู้เตรียมจัดไร่่องุ่น ดังความว่า

ในฐานะเจ้าของไร่่องุ่น วายุภักคได้ศึกษาเล่าเรียนปริญญาตรีภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากรการเกษตร จากคณะเกษตร ก่อนจะบินไปเรียนต่อปริญญาโทด้านการทำไร่่องุ่นและการทำไวน์หรือที่เรียกว่า *Viticulture and Oenology* ที่ประเทศฝรั่งเศสมาโดยตรง ทั้งยังศึกษาดูงานและลงเรียนเพิ่มเติมในหลายประเทศของทวีปต่าง ๆ ที่ขึ้นชื่อเรื่องการผลิตไวน์เพื่อกลับมาพัฒนาไร่่องุ่นของบิดาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 45)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยมการศึกษาของคนไทยมีความเปลี่ยนแปลง นั่นก็คือ นิยมไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศด้วย เพราะการศึกษาของแต่ละประเทศจะต่างกัน สาขาวิชาที่เปิดสอนก็แตกต่างกันไป บางทีการศึกษาด้านเดียวนั้นไม่เพียงพอ และการศึกษาหลาย ๆ ด้านของแต่ละประเทศอาจจะมีความเชี่ยวชาญของสาขาไม่เหมือนกัน ทำให้ต้องมีการเดินทางไปในหลายประเทศเพื่อให้มีการศึกษาที่ตรงกับความเชี่ยวชาญนั้น ๆ

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ซ่อนกลิ่น อัจฉิมาได้รับทุนการศึกษาจากเดนมาร์ก ซึ่งได้ไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ ดังความว่า

“เพื่อนที่เทกซ์สเทรอะ” วายุภักคร้องถาม เพราะเขาเป็นคนเดียวในหมู่พี่น้องที่ร่ำเรียนด้วยกันกับอัคนีที่คณะเกษตรที่เทกซ์ส ก่อนจะแยกย้ายกันไปเรียนต่อตามความถนัด โดยเขาไปเรียนที่ฝรั่งเศส ส่วนอัคนีบินไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกาเหมือนปฐพีกับทิพย์ธารา [...]

“แล้วยายจัดไปเป็นเพื่อนเจ้าสาวด้วยหรือเปล่าวะ” มนตรีถามแทรกขึ้น หมายถึงยั่วลูกชาย เพราะรู้ว่าทั้งคู่เรียนที่คณะและสาขาวิชาเดียวกัน ก่อนที่อัฉิมาจะแยกไปเรียนที่เดนมาร์ก เพราะได้รับทุนการศึกษาจากที่นั่น

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 28)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ค่านิยมการศึกษาต่างประเทศของไทยที่นิยมไปศึกษาต่อต่างประเทศเมื่อมีโอกาส ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในด้านใดหรือสาขาใด แต่ถ้ามีโอกาสก็มักจะไปไม่ว่าจะไปโดยทุนส่วนตัวหรือได้รับทุนการศึกษาก็ตาม โดยเน้นไปศึกษาต่อในประเทศที่มีชื่อเสียงในด้านนั้น ๆ ยังสะท้อนให้เห็นระบบการศึกษาของไทยที่มีความสัมพันธ์กับมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ มีการร่วมมือกันอยู่ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คนไทยให้ความสำคัญกับการศึกษามากยิ่งขึ้น และนิยมเข้าศึกษาต่อในต่างประเทศด้วยหลังจากได้รับการศึกษาจากประเทศไทยจบแล้ว ซึ่งค่านิยมการศึกษาของคนไทยมีความเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน

3.4 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เป็นภูมิปัญญาและมรดกของผู้คนในสังคม เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา กฎหมาย เป็นต้น เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและงดงามที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อมายังถึงปัจจุบันนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอภาพสะท้อนวัฒนธรรมด้านความเชื่อและประเพณี ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 ความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง การยอมรับจากผู้อื่นว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริง คือ ความแน่ใจในสิ่งที่เราหวังไว้ เป็นความรู้สึกมั่นใจว่าสิ่งที่ยังไม่ได้เห็นนั้นมีอยู่จริง เช่น พระพุทธเจ้า เป็นต้น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อในสังคมไทย 2 ความเชื่อ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธและความเชื่อไสยศาสตร์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การนับถือศาสนาพุทธ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ คนไทยส่วนใหญ่จึงนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธจะมีคำสั่งสอนให้คนไทยเชื่อฟังอย่างเต็มที่ สอนให้คนไทยปฏิบัติตามธรรม ดังนั้นมีความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธที่ปรากฏในนวนิยายชุดนี้ มีการไหว้พระและการทำบุญสวดมนต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ก่อนที่ทิพย์ธารากับภูวนศจะเดินทางไปประเทศปารวตฺร สองคนได้ไปเที่ยวที่กรุงเทพฯ ในเวลารอขึ้นเครื่องบิน ภูวนศบอกว่า วัดพระแก้วเป็นหนึ่งในที่เขายากไปเที่ยว ทิพย์ธาราบอกว่า คนไทยมีความเชื่อว่าถ้าหากได้ไหว้พระเจ็ดวัด แก้ววัด จะมีความสุขและโชคดีมา ดังความว่า

“ที่ไหนหรือคะ”

“ไปไหว้พระที่วัดพระแก้ว และอีกหลาย ๆ วัดใกล้ ๆ เพื่อเป็น

สิริมงคลกับตัว และขอพรให้ทำงานครั้งนี้ให้สำเร็จ”

“ดีค่ะ” เธอเห็นด้วยเต็มที “คนไทยว่าหากไหว้พระเจ็ดวัด เก้าวัดได้
ภายในวันเดียว จะนำความสุขและความโชคดีมาให้ค่ะ”

“อืม...” ชายหนุ่มใช้เวลา ก่อนจะยกแผนที่กรุงเทพฯ ในมือขึ้น
“ถ้าคุณไหว้ไหว้พระเก้าวัดก็ดี หวังว่าแถว ๆ นั้นคงจะมีวัดมากพอนะ”

“มีแน่นอนค่ะ ฉันจะโทรถามเพื่อนระหว่างเดินทาง รับรองว่าเธอจะ
ช่วยได้มากเลยล่ะ เพราะเธอเปิดบริษัททัวร์ไหว้พระทั่วประเทศไทยอยู่แล้ว”

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 346)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องสิริมงคลและความเชื่อเรื่องโชค
ที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของทำบุญไหว้พระที่จะก่อให้เกิดความดีงามขึ้นในชีวิต
ด้วยความเชื่อและวัฒนธรรมมีความเกี่ยวโยงกันโดยตรงมาอย่างยาวนานจึงยากที่จะแยกวัฒนธรรม
บางอย่างออกจากศาสนาได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ซ่อนกลิ่น เมื่อมีงานวัดในเมือง
อันนี้ก็บอจจิม่าได้ไปไหว้พระกันที่วัด เพราะมีความเชื่อว่าจะต้องไปไหว้พระเมื่อไปงานวัด เชื่อว่าคู่รักที่ไป
ไหว้พระด้วยกันจะเป็นคู่ที่สุขสมหวัง ดังความว่า

“มางานวัดก็ต้องไปไหว้พระสิ” เธอตอบรับอย่างไว้ตัว

“เชื่อว่าคู่รักที่ไหว้พระด้วยกันในงานวัดจะเป็นคู่ที่สุขสมหวัง” [...]

จากนั้นเขาก็จูงเธอเดินชมโน่นชมนี้ไปตลอดทาง จนมาถึงโบสถ์ซึ่ง
เนื่องแน่นไปด้วยพุทธศาสนิกชนที่หลั่งไหลกันมาสักการะพระพุทธรูปประจำ
วัด เขาพาเธอแหวกฝูงชนเข้าไปภายในจนได้ ทั้งสองนั่งคุกเข่าลงต่อหน้า
พระพุทธรูปทองคำขนาดหน้าตัก ๕๐ นิ้ว จุดธูปและอธิษฐานพร้อม ๆ กัน

“อธิษฐานอะไรจ๊ะ” เขาเอนตัวมาถามหลังจากปักธูปแล้ว

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 264-265)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การไหว้ขอพรพระตามวัดวาอารามต่าง ๆ เพื่อ
ความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตถือเป็นความเชื่อของคนไทยมาตั้งแต่โบราณ เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่
จะนับถือศาสนาพุทธ วัดจึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่สำคัญของชาวพุทธ ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธก็มีความ
เชื่อว่าจะต้องไปไหว้พระพุทธรูปที่วัดเพื่อให้สบายใจ เป็นความเชื่อที่ว่าเมื่อทำแล้วจะมีแต่สิ่งดี ๆ ตามมา
แสดงให้เห็นว่าศาสนากับวัฒนธรรมไทยเชื่อมโยงไว้อย่างที่แยกจากกันไม่ได้ เหมือนเป็นสิ่งที่ต้อง
ปฏิบัติตามกันมาว่าเมื่อไปวัดก็ต้องไปไหว้เพื่อให้ชีวิตมีแต่สิ่งดี ๆ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ เมื่อภานุชวน
ทิชากรไปรอวายุภักที่ออฟฟิศ ทิชากรบอกว่าจะไปทำบุญกับวายุภัก และจะไปบ้านเด็กกำพร้าและ
พิการด้วย ดังความว่า

“ขอบคุณค่ะคุณภานู แต่ฉันรอคุณลมตีกว่าค่ะ เรามีนัดไปทำบุญซื้อ
โลงศพกับไปบ้านเด็กกำพร้าและพิการด้วยกัน อีกเดี๋ยวก็ถึงเวลาต้องไปแล้ว
ล่ะค่ะ” หญิงสาวยกแขนขึ้นดูนาฬิกา

“ใช้ครับกะทิ อีกไม่กี่นาทีก็ต้องออกแล้ว คุณรีบไปเตรียมตัวเถอะ”

วายุภักก์้าวฉับมาใกล้อย่างรวดเร็วหลังจากรีบปลีกตัวจากนักท่องเที่ยว
เมื่อเห็นทิวาครออยู่กับภานู “ฝากไรด้วยนะภานู”

(วายุภักก์มนตรา. 2552 : 272)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การทำบุญเป็นหนึ่งในของการทำความดีใน
สังคมไทย และการทำบุญเป็นพฤติกรรมเรื่องการทำดีทางพุทธศาสนา คนไทยจึงชอบทำบุญเพื่อเป็นที่
ยึดเหนี่ยวจิตใจ การทำบุญโดยซื้อโลงศพเป็นการทำบุญให้ทาน เนื่องจากคนไทยมีความเชื่อว่
การทำบุญให้ทานจะมีผลบุญมาก สามารถสะเดาะเคราะห์ แก้ปชง ต่ออายุให้กับผู้ที่กำลังพบเจอ
ปัญหาและอุปสรรคในชีวิตได้ การทำบุญโดยไปบ้านเด็กกำพร้าและพิการเป็นวิธีการทำบุญแบบไม่ต้อง
ไปวัด ซึ่งเป็นวิธีทำบุญหนึ่งที่คนสมัยใหม่ที่เป็นวัตถุนิยมยอมรับมากกว่าการทำบุญไปวัด

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักก์มนตรา ของ แพรณัฐ วายุภักก์ตื่นเช้า
ทุกวันเพื่อไปใส่บาตรและสวดมนต์ ดังความว่า

“เดี๋ยวนี้ผมตื่นเช้ากว่าเดิม เพราะต้องไปใส่บาตรกับสวดมนต์ตอนเช้า
กับกะทิในะสี” ร่างสูงจับจูงมือน้อยของคนข้างกายไว้เพื่อประกาศความสัมพันธ์
อันซัดแน่น ทิวาครตั้งท่าจะดึงมือออกเหมือนเคย แต่คิดอีกที หญิงสาวก็ไม่ทำ
เพราะมีคนตัวใหญ่กุมมือไว้ก็อบอุ้มดีเหมือนกัน

ของแต่ลจิกตามองคนทั้งคู่อย่างหงุดหงิด หญิงสาวฉลาดพอจะปรุง
แต่งสีหน้าด้วยรอยยิ้มหวานหยดแบบคนที่ไม่ยอมแพ้แก่สิ่งใด โดยเฉพาะผู้ที่
เธอมั่นใจว่าค้อยกว่าเธออยู่หลายขุม

“ของแต่ลไม่ได้ไปวัดไทยมาหลายปีแล้วตั้งแต่แม่ตาย พรงนี้ล้มพา
ของแต่ลไปหน่อยสิคะ”

“ได้สิ ผมไปกับกะทิเกือบทุกวัน แต่ผมกลัวคุณจะเป็นี้อ เพราะผมกับ
กะทิไม่ได้ไปใส่บาตรอย่างเดียว เราไปสวดมนต์และนั่งสมาธิที่นั่นกันนานเป็น
ชั่วโมง รวมทั้งกรวดน้ำแผ่เมตตาให้เจ้ากรรมนายเวรกับวิญญาณเร่ร่อนแล้ว
ค่อยกลับไป คุณไปด้วยจะรอนานสิครับ” วายุภักก์ปฏิเสธพลางกระชับมือบาง
ให้ทิวาครมั่นใจในตัวเขา

(วายุภักก์มนตรา. 2552 : 336)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความเชื่อของคนไทยที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธ การทำบุญสวดมนต์และนั่งสมาธิเป็นเรื่องที่ยากกว่าการทำบาป เนื่องจากใช้เวลานานและเป็นเรื่องน่าเบื่อ แต่สวดมนต์และนั่งสมาธิเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้จิตใจได้สมาธิและได้บุญกุศลตามที่ได้ปรารถนา นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนให้เห็นว่า ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยที่ดั้งเดิม การใส่บาตรตอนเช้าเป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้ในชีวิตประจำวันของคนไทย เนื่องจากการใส่บาตรทำให้จิตใจอยู่กับความดี มีประโยชน์ที่จิตใจและได้อานิสงส์ การทำบุญใส่บาตรเป็นการประพฤติปฏิบัติที่ดั้งเดิม เป็นการเพิ่มสิริมงคลของชีวิตของคนในสังคมไทย

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คนไทยส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนา มีความเชื่อในการไหว้พระและทำบุญสวดมนต์ เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

2 ความเชื่อทางไสยศาสตร์

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน นอกจากความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาพุทธแล้ว ยังมีความเชื่อดั้งเดิมสอดแทรกอยู่อีกด้วย ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์และเรื่องผี ความเชื่อทางไสยศาสตร์ที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง พ่อของทิดชากรเคยเป็นหมอไสย บ้านของทิดชากรจึงมีห้องหนึ่งตั้งโต๊ะหมู่บูชา มีพระพุทธรูป เทวรูป นอกจากนี้ ยังมีเครื่องรางของขลังมากมาย หัวกะโหลกมนุษย์ กระดุกสัตว์ และพานบูชาमितหมอบุราณ เป็นต้น ทำให้ห้องนี้ดูยิ่งน่ากลัว ดังความว่า

แสงมัวชั่วของเทียนส่องให้เห็นโต๊ะหมู่บูชาตั้งเรียงเป็นชั้นลดหลั่นกันไป แต่ละชั้นเต็มไปด้วยพระพุทธรูป เทวรูป ไปจนถึงบรรดาเครื่องรางของขลังมากมาย ไม่เว้นแม้แต่หัวกะโหลกมนุษย์ กระดุกสัตว์ และพานบูชาमितหมอบุราณอันคมกริบ ฝาผนังซึ่งทำจากไม้กระดานเก่าติดผ้ายันต์ลวดลายต่างกัน จนฝุ่นเขรอะเสริมความขลังอันน่าสะพรึงกลัวให้แก่ห้องคู่มัวยิ่งขึ้น

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 1)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง คนไทยนอกจากมีความเชื่อเกี่ยวกับเทวรูปเป็นตัวแทนสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากมาย ยังมีวัฒนธรรมความเชื่อไสยศาสตร์ ความเชื่อไสยศาสตร์เป็นความเชื่อที่มีอยู่ยาวนานในสังคมไทย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ แม่ของวายุภักคบอกเขาว่าไม่เชื่อไสยศาสตร์ก็อย่าลบลู่ เพราะเป็นเรื่องที่สามารถเกิดผลกระทบต่อตนเองได้ โดยเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เขาเคยได้ยินมาให้วายุภักคฟัง ดังความว่า

“ถึงไม่เชื่อก็ไม่ควรลบลู่ นะจ๊ะลม สมัยแม่ยังสาว แม่ได้ยินคนแก่นี้เล่าเรื่องตนถูกของกันออกบ่อยไป บางทีถูกทำเสน่ห์ให้ทิ้งลูกทิ้งเมียไปอยู่ด้วย

บางคนถูกยาสั่งให้ตายภายในสามวันเจ็ดวัน บ้างก็ถูกทำคุณไสยจนกลายเป็นคนบ้าคลุ้มคลั่ง อย่างตอนลูกยังเล็กก็มีข่าวลงหนังสือพิมพ์ว่าผู้ชายคนหนึ่งถูกเสกตะปูใส่ท้อง วันดีคืนดีตะปูก็ปูดออกมาใต้ผิวหนัง พอไปให้หมอผ่าตัด ตะปูก็หายไปโผล่ตรงส่วนอื่นของร่างกาย โชคดีที่หมอผ่าออกมาได้ในที่สุด ไม่อย่างนั้นผู้ชายคนนั้นคงไม่รอดแน่”

(วายุภักคมนตรีฯ. 2552 : 54)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง แม้ว่าคนไทยส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ แต่ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ของคนไทยก็ยังปรากฏอยู่ ซึ่งเป็นความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาเป็นยาวนาน ตั้งแต่โบราณ และคนรุ่นใหม่ยังได้รับอิทธิพลความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เป็นความเชื่อที่บางคนยกย่องว่าสามารถให้คุณและโทษต่อชีวิตได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรีฯ ของ แพรณัฐ ทิชากรบอกรวายุภักคมนตรีฯ หมอไสยบางคนไม่ได้ทำร้ายคนอื่นอย่างเดียวนะ แต่ยังนำวิญญาณผีตายโหงไปใช้อีกเป็นการให้ทำงานตามที่หมอไสยต้องการ และถ้าหากหมอไสยยังไม่ได้ปล่อยก่อนตัวเองตาย วิญญาณเหล่านั้นจะกลายเป็นสัมภเวสีเร่ร่อน ดังความว่า

ทิชากรทำหน้าที่เสียวไส้จนแทบลืมท่าทางมีพิรุณของสองกุมาร รัก-ยม เห็นตั้งนั้นจึงซ่อนยิ้ม แล้วผลัดกันเล่าความสยดสยองอย่างเมามันเพื่อกลบเกลื่อนความพลาดพลั้งของพวกเขา

“หมอไสยบางคนไม่ได้ฆ่าเหยื่ออย่างเดียวนะ แต่ยังสะกดวิญญาณของเหยื่อให้กลายเป็นผีตายโหงคอยรับใช้อีกต่างหาก คิดดูสิว่าไม่ได้ผูกมัดไม่ได้เกิดกันไปตลอดชาติเลยนะ แถมยังต้องทำบาปทำกรรมตามที่หมอไสยคนนั้นสั่งอีก ถ้าหมอไสยตายไปโดยไม่ปลดปล่อย ผีตายโหงนั้นก็ต้องร่อนเร่เป็นสัมภเวสีไปตลอดกาล หรือไม่ก็อาจถูกจับไปลงโทษในนรกอย่างทรมาณชั่วมกัปชัฏเพราะก่อกรรมทำเข็ญเอาไว้มากมาย คิดแล้วฉันก็ขนลุกไปหมดเลยเนี่ย” ยมลูบแขนตัวเองด้วยท่าทางเสียวสยองประกอบคำพูด รักจึงใส่ไฟต่อทันที

(วายุภักคมนตรีฯ. 2552 : 76)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความเชื่อที่เกี่ยวกับไสยศาสตร์ เรื่อง“คุณไสย” เป็นการใช้อำนาจลึกลับในการควบคุมผู้อื่นโดยตรงเพื่อทำร้ายผู้อื่น และไสยศาสตร์มีทั้งคุณและโทษต่อชีวิตของผู้คน ถึงแม้ผลกระทบที่ได้จากการทำร้ายผู้อื่นด้วยการใช้ไสยศาสตร์อย่างรุนแรง แต่บางคนก็หลงใหลติดยึดกับเรื่องไสยศาสตร์เช่นกัน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ เมื่อทีซากรช่วย วายุภักคเอาของแปลก ๆ ทีออยู่ในห้องออก บอกให้วายุภักคนำพวงมาลัยให้ไว้พระ สวดมนต์ทำวัตรเข้า วัตรเย็นทุกวัน และดื่มน้ำมนต์ด้วย ดังความว่า

“นี่พวงมาลัย เอาไว้ให้ไว้พระ นับจากนี้คุณต้องสวดมนต์ทำวัตรเข้า วัตรเย็นทุกวันอย่าให้ขาด” นักเขียนสาวรับพวงมาลัยจากเสกมายืนให้คนจับ ด้วยสีหน้าหมางเมิน ตามด้วยขวดพลาสติกซึ่งภาณุเป็นคนถือ “ส่วนนี่คือน้ำมนต์ หลังจากสวดมนต์คีนนี้ คุณต้องท่องคาถาและพูดตามที่ฉันบอกทุกคำ แล้วดื่มน้ำมนต์ในขวดให้หมด”

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 213-214)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง คาถาอาคมเป็นความเชื่อโบราณของคนไทย ในยุคปัจจุบันนี้แม้ว่าไม่ค่อยได้พบเห็นเหมือนสมัยก่อน เนื่องจากความเชื่อคาถาอาคมไม่สามารถหาหลักฐานแท้จริงมาพิสูจน์ได้ และไม่สามารถเห็นด้วยตาได้ แต่ก็ยังถือว่าเป็นความเชื่อดั้งเดิมของคนไทย นอกจากนี้แล้ว ยังสะท้อนให้เห็นว่า พวงมาลัยเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่สำคัญเกี่ยวกับการไหว้พระ หรืองานพิธีการต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทยอีกด้วย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่อง วายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ หลังจากไกรฤทธิ์ ได้ช่วยวายุภักคถอนคุณไสย บอกวายุภักคต้องปฏิบัติธรรมต่อไป และกระทำดี ดังความว่า

“อาจารย์แห่งคุณไสยถูกทำลายลงแล้ว นับจากนี้จะไม่มีการจมนานวิชา ไตมาแผ้วพานคุณกับลูกสาวของฉันอีก เพราะอาคมของหมอไสยดำถูกทำให้เสื่อมจนยากจะฟื้นฟู ยิ่งเขาประพฤติตนอยู่นอกศีลธรรม ของขลังจะไม่อยู่กับเขาอีก สิ่งชั่วร้ายจะย้อนกลับเข้าตัว แต่คุณก็ไม่ควรชะล่าใจ คุณต้องปฏิบัติธรรมต่อไปและประพฤติดี อย่าผิดทำนองคลองธรรมอีก มิฉะนั้นบ่วงกรรมจะผูกคุณไปทุกชาติ คนที่ทำบุญร่วมชั้นอธิษฐานร่วมกันให้คู่กันมาอย่างลูกสาวฉัน จะพลอยช่วยไปด้วย” ไกรฤทธิ์สั่งสอนเสียงเข้ม ตามด้วยตำหนิอย่างมันปาก ลืมเสียสนิทว่าหลุดอะไรออกมา

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 424)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความเชื่อของคนไทยที่เกี่ยวกับศาสนาและไสยศาสตร์ และความเห็นชอบของคนไทยที่ตามทำนองคลองธรรม คนไทยมีความเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ซึ่งจะประพฤติตามธรรม ถือศีล ไม่ทำตามในสิ่งที่ผิด จะช่วยให้พ้นจากภัยอันตรายที่มองไม่เห็นได้

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ชาวชนบทเชื่อถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และโชคลาง อาจเพราะต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติและอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ของคนไทยจึงยัง

ปรากฏอยู่ เพราะความเชื่อไสยศาสตร์เป็นความเชื่อที่สืบทอดต่อกันมาเป็นยาวนานตั้งแต่โบราณ เป็นความเชื่อที่บางคนยกย่องว่าสามารถให้คุณและโทษต่อชีวิตได้ ผู้คนจึงได้รับอิทธิพลจากความเชื่อไสยศาสตร์

สรุปได้ว่า คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีความเชื่อไสยศาสตร์ ที่เป็นความเชื่อดั้งเดิมปรากฏอยู่ด้วย คนไทยเชื่อว่าการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์มีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคม เนื่องจากบางคนเชื่อว่าไสยศาสตร์มีทั้งคุณและโทษต่อชีวิตของคนได้

3.4.2 ประเพณี

ประเพณี หมายถึง สิ่งที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติสืบต่อ ๆ กันมานาน มีคุณค่าทางชีวิต มักแฝงไปด้วยศีลธรรมจรรยา ความคิด ความเชื่อ เป็นต้น ซึ่งประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย แสดงให้เห็นความคิด ความเชื่อ และสะท้อนถึงวิถีการดำเนินชีวิตความเป็นมาของคนไทย ล้วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ซึ่งสามารถทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีกัน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้เสนอประเพณีหลายอย่าง มีทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น การแต่งงาน และประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอย่างประเพณีเก็บเกี่ยวงุ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

งานแต่งงานเป็นประเพณีหนึ่งของประเพณีเกี่ยวกับชีวิต งานแต่งงานเป็นประเพณีที่มีพิธีการขั้นตอนที่มีรายละเอียดที่สวยงาม แม้ว่าพิธีแต่งงานแบบไทยอาจมีการเปลี่ยนแปลงและปรับให้เข้ากับยุคสมัยนี้ไปบ้าง แต่ประเพณีการแต่งงานแบบดั้งเดิมก็ยังคงมีอยู่ ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน คือ การแต่งงาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธรรมาทิมาลัย ของ ณาธา ในงานแต่งงานของ ทิพย์ธาราและภูวนศ ได้เริ่มจากการแห่ขันหมากมาสู่เจ้าสาวที่บ้าน ต่อมาเป็นทำบุญเลี้ยงพระเพล และเป็นพิธีรดน้ำสังข์ ในขั้นตอนพิธีรดน้ำสังข์ ทิพย์ธารากับภูวนศซึ่งเป็นคู่บ่าวสาวนั่งที่ตั่งรดน้ำสังข์ กษัตริย์และราชินีแห่งปารวตฺรเป็นผู้พระราชทานน้ำสังข์ เพื่อเป็นสิริมงคลกับคู่บ่าวสาว ดังความว่า

*พิธีในตอนเช้าเริ่มต้นด้วยการแห่ขันหมากมาสู่เจ้าสาวที่บ้านไร่
จากนั้นก็ทำบุญเลี้ยงพระเพลและทำพิธีรดน้ำสังข์ [...]*

“ทำพิธีต่อได้แล้ว เราต้องขอโทษด้วยที่เข้ามาขัดจังหวะ”

*คนรอบข้างอมยิ้มกันใหญ่ แล้วสุพรรณษาที่รีบอกให้บ่าวสาวกลับไป
นั่งที่ตั่งรดน้ำสังข์ ทูลเชิญกษัตริย์และราชินีแห่งปารวตฺรเป็นผู้พระราชทาน
น้ำสังข์ พระราชทานพรให้แก่บ่าวสาวเป็นพระองค์แรกเพื่อเป็นสิริมงคลกับ*

ครอบครัวใหม่ที่กำลังจะเริ่มเดินก้าวเดินไปด้วยกัน...และพร้อมที่จะเคียงคู่กัน
ไปตลอดกาล

(ธาราหิมาลัย. 2552 :469-472)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง พิธีรดน้ำสังข์เป็นขั้นตอนสำคัญหนึ่งของพิธี
สมรสแบบไทย จึงเป็นขั้นตอนที่ขาดไม่ได้ในพิธีสมรส พิธีรดน้ำสังข์เป็นพิธีที่เจ้าบ่าวเจ้าสาวรับ
คำอวยพรจากผู้ที่มารดน้ำสังข์ เป็นพิธีศักดิ์สิทธิ์ในงานสมรส เพราะมีความหมายอันเป็นนิมิตมงคล
สำหรับการเริ่มต้นชีวิตของคู่บ่าวสาว

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น งานแต่งงานของอัคนี
กับอัจจิม่าได้จัดขึ้นในฟาร์มตามความประสงค์ของอัจจิม่า ดังความว่า

งานแต่งงานของอัจจิม่าและอัคนีถูกจัดขึ้นในฟาร์มตามความประสงค์
ของอัจจิม่า ทั้งนี้จุดประสงค์หลักก็เพื่อหลีกเลี่ยงความคิดพิเรนทร์ของอัคนีที่
จะไปจัดในโรงเก็บหญ้าอันเป็นอนุสรณ์ความรักระหว่างเธอกับเขา

[...]

เมื่อเช้าวันแต่งงานมาถึงขบวนแห่ขันหมากตั้งแถวยาวเหยียดจากบ้าน
หลังใหญ่ของตระกูลอดีตสวแล้วเดินไปตามถนน ซึ่งทอดไปจนถึงบ้านไม้ปีก
ของตระกูลพศวัตหัวแถวเป็นขบวนกลองยาวร้องรำทำเพลงกันอย่างคึกคัก
ภายในขบวนมีทั้งต้นกล้วย ต้นอ้อย ขันหมากเอกที่บรรจุหมากพลอันเป็นของ
ใช้ประจำบ้านมาแต่โบราณ และมีขันหมากโทที่มีข้าวเปลือก ถั่ว งา ใบเงิน
ใบทอง ใบนาคยอด และดอกของดอกกรักดอกบานไม่รู้โรยอันเป็นของมงคลที่
จะทำให้ความรักเจริญงอกงาม

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 382-383)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ขบวนแห่ขันหมากในพิธีการแต่งงานแบบไทย
ตามวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งมีรายละเอียดมากและขั้นตอนที่สำคัญหลายขั้นตอน
แตกต่างกันไป นอกจากนี้แล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทยที่มาตั้งแต่สมัยก่อนส่งต่อมายัง
คนรุ่นหลัง ความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคลและสิ่งดี ๆ จากของที่ใช้ประกอบพิธี เช่น ถั่ว งา หรือ
ดอกไม้ที่เปรียบเสมือนสิ่งของอันเป็นมงคล

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอัคนี ของช่อนกลิ่น หลังจากที่มี
ขบวนแห่ขันหมากแล้ว ยังมีพิธีการรดน้ำสังข์ในงานแต่งงานของอัคนีกับอัจจิม่าที่จัดขึ้นในฟาร์มโคนม
ดังความว่า

พิธีการเป็นไปอย่างชื่นมื่น คุณมนตรีจัดการเปิดผ้าแพรสินสอดจน
ผู้คนที่อยู่รอบ ๆ ถึงกับตะลึงกับความแพรวพราวและมูลค่ามากมายมหาศาล

ของสินสอดทำเอาหญิงสาวหลาย ๆ คนอิจฉาไปตาม ๆ กัน หลังจากนั้นก็ถึงพิธีรดน้ำสังข์คุณมนตรีจึงกราบทูลเชิญเจ้าชายภูวนศที่เพิ่งจะเสด็จมาจากปารวัตรพร้อม ๆ กับทิพย์ธราให้เป็นผู้รดน้ำสังข์เป็นคนแรก เพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ่าวสาว จากนั้นแขกหรือในงานก็ทยอยกันมารดน้ำสังข์ให้อัจฉิมาและอัคนีตามลำดับ ...

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 384)

จากตัวอย่างข้างต้นการเริ่มจากผู้ใหญ่ที่เคารพเป็นผู้รดน้ำสังข์คนแรกแก่คู่บ่าวสาวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพิธีรดน้ำสังข์ในประเพณีการแต่งงานแบบไทย พิธีการแต่งงานของไทยไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับสมัยนี้อย่างไร แต่พิธีการดั้งเดิมอย่างพิธีรดน้ำสังข์เป็นพิธีที่ไม่มีไม่ได้ เพราะเป็นพิธีที่เป็นสิริมงคลสำหรับการเริ่มชีวิตคู่ หมายถึง การอวยพรให้คู่บ่าวสาวได้มีชีวิตครอบครัวที่มีความสุขราบรื่นและครองคู่กันได้อย่างยาวนานในพิธีรดน้ำสังข์

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ประเพณีการแต่งงานเป็นประเพณีที่มีความสำคัญสำหรับวิถีชีวิตไทย ขั้นตอนของพิธีการแต่งงานของไทยมีรายละเอียดที่สวยงาม โดยเฉพาะเป็นพิธีรดน้ำสังข์ เพราะเป็นพิธีที่สำคัญ มีความหมายสิริมงคลสำหรับการเริ่มต้นชีวิตคู่ที่มีความสุขราบรื่นและได้ครองคู่ยาวนาน

2) ประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน คือ ประเพณีเก็บเกี่ยววอ้งุ่น ซึ่งเป็นประเพณีที่เกิดขึ้นใหม่ตามการพัฒนาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ผู้คนที่มาร่วมเก็บวอ้งุ่นประจำปีที่ไร่วอ้งุ่นสายลม ส่วนใหญ่เป็นคนที่รักไวน์ ซึ่งมีแขกที่มาพักในรีสอร์ตของปฐพี คนในวงสังคม และคนที่สนใจไร่วอ้งุ่นและไวน์ เป็นต้น ดังความว่า

ไร่วอ้งุ่นสายลมในยามนี้ได้รับการตกแต่งให้งดงามเป็นพิเศษเพื่อต้อนรับผู้คนมากมายซึ่งจะมาร่วมเทศกาลเก็บวอ้งุ่นประจำปี ส่วนใหญ่เป็นคนที่รักไวน์ รวมทั้งแขกที่มาพักในธารารินรีสอร์ต ผู้คนในวงสังคม ผู้สนใจ และสื่อมวลชนที่มาทำข่าว แม้แต่ซาราห์ก็แต่งองค์สวยพริ้งควงหนุ่มหล่อกล่อมโตสมใจมาร่วมงานเช่นกัน

การจัดงานมีขึ้นเป็นเวลาสองวันโดยไร่วอ้งุ่นสายลม ธารารินรีสอร์ต และฟาร์มอดีศวรรังสรรค์ ได้ร่วมกันจัดโปรแกรมให้แก่ทุกคนที่จองแพ็คเกจเข้าร่วมกิจกรรมคัมสุคคัมซึ่งไม่เคยมีที่ไหนจัดพร้อมกันมาก่อน

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 346)

จากตัวอย่างข้างต้นการจัดงานเก็บของประจำปีที่ค่อนข้างใหญ่ในชนบทและผู้คนเข้าร่วมมีจำนวนไม่น้อย เป็นประเพณีอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม สะท้อนให้เห็นว่า นอกจากประเทศเป็นประเทศเกษตรกร ยังเป็นประเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเช่นกัน การจัดการประเพณีเก็บของเป็นการช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการประกอบอาชีพของผู้คน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์มีการจัดงานเก็บเกี่ยวของประจำปีที่ไร่ของนายสม วายุภักซึ่งเป็นเจ้าของไร่ต้องเตรียมจัดการงานและการทำไวน์ ดังความว่า

พักหลังมานี้วายุภักเองก็ยังไม่เบา เพราะต้องเตรียมการจัดงานเก็บเกี่ยวของประจำปี หรือที่เรียกว่า ‘Harvest Festival’ หลังจากไวน์เมกเกอร์หนุ่มสำรวจของจนมั่นใจว่าพวกมันพร้อมสำหรับการทำเป็นไวน์แล้ว ในปีนี้จัดในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์หรืออีกไม่นานที่จะถึง สองหนุ่มสาวจึงมีเวลาพบกันน้อยลง หากไม่ใช่ช่วงสวดมนต์ ทำบุญ หรือรับประทานข้าวเย็นที่บ้านของวายุภักซึ่งที่ชากรมักหาโอกาสหลีกเลี่ยงในระยะหลัง ทั้งคู่ก็แทบไม่มีเวลาให้กันเลยทั้งที่อยู่ในไร่เดียวกัน

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 313)

จากตัวอย่างข้างต้นการจัดงานเก็บของเมื่อพร้อมทำไวน์เป็นประจำปีที่ไร่ของเป็นการทำธุรกิจอย่างให้ต่อเนื่องกันสำหรับเจ้าของไร่ และการมีไร่ทำไวน์เป็นอาชีพอิสระ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอย่างประเพณีเก็บของ เป็นประเพณีที่สามารถสนับสนุนอาชีพให้ประชาชนได้ และยังสามารถพัฒนาเศรษฐกิจของสังคมได้ เนื่องจากเป็นประเพณีที่ดึงดูดความสนใจของผู้คนและให้มาเข้าร่วมเป็นอย่างดีสนุกสนาน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ประเพณีเก็บของเป็นประจำปีเป็นประเพณีที่จัดการเป็นประจำปีที่ชนบท เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นใหม่ด้วยความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเพณีเก็บของมีส่วนการรองรับในการประกอบอาชีพของผู้คน

สรุปได้ว่า ประเพณีที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีทั้งประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น ประเพณีการแต่งงาน และประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีเก็บเกี่ยวของ การแต่งงานของคนไทยมีหลาย ๆ ขั้นตอนที่มีความรายละเอียดที่งดงาม โดยเฉพาะขั้นตอนรดน้ำสังข์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญขาดไม่ได้ในงานแต่งงานแบบไทย และเป็นขั้นตอนที่มีความสโรภคเป็นวัฒนธรรมที่งดงาม และมีคุณค่า ขนบธรรมเนียมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพิธีแต่งงานตามประเพณีไทย จึงยังเป็นที่นิยมและยึดถือปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ประเพณีเก็บของเป็นประจำปีเป็นประเพณีหนึ่งที่สำคัญสำหรับคนไทย เพราะมีการรองรับการประกอบอาชีพของผู้คน

3.5 ภาพสะท้อนด้านคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีงาม และควรกระทำ คุณธรรมจริยธรรมสามารถนำความสุข ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงมาสู่ประเทศชาติ สังคม และบุคคล เป็นสิ่งสำคัญของสังคมที่ขาดไม่ได้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอภาพสะท้อนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมที่คนไทยยึดถือและให้ความสำคัญ คือ การมีความเมตตา และความกตัญญู ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.1 ความเมตตา

ความเมตตา หมายถึง การมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น คิดทำให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามที่ทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกัน การมีความเมตตาในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้พบการมีน้ำใจ การช่วยเหลือผู้อื่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา หลังจากภูวนศหายป่วย ได้ออกจากโรงพยาบาลแล้ว ทิพย์ธาราจัดเตรียมเสื้อผ้าและพาเขาไปพักที่ฟาร์มของอค์นีที่อยู่ใกล้ ๆ บ้านของเธอ เพื่อเวลาเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น ปวดหัวหรืออาการผิดปกติจะได้มีคนพบเห็นและช่วยเหลือ เนื่องจากทิพย์ธาราให้เขามิ้งงานทำ และมีที่พักอยู่ ภูวนศชื่นชมทิพย์ธาราเป็นคนที่ไม่เพียงสวยหน้าตาอย่างเดียว แต่ยังเป็นคนที่มีน้ำใจ มีจิตใจดี ดังความว่า

“เสื้อผ้าของคุณ ฉันทขอจากพวกพี่ ๆ ของฉันมาคนละตัวสองตัว พวกคุณตัวโตพอ ๆ กันคงจะใส่กันได้ แม่บ้านจัดไว้ในตู้แล้ว ฉันทให้คุณพักที่นี่ เพราะถ้าเกิดมีเหตุฉุกเฉิน ปวดหัวหรือมีอาการผิดปกติขึ้นมาจะได้รีบบอก เพราะมีคนอยู่ตลอดเวลา ตอนเช้าก็ไปทำงานพร้อมศักดิ์” เธอหมายมือไปทางชายที่นุ่งผ้าฝืนเดียว ใบหน้าลายพร้อยด้วยแป้งหอม และฉีกยิ้มกว้างจนแทบเห็นฟันทั้งสามสิบสองซี่ “งานวันแรก ๆ ก็ให้ศักดิ์ช่วยคุณให้ว่าพอจะทำอะไรได้บ้าง อาจต้องนั่งเสียส่วนใหญ่ แต่ก็ต้องเดินด้วย ว่าจะได้แข็งแรงไว ๆ”

“ครับ คุณผู้หญิง” ภูวนศตอบ รู้สึกซาบซึ้งใจสิ่งที่เธอช่วยเหลือเขา ยิ่งนั่งห้อยไม่ยอมให้เขานั่ง ๆ นอน ๆ อยู่เฉย ๆ ที่ห้องและให้เริ่มงานทันที แม้จะเป็นงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยังดีที่มานั่งอยู่แต่ในห้องเป็นไหน ๆ เขาอดรำเลื่องไปทางพี่ชายหน้าตาของเธอไม่ได้ ที่ยื่นเท้าสะเอวคุมเชิงอยู่ตรงประตู แล้วอดขำในใจไม่ได้ว่าท่าจะหวงน้องจัดจนถึงขั้นไม่ยอมปล่อยให้ตามลำพังกับผู้ชายคนไหน...

ความประทับใจพอกพูนทบทวีในหัวใจของภูวนศ... ทิพย์ธาราไม่เพียงแค่นี้เป็นหญิงสาวที่หน้าตาสวยน่ารัก หากยังมีน้ำใจน่ายกย่องจริง ๆ

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 130, 132)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การช่วยเหลือผู้ที่ต้องการเป็นจริยธรรมคุณธรรมที่ดีของมนุษย์ เป็นคุณธรรมที่ผู้อื่นชื่นชม แม้ว่าเป็นผู้คนที่ไม่รู้จักกันมาก่อน แต่ก็ยอมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น คนไทยส่วนใหญ่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เพราะมีความคิดว่า เมื่อให้ ก็จะได้รับด้วย เมื่อได้ช่วยผู้อื่น ตัวเองก็ได้ความสุขด้วยกัน นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็น ความมีน้ำใจช่วยเหลือคนที่มีความยากลำบาก คนที่มีน้ำใจไม่สามารถเพิกเฉยต่อความเดือดร้อนของผู้อื่นได้ ต้องคอยช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอเนื่องจากมีความรู้สึกว่ถ้าหากไม่ได้ช่วยเหลือจะมีความไม่สบายใจอยู่เสมอ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ แพรณัฐ เมื่อเธอเผลอรักษาตัวที่โรงพยาบาล ไม่ค่อยมีเพื่อนมาเยี่ยมเธอ คนในครอบครัวก็ไม่สามารถอยู่ดูแลเธอในโรงพยาบาลได้ เนื่องจากที่บ้านยังมีธุระ อัจจิมาเป็นคนหนึ่งที่มาเยี่ยมเธอบ่อย ๆ โดยนำขนม ผลไม้ และนิตยสารผู้หญิง ๆ มาเยี่ยม ซึ่งเธอเผลอเชื่อว่าอัจจิมาเป็นคนที่มีน้ำใจ ดังความว่า

เธอเผลอรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลนานถึงหนึ่งสัปดาห์เต็ม ปฐพีหายหน้าไป ไม่ได้มาเยี่ยมเธออีกเลยตั้งแต่วันสุดท้ายนั้น... วายุภักและอัครนิเวสเวียนมาอีกสองสามครั้ง มีเพียงอัจจิมาเท่านั้นที่หอบขนม ผลไม้ และนิตยสารผู้หญิง ๆ มาทักทายแทบทุกบ่าย

“เป็นเวลาที่ยายกอดหย้านอนกลางวันพอดี พี่จี้ดไม่มีอะไรทำก็เลยแวะมาคุยเล่นกับน้องเซเม”

แต่หญิงสาวอยากจะเชื่อว่าอัจจิมีน้ำใจ และสงสารที่เห็นว่าเธอไม่ค่อยมีคนมาเยี่ยมต่างหาก จึงแวะเวียนมาอยู่เป็นเพื่อน

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 482)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า ความมีน้ำใจต่อกัน คนรู้จักกันถึงแม้ว่าจะไม่ได้สนิทสนมกันแต่เมื่อเห็นมีผู้คนเดือดร้อนก็มักยอมไปช่วยเหลือกัน เป็นลักษณะของคนที่ดีในสังคมที่จะอยู่ร่วมกันได้ สะท้อนให้เห็นว่า คนในชนบทมีค่านิยมที่ดี เช่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจกว้างขวาง สังคมไทยเป็นสังคมพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันโดยคนในสังคมคอยช่วยเหลือกันและกัน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ แม้ว่าทิดชากรไม่ชอบสิ่งที่วายุภักทำ แต่เธอจำที่พ่อสอนมาตั้งแต่เด็กว่า ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่น จึงยังพยายามไปช่วยวายุภัก ดังความว่า

เพราะเหตุนี้หญิงสาวจึงหมั่นใส่วายุภักยี่งนักที่เป็นต้นเหตุให้เสียเวลาหาข้อมูลไปหลายวัน แต่จะให้เธอวางเฉยและปล่อยให้เจ้าของไร่หนุ่มถูกทำร้ายด้วยคุณไสยไปต่อหน้าต่อตากี่ไม่ได้ พ่อไกรสอนมาตั้งแต่จำความได้ว่าช่วยคนสำคัญกว่าทุกสิ่ง อีกทั้งนักเขียนสาวอยากให้คนดีมีแบบ

วายุภักดาสว่างเสียวที่ ดังนั้นเรื่องนียายจึงจำต้องรอไปก่อน

(วายุภักดมนตรา. 2552 : 118-119)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า การทำความดีไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจเรา เราทำอย่างนั้นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความหวังดี เมื่อผู้อื่นไม่ยอมรับฟังคำพูดและไม่เห็นด้วยกับการกระทำของเรา สะท้อนให้เห็นว่า คุณธรรมที่ดีของคนใดคนหนึ่งจะแสดงออกจากพฤติกรรมและความคิดของคนนั้น และสังคมไทยให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การมีน้ำใจต่อผู้อื่นและช่วยเหลือผู้อื่นเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญ และดีงานของคนในสังคมไทย เป็นอันที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกัน การมีน้ำใจต่อผู้อื่น ให้ช่วยเหลือผู้อื่น แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.5.2 ความกตัญญู

ความกตัญญู หมายถึง การมีความรู้คุณ การรู้ตอบแทนผู้ที่มีบุญคุณต่อตนเอง เป็นหนึ่งคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ เป็นเครื่องหมายของคนดี ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการนำเสนอตัวละครที่เป็นผู้มีความกตัญญู ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราทิมาลัย ของ ธารา เมื่อทิพย์ธราทิมาลัยไปรับประทานอาหารที่บ้านของเธอ ก่อนเริ่มจะทานข้าว สมาชิกในครอบครัวได้รู้จักว่าธราทิมาลัยเป็นคนที่มีความกตัญญู ดูแลพ่อแม่ตลอดมา ดังความว่า

“คุณหมอบเป็นลูกกตัญญูจึ่งนะคะ กลับบ้านทุกเสาร์อาทิตย์เลย”
 สุพรรณชาชมหน้าชื่นบาน หากบุตรชายทั้งสามได้ยินก็หนวดกระตุกยิก ๆ ด้วย
 ความหมั่นไส้ และยิ่งหมั่นไส้หนักเข้าไปอีกเมื่อได้ยินคำตอบของธราทิมาลัย
 “ผมทำตามหน้าที่ครับ เป็นผู้ชายคนเดียวก็ต้องคอยดูแลครอบครัว”

(ธราทิมาลัย. 2552 : 160)

จากตัวอย่างข้างต้นทำให้เห็นว่า ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญสำหรับมนุษยชาติ เป็นคุณธรรมพื้นฐานของลูกที่ควรมีต่อพ่อแม่ เป็นบ่อเกิดของความรับผิดชอบของผู้คน เป็นคุณธรรมดั้งเดิมที่ดีงาม และเป็นหนึ่งที่ได้ความสรรเสริญจากผู้อื่นด้วย สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความเคารพและความนับถือผู้ใหญ่

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ลุงเพิ่มเป็นหนี้ศิลา ศิลาจึงสั่งให้ลุงเพิ่มไปก่อเรื่องในฟาร์มของอัคนี แต่ลุงเพิ่มนึกถึงบุญคุณของอัคนี จึงไม่ยอมทำตามที่ศิลาสั่งแม้ว่าศิลาให้คำสัญญาแก่เขาว่าจะล้างหนี้ของเขาให้หมด ดังความว่า

ชายชราซึกจะลั้งเล ถึงแม้ว่าเงินก็อยากจะได้อยู่ แถมนายศีลาภก็
สัญญาว่าจะลั้งหน้การพนันของเขาให้ด้วย แต่บุญคุณของนายมนตรีและอัคนี
ที่มีต่อครอบครัวของเขาก็ทำให้เขาเริ่มไม่แน่ใจขึ้นมา

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 148)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ความกตัญญูเป็นเครื่องเตือนสติของคนไม่ให้ทำ
สิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยเฉพาะเป็นผู้ที่มีพระคุณต่อตนเอง และเป็นคุณธรรมที่อยู่ในจิตสำนึกของ
คนไทย เป็นคุณธรรมที่สำคัญของวัฒนธรรมไทยมาโดยตลอด ซึ่งสังคมไทยให้ความสำคัญกับความ
กตัญญูเป็นอย่างมากด้วยการสำนึกถึงบุญคุณของผู้อื่น

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น พ่อของอัจจิม่าไม่เห็นด้วย
ที่เธอเป็นแฟนกับอัคนี จึงบังคับอัจจิม่าให้แต่งงานกับไกรภพซึ่งเป็นคนที่พ่อถูกใจ อัคนีจึงอยากพา
อัจจิม่าหนีไปอยู่ที่อื่น แต่อัจจิม่าไม่ยอมเป็นลูกที่ไม่มีความกตัญญู จึงปฏิเสธไม่หนีไปกับอัคนี
ดังความว่า

“หนีไปกับฉันไหม” เขาถามคือ ๆ *ไม่รู้จะหาทางออกด้วยวิธีไหน*

“ไม่ได้หรอก ฉันเป็นห่วงพ่อ”

“แต่เขาไม่ได้เป็นห่วงเธอเลยสักนิด” อัคนีท้วง

“แต่ท่านก็เป็นพ่อของฉัน ฉันคงเป็นลูกอกตัญญูหากหนีไปกับนาย”

ชายหนุ่มถอนใจยาว “หมายความว่าเธอจะยอมแต่งงานกับไอ้ไลเว
นั่นหรือ”

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 305)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การเป็นลูกกตัญญูเป็นสิ่งสำคัญของคนในสังคม
ความกตัญญูเป็นคุณธรรมเบื้องต้นของมนุษย์ และเป็นบ่อเกิดแห่งความรับผิดชอบต่อความเป็นคน
พ่อแม่เป็นผู้ที่มีบุญคุณต่อลูกโดยเลี้ยงดูลูกตั้งแต่เกิดจนโต ลูกควรสำนึกถึงคุณของพ่อแม่ ตอบแทน
พระคุณของพ่อแม่ด้วยการเป็นลูกกตัญญู

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ความกตัญญูเป็นคุณธรรมเบื้องต้นของมนุษย์ เป็น
คุณธรรมที่สำคัญของวัฒนธรรมไทยมาโดยตลอด ซึ่งสังคมไทยให้ความสำคัญกับความกตัญญูเป็น
อย่างมากด้วยการสำนึกบุญคุณของผู้อื่นตลอดเวลา และไม่ให้ผู้ที่มีบุญต่อตนเองเดือดร้อน สะท้อน
ให้เห็นว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความเคารพแก่ผู้อาวุโส ไม่ทอดทิ้งพ่อแม่

สรุปได้ว่า การมีน้ำใจต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้คนที่ต้องการ มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้ที่มี
บุญคุณต่อตน เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ดงามของสังคมมนุษย์

3.6 ภาพสะท้อนด้านปัญหาของสังคมไทย

ปัญหาของสังคม หมายถึง เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อคนส่วนในสังคมในทางที่ไม่ดี ทำให้คนเหล่านั้นรู้สึกว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมเมือง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หรือสมาชิกในสังคมบางคนหรือบางกลุ่ม มีบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาสร้างความเดือดร้อนให้สังคม เป็นต้น ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้สะท้อนปัญหาของสังคมไทยทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการพนัน และปัญหาความยากจน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.6.1 ปัญหาครอบครัว

ปัญหาด้านครอบครัว หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากครอบครัว หรือได้รับอิทธิพลจากสภาพครอบครัว เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป และทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในครอบครัว หรือระหว่างครอบครัวกับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นปัญหาแบบไหน ถ้าหากไม่ได้จัดการให้ดี อาจทำให้ชีวิตคู่จบลงและส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กได้ด้วย อาจทำให้เกิดความบาดหมางขัดแย้งกันได้อีกด้วย เพราะฉะนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นภายในครอบครัว คนในบ้านควรร่วมมือกันจัดการปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ชีวิตได้ดำเนินอย่างราบรื่น และสมาชิกคนอื่น ๆ ก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ปัญหาครอบครัวที่สะท้อนให้เห็นจากนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมี ปัญหาด้านความรุนแรงในครอบครัวและปัญหาการนอกใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของสมาชิกในครอบครัวโดยการดูหมิ่น การทุบตี และการให้บาดเจ็บโดยเจตนา เป็นต้น ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีการเลี้ยงดูลูก ภาระการเงิน ความขัดแย้งระหว่างครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เนื่องจากมีผลกระทบต่อภาระทำให้เกิดจากความรุนแรงในครอบครัว

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ยังได้กล่าวถึงปัญหาที่มีอยู่ในครอบครัวของอัจฉิมา คุณพ่อกลายเป็นคนเดียวที่ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ เนื่องจากคุณแม่ของเธอเสียชีวิตอย่างคาดไม่ถึง จึงต้องเลี้ยงลูกสองคนตามลำพังและบังคับอัจฉิมาไม่ให้ทำนู่นทำนี่เมื่ออัจฉิมาเที่ยวกลับจากงานวัดกับอัคนี เขาโกรธมากจึงขังเธอไว้ในห้องห้ามออกมา ดังความว่า

หลังจากที่ภรรยาของพิศาลคลอดอัจฉิมาออกมาได้ไม่กี่ชั่วโมง เธอก็มีอันต้องเสียชีวิตลงอย่างคาดไม่ถึง ทำให้ตั้งแต่นั้นมาพิศาลจึงต้องเลี้ยงลูกสองคนตามลำพัง เขาเป็นทั้งพ่อและแม่ในขณะเดียวกันเขาก็กลายเป็นปีศาจผู้ปลุกฝังให้บุตรทั้งสองเกลียดชังพวกอดีตสวไปในตัวด้วย

[...]

“ใช่ ฉันไม่เข้าใจแถม ว่าทำไมแกถึงได้ขัดคำสั่งของฉัน ไปคบกับไอ้ วายร้ายนั่น” พิศาลเอ่ยด้วยอารมณ์ฉุนเฉียว “ต่อไปนี่ แกห้ามออกจากห้องนี้ ไปไหน”

“ทำไมคะ พ่อจะขังหนูตลอดไปอย่างงั้นหรือ” หญิงสาวร้องถาม น้ำตาหยดแรกแห่งการสูญเสียอิสรภาพไหลออกมาทางหางตา บอกเป็นนัย ๆ ว่ามันพร้อมที่จะหลุดลอยไปจากเธอแล้ว

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 15-16, 294)

จากตัวอย่างข้างต้น การเลี้ยงดูลูกของพ่ออย่างปลุกฝังให้ลูกเกลียดผู้ที่มีความขัดแย้งกับตนโดยไม่มีสาเหตุ และขังตัวไว้ที่ห้องห้ามออกไปไหน สะท้อนให้เห็นถึง การปลุกฝังเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ให้ความสำคัญ เพราะไม่ว่าจะถูกเลี้ยงดูมาโดยพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว การปลุกฝังเลี้ยงดูต้องเป็นไปตามความจริง มีเหตุมีผล ไม่ควรใส่อคติของตนในการสั่งสอนลูก และไม่ควรบังคับการกระทำของลูก

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว พันทิวาและภาณุ เต็บโตในครอบครัวที่พ่อใช้ความรุนแรงกับแม่ ดังความว่า

ทิวากรได้รู้จากพันทิวาด้วยว่าภานุกเกิดและเต็บโตในครอบครัวที่บิดา ใช้ความรุนแรงกับมารดาเช่นเดียวกับครอบครัวของพันทิวา สองคนจึงเข้าใจกันและกันในช่วงแรก แต่ด้วยความที่ภานุกติติภาพของพ่อซึ่งทำร้ายร่างกายแม่ มาตั้งแต่เขารู้ความ ชายหนุ่มจึงซึมซับความรุนแรงนั้นแล้วมาลงกับหญิงสาวที่เขาคบหา เรื่องเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมไทยเลยพ่อแม่ไม่รู้หรือว่าการกระทำของพวกเขาส่งผลต่อลูกและบุคคลอื่นที่ต้องข้องเกี่ยวกับลูกของตนเอง อีกมากมาย มีหลักฐานบ่งชี้ว่าเด็กชายที่เต็บโตจากครอบครัวซึ่งบิดาใช้ความรุนแรงในครอบครัวกับมารดาจะมีแนวโน้มว่าพวกเขาอาจเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้นเมื่อโตขึ้น

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 456)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การใช้ความรุนแรงในครอบครัวทำให้เกิดความไม่มั่นคงต่อสังคม เนื่องจากความรุนแรงในครอบครัวมักจะเกิดขึ้นในครอบครัวที่ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หากปราศจากการควบคุมความรุนแรงในครอบครัวโดยทันทีและมีประสิทธิภาพ ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อหรืออยู่ในเหตุการณ์ความรุนแรงจะอยู่ภายใต้ความคิดที่บิดเบี้ยวของความทุกข์ทรมานที่ยาวนาน ซึ่งส่งผลให้พวกเขาต่อต้านร้ายต่อทั้งร่างกายและจิตใจของตนเองและผู้อื่นต่อเนื่องไป ครอบครัวที่มีความรุนแรงเป็นประจำในครอบครัว มีผลกระทบร้ายแรงต่อพฤติกรรมของเด็กด้วย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รมแก้ว พันซ์ไม่เพียงแต่ต้องพยายามทำงานสู้ชีวิตเพื่อเลี้ยงแม่ที่มีโรคซึมเศร้า แต่ยังต้องเลี้ยงน้องอีกหลายคนที่ยังเรียนไม่จบ ซึ่งภาระทางการเงินของครอบครัวทั้งหมดอยู่ที่พันซ์คนเดียว ดังความว่า

“เรื่องแรกคือเรื่องคุณพันซ์ แกแอบคบหาเธอลับหลังทุกคนจนถึงขั้น เลยเถิดมีความสัมพันธ์ลึกซึ้ง แต่เพราะแกไม่คิดจริงจังกับเธอ แกเลยไม่ยอมให้คุณพันซ์เปิดเผยความสัมพันธ์นั้น สุดท้ายเธอจึงขอลีก แกไม่ยอมและทำร้ายร่างกายเธอซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพื่อขู่ให้เธอยอมตกเป็นเบี้ยล่างของแกต่อไป...” วายุภคโณ้มตัวมาด้านหน้า จดจ้องเพื่อนรักด้วยสายตาเกรี้ยวกราด “ทำไมวะ ภาณุ ทำไมแกต้องทำกับผู้หญิงถึงขนาดนี้ด้วย แกก็รู้ว่าชีวิตของคุณพันซ์น่าสงสารแค่ไหน เธอต้องทำงานสู้ชีวิตเพื่อเลี้ยงแม่ซึ่งถูกพ่อทารุณกรรมจนเป็นโรคซึมเศร้า แล้วยังต้องเลี้ยงน้องอีกหลายคนที่ยังเรียนไม่จบ ทำไมแกถึงต้องทำร้ายเธอเหมือนกับที่แม่ของเธอเคยเจอ ทำไมแกต้องทำร้ายร่างกายผู้หญิงวะไอ้ภาณุ!”

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 451-452)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาทางการเงินอาจเป็นสาเหตุทำให้ลูกในครอบครัวต้องทำหน้าที่การหาเงินแทนพ่อแม่เพื่อดำรงชีวิต โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ปกครองในครอบครัวไม่สามารถทำหน้าที่ของเขาได้ และมีลูกหลาย ๆ คน ลูกคนโตก็ต้องออกไปทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ปัญหาเริ่มแรกที่สำคัญที่สุด คือ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว หากครอบครัวสามารถให้ความรัก ความเข้าใจ ให้การดูแลเด็กในปกครองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ปัญหาต่าง ๆ ก็จะลดลงได้ ซึ่งการปลูกฝังในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ผู้ใหญ่เติบโตมาเป็นคนอย่างไรส่วนหนึ่งก็มาจากการปลูกฝังของคนในครอบครัวนั่นเอง การกระทำของลูกเป็นเงาของคำสอนของพ่อแม่ เราอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในสังคมที่สำคัญที่สุดก็ว่าได้

2) ปัญหาการนอกใจ

ปัญหาการนอกใจ เป็นปัญหาที่ร้ายแรงในปัญหาครอบครัว เพราะสามารถทำให้ชีวิตคู่จบลง และทำให้เกิดการหย่าร้างกันได้ และทำให้เด็กได้รับผลกระทบจากการหย่าเป็นอย่างมาก ทำให้จิตใจของชีวิตคู่ได้รับผลกระทบจากการนอกใจ ยังมีผลเสียต่อสภาพจิตใจของเด็กอีกด้วย ปัญหาการนอกใจที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ไม่เพียงแต่ทำให้มีการทะเลาะวิวาทระหว่างชีวิตคู่ ยังส่งผลกระทบต่อเด็กได้อีกด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รมแก้ว ได้กล่าวถึงปัญหาที่มีอยู่ในครอบครัวของเมอเอม คือ พ่อมีเมียสองคน และพ่อไม่ใส่ใจแม่กับเมอเอม จึงทำให้แม่กลายเป็น

คนเดียวที่ต้องทำหน้าที่ทั้งพ่อและแม่ และต้องเลี้ยงลูกตามลำพัง ดังความว่า

เมื่อเอมหนึ่งอึ้ง รอยยิ้มที่มีอยู่เมื่อนาทีก่อนอันตรายหายไปแล้ว...ภาพ
บางภาพในวัยเด็กปรากฏขึ้นในใจ ในภาพนั้นมีบิดา...มารดา...และภรรยาตาม
กฎหมายของพ่ออยู่ในฉากเดียวกัน มันทำให้ริมฝีปากบางเม้มแน่นสนิทเข้าหา
กันพักหนึ่ง ก่อนที่คำพูดจะหลุดไรฟันออกมาคล้ายเคื่องโกรธ

“ผู้ชายก็เป็นแบบนี้หมด”

“หือ?” ปฐพีอยู่ใกล้จนได้ยินประโยคนั้นชัดเจน “...แล้วถ้าผู้หญิงเขา
พอใจละ ดูลี โบพากับจันทุมมีความสุขออก”

“ฉันไม่เชื่อหรอกค่ะว่าจะมีผู้หญิงคนไหนพอใจกับการไม่ได้เป็น
รักเดียวของผู้ชายที่ตัวเองรัก” เธอเบ้หน้า “...ทำไมผู้ชายถึงชอบจับปลา
สองมือ”

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 197)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การนอกใจซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวที่ร้ายแรง
สามารถทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ชีวิตจบลงจนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการหย่าร้างกันได้ และทำให้
เด็กได้รับผลกระทบจากการหย่าเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่
ทำให้รู้สึกขาดความอบอุ่นและความสุขในครอบครัว รวมถึงทำให้ลูกเติบโตไปกลายเป็นคนที่มีอคติใน
บางเรื่องแบบปราศจากเหตุผล

นอกจากนี้แล้ว ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ยังได้
กล่าวถึง มิ่งศรีว่าพ่อของเธอไม่ได้มีแม่เป็นเมียคนเดียวเท่านั้น ยังมีเมียคนอื่นอีกหลายคน จึงรู้สึกว่
การคบกับคนเจ้าชู้ไม่มีความเสียหายอะไรต่อตนเอง ดังความว่า

“พี่ลมมีอะไรเสียหายนักหนาคะพ่อ กะอีแค่เขาเจ้าชู้ มิ่งศรีไม่เห็นว่าจะ
เป็นไรเลย” หญิงสาวบ่นอย่างดื้อแพ่ง

“เจ้าชู้เนี่ยนะ ไม่เสียหาย” กำนันทองโวยวาย

“ก็ไม่เสียหายนะสิคะ เพราะพ่อเองก็ใช้ว่าจะมีแม่คนเดียวซะทีไหน
มิ่งศรีรู้ว่าพ่อบ้านเล็กบ้านน้อยชอนไว้ตั้งหลายหลัง ไม่นับอีหนูที่แอบซุกไว้
อีกเป็นโหล” ร่างอวบอืดกอดอกหน้าเขิดอย่างเป็นต่อ กำนันใหญ่จึงสะดุ้งโหยง
ที่ถูกลูกสาวจับได้ ชายชรากัดกรามแน่นเมื่อรู้ว่าพลาดท่าเสียที

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 307)

จากตัวอย่างข้างต้น ลูกทราบว่พ่อของตนมีครอบครัวน้อยตั้งแต่เด็ก ทำให้ลูกคิด
ว่าเป็นเรื่องปกติ สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการนอกใจซึ่งเป็นปัญหาครอบครัวที่มีผลกระทบต่อเด็กได้

เพราะการกระทำของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความคิดของเด็ก ทำให้เด็กนำการกระทำของพ่อแม่เป็นตัวอย่าง

จากตัวอย่างทั้งหมดที่ยกมาสรุปได้ว่า ปัญหาการนอกใจเป็นปัญหาหนึ่งที่มีร้ายแรงของปัญหาครอบครัว เป็นปัญหาที่สามารถทำให้คู่ชีวิตจบลงและเกิดการหย่าร้างกันได้ ทำให้เด็กได้รับผลกระทบโดยขาดการเลี้ยงดูแล เอาใจใส่ และสั่งสอนของพ่อแม่ และทำให้จิตใจและพฤติกรรมของเด็กเกิดปัญหา ทำให้เด็กเติบโตไปกลายเป็นคนที่มีอคติในเรื่องความรัก และความรุนแรงแบบปราศจากเหตุผล

สรุปได้ว่า ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมี 2 ปัญหา คือ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและปัญหาการนอกใจ ทั้ง 2 ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อสมาชิกในครอบครัว และยังส่งผลต่อสังคมอีกด้วย เพราะครอบครัวเป็นพื้นฐานของสังคม ปัญหาครอบครัวที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวและการนอกใจจะทำให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เช่น ปัญหาการฆ่าตัวตาย ปัญหาการทำร้ายชีวิตผู้อื่น เป็นต้น สามารถทำให้สังคมไม่มีความมั่นคง และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาสังคม

3.6.2 ปัญหาการพนัน

การพนัน หมายถึง การเล่นอย่างหนึ่งที่น่าเงินหรือสิ่งสิ่งหนึ่งด้วยไปเสี่ยงโชค โดยการทำนายทายทักหรือคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นในเวลาต่อจากนั้นเป็นชนะหรือแพ้ เป็นการได้เงินเข้ามาหรือเสียเงินไป การพนันมีหลายประเภท เช่น การเล่นไพ่ การเล่นที่ใช้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน หวย เป็นต้น การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายในประเทศไทยด้วย ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้สะท้อนปัญหาการพนัน การเล่นที่ใช้สัตว์ต่อสู้หรือแข่งขัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ้ง ไกรภพพิศลาไปบ่อนการพนันเมื่อเข้าไปในเมือง ศิลาได้เห็นบ่อนการพนันในเมืองมีลักษณะการตกแต่งเป็นอย่างเลิศหรู แม้จะตั้งอยู่ที่ตึกแถวโทรม ๆ แห่งหนึ่งซึ่งแตกต่างจากบ่อนเล็กของตนที่อยู่ชนบท ดังความว่า

เมื่อไกรภพเปิดประตูเข้าไปในห้องบนชั้นสองของตึกแถวโทรม ๆ แห่งหนึ่งใจกลางกรุงเทพฯ ศิลา ก็ถึงกับตาโตเมื่อเห็นการตกแต่งอย่างเลิศหรูอลังการของบ่อนการพนัน ซึ่งผิดหูผิดตาจากสภาพภายนอกอย่างสิ้นเชิง[...]

“เป็นไง บ่อนเพื่อนพี่ ลูบ่อนของศิลาได้ไหม”

“โหย คนละเรื่องเลยครับ บ่อนผมนะมันบ่อนชาวบ้าน มีแต่ถั่วไปไฮโลกับตีไก่ไปตามเรื่องตามราวเท่านั้นละครับ”

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 87)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การจัดการเกี่ยวกับการพนันของสังคมไทยยังเป็นเรื่องยาก เพราะการปิดบังอำพรางของบ่อนพนันที่ภายนอกจะทำให้เหมือนเป็นสถานที่ทั่วไปไม่

โดดเด่นและกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อม แต่ภายในกลับตกแต่งอย่างหรูหราทำให้คนติดใจ ซึ่งการพนันในสังคมไทยไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องและผิดกฎหมาย ทำให้ต้องหลบซ่อนสถานที่เล่นการพนันไว้เพื่อไม่ให้ผู้อื่นรับรู้และโดนจับได้ นอกจากนี้แล้ว การพนันมีทั้งในเมืองและชนบทนั้น ยังสะท้อนให้เห็นว่ามีคนไทยจำนวนมากไม่น้อยยังนิยมเล่นและการเล่นการพนัน ในขณะที่มีกฎหมายการห้ามเล่นการพนันอยู่แล้ว

ในอีกตอนหนึ่ง โกรภพตั้งใจพาศิลาเข้าไปบ่อนเพื่อนไปเล่นการพนัน และให้ยืมเงินโดยไม่เก็บดอกเบี้ย และยังบอกศิลาว่าถ้าหากเงินไม่พอก็ไปยืมเจ้าของบ่อนเล่นต่อ หลังเล่นได้เงินแล้วค่อยนำมาคืน ดังความว่า

“สนใจจะเล่นอะไรไหม เคี้ยวที่แลกชิบให้”

“แหะ ๆ” ศิลาหัวเราะเจื่อน ๆ “จะดีหรือครับ ผมมีเงินติดตัวมาไม่มากหรอก”

“ไม่เป็นไร เคี้ยวเอาของพี่ไปก่อน” โกรภพอ่ย ก่อนจะกวักมือเรียกพนักงานซึ่งสวมเชิ้ตขาวผูกหูกระต่ายสีแดงเข้ามาหา “ไปแลกชิบให้ฉันหมื่นนึง”

“หมื่นนึง” ศิลาตาโตเมื่อได้ยินจำนวนเงินก้อนใหญ่ “จะ...จะดีหรือครับ”

“เอาไปเถอะ ประเดี้ยวเล่นได้ก็เอามาคืน ไม่คิดดอกเบี้ย”

“อ้อ...ครับ” ศิลาตอบยิ้ม ๆ อย่างกระหยิ่มใจ เพราะเงินหมื่นสำหรับบ่อนบ้านนอกของเขาจะเล่นได้ข้ามวันข้ามคืนเลยทีเดียว

“ถ้าหมดก็ไปยืมเฮียหมูเจ้าของบ่อนเขาก่อนก็ได้ล่ะ เพื่อนพี่เอง” โกรภพชี้โพรงให้กระรอกโคร่ำ

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 87-88)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การพนันเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความสูญเสียหายมากของคนในสังคมไทย เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้คนติดง่าย ถึงแม้ว่าสังคมไทยมีกฎหมายห้ามเล่นการพนัน แต่ยังมีคนส่วนหนึ่งติดการพนัน เหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนเล่นการพนันเป็นเพราะอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนและถือว่าเงินที่ได้มาจากการเล่นพนันเป็นรายได้ของตนเอง ซึ่งไม่ยอมใช้ความสามารถของตนเองไปหางานทำ

ภายหลังจากที่ศิลาต้องการพนันเพราะคำชักชวนของโกรภพ ศิลาเล่นการพนันโดยเสียเงินเป็นจำนวนมากถึงหลายแสน จนถึงเขาไม่สามารถคืนเงินให้คนอื่นได้ เพราะเขาไม่เพียงแต่สูญเสียเงินที่เขาเองมีอยู่และโกรภพให้เขา ยังเสียเงินที่เขาไปยืมจากเจ้าของบ่อนอีกด้วย ดังความว่า

ศิลาหีบไฟขึ้นมาเปิดล้นดูทีละใบ แต่เมื่อเปิดออกมาครบแล้วเขาก็ถึงกับสอออกมาเสียงดัง “อ๊า...อ๊า...อ๊า” ชายหนุ่มโยนไฟที่ไม่มีแต่้มในมือลงบนโต๊ะ ก่อนจะยกมือขึ้นกุมขมับอย่างปวดใจ

“อ้าว...เป็นอะไรไปศิลา” ไกรภพวางมือบนไหล่ชายหนุ่ม

ศิลาถอนใจ ก่อนจะสายศีรษะอย่างกลัดกลุ้ม “เสียหมดเลยพี่ ผมคงไม่มีเงินคืนพี่แล้วละ”

“เฮ้ย” ไกรภพแอบยิ้ม ก่อนจะเขย่าไหล่เขาอย่างปลอบโยน “ไม่เป็นไรหรอก เงินแค่หมื่นเดียว เอาไว้มีค้อยมาใช้ก็ได้”

“มันไม่หมื่นเดียวนะสิพี่ ผมยังมีเงินเฮียหมูมาตั้งห้าแสน”

“หา” ไกรภพแส่รังตกใจร้องเสียงหลง ก่อนจะดึงแขนศิลาออกมาจากวงไฟแล้วพาไปนั่งที่โต๊ะอาหารอีกมุมหนึ่งของห้อง “นี่นายยังมีเงินเฮียหมูมาตั้งห้าแสนเลยหรือ”

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 103)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาการพนันมีผลกระทบต่อทั้งบุคคลและสังคมไทยเป็นอย่างมาก เพราะประชาชนหมกมุ่นในการพนัน จึงไม่ยอมทำมาหากิน ยิ่งเล่นยิ่งหมดเนื้อหมดตัว ก็ยิ่งอยากจะได้เงินกลับมาจากการพนัน หากทำให้รุนแรงขึ้น อาจทำให้เกิดอาชญากรรมได้ ซึ่งจะทำให้สังคมพัฒนาช้า ยังสะท้อนให้เห็นว่า ความไม่สมบูรณ์ของระบบกฎหมายไทยในการห้ามเล่นการพนัน

จากตัวอย่างที่ยกมาสรุปได้ว่า การพนันเป็นสิ่งไม่ดีต่อสังคมและผิดกฎหมาย แต่ในสังคมยังมีคนละเลยกฎหมายอีกจำนวนมาก และหาช่องทางทำผิดกฎหมายเพื่อให้มีการพนันเกิดขึ้นเสมอ ปัญหาติดการพนันแทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย เช่น หวย การเล่นไพ่ เป็นต้น สร้างความเสียหายอย่างมากมายทั้งด้านทรัพย์สินรวมไปถึงจะเป็นต้นตอของปัญหาอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ เรื่อยไป

3.6.3 ปัญหาความยากจน

ความยากจน หมายถึง สภาพที่ประชาชนมีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐาน หรือไม่มีรายได้ที่เพียงพอที่จะมีชีวิตอยู่ได้หรือที่จะใช้จ่ายในการซื้อสิ่งของที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีพ ความยากจนที่ได้ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีการนำเสนอชาวบ้านไม่มีที่อยู่และถูกไล่ออกจากที่และต้องเข้าไปอยู่ในป่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิน ชาวบ้านไม่มีบ้านของตนเอง จึงต้องเช่าบ้านราคาถูก ๆ จากผู้อื่น แต่ยังมีเงินเพียงพอไปจ่ายค่าเช่าห้องให้เจ้าของที่ดิน ดังความว่า

“ใช่” ชายชราพยักหน้า “พ่อคะว่าจะซื้อไอ้หมู่บ้านท้ายฟาร์มของเราทิ้งแล้วทำเป็นรีสอร์ต ไกรภพเขาว่าทิวทัศน์ดีดูเขาอย่างนี้น่าเสียดายที่ปล่อยให้พวกชาวบ้านมานอนควิวแทนโดยไม่ได้อะไร”

“แต่พ่อคะ ชาวบ้านพวกนั้นอยู่ตรงนั้นมานานแล้วนะคะ ถ้าไล่พวกเขาไปแล้วพวกเขาจะไปอยู่ที่ไหนล่ะคะ” อัจฉิมาค้านเสียงแข็ง

“ก็ไปหาที่อื่นอยู่สิ เเท่าที่พ่อปล่อยให้พวกมันเช่าถูก ๆ อยู่มาตั้งหลายปีดีดักก็บุญโขอยู่แล้วนี่ยังไม่บังคับที่พวกมันค้างจ่ายค่าเช่าหลายต่อหลายเดือนอีกนะ”

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 40)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาการไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ชาวบ้านต้องอาศัยบ้านเช่าโดยที่ไม่รู้ว่าจะโดนเจ้าของไล่ออกเมื่อไหร่ เนื่องจากชาวบ้านมีชีวิตที่ยากจนยังสะท้อนให้เห็นถึงความต่างชั้นของสังคมคนรวยกับคนจนได้อย่างชัดเจน คนจนอาศัยอยู่ในสถานที่ถูก ๆ และแทบไม่มีเงินเพียงพอที่จะจ่าย

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ชอนกลีน เนื่องจากพิศาลมีความประสงค์ว่าจะสร้างรีสอร์ตที่ที่ดินของเขา ซึ่งเป็นที่ดินที่ยังมีชาวบ้านอาศัยอยู่ แต่เขาจะไล่ชาวบ้านออกจากที่ดินของเขาภายในหกสัปดาห์ ดังความว่า

“นี่มันอะไรกัน”

“พวกเขาโดนไล่ที่ครับคุณจี้ดี”

“ไล่ที่?” เธอทวนคำ “ใครไล่ใคร”

“ตอนคุณจี้ดีไม่อยู่ มีคนเอาประกาศจากที่ดินเขตมาปิด ให้พวกชาวบ้านย้ายออกภายในหกสัปดาห์ครับ พอคล้อยหลังได้สักอาทิตย์ คุณไกรภพก็เข้ามาเจรจากับชาวบ้านให้ย้ายออก บอกว่าจะให้เงินช่วยเหลือครอบครัวละสองหมื่น เขาชู้ว่าถ้าไม่ย้ายออก พอครบกำหนดแล้วคุณท่านจะให้คนมารื้อบ้านโดยพวกชาวบ้านจะไม่ได้อะไรเลย” [...]

“แล้วพวกชาวบ้านจะไปอยู่ไหนกัน”

“เห็นว่าบางคนจะเข้าไปทางที่ทางในป่านั่นล่ะครับ” ชายหนุ่มชี้ไปยังทิวไม้ด้านหลัง

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 187)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนในสังคมไทย คนรวยที่มีพื้นที่ที่ดินมากสามารถทำตามความต้องการและความชอบของตนไปจัดการเรื่องการไร้ที่ดินได้ แต่ไม่คิดถึงความยากจนลำบากของคน คนจนจึงต้องยกทั้งครอบครัวเข้าไปอยู่ในป่า ซึ่งความยากจนไม่

มีที่ดินอยู่อาศัยและทำกินยังสะท้อนให้เห็นปัญหาต่อเนื่อง คือ การบุกรุกที่ดินในเขาป่า

ในนวนิยาย เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิน หลังจากที่นายพิศาลได้ไล่ที่ชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านต้องตั้งเต็นท์ชั่วคราวมาอยู่ในพื้นที่ปลูกป่า ดังความว่า

อัจฉิมาตื่นแต่เช้าเพื่อชี้ม้ามาดูแลชาวบ้านที่ตั้งเต็นท์ชั่วคราวอยู่ในพื้นที่ปลูกป่าของเธอ ยงดีที่หลายครอบครัวพากันไปอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องของพวกเขา ไม่อย่างนั้นก็คงจะไม่มีพื้นที่พอจะให้ทุกคนและสัตว์เลี้ยงได้อยู่กันอย่างสบาย แต่ถึงกระนั้นก็ตามเธอก็คงจะให้พวกเขาหลงหลักปักฐานอยู่บนที่ตรงนี้นานไม่ได้เพราะบิดาของเธอได้ประกาศเอาไว้แต่แรกแล้วว่า จะขายที่ดินแปลงนี้เพื่อนำเงินมาเป็นทุนร่วมหุ้นกับนายไกรภพสร้างรีสอร์ท ทำให้อัจฉิมารู้สึกหนักใจไม่น้อย

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 220-221)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึง การต้องอพยพเนื่องจากถูกเจ้าของพื้นที่ไล่ออกจากที่ และไม่มีที่อยู่ ไม่มีที่ไปจนต้องกางเต็นท์นอนชั่วคราวในป่า และการขาดแคลนที่อยู่ของผู้คนที่มีความยากจนและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากไม่มีความสามารถพอ และสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าพื้นที่ไหนในสังคมก็มีคนจนอยู่เสมอ

จากตัวอย่างที่ยกมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ในสังคมไทยยังมีคนจนอยู่เป็นจำนวนมากไม่น้อย และยังมีปัญหาอีกหลากหลาย ทุกสังคมมีทั้งคนรวยและคนจน ความยากจนเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เพราะว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม และปัญหาความยากจนเป็นจุดเริ่มต้นของปัญหาอื่น ๆ อย่างปัญหาการบ่อนทำลายทรัพยากรและสมบัติส่วนรวมของประเทศชาติ ทั้งนี้อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของรัฐบาลที่ไม่สามารถกำจัดปัญหาความยากจนจากประชาชนในสังคมได้เช่นกัน เพราะฉะนั้น ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้และการถือครองทรัพย์สินเป็นปัญหาหลักที่สำคัญทางเศรษฐกิจของไทยที่ต้องร่วมมือกันแก้ไขในทุก ๆ ด้าน

สรุปได้ว่า ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้พบภาพสะท้อนสังคมไทยมี 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสภาพความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัยมีทั้งบ้านไม้หลังใหญ่ บ้านสร้างด้วยอิฐ กระท่อม และบ้านเช่า สะท้อนให้เห็นว่า ที่พักอาศัยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ใช้วัสดุจากธรรมชาติเป็นประโยชน์ ผู้มีฐานะดีจะมีบ้านไม้หลังใหญ่ แต่ผู้ที่มีฐานะต่ำมักจะเป็นบ้านกระท่อม และที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก อาหารการกินมีทั้งอาหารไทยและอาหารต่างประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าอาหารมีความหลากหลายและมีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กับสุขภาพ ซึ่งคนในสังคมมีระดับระวางในการเลือกทานอาหาร และอาหารยังมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อาชีพที่ประกอบมีทั้งอาชีพราชการ อาชีพรับจ้าง และอาชีพอิสระ สะท้อนให้เห็นว่า ความหลากหลายของอาชีพ ความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพ และการประกอบอาชีพต้องพัฒนาศักยภาพ นอกจากนี้

ยังได้พบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่ผู้คนอยู่อย่างการแข่งขันรถเอทีวี การล่องแก่ง และงานวัด สะท้อนให้เห็นว่า วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการและการจัดกิจกรรมนันทนาการให้เหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ 2) ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมมีทั้งคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การติดต่อสื่อสารมีทั้งการโทรศัพท์ การเขียนจดหมาย และการใช้อินเทอร์เน็ต สะท้อนให้เห็นถึง ความหลากหลายของการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ระบบการคมนาคมของไทยมีความสมบูรณ์ อำนวยความสะดวกสบายในการเดินทาง และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านการศึกษา ตัวละครหลักทุกตัวในนวนิยายชุดนี้ได้รับการศึกษาสูง ได้ศึกษาต่อที่ต่างประเทศอีกด้วยหลังจากเรียนจบที่ประเทศแล้ว สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น สาขาวิชาที่เปิดสอนในประเทศไทยมีความหลากหลาย และความเปลี่ยนแปลงของค่านิยมการศึกษาว่า นิยมศึกษาในระดับสูงขึ้นและนิยมศึกษาต่อที่ต่างประเทศ 4) ด้านวัฒนธรรม คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ยังมี ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ปรากฏอยู่ด้วย คนไทยเชื่อทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ได้สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีน้ำใจต่อผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ต้องการ มีจิตใจดีงาม มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้ที่มีบุญคุณต่อตน ซึ่งเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับการมีความเมตตาและความกตัญญู 6) ด้านปัญหาของสังคมไทย สะท้อนให้เห็นปัญหาครอบครัว ปัญหาการพนัน และปัญหาความยากจน

บทที่ 4

อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน

วรรณกรรมกับสังคมมีความเกี่ยวข้องกันและแยกจากกันไม่ออก ดังนั้น สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ในขณะที่เดียวกัน วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคมเช่นกัน โดยอิทธิพลของวรรณกรรมจะค่อยแทรกซึมเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตของผู้อ่าน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามพฤติกรรมของตัวละคร วรรณกรรมทำให้ผู้อ่าน ได้เห็น ได้รับรู้สภาพลักษณะของสังคม เป็นแนวทางและประสบการณ์อื่นเป็นประโยชน์ที่ผู้อ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตน

การศึกษาวเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน ผู้วิจัยได้พบว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการกระตุ้น การสั่งสอนและตักเตือน การปลุกเร้า และการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต ดังนี้

4.1 การกระตุ้น

4.1.1 การกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียน

- 1) การกระตุ้นให้ศึกษาตามระบบ
- 2) การกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม

4.1.2 การกระตุ้นให้ประกอบอาชีพ

4.2 การสั่งสอนและตักเตือน

4.2.1 การสั่งสอนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่ว

4.2.2 การสั่งสอนให้มีคุณธรรม

4.2.3 การสั่งสอนมารยาททางสังคม

4.2.4 การตักเตือนไม่ให้ทำผิดกฎหมาย

4.3 การปลุกเร้า

4.3.1 การปลุกเร้าให้รักชาติ

4.3.2 การปลุกเร้าให้ร่วมมือกันต่อสู้กับอบธรรม

4.4 การชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต

4.4.1 การชี้แนวทางให้รู้จักความรับผิดชอบ

4.4.2 การชี้แนวทางให้ช่วยเหลือคนอื่น

4.4.3 การชี้แนวทางให้รักษาสิ่งแวดล้อม

อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันต่อผู้อ่านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การกระตุ้น

การกระตุ้นในงานวิจัยนี้ หมายถึง การทำให้ผู้อ่าน เกิดความรู้สึกว่าอยากทำตามอย่างตัวละคร และตั้งเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของตนเองจะต้องทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝน ตัวละครหลักทุกตัวที่มีสถานภาพทางการศึกษาสูง ส่งผลต่อตัวละครได้ประกอบอาชีพที่ดีของตนและได้รับความชื่นชมยกย่องจากผู้อื่น จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียน และการกระตุ้นให้เกิดการประกอบอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 การกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียน

การศึกษาที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน ตัวละครหลักทุกตัวได้รับการศึกษาสูง โดยคุณสมบัติด้านการศึกษาของตัวละครได้นำเสนอผ่านวิธีการบรรยายประวัติของตัวละคร การบอกเล่าชื่นชมความสามารถจากตัวละครอื่น จึงเป็นอิทธิพลของวรรณกรรมในการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการจะพัฒนาความรู้และระดับการศึกษาของตนให้สูงขึ้น อิทธิพลด้านการกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียนในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนจะมีการกระตุ้นให้ศึกษาตามระบบและการกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การกระตุ้นให้ศึกษาตามระบบ

ตัวละครหลักในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนได้รับการศึกษาตามระบบจนสำเร็จการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เป็นคนที่มีความรู้มากพอในสาขาวิชาที่ศึกษามา จึงได้รับความชื่นชมและความนับถือจากคนอื่นมาก จึงได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดศึกษาตามระบบ โดยผ่านการบรรยายประวัติของตัวละคร การบอกเล่าชื่นชมความสามารถจากตัวละครอื่น ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ซ่อนกลิ่น ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ อัคนี มีการศึกษาสูง เรียนจบปริญญาตรีด้านสัตวศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยภายในประเทศและยังได้ไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศด้วย เมื่อเรียนจบได้นำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการดูแลบริหารฟาร์มของครอบครัว ดังความว่า

หลังจากจบปริญญาตรีด้านสัตวศาสตร์จากมหาวิทยาลัยภายในประเทศแล้ว อัคนีก็ไปรับราชการเป็นสัตวบาลที่ต่างอำเภออยู่หลายปีก่อนจะบินไปเรียนที่มหาวิทยาลัยเทกซัสเอแอนด์เอ็ม ประเทศสหรัฐอเมริกา จบการศึกษาปริญญาโทสามสาขาทางด้านการจัดการฝูงโคนม ด้านธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม และทางด้านวิทยาศาสตร์สาขาสัตวศาสตร์

หลังจากจบการศึกษาเมื่อสองปีที่แล้ว เขาก็บินกลับมาประเทศไทย นายมนตรีผู้เป็นบิดาจึงได้มอบหมายงานในฟาร์มโคนมอดิศวรรังสรรค์

ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของตระกูลอดิศวรให้อัครบริหารจัดการ

(ดวงใจอัคร. 2552 : 14-15)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนโดยผ่านการแนะนำประวัติทางการศึกษาของตัวละครที่ชื่ออัคร ตัวละครได้รับการศึกษาสูงทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่มากพอสามารถดำเนินกิจการของฟาร์มที่บ้านได้ จึงได้รับความไว้วางใจให้สืบทอดกิจการของครอบครัว การนำเสนอให้เห็นระดับการศึกษาของตัวละคร และประโยชน์ที่ได้จากการรับการศึกษาเช่นนี้ ทำให้ผู้อ่านอยากเรียนรู้ศึกษาเหมือนกัน เพื่อได้รับความรู้ที่พอเพียงสามารถกระทำสิ่งที่ตนสนใจและชอบต่อไป

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อทิชากรไปถึงไร่รุ่งนสามลมแล้ว เสกซึ่งเป็นพนักงานของไร่รุ่งนไปรับทิชากรและแนะนำไร่รุ่งนให้ทิชากรฟัง เมื่อพูดถึงเจ้าของไร่รุ่งน เสกแนะนำวายุภักคซึ่งเป็นเจ้านายของเขาอย่างชื่นชมว่าเป็นคนที่มีการศึกษาสูง รวมถึงอีกสามคนที่เป็นพี่น้องของเจ้านายเขาก็ได้รับการศึกษาสูงเช่นกัน นอกจากนี้ได้เรียนจบในประเทศแล้วยังได้เรียนต่อที่ต่างประเทศด้วย ดังความว่า

“คุณลมของผมทุ่มเทกับไร่รุ่งนมากทีเดียวครับ เขาเลือกเรียนปริญญาตรีที่คณะเกษตรและกลับมาทำงานที่สำนักงานเกษตรของอำเภอ ก่อนจะไปเรียนปริญญาโทด้านการทำไวน์ที่ประเทศฝรั่งเศสเพียงคนเดียว ทั้งที่คุณดิน คุณไฟ และคุณน้ำไปเรียนต่อที่อเมริกาด้วยกัน นอกจากนี้คุณลมยังไปลงเรียนคอร์สสั้น ๆ และฝึกงานด้านนี้ในประเทศอื่น แล้วยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย รวมทั้งอีกหลายประเทศที่มีชื่อเสียงด้านการทำไวน์ด้วยครับ คุณลมเริ่มปรับไร่รุ่งนก่อนเรียนจบเสียอีก แล้วยังขยายกิจการของไร่ให้เป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น ไวน์ที่คุณลมทำมีออกมาแล้วตั้งสามรุ่นนะครับ” เสกเล่าอย่างปลาบปลื้ม ทำให้คนฟังพลอยชื่นชมและศรัทธาชายหนุ่มผู้นั้นไปด้วย แม้ไม่เคยพบหน้ากัน

“เก่งจังนะคะ” ทิชากรชมด้วยความจริงใจ รู้สึกโชคดีที่จะมีโอกาสเรียนรู้หาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิอันเก่งกาจ

“ใช่ครับ คุณลมของผมเก่งมากและเป็นเจ้าโปรเจกต์ด้วยครับ เดี่ยวทำโน่นทำนี่อยู่ตลอดเวลา ไม่เคยอยู่นิ่งสมกับที่ชื่อลม พลอยให้ลูกน้องเราตื่นตัวไปด้วย” เสกยิ้มในหน้า

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 26)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นผู้อ่านให้ศึกษาเล่าเรียน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละครที่ได้กล่าวถึงเรื่องราวของตัวละครที่ชื่อลมซึ่งเป็นเจ้าของไร่รุ่งน มีความรู้ที่ได้

จากการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้ใช้ความรู้ในการทำงานและพัฒนาอาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว การให้ตัวละครอื่นซึ่งไม่เคยรู้จักได้แสดงความชื่นชม ยังเป็นวิธีหนึ่งในการกระตุ้นผู้อ่านให้เห็นความสำคัญของการศึกษา ในสังคมไทย ผู้คนที่มีผลการศึกษสูงจะได้รับความนับถือกับการชื่นชมมากจากคนอื่นในสังคม การนำเสนอเรื่องราวเช่นนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและต้องการศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น ทำให้ผู้อ่านมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับการศึกษา

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง เมื่อตัวละครที่ชื่อทิวากรเพิ่งไปถึงไร่ของวายุภัก ได้ฟังประวัติของไร่ของวายุภัก และเหตุผลที่วายุภักเลือกศึกษาเรียนปริญญาโทด้านการทำไวน์ที่ประเทศฝรั่งเศส คือ ชอบทานผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ทำจากองุ่นและชอบดื่มไวน์มาก จึงตกลงไปศึกษาเรียนต่อที่ฝรั่งเศสเพื่อปรับปรุงไร่ของครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ดังความว่า

“ตั้งแต่ลมเขาสนใจไปเรียนปริญญาโทด้านการทำไวน์ ที่ฝรั่งเศสซะครับ ตอนที่ผมกับลมเรียนปริญญาตรีที่คณะเกษตรมาด้วยกัน เขามักพูดเสมอว่าอยากปรับปรุงไร่องุ่นให้เป็นเรื่องเป็นราวยิ่งขึ้น ลมเขาชอบทานผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ทำจากองุ่นและชอบดื่มไวน์มาก เห็นว่าตอนที่คุณลงมนตรากับคุณป้าสุพรรณษาช่วยกันเลือกไวน์เข้ารีสอร์ต ลมกับพี่น้องเขาต้องช่วย เขาก็เลยชอบมาตั้งแต่นั้น พอจะปรับปรุงไร่เขาจึงอยากทำไร่องุ่นสำหรับทำไวน์เสียเลยให้ครบวงจร ... เรื่องนี้ถ้าคุณอยากทราบที่มาที่ไปให้ชัดเจน ผมว่าคุณลองถามลมดูอีกทีอาจมีคำตอบที่ดีกว่าผมก็ได้ล่ะครับ”

ผู้จัดการหนุ่มแนะนำ

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 58-59)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นผู้อ่านให้เห็นว่าการศึกษเป็นส่วนสำคัญที่สามารถนำมาพัฒนาอาชีพของครอบครัวได้ โดยผ่านคำพูดของตัวละครอื่น แรงกระตุ้นเกี่ยวกับการศึกษาอย่างหนึ่ง คือ ความสนใจและเป้าหมายส่วนตัว ดังนั้น การที่สนใจอยากทำอะไรต้องไปศึกษาเรียนรู้ก่อน ถึงจะมีความรู้มากพอไปขยายดำเนินการต่อไปได้ การนำเสนอให้ทราบถึงเหตุผลของการเลือกศึกษาเรียนสาขาวิชาของตัวละครและการชื่นชมจากตัวละครอื่นเช่นนี้เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านให้มีความคิดเกี่ยวกับการเข้าใจตัวเองมากขึ้นว่าตัวเองชอบอะไร สนใจอะไร เพื่อเป็นแรงกระตุ้นไปเตรียมตัวและทำให้ประสบความสำเร็จ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษาที่ปรากฏในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นตัวละครหลักทุกตัวได้รับการศึกษาสูง นอกจากได้เรียนจบที่มหาวิทยาลัยของประเทศไทยแล้วยังได้ไปศึกษาเรียนต่อที่ต่างประเทศด้วย ได้ประสบความสำเร็จของตนและยังเป็นคนที่ได้รับการ

ชื่นชมและความนับถือในการทำงาน จึงมีส่วนกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความความต้องการที่จะศึกษาตามระบบ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของการศึกษาและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการศึกษา ทำให้ผู้อ่านมีแรงบันดาลใจเพื่อได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตน

2) การกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม

การศึกษาของตัวละครหลักในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนนอกจากได้รับการศึกษาสูงจากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศตามระบบแล้ว ยังได้กล่าวถึงการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือด้วยตัวเอง จึงได้กระตุ้นให้ผู้อ่านใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการบรรยายประวัติของตัวละคร การบอกเล่าชื่นชมความสามารถจากตัวละครอื่น และการบรรยายกลวิธีการศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญและผลประโยชน์ของการศึกษา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ธารา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ภูวนศได้ความคิดจากการเห็นตัวละครที่ชื่อ อักนีอ่านหนังสือว่า การอ่านหนังสือมีประโยชน์และสามารถพัฒนากิจการให้เจริญขึ้นได้ หนังสือที่อักนีอ่านเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับการทำงานในฟาร์มให้ดีและทำต่อได้นาน เพราะฟาร์มมีตั้งแต่รุ่นพ่อของอักนี หากไม่ปรับปรุงพัฒนาและนำเทคนิคใหม่ ๆ เข้ามาช่วยจัดการ ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ จึงทำให้ภูวนศอยากเรียนรู้ก่อนที่เขาจะได้นำกลับไปใช้ที่ประเทศของตน ดังตัวอย่าง

ภูวนศพยักหน้ารับ รู้แล้วว่ามาจากพี่ชายของทิพย์ธารา แต่พอเห็นหนังสือก็เข้าใจจุดประสงค์ของอักนีดี จึงคิดว่าจะหมั่นอ่านและศึกษาอย่างดี เพื่อจะได้เข้าใจการทำงานภายในฟาร์ม อย่างลึกซึ้ง...เมื่อการทำฟาร์มโคนมเป็นอะไรใหม่ที่เขาริเริ่มสนใจขึ้นมา...เพราะคิดว่าถ้าประเทศของเขาสามารถผลิตน้ำนมเพียงพอเลี้ยงคนในประเทศได้ ก็จะลดปริมาณน้ำนมดิบที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศจำนวนมากในแต่ละปี และยังเป็นการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนในระยะยาวได้อีกด้วย...เห็นที่เขาจะต้องเรียนรู้งานอย่างจริงจัง เมื่อกลับประเทศจะได้ไม่กลับมาเปลืองเปลืองจะได้นำความรู้นี้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคต...

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 142)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นผู้อ่านให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม โดยผ่านความคิดของตัวละครเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านหนังสือ แม้ว่าตัวละครได้รับการศึกษาสูงแล้ว แต่ยังอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการทำงานในฟาร์มเพิ่มเพื่อให้การจัดการฟาร์มได้ผลดีที่สุด จึงได้การยอมรับเป็นแบบอย่างที่ดีจากตัวละครอื่นว่าจะนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อให้ตนประสบความสำเร็จเช่นกัน และเกิดความคิดใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพของตนเพื่อพัฒนาตัวเองรวมถึงประเทศของตน การนำเสนอให้เห็นผลประโยชน์ของการอ่านหนังสือและได้ความคิดใหม่ ๆ จากแบบอย่าง

เช่นนี้ เป็นการกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของการอ่านหนังสือ และทำให้ผู้อ่านทราบว่า การเรียนหนังสือไม่มีสิ้นสุด

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ยังได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อพฤกษ์ เขากำลังพูดคุยกับอัจฉิมาเกี่ยวกับการทำอาหาร พฤกษ์บอกเหตุผลที่ทำให้ทำอาหารได้เพราะเมื่อเขาไปเรียนที่ประเทศอังกฤษ ต้องดูแลตนเอง ดังความว่า

หญิงสาวยิ้มเขิน ๆ “น้าอายุจิงคะ ฉันทันเป็นผู้หญิงแท้ ๆ ยังทำอะไรอย่างนี้ไม่ได้เลย”

“พอดีตอนไปเรียนที่อังกฤษต้องช่วยตัวเองทุกอย่าง กระทั่งทำกับข้าวทำไปทำมาก็รู้สึกชอบ หาดำรามาอ่านบ้างทำ ก็ได้มาแค่นี้แหละครับ” เขากล่อมตัวอย่างเป็นธรรมชาติ ดูไม่เหมือนคนคุยโวสักเท่าไร

“แค่นี้ก็หุ่ยแล้วคะ สเต๊กนะคะ ไม่ใช่ต้มจับฉ่าย”

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 114)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นผู้อ่านให้ศึกษาเรียนรู้ทางอ้อม โดยผ่านการสนทนาของตัวละครว่า ได้ศึกษาที่ต่างประเทศ ทำให้ตัวละครกลายเป็นคนที่สามารถดูแลตนเองได้อย่างดี เนื่องจากอยู่ต่างประเทศคนเดียว และไม่สามารถอาศัยพึ่งพาท่าพ่อแม่ได้ จึงต้องช่วยตัวเองทุกอย่าง ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นว่า การศึกษาไม่เพียงได้รับความรู้ตามระบบเท่านั้น แต่สภาพสิ่งแวดล้อมยังมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งวิธีการหนึ่ง คือ การอ่านหนังสือ และผลจากการอ่านหนังสือนั้นก็ทำให้ตัวละครมีชีวิตในต่างแดนที่มีความสุข เอาตัวรอดได้และกลายเป็นผู้มีความสามารถในการทำอาหารจนได้รับความชื่นชมจากคนรอบข้าง การนำเสนอประวัติและความสามารถของตัวละครดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านได้เห็นข้อดีของการศึกษา ทำให้ผู้อ่านเห็นแบบอย่างที่จะนำไปปฏิบัติตามต่อไป

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ยังได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทิชากรซึ่งเป็นนักเขียน เธอกำลังเขียนนิยายโรมานซ์ที่เกี่ยวกับไร่รุ่งนและการทำไวน์ เพื่อเข้าใจสิ่งที่ตนเองเขียนให้ลึกซึ้งมากขึ้น ทิชากรจึงหาหนังสือที่เกี่ยวกับการทำไร่รุ่งนมาอ่านและวางแผนจะไปสำรวจที่ไร่รุ่งนแถวเขาใหญ่ และพยายามถามคำถามจากพนักงานของไร่รุ่งนเพื่อเก็บข้อมูล ดังความว่า

“กะที่ตั้งใจว่าจะหาหนังสือเกี่ยวกับการทำไร่รุ่งนมาอ่านและจะไปเซอร์เวย์ไร่รุ่งนแถวเขาใหญ่สักวันอยู่เหมือนกันคะ” ทิชากรบอกแผนการที่วางไว้คร่าว ๆ

[...]

“เอ...แล้วชื่อไร่รุ่งนสายลมละคะ มีประวัติอะไรเป็นพิเศษหรือเปล่า”

คนช่างซักไ้ยังถามต่อตามประสานักเขียนที่ชอบเก็บข้อมูลละเอียดยิบเยื่อ
ได้ใช้กายภาคน้ำ

(วายุภคมนตรี. 2552 : 14,26)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติม
โดยผ่านคำพูดของตัวละครที่หาหนังสือมาอ่านและลองใช้ชีวิตที่โร่งุ่นเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมและได้
ซึมซับชีวิตชาวโร่งุ่นอย่างถ่องแท้ สังคมมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ชีวิตและความต้องการของเรา
จึงจะเปลี่ยนตามไปด้วย และความรู้ที่เราได้เรียนมาจากระบบการศึกษามีความจำกัด บางทีอาจจะ
ไม่เพียงพอที่นำมาใช้ในการทำงานหรือการดำเนินชีวิต จึงต้องเพิ่มความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างการอ่าน
หนังสือ การลองใช้ชีวิต เป็นต้น การนำเสนอการหาหนังสือมาอ่านและเก็บข้อมูลจากพื้นที่เป็นการ
กระตุ้นให้ผู้อ่านใ้รู้ใ้ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้ทราบว่
การเรียนไม่มีขอบเขตและให้เป็นคนใ้เรียนใ้รู้เสมอ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน การศึกษาของตัวละครหลักสูง
ได้ประสบความสำเร็จตามปรารถนาของตน และได้ประกอบอาชีพตามที่ตนสนใจ จึงเป็นอิทธิพล
การกระตุ้นผู้อ่านใ้ใ้รู้ใ้ศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญและความต้องการของการอ่าน
หนังสือ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบว่การเรียนไม่มีขอบเขตและการเรียนยังมีวิธีอื่นที่สามารถใ้รับความรู้
เราควรเป็นคนใ้เรียนรู้

4.1.2 การกระตุ้นใ้ประกอบอาชีพ

สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่ในขณะเดียวกัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็ใ้เป็น
ส่วนสำคัญของประเทศไทย จึงทำให้สังคมไทยมีอาชีพหลากหลายเกิดขึ้นตามมา และช่วยทำให้อัตรา
การว่างงานลดน้อยลง ประชาชนจึงสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และช่วยแก้ไข้ปัญหาของ
สังคม

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการนำเสนออาชีพที่ตัวละครประกอบมีทั้งอาชีพราชการ
อาชีพรับจ้างและอาชีพอิสระ เช่น อาชีพเกษตรกร ผู้จัดการในฟาร์ม ตำรวจ แพทย์ เลขานุการ
แม่บ้าน พนักงานต้อนรับ เจ้าของร้านกาแฟ เจ้าของโร่งุ่น เจ้าของรีสอร์ท นักเขียน เป็นต้น ซึ่งการมี
หลายอาชีพกระตุ้นใ้ผู้อ่านสนใจประกอบอาชีพใ้ผ่านการบรรยายอาชีพของตัวละคร ดังตัวอย่าง
ต่อไปนี้

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึง รัฐบาลไทย
พยายามช่วยเกษตรกรโดยออกนโยบายขยายระยะเวลาการตีมนมของโครงการอาหารเสริมใน
โรงเรียน ดังความว่

“ขอบคุณคะ” หญิงสาวค่อมศีรษะเล็กน้อย “ฉันก็แค่คิดว่าถ้าเราจะ
ไปต่อรองกับรัฐบาล เราก็ต้องมีอะไรไปเสนอเขาด้วย ไม่ใช่เอาแต่เรียกร้องใ้

เขาช่วยเหลืออยู่ฝ่ายเดียว”

“เรื่องนโยบายขยายระยะเวลาการตีมนมของโครงการอาหารเสริมในโรงเรียนนะเหรอครับ”

“ค่ะ” อัจฉิมาพยักหน้า “อย่างน้อยมันก็เป็นนโยบายที่ดี และก็เป็นการลงทุนในการสร้างเยาวชนตามนโยบายของรัฐบาลนี้ ฉันทัดคิดจะเสนอด้วยนะคะ ว่าให้นมพร้อมดื่มที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศควรจะผลิตจากนมโคสดที่ผลิตในประเทศด้วย เพราะอย่างน้อยก็เป็นการช่วยพวกเรากันเองไปในตัว”

“น่าสนใจครับ” เขาพยักหน้าอย่างทิ้งในความคิดของหญิงสาวตรงหน้า

(ดวงใจคนี. 2552 : 70)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านประกอบอาชีพโดยผ่านการสนทนาของตัวละครเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลที่ขยายระยะเวลาการตีมนมของโครงการอาหารเสริมในโรงเรียน และตัวละครมีบทบาทที่สามารถต่อรองกับรัฐบาลได้นั้น เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความมั่นใจในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อมีปัญหาจะสามารถได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยเฉพาะสังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่โดยปกติแล้ว รายได้ที่ได้จากการทำไร่ทำนาอย่างไม่พอเพียงที่สามารถเลี้ยงทั้งครอบครัวได้ในสังคมชนบทไทย ซึ่งโดยการช่วยเหลือของรัฐบาลไทยที่เสริมเกษตรกรไทยที่เลี้ยงวัว ทำให้คนไทยได้กำลังใจจากรัฐบาล มีแรงกระตุ้นประกอบอาชีพ การนำเสนอความช่วยเหลือของรัฐบาลไทยแก่ประชาชน เป็นการกระตุ้นให้ประกอบอาชีพในสังคม ทำให้ผู้อ่านได้เห็นอาชีพหลากหลายในสังคมชนบท ให้มีกำลังใจในการประกอบอาชีพของตนในอนาคต

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อปฐพีเป็นเจ้าของรีสอร์ตที่เปิดในชนบท และที่รีสอร์ตของปฐพีมีพนักงานหลายตำแหน่ง เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานเสิร์ฟ แม่บ้าน ประชาสัมพันธ์ ดังความว่า

ชะเอมไม่สนใจว่าปฐพีจะทำงานเก่งแค่ไหน ที่เธอสนใจก็คือจะเป็นไปได้หรือที่ผู้ชายอายุสามสิบอย่างเขาจะไม่มีแฟน ไม่มีผู้หญิงเข้ามาเป็นสีสันในชีวิตสักคน ที่สำคัญ ในโรงแรมนี้ก็มีคนสวย ๆ เยอะแยะ พนักงานต้อนรับประชาสัมพันธ์สาว ๆ พนักงานเสิร์ฟเอ๊าะ ๆ หรือกระทั่งแม่บ้านน่ารัก ๆ อย่างนิดา

“พนักงานในรีสอร์ทนี่ก็สวย ๆ กันทั้งนั้น คุณดินเขาไม่เคยแสดง
อาการก้อร่อก้อติกกับใครบ้างเธอ”

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 83)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านประกอบอาชีพโดยผ่านการให้
เห็นความหลากหลายของอาชีพ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีอัตราการพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับสูง
ความต้องการของอาชีพจึงได้เพิ่มมากขึ้น แม้ว่าอยู่ในชนบท แต่ก็มีอาชีพที่หลากหลายทำได้เหมือนใน
เมือง การนำเสนอประเภทของอาชีพเป็นการกระตุ้นให้ประกอบอาชีพแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็น
ความหลากหลายของอาชีพ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบว่า ในสังคมชนบทไทย ประชาชนมีการเลือกประกอบ
อาชีพตามที่ตนสนใจและถนัด ไม่จำเป็นต้องทำอะไรทำนองเดียว

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรวณัฐ ได้กล่าวถึง ตัวละคร
ที่ชื่อทิชากรเป็นนักเขียน ก่อนที่จะเป็นนักเขียน ทิชากรเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือและชอบเขียนนิยาย
และได้ลงนิยายที่ตนเขียนในอินเทอร์เน็ต ได้รับความนิยมจากผู้อ่าน และได้รับการตีพิมพ์เป็นหนังสือ
อย่างต่อเนื่องอีกด้วย จึงยึดอาชีพนักเขียนมา ดังความว่า

ใครจะคิดว่านักเขียนนิยายโรมานซ์ซึ่งกำลังมาแรงในขณะนี้จะมี
บุคลิกและนิสัยขัดกับงานเขียนของเจ้าตัวอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ ก่อนหน้า
นี้ทิชากรผู้หลงใหลในการอ่านนิยายทุกประเภทได้ลองเขียนนิยายของตนเอง
ลงในอินเทอร์เน็ต แต่เรื่องที่ทำให้มีคนติดกันเกรียวกราวกลับเป็นนิยายแนว
โรมานซ์ที่หญิงสาวลองเขียนตามแรงยุของเพื่อนฝูงซึ่งชื่นชอบอยู่น้อยเป็น
ทุนเดิม เพียงไม่นานชื่อของ ‘ฮัมมิงเบิร์ด’ ซึ่งทิชากรดัดแปลงจากความหมาย
ของชื่อจริงที่แปลว่า ‘นก’ ก็เป็นที่รู้จักของคอโรมานซ์และได้รับการตีพิมพ์
เป็นหนังสืออย่างต่อเนื่อง

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 13)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้กระตุ้นให้ผู้อ่านประกอบอาชีพโดยผ่านการ
บรรยายประวัติของตัวละครที่เป็นนักเขียนอาชีพเพราะชอบอ่านหนังสือและเขียนนิยาย และได้รับความ
นิยมและได้การตีพิมพ์เป็นหนังสือต่อเนื่อง ลักษณะทั่วไปของสังคมของไทยประการหนึ่ง คือ
เป็นลักษณะแบบต่างคนต่างมีอาชีพที่ต่างกัน และมีความเชี่ยวชาญของตนเอง และมีอิสระในการ
เลือกประกอบอาชีพ การนำเสนอการประกอบอาชีพตามความสนใจและการให้เห็นผลที่ได้จากการ
ประกอบอาชีพ เป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านประกอบอาชีพ ทำให้ผู้อ่านมีความกล้าหาญที่จะประกอบ
อาชีพตามที่ตนสนใจ และมีกำลังใจในการประกอบอาชีพในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอาชีพหลากหลาย เพราะ
สังคมไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม แต่ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็เป็นประเทศอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวด้วย ซึ่งนอกจากอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ยังมีอาชีพที่หลากหลายปรากฏอยู่ จึงได้เป็นอิทธิพลกระตุ้นให้ผู้อ่านประกอบอาชีพ ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความหลากหลายของอาชีพในสังคมไทย และทำให้ผู้อ่านมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพมากขึ้นในอนาคต

4.2 การสั่งสอนและตักเตือน

การสั่งสอนในงานวิจัยนี้ หมายถึง การชี้แจงให้เข้าใจและการบอกให้ทำอย่างถูกต้อง และการตักเตือน หมายถึง ว่ากล่าว บอกให้ทราบถึงความเหมาะสมว่าควรกระทำหรือไม่ควร การสั่งสอนและตักเตือนเกิดหลังจากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นแล้ว ผู้อ่านจึงให้ข้อแนะนำแก่ผู้ที่ทำผิดมาแล้วให้ไตร่ตรองใคร่ครวญให้ดีแล้วทำตามคำแนะนำ นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการสอนเรื่องต่าง ๆ เช่น สอนให้ปฏิบัติธรรมและทำความดี มีน้ำใจต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น มีความกตัญญู พุดจาดีสุภาพ ยกมือไหว้ผู้อาวุโส และไม่ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย เป็นต้น โดยผ่านคำพูดของตัวละครโดยตรง และผลกระทบที่ตัวละครได้รับจากการทำผิดของตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในการสั่งสอนและตักเตือนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่ว มีคุณธรรม มีมารยาททางสังคม และการตักเตือนไม่ให้นำผิดกฎหมายดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การสั่งสอนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่ว

ประพฤติดีละเว้นความชั่วเป็นหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา การประพฤติดีละเว้นความชั่วเป็นการทำความดี นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการสั่งสอนให้ปฏิบัติธรรม ทำความดีไม่นำไสยศาสตร์ไปทำร้ายผู้อื่น จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการสั่งสอนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่วโดยผ่านบทสนทนาของตัวละคร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อวายุภักคณคุณไสย ทำให้ป่วยหนัก และได้ความช่วยเหลือจากตัวละครที่ชื่อไกรฤทธิ์ หลังจากไกรฤทธิ์ได้ช่วยวายุภักคณคุณไสย บอกวายุภักคต้องปฏิบัติธรรมและกระทำความดี ดังความว่า

“อาจารย์แห่งคุณไสยถูกทำลายลงแล้ว นับจากนี้จะไม่มีการจลาจลวิชาใดมาแผ้วพานคุณกับลูกสาวของฉันอีก เพราะอาคมของหมอไสยดำถูกทำให้เสื่อมจนยากจะฟื้นฟู ยิ่งเขาประพฤติตนอยู่นอกศีลธรรม ของขลังจะไม่อยู่กับเขาอีก สิ่งชั่วร้ายจะย้อนกลับเข้าตัว แต่คุณก็ไม่ควรชะล่าใจ คุณต้องปฏิบัติธรรมต่อไปและประพฤติดี อย่าผิดทำนองคลองธรรมอีก มิฉะนั้นบ่วงกรรมจะผูกคุณไปทุกชาติ คนที่ทำบุญร่วมชั้นอธิษฐานร่วมกันให้คู่กันมาอย่างลูกสาวฉันจะพลอยช่วยไปด้วย” ไกรฤทธิ์สั่งสอนเสียงเข้ม ตามด้วยคำหนักอย่างมั่นปากลิ้มเสียนิทว่าหลุดอะไรออกมา

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 424)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สั่งสอนผู้อ่านให้มีปฏิบัติธรรมและกระทำความดี โดยผ่านคำพูดของตัวละครที่ทำให้เห็นว่า การทำความดีและการปฏิบัติธรรมจะเป็นเกาะป้องกันสิ่งชั่วร้าย ขณะเดียวกันเมื่อทำความชั่วก็จะได้รับผลร้ายตามมาเช่นเดียวกับที่ตัวละครได้รับในสังคมไทย พระพุทธศาสนาถือเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทย ซึ่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตของคนไทย ไม่ว่าจะเป็ นพฤติกรรมหรือการพูดจาก็ตาม คนไทยส่วนใหญ่จึงจะนำคำสอน หลักธรรมจากพระพุทธศาสนา มาดำเนินชีวิตของตน ไม่ทำนอกศีลธรรม ไม่ผิดทำนองคลองธรรม ซึ่งชีวิตของคนไทยจึงผูกพันกับพระพุทธศาสนา มาโดยตลอด การนำเสนอให้เห็นผลร้ายของการทำชั่ว และเสนอการป้องกันความชั่วร้ายเช่นนี้ ไม่เพียงเป็นการสั่งสอนตัวละครในเรื่อง แต่ยังเป็น การสั่งสอนผู้อ่านให้ทำดีด้วย ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงคุณธรรมตลอดเวลา

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนเรื่อง วายุภักมณฑรา ยังได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อรักซึ่งเป็นกุมารทองสั่งสอนหมอไสยดำที่ทำร้ายวายุภัก ว่าควรใช้ไสยศาสตร์ในทางที่ดีถึงจะได้มีคุณต่อผู้อื่น ไม่ควรใช้ในทางที่ไม่ดี ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ดังความว่า

“พ่อไกรฝากพวกเรามาบอกเจ้าด้วยว่า การนำไสยศาสตร์ไปใช้ในทางที่ดีจะมีคุณแก่ผู้ใช้ แต่ถ้าเจ้าเอาแต่ลุ่มหลงในไสยศาสตร์มนต์ดำและเดรัจฉานวิชา ใช้ไสยศาสตร์ทำร้ายคนโดยขาดคุณธรรมจริยธรรม มุ่งเน้นแต่เอาเงินและเอาชนะอย่างเดียว เจ้าไม่มีวันชนะได้หรอก เพราะบาปกรรมที่เจ้าก่อจะคืนสนองเจ้าสักวัน” รักสั่งสอนหมอไสยซึ่งยืนตัวสั่นด้วยความกราดเกรี้ยวจนแทบระเบิดเป็นภูเขาไฟ

(วายุภักมณฑรา. 2552 : 423)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สั่งสอนผู้อ่านให้ทำความดีโดยผ่านคำสั่งสอนของตัวละครว่า ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ไม่ควรทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เพราะการทำชั่วก็เหมือนกับทำร้ายตัวเองด้วย ความเชื่อในสังคมไทยนอกจากมีพระพุทธศาสนาแล้ว ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเวทมนต์ต่าง ๆ ที่สามารถให้คุณหรือโทษแก่ผู้ทำคุณไสยและผู้อื่นได้ แต่ไม่ว่าจะมีความเชื่อเกี่ยวกับอะไร ไม่ควรนำไปทำร้ายผู้อื่นโดยขาดคุณธรรมจริยธรรม ไม่ควรคิดแต่ผลประโยชน์ที่จะได้ เพราะผลกระทบจะตามมา การนำเสนอการใช้ไสยศาสตร์แบบเปรียบเทียบให้เห็นผลดี ผลร้ายเป็นการสั่งสอนผู้อ่านให้มีคุณธรรม มีจิตใจดีงาม ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความน่ากลัวของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการทำร้ายผู้อื่นด้วยไสยศาสตร์ ใช้ไสยศาสตร์ในทางที่ไม่ถูกต้อง

อีกตอนหนึ่งในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนเรื่อง วายุภักมณฑรา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อยมซึ่งเป็นกุมารทองสั่งสอนหมอไสยดำให้หันกลับเข้าหาพุทธศาสนา และทำความดี ดังความว่า

“พ่อไกรสั่งให้เจ้ากลับเนื้อกลับตัวซะ หมั่นทำบุญทำกุศลและหันเข้าหาพระพุทธศาสนา บาปมหันต์ที่ติดตัวเจ้าจะได้เบาลงบ้าง” ยมเสริมด้วย

สีหน้าสงบต่างจากกุมารขี้เล่นอย่างสิ้นเชิง

“ไม่ต้องสะเออะมาสั่งสอนข้า ไอ้เด็กเมือวานขึ้น” หมอไสยดำตวาดกร้าว “บอกพ่อของพวกเจ้าด้วยแล้วกันว่าข้าเป็นหมอไสยผู้ยิ่งใหญ่ อาคมแกร่งกล้า ไม่มีวันเสื่อมสลาย สักวันหนึ่งข้าจะกลับไปแก้แค้นพวกเจ้า ระวังไว้ให้ทีเถอะ!”

“ไม่มีทางหรอก เจ้าเองก็รู้ว่าการเดินลอดราวตากผ้ากับบันไดเป็นเรื่องต้องห้าม ยิ่งเจ้าไร้คุณธรรม มุ่งทำร้ายและฆ่าสัตว์ตัดชีวิตคน บาปกรรมใหญ่หลวงจะตามติดเจ้า ของขลังไม่เคยอยู่กับคนใจบาปนานหรอก แต่ในเมื่อเราเตือนแล้ว เจ้าไม่ยอมหยุด เราก็จ່ช่วยอะไรไม่ได้ ถือว่าสุดแท้แต่บุญกรรมก็แล้วกัน” รักสั่งสอนสีหน้าเรียบ

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 423)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สั่งสอนผู้อ่านให้ละเว้นความชั่วโดยผ่านคำสั่งสอนในบทสนทนาของตัวละครว่า อย่าทำร้ายผู้อื่นต่ออีก ควรกลับเข้ามาพุทธศาสนาและทำดี ประเทศไทยเป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก คนที่นับถือศาสนาพุทธจึงนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาดำเนินชีวิตของตน ตามคำสั่งของพระพุทธศาสนามาปฏิบัติทำ ถือศีล ซึ่งไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตผู้คน ไม่ทำร้ายผู้อื่น เชื่อเรื่องเวรกรรม การนำเสนอการสั่งสอนทางถูกต้องและย้ำเรื่องเวรกรรมเป็นการสั่งสอนผู้อ่านให้ทำดี มีจิตใจดีงาม ทำให้ผู้อ่านนึกไปถึงผลกระทบที่จะได้รับการทำบาป และจะจำคำสั่งสอนไปประพฤติตามในชีวิตประจำวัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีความเชื่อเกี่ยวกับพุทธศาสนาและความเชื่อไสยศาสตร์ ซึ่งมีการสั่งสอนให้ตัวละครประพฤติดีละเว้นความชั่ว จึงเป็นอิทธิพลในด้านการสั่งสอนให้มีคุณธรรมต่อผู้อ่าน สั่งสอนให้ผู้อ่านทำดี ไม่คิดจะไปทำร้ายผู้อื่นให้เดือดร้อน

4.2.2 การสั่งสอนให้มีคุณธรรม

คุณธรรมเป็นสิ่งที่ดีงามของสังคมมนุษย์ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์รู้จักการกระทำหน้าที่ที่เหมาะสมของตนเอง เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสุขสบายใจ นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการสั่งสอนให้เป็นคนที่มีความกตัญญู และความเมตตา จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการสั่งสอนให้มีคุณธรรม โดยผ่านการบรรยายฉากและบทสนทนาดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีตัวละครเป็นคนกตัญญู เป็นคนที่มีจิตใจดีงาม และมีน้ำใจต่อผู้อื่น ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอผ่านกลวิธีการแนะนำตัวละคร การชื่นชมของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เห็นคุณธรรมที่ดีงาม และมีความกตัญญูและความเมตตา จึงเป็นอิทธิพลการสั่งสอนให้ผู้อ่านมีคุณธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องธราทิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ ทิพย์ธราชนกนักรไปรับประทานอาหารที่บ้านของเธอ และพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัว แม่ของ ทิพย์ธราชนกนักรเป็นคนที่มีความกตัญญู เพราะได้กลับบ้านทุกเสาร์อาทิตย์เพื่อดูแลพ่อแม่ ดังความว่า

“คุณหมอบเป็นลูกกตัญญูจังนะคะ กลับบ้านทุกเสาร์อาทิตย์เลย”

สุพรรณชาชมหน้าชื่นบาน หากบุตรชายทั้งสามได้ยืมก็หนดกระตุกยิก ๆ ด้วย ความหมั่นไส้และยิ่งหมั่นไส้หนักเข้าไปอีกเมื่อได้ยินคำตอบของนักร

“ผมทำตามหน้าที่ครับ เป็นผู้ชายคนเดียวก็ต้องคอยดูแลครอบครัว”

(ธราทิมาลัย. 2552 : 160)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สอนผู้อ่านให้มีความกตัญญูต่อพ่อแม่โดยผ่านการชื่นชมของตัวละครที่ทำให้คนในครอบครัวรู้สึกอิจฉาริษยาตัวละครที่ได้ความชมชอบ ความกตัญญู เป็นคุณธรรมที่สำคัญในสังคม เป็นคุณธรรมพื้นฐานของลูกที่ควรมีต่อพ่อแม่ แม้ในฐานะที่เป็นลูก มีหน้าที่ต้องใส่ใจดูแลพ่อแม่ แต่ไม่ได้ปฏิบัติงายขณะนั้น การนำเสนอการชื่นชมคนอื่นเป็นลูกกตัญญู เช่นนี้ เป็นการสั่งสอนผู้อ่านให้เห็นความสำคัญของพ่อแม่ ทำให้เป็นลูกมีความกตัญญู

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ แพรวณัฐ ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ เอมเอมรักษาตัวที่โรงพยาบาลอยู่คนเดียว เพราะพ่อแม่อยู่ห่างไกลจากเธอ และไม่ค่อยมีเพื่อนมาเยี่ยมเธอ อัจจิมาสงสารเธอจึงมาเยี่ยมเธอบ่อย ๆ โดยนำขนม ผลไม้ และนิตยสารผู้หญิง ๆ มา เอมเอมจึงคิดว่าอัจฉิมามีน้ำใจ ดังความว่า

เอมเอมรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลนานถึงหนึ่งสัปดาห์เต็ม ปฐพี หายหน้าไป ไม่ได้มาเยี่ยมเธออีกเลยตั้งแต่วันสุดท้ายนั้น... วายุภักและอัคนี แวะเวียนมาอีกสองสามครั้ง มีเพียงอัจฉิมาท่านั้นที่ทอบขนม ผลไม้ และ นิตยสารผู้หญิง ๆ มาทักทายแทบทุกบ่าย

“เป็นเวลาที่ยายกอดหย้านอนกลางวันพอดี พี่จี้ดีไม่มีอะไรทำก็เลย แวะมาคุยเล่นกับน้องเซอม”

แต่หญิงสาวอยากจะเชื่อว่าอัจฉิมามีน้ำใจ และสงสารที่เห็นว่าเธอ ไม่ค่อยมีคนมาเยี่ยมต่างหาก จึงแวะเวียนมาอยู่เป็นเพื่อน

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 482)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สอนผู้อ่านให้มีความน้ำใจต่อคนอื่นโดยเฉพาะเป็นคนที่ต้องการผ่านการกระทำของตัวละครที่มาเยี่ยมและดูแลคนอื่น สังคมมนุษย์ของเราเหมือนเป็น ครอบครัวใหญ่ที่อยู่ร่วมกัน ทุกคนจะมีเวลาที่ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น เราจึงควรสนใจผู้อื่น และมีน้ำใจต่อผู้อื่นด้วย การนำเสนอการใช้ความสามารถของตนช่วยเหลือคนอื่นและการได้รับคำ

ชื่นชมจากคนอื่นเช่นนี้เป็นการสอนให้ผู้อ่านมีคุณธรรมผ่านตัวอย่างการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีจิตใจดีงาม และเห็นการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความหมาย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตัวละครมีความกตัญญู มีจิตใจดีงาม และมีน้ำใจต่อคนอื่น และได้ความชื่นชมจากผู้อื่น จึงได้เป็นตัวอย่างที่ดีที่ให้อ่านทำตามได้ จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านการสั่งสอนมีคุณธรรม

4.2.3 การสั่งสอนมารยาททางสังคม

มารยาททางสังคมแม้ดูเป็นสิ่งเล็กน้อย แต่มีความสำคัญมากในสังคม เป็นสัญลักษณ์ของอารยธรรมและความก้าวหน้าทางสังคมว่า มารยาทของสังคมสามารถเห็นได้จากการพูด การเดิน การยืน การนั่ง การแต่งกาย รวมไปถึงการกระทำของคนคนหนึ่งที่อยู่ในที่สาธารณะ เช่น การซื้อของ เป็นต้น มารยาททางสังคมเป็นการกระทำที่สามารถแสดงให้เห็นว่าผู้นั้นได้รับการสั่งสอนจากผู้ปกครองเป็นอย่างไร สามารถให้ผู้อื่นได้รู้ตัวเรานิสัยอย่างไร

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการสอนมารยาทสังคมจากตัวละครและการกระทำของตัวละคร ได้แก่ การขอโทษ การขอบคุณ การพูดสุภาพ การไหว้ การนับถือผู้อาวุโส จึงเป็นอิทธิพลต่อผู้อ่านด้านการสั่งสอนมารยาททางสังคม โดยผ่านกลวิธีการดำเนินจากตัวละครอื่น การเคารพผู้อื่นด้วยความเต็มใจของตัวละคร และการสอนโดยตรงผ่านคนในครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราทิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึงตัวละครชื่อ อคินซึ่งเป็นพี่ชายของทิพย์ธาราเป็นห่วงน้องสาว จึงตามตัวน้องสาวไปที่ต่างจังหวัด และไม่พอใจที่มีผู้ชายอยู่ใกล้ตัวน้องสาว จึงตั้งใจเดินชนกัณฑ์และไม่ขอโทษ ดังความว่า

“เป็นอะไรหรือคะ” ทิพย์ธารากลามเพื่อนร่วมงานเมื่อเห็นเขาทำหน้า
นี้ว่าคิ้วขมวดมานั่งที่โต๊ะ

“ใครไม่รู้ เดินชนพี่แล้วก็ไม่ขอโทษ ช่างไม่มีมารยาทเสียเลย” กัณฑ์
บ่นอุบ “จำไม่ได้ว่าเขาเข้าร่วมสัมมนาด้วยหรือเปล่า แต่เขามองแปลก ๆ”

“คนสมัยนี้แย่จัง” ทิพย์ธาราบ่นแทน

“ใช่ วางก้ามเหมือนนักเลงโต มองพี่อย่างขมขู่เสียด้วย” กัณฑ์ได้ทีก็
รีบเล่า

“จริงหรือคะ” ทิพย์ธารายกมือทาบอก “แย่จริง ไม่นึกว่าจะมีคน
แบบนี้ในกลุ่มสัมมนาด้วย คนไหนหรือคะ” เธอชะเง้อชะแง่มอง ทำให้กัณฑ์
ต้องหมุนตัวไปรอบ ๆ เพื่อมองหา หากก็ต้องส่ายหน้าซ้ำ ๆ

(ธราทิมาลัย. 2552 : 30)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สอนให้ผู้อ่านควรขอโทษผู้อื่นเมื่อตนเองทำผิด โดยผ่านสนทนาของตัวละครว่า เดินชนกับผู้อื่นไม่ได้ขอโทษเป็นเรื่องที่เสียมารยาท สังคมไทยเป็น

สังคมหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญกับมารยาทอย่างมาก ดังนั้น การกระทำที่แสดงออกให้เห็นถึงการไม่มีมารยาทจึงเป็นสิ่งที่ถูกตำหนิ การนำเสนอการแสดงความคิดเห็นจากพฤติกรรมที่เสียมารยาทของผู้อื่นเป็นการสอนมารยาททางสังคมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าการแสดงออกเพียงเล็กน้อยที่กระทำอาจเป็นเรื่องใหญ่และได้รับการตำหนิจากคนอื่นได้ ดังนั้น จึงต้องรู้จักการวางตัวให้เหมาะสม ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงเรื่องมารยาททางสังคมซึ่งดูเหมือนสิ่งเล็ก ๆ แต่เป็นสิ่งที่สามารถช่วยแสดงออกถึงการได้รับอบรมสั่งสอนของผู้คนได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราทิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ ภูวนศยมมือไหว้ผู้ที่อาวุโสเมื่อได้พบ ถึงแม้ว่าผู้นั้นจะทำอาชีพแม่บ้าน ดังความว่า

ภูวนศยมมองตาม ยกมือไหว้ชายที่อาวุโสที่สุดและหญิงวัยกลางคน ก่อนจะเลิกคิ้วด้วยความงุนงงเมื่อหันไปทางหญิงสาวสองคนที่ศักดิ์อ้างว่าเป็นแฟนสาว ซึ่งยกมือขึ้นไหว้เขาอย่างอ่อนช้อยจนเขาต้องรีบรับไหว้อย่างรวดเร็ว และเดาว่าสองสาวนี้คงจะเป็นคนรับใช้ในบ้าน ขณะที่กันยาคงจะเป็นแม่บ้าน

(ธราทิมาลัย. 2552 : 133)

จากตัวอย่างได้เห็นได้ว่า ผู้เขียนได้สอนให้ผู้อ่านควรนับถือผู้อาวุโสโดยผ่านการบรรยายการกระทำของตัวละครที่ยกมือไหว้ผู้อาวุโสถึงแม้ว่าจะจะเป็นบุคคลทั่วไป สังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับการเคารพผู้อาวุโส การยกมือไหว้เป็นมารยาทไทยที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นการแสดงถึงความเคารพและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน การนำเสนอการยกมือไหว้ผู้อาวุโสเป็นการสั่งสอนมารยาททางสังคม ทำให้ผู้อ่านทราบถึงมารยาททางสังคมและวัฒนธรรมการไหว้เป็นการแสดงออกถึงความมีสัมมาคารวะอย่างหนึ่ง เป็นธรรมเนียมการทักทายและแสดงความเคารพต่อกันของสังคมไทย

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง ทิชากรได้พ้นจากการทำร้ายของหมอไสยดำตื่นขึ้นมาที่โรงพยาบาล ทิชากรเสียมารยาทเมื่อวายุภักคมาขอโทษเธอ เนื่องจากไม่พอใจที่วายุภักคไม่เชื่อเธอที่บอกว่าเขาถูกคุณไสย แม่ของทิชากรสั่งสอนเธอไม่ควรเสียมารยาทในการพูดคุยกับผู้อื่น โดยเฉพาะเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่าเธอ ดังความว่า

พูดเสรีจรัสบางก็ดึงผ้าห่มขึ้นมาปิดถึงต้นคอ ทำท่าจะนอนต่อ ทิพย์จึงหันม้วยอย่างไม่ชอบใจที่ลูกสาวทำกิริยาไม่ดีใส่ชายหนุ่ม

“พูดกับคุณลมแบบนี้ได้ยังไงกะทิ เราเด็กกว่าคุณลมตั้งเยอะนะ แม่ไม่เคยสอนให้ลูกเสียมารยาทแบบนี้ กะทิไม่รู้หรือว่าคุณลมตามหาลูกเสียทั่วมานั่งเฝ้าดูแลลูกทุกวัน แถมเมื่อคืนตอนทำพิธี เขายังเป็นลูกมือให้พ่ออีก

คุณลมทำให้ลูกเยอะขนาดนี้ นอกจากจะเสียมารยาทกับเขาแล้ว ยังไม่
ขอบคุณเขาสักคำ”

(วาโยกัคมนตรี. 2552 : 429)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สั่งสอนให้ผู้อ่านต้องมีมารยาทและขอบคุณผู้ที่
ได้ช่วยเหลือตนเองโดยผ่านคำสั่งสอนของตัวละครที่เป็นแม่สอนให้ลูกไม่ควรทำกิริยาไม่ดีกับผู้อื่นและ
ควรขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ตนเอง การพูด “ขอบคุณ” เป็นมารยาททางสังคม ถ้าหากไม่ได้
พูด “ขอบคุณ” กับผู้ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ตน และทำกิริยาที่ไม่เหมาะสมกับวัย ถือเป็นคนที่ไม่มี
มารยาท จะทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าเป็นคนที่เสียมารยาท และไม่ได้รับอบรมสั่งสอนที่ดี ซึ่งคนในครอบครัว
โดยเฉพาะพ่อแม่ ไม่ควรนิ่งเฉยที่จะอบรมสั่งสอนมารยาทลูกเมื่อลูกทำผิด การนำเสนอการชี้ให้เห็น
อย่างชัดเจนผ่านการดำเนินกิริยาที่ไม่เหมาะสมเป็นการสั่งสอนมารยาททางสังคมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่าน
ได้จำและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รมแก้ว ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ
ปฐพีพาเธอกลับมาบ้านของเธอ แต่พูดจาไม่ดีกับเธอเองเนื่องจากสงสัยว่าเธอเองเป็นใคร
สุพรรณษาซึ่งเป็นแม่ของปฐพีเห็นจึงสั่งสอนให้พูดจาดี ๆ กับผู้อื่น ดังความว่า

“เอ... ดินนี้ เป็นอะไร ทำไมวันนี้พูดจาไม่น่าฟังเลย”

แม่จะลดเสียงให้เบาแล้ว แต่ก็สุดท้ายจะพ้นจากการได้ยินของสุพรรณษา

ซึ่งนั่งอยู่ถัดไป เธอจึงดูลูกชายเข้าให้ที่ไปพูดจาไม่ดีกับ ‘คนโปรด’

สุพรรณษาสังเกตท่าของลูกชายที่ดูหงุดหงิด อึดอัด แล้วก็อดแปลก

ใจไม่ได้ เพราะปกติแล้วปฐพีมักเก็บอารมณ์ได้เก่ง หากดูเหมือนหญิงสาวผู้นี้

จะสามารถทำให้ลูกชายของเธอมีท่าทีแปลกไปได้ในหลายรูปแบบ

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 135)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้สั่งสอนผู้อ่านให้พูดจาดีกับผู้อื่นโดย
ผ่านคำพูดของตัวละครที่เป็นแม่ตำหนิลูกพูดจาไม่ดีกับผู้อื่น คนไทยเชื่อว่า “พูดดีเป็นศรีแก่ตัว”
ซึ่งการพูดดีจะเป็นคุณแก่ผู้พูด จึงสั่งสอนลูกโดยตลอดให้พูดจาดี น่าฟัง ไม่ควรพูดประชดประชันและ
ขูขิบนินทาผู้อื่นให้เกิดความเสียหาย ไม่พูดเหมือนดูหมิ่นเหยียดหยามผู้อื่น ควรคิดดี ๆ ก่อนจะพูด
อะไรต่อผู้อื่น การนำเสนอการตำหนิการพูดจาที่ไม่ดีของตัวละครเป็นการสั่งสอนมารยาททางสังคมแก่
ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้รู้จักควรพูดจาดีและสุภาพกับผู้อื่น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการสั่งสอนให้พูดจาดีและ
สุภาพ ให้มีกิริยาที่เหมาะสมกับวัยและการนับถือเคารพผู้อาวุโสด้วยการยกมือไหว้ ผ่านกลวิธีการ
ตำหนิจากตัวละครอื่น การเคารพผู้อื่นด้วยความเต็มใจของตัวละคร และการสอนโดยตรงผ่านคนใน

ครอบครัว จึงมีอิทธิพลด้านการสั่งสอนมารยาททางสังคมต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงพฤติกรรม และการพูดตามวัยเสมอ

4.2.4 การตักเตือนไม่ให้ทำผิดกฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องมือในการปกครองของรัฐ เป็นบรรทัดฐานในการจำกัดพฤติกรรม ของผู้คน เป็นวิธีการที่จำเป็นในการรวมพลังทางการเมืองและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม หากปราศจากกฎหมายสังคมจะเกิดความวุ่นวาย กฎหมายในฐานะมาตรฐานและเกณฑ์ของพฤติกรรม มีส่วนตัดสินและวัดพฤติกรรมของผู้คน กฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในสังคม

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนมีการทำผิดกฎหมายเรื่องการจำหน่ายยาเสพติด การพนัน และการทำร้ายผู้อื่น ซึ่งเป็นเรื่องที่เคร่งครัด การนำเสนอเรื่องดังกล่าวยังได้แสดงให้เห็นผลร้ายจากการ ทำผิดกฎหมาย นวนิยายชุดนี้จึงมีอิทธิพลในการตักเตือนผู้อ่านไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิ้ง ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ ชื่อไกรภพถูกตัดสินประหารชีวิตเนื่องจากเขาอยากฆ่าพิศาลและอัจฉิมา และทำเอกสารราชการปลอม เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดในคดีไอโคนที่ดิน ดังความว่า

หลังจากผ่านกระบวนการยุติธรรมอันศักดิ์สิทธิ์ ไกรภพถูกตัดสิน ประหารชีวิตด้วยข้อหาจ้างวานฆ่าพิศาลกับบุตร เพราะหวังจะหลีกเลี่ยง ความผิดในคดีไอโคนที่ดินและปลอมแปลงเอกสารราชการซึ่งเจ้าทุกข์ทั้งสอง กำลังจะยื่นฟ้องเขา

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 392)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ตักเตือนผู้อ่านไม่ให้ทำผิดกฎหมายโดยผ่านการ บรรยายสภาพของตัวละครที่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิดของตนเอง การลงโทษประหารชีวิต เป็นโทษสูงที่สุดตามกฎหมายในประเทศไทย ถ้าหากมีใครใดคนหนึ่งถูกตัดสินประหารชีวิต แสดงว่าคน คนนั้นได้ทำสิ่งที่ผิดกฎหมายอย่างหนักมาก เช่น การฆ่าคนอื่น เป็นต้น การนำเสนอโทษประหารชีวิต ของตัวละครที่จ้างวานฆ่าผู้อื่นทำให้ผู้อ่านเกิดความกลัวเกรงกฎหมาย ทำให้ผู้อ่านได้ทราบถึงกฎหมาย ของไทย และจำไว้ไปปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อไม่ให้สิ่งที่ผิดกฎหมายเกิดขึ้น จึงเป็นการตักเตือนไม่ให้ ทำผิดกฎหมายแก่ผู้อ่าน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนนวนิยาย เรื่องดวงใจอันนี้ ของ ช่อนกลิ้ง ได้กล่าวถึง ตัวละคร ที่ชื่อเฮียหมู นำยาเสพติดจำนวนมากไปจำหน่ายจนถูกตำรวจจับ ซึ่งเป็นการทำผิดกฎหมายอย่าง ร้ายแรง จึงถูกประหารชีวิตตามกฎหมาย ดังความว่า

ต่อมาตำรวจได้ขยายผลจนสามารถบุกทำลายบ่อนของเฮียหมู และพบ ยาเสพติดรอการจำหน่ายมากมาย ซึ่งนั่นก็เพียงพอที่จะทำให้เขาต้องโทษ

สถานหนักเช่นเดียวกับไกรภพ

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 392)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ตักเตือนผู้อ่านไม่ให้จำหน่ายยาเสพติด ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมายโดยผ่านการบรรยายฉากสุดท้ายที่ตัวละครที่จำหน่ายยาเสพติดที่บ่อนถูกประหารชีวิต ยาเสพติดเป็นสิ่งที่มีความอันตรายต่อทั้งร่างกายและจิตใจของมนุษย์ การจำหน่ายยาเสพติดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายในประเทศไทย คนที่นำยาเสพติดไปจำหน่ายต้องถูกลงโทษสูง ถึงขั้นประหารชีวิต การนำเสนอการประหารชีวิตของตัวละครที่จำหน่ายยาเสพติดเป็นการตักเตือนผู้อ่านไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ทำให้ผู้อ่านทราบถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับยาเสพติด โดยผ่านผลกระทบที่ตัวละครในนวนิยายได้รับจากการทำสิ่งผิดกฎหมายจำหน่ายยาเสพติด

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อศิลา เป็นคนที่ไม่ทำงาน ใช้เงินของครอบครัว ทุกวันเอาแต่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น เล่นการพนัน ซึ่งทำให้เขาเองมีหนี้สินจำนวนมาก จึงต้องไปคุกคามคนอื่นให้คืนเงินเพื่อให้ตนเองสามารถล้างหนี้ได้ และยังก่อเหตุวางเพลิงไฟที่ฟาร์มเพื่อหวังฆ่าผู้อื่นด้วยเจตนา แต่เนื่องจากศิลาได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินคดี จึงได้ลดโทษครึ่งหนึ่ง แต่ต้องติดคุกตลอดชีวิต ดังความว่า

ส่วนศิลานั้น เนื่องจากโดนข้อหาวางเพลิงและฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา มีโทษประหารชีวิตเช่นเดียวกัน แต่เขาให้การรับสารภาพและให้ความร่วมมือต่อการดำเนินคดี ศาลจึงลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ให้เหลือเพียงจำคุกตลอดชีวิต ถึงแม้เจ้าทุกข์ทั้งสองคดีจะไม่พอใจเอาความและแถลงต่อศาลขอให้พิจารณาโทษในสถานเบา แต่ศาลยังเห็นว่าเป็นความผิดอุกฉกรรจ์ จึงให้ระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตตามเดิม

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 392-393)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ตักเตือนผู้อ่านไม่ให้ทำผิดกฎหมายโดยผ่านการบรรยายตอนสุดท้ายของตัวละครที่ก่อเหตุวางเพลิงไฟที่ฟาร์มของผู้อื่น กฎหมายมีวิธีการลงโทษที่แตกต่างกันสำหรับอาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ตามระดับการลงโทษที่แตกต่างกัน โดยปกติแล้วอาชญากรรมที่ร้ายแรงอย่างการฆาตกรรมและการลอบวางเพลิง ต้องถูกลงโทษประหารชีวิต แต่ในกรณีที่อาชญากรได้รับสารภาพและให้ความร่วมมือต่อการดำเนินคดี ศาลจะลดโทษให้กับอาชญากรตามดุลพินิจของศาล เช่น จากโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต เป็นต้น การนำเสนอการลงโทษผู้ที่ทำผิดกฎหมายตามระดับอาชญากรรมและการลดโทษให้นักโทษที่ได้รับสารภาพและให้ความร่วมมือกับศาลเป็นการตักเตือนไม่ให้ทำผิดกฎหมายแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านทราบถึงระบบของกฎหมายและไม่ทำผิดกฎหมาย ทำให้ผู้อ่านทราบว่า ถึงแม้ได้ทำผิดกฎหมายแล้ว ถ้าหากยอมรับสารภาพและให้ความร่วมมือกับตำรวจ โทษที่จะได้รับอาจได้ลดลง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการตกแต่งเดือนไม่ให้ทำผิดกฎหมายแก่ผู้อ่าน โดยผ่านกลวิธีการให้เห็นผลกระทบของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมาย ให้ผู้อ่านจำกฎหมายไว้ในใจอย่างเคร่งครัด และเตือนให้ผู้อ่านไม่ทำผิดกฎหมาย

4.3 การปลูกเร้า

การปลูกเร้าในงานวิจัยนี้ หมายถึง ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม ที่จะทำความดี ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน มีตัวละครที่เป็นเจ้าของชายของประเทศปราวัวร์ซึ่งเป็นประเทศที่ผู้เขียนจินตนาการสร้างขึ้น ได้นำความสำเร็จในการจัดการฟาร์มของสังคมไทยเป็นตัวอย่างไปปรับใช้ในประเทศของตน และได้ต่อสู้กับคนร้ายเพื่อป้องกันประเทศของตน มีการร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดีเพื่อป้องกันคนในครอบครัว ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความเป็นชาติ ความสำคัญของคนรอบข้าง จึงเป็นอิทธิพลการปลูกเร้าให้รักชาติและการปลูกเร้าให้ร่วมมือกันต่อสู้กับธรรมต่อผู้อ่าน ผ่านกลวิธีการบรรยายเหตุการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 การปลูกเร้าให้รักชาติ

ชาติ คือ สิ่งที่แสดงถึงที่มาที่ไปและความเป็นเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์และตัวบุคคล ซึ่งการสำนึกถึงความเป็นชาติ มีความรักชาติ และมีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติเป็นสิ่งสำคัญของคนในสังคม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้มีอิทธิพลในการปลูกเร้าผู้อ่านให้เกิดความรักชาติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อทิพย์ธารารู้สึกว่าภูวนศซึ่งเป็นเจ้าของชายของประเทศปราวัวร์เป็นคนที่รักชาติและแผ่นดินของตนยอมอุทิศชีวิตให้กับประเทศเพื่อป้องกันประเทศของตน และไม่ยอมให้คนขายชาติทำสิ่งที่มีผลเสียต่อชาติและประชาชน ดังความว่า

ทิพย์ธาราสะท่อนใจ...ผลประโยชน์ทำให้กิเลสตัณหาในจิตใจคนมันพอกพูนหนาขึ้นจนไม่คิดถึงคนอื่นนอกจากตัวเองและพรรคพวกจริง ๆ เธอค่อย ๆ ดันตัวขึ้นจากแผ่นอกกว้าง มองเขาด้วยสายตาหวังใย เมื่อคิดถึงภาพครั้งแรกที่เห็นเขาในห้องไอซียู ซึ่งเธอกับแพทย์อีกหลายคนพากันประหลาดใจว่าเขารอดชีวิตมาได้อย่างไร แต่พอได้ฟังที่เขาเล่าแล้ว ก็เข้าใจทันทีว่าเลือดรักชาติและแผ่นดินเกิดของเขาคงเข้มข้นและรุนแรงมากพอที่จะไม่ยอมปล่อยพวกคนขายชาติมาฉกฉวยผลประโยชน์จากประชาชนไปง่าย ๆ ได้

(ธราหิมาลัย. 2552 : 217)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ปลุกเร้าให้ผู้อ่านรักชาติโดยผ่านการบรรยายจากมุมมองของตัวละครที่ชื่อทิพย์ธาราที่ได้พบเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ของตัวละครที่ชื่อภูวนศว่าถึงแม้ว่าตัวละครที่เป็นเจ้าชายถูกทำร้ายได้รับบาดเจ็บสาหัส แต่ก็ไม่ยอมแพ้ให้คนร้ายเอาประเทศของตนไป ยังพยายามหาวิธีที่ช่วยประเทศ ประเทศปาวัตร์ของตัวละครในเรื่องแม้ว่าเป็นประเทศที่สร้างขึ้นมา แต่ทำให้ผู้อ่านได้นึกถึงประเทศของตนเองด้วย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ ประชาชนไทยรัก เคารพ และชื่นชมพระเจ้าอยู่หัวและประเทศของตนเอง มีความภูมิใจในความเป็นคนไทย การนำเสนอการต่อสู้กับผู้ที่จะทำร้ายชาติเป็นการปลุกเร้าให้เกิดความรักชาติแก่ผู้อ่าน ภูมิใจในความเป็นชาติ มีความผูกพันห่วงแหนกับชาติของตนเอง ยอมเสียสละเพื่อปกป้องประเทศชาติของตนเอง

นอกจากนี้ ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเรื่อง ธาราหิมาลัย ของ ณาธา ยังได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อราจีฟซึ่งเป็นเพื่อนและองค์กรักษ์คนสนิทของเจ้าชายภูวนศได้บอกภูวนศว่า เขากำลังรวบรวมผู้คนที่จะรักภักดีเพื่อต่อต้านการกระทำอันชั่วร้ายของพวกคิดก่อการกบฏและพยายามหาวิธีช่วยภูวนศกลับประเทศของตน ดังความว่า

ราจีฟยังเล่าถึงม้อมิตที่ต้องการจะล้มราชบัลลังก์ พวกนั้นไม่ต้องการกระทำอย่างออกอาจ แต่ต้องการลอบปลงพระชนม์องค์เหนือหัวอย่างเงียบ ๆ เพื่อไม่ให้เป็นที่สงสัยของประชาชน เพราะยังมีชาวบ้านจำนวนมากที่จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ผู้เป็นองค์ประมุขของประเทศ หากพวกเขากระทำการรุนแรง ก็อาจเกิดการประท้วงหรือจลาจลขึ้นได้

และยังบอกอีกว่ารู้ที่กบดานของเขาแล้ว และกำลังรวบรวมผู้คนที่จงรักภักดีเพื่อต่อต้านการกระทำอันชั่วร้ายของพวกคิดก่อการกบฏ จากนั้นจะพยายามหาวิธีพาเขากลับประเทศให้จงได้ และจะใช้บลิ๊อกที่เขาสร้างขึ้นมาเพื่อติดต่อกัน ทั้งไม่ลืมบอกให้เขาเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์มือถือใหม่ เพราะหมายเลขเดิมนั้นอาจถูกติดตามเพราะได้โทรไปหารุณในวันก่อน...

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 209)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ปลุกเร้าให้ผู้อ่านรักชาติโดยผ่านการบรรยายตัวละครที่ปกป้องประเทศของตน ลักษณะหนึ่งของสังคมไทย คือ สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงปกครองมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคนไทย เพราะฉะนั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยจึงมีอิทธิพลต่อสังคมไทย การนำเสนอการปกป้องประเทศของตนไม่ให้คนร้ายล้มราชบัลลังก์ เป็นการปลุกเร้าผู้อ่านให้รักชาติทำให้ผู้อ่านเห็นว่าในส่วนของข้าราชการก็มีความรักเทิดทูนทำงานเพื่อชาติ และยังทำให้ผู้อ่านเห็นลักษณะของประเทศไทยและความสำคัญของการรักชาติ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการปลูกเร้ารักชาติแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านคนไทยนึกถึงชาติของตนเอง และทำให้ผู้อ่านมีความภูมิใจในความเป็นชาติไทย มีความผูกพันหวงแหน และยอมเสียสละเพื่อปกป้องประเทศชาติของตนเอง

4.3.2 การปลูกเร้าให้ร่วมมือกันต่อสู้กับอธรรม

คนเราอยู่ในสังคมมนุษย์ที่เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ ใช้ชีวิตร่วมกันและช่วยเหลือกันซึ่งกันและกัน ซึ่งการร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวงพ้องเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการต่อสู้กับคนร้ายเพื่อป้องกันคนรอบข้าง ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของการร่วมมือกันและความสำคัญของคนรอบข้างตัว จึงเป็นอิทธิพลการปลูกเร้าให้ผู้อ่านร่วมมือต่อสู้กับอธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่ออัคนีกำลังจะต่อสู้กับกลุ่มคนก่อเรื่องที่มีตัวละครที่ชื่อศิลาเป็นผู้นำ เนื่องจากมีความขัดแย้งระหว่างครอบครัวทั้งสองและการแย่งคนรักในสมัยเรียน ศิลาไม่พอใจอัคนีมาตลอดเวลา จึงพาคนอื่นมาทำร้ายอัคนี ศักดิ์ซึ่งเป็นพนักงานของอัคนีหาวิธีมาช่วยอัคนีต่อสู้กับศิลา เพราะอัคนีไม่เพียงเป็นเจ้านายของเขา แต่ยังเป็นคนที่มิบคุณกับเขาด้วย ดังความว่า

“จะตายทำอยู่แล้วยังทะเล้นอีกนะ” อัคนีพยักพืดไปที่กลุ่มชายฉกรรจ์
ซึ่งยืนถ่มมึงทิ้งอยู่มากมาย
“ถ้าเพื่อปกป้องนาย ถึงตายศักดิ์ก็ยอม” ศักดิ์หันมายกคิ้วทำหน้า
ทะเล้น

อัคนีส่ายศีรษะ ถึงแม้ศักดิ์จะเหมือนคนทะเล้น แต่เขาก็รู้ดีว่ามันเป็นคนพูดจริง เขานึกขอบใจมันที่ไม่ทอดทิ้งเขาทั้ง ๆ ที่ความตายกำลังรออยู่ตรงหน้า นี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่มันเข้ามาช่วยหลังจากเขาต้องเปลี่ยงพล้ำ หากเป็นหลายต่อหลายครั้งที่เจ้าศักดิ์ยอมสั้ตายถวายหัวเพื่อเขา นั่นจึงเป็นเหตุให้เขารักมันมากกว่าคนงานคนอื่น ๆ ในฟาร์ม

“เอ็งรีบหนีไปเถอะ ครั้นนี้มันเกินมือวะ” อัคนีร้องบอกด้วยความเป็นห่วง “โห...ไม่ห่วงตัวเองเลยนะ สะบักสะบอมอย่างนี้”

“เอ็งจะเอาอะไรไปสู้กับพวกมัน” ชายหนุ่มตวาดใส่ ก่อนจะเจ็บจี๊ดที่บาดแผลจนต้องซู้ตปาก

“ไอ้ศักดิ์มันก็มีดีนะครับ...เจ้านาย” มันลากเสียงยาวเลียนแบบผู้ประกาศทางโทรทัศน์คนหนึ่ง หันไปดูข้างหลังสิครับ”

อัคนีขมวดคิ้ว ก่อนจะหันไปดูอย่างยากลำบาก แล้วเขาก็พบว่าชายหนุ่มหลายสิบคนยืนถือไม้บั้ง กระทะบั้ง ตะหลิวบั้งด้วยใบหน้าที่เอา

เรื่องพอสมควร เขาจำได้ว่า คนหนึ่งคือเจ้าของร้านยิปโปที่เขากำลังจะไปชิง
หมื่นน้อยมาให้คนรัก

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 271)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ปลุกเร้าผู้อ่านให้ร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้องโดยผ่านการบรรยายเรื่องราวและการสนทนาของตัวละครที่ได้พบการก่อเรื่องจาก ตัวละครอื่นว่า ไม่ทิ้งผู้อื่นเมื่อพบอันตราย และหาทางออกเพื่อช่วยพ้นจากอันตราย คนไทยเป็นคนที่ ให้ความสำคัญกับความกตัญญูมากและชอบให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อเห็นผู้อื่นต้องการ ความช่วยเหลือหรือเดือดร้อนอยู่ จะรีบไปช่วย การนำเสนอการร่วมมือต่อสู้กับคนร้ายเป็นการปลุกเร้า ผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกอีกเข็มให้ร่วมมือกันต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้อง ทำให้ผู้อ่านนึกถึงว่า ไม่ว่าจะ เป็นคนที่รู้จักหรือเป็นคนแปลกหน้า ควรพยายามช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อพวกเขาต้องการและปกป้อง พวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคนที่มิบุญคุณกับตนเอง หรือในกรณีที่คนอื่นกำลังประสบกับคนเลว

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ช่อนกลิ่น ได้กล่าวถึงตัวละครที่ ชื่อไกรภพสังคนอื่นให้ทำร้ายพ่อของอัจจิมา เพราะไม่ได้ที่ดินจากเขา แต่อัจนี้ได้ร่วมมือกับอัจจิมาช่วย ให้พ่อของอัจจิมาพ้นจากอันตราย ดังความว่า

“พ่อระวัง” เธอร้องตะโกนก่อนจะผลักรถของบิดาล้มลง เป็นจังหวะ
เดียวกันกับที่เสียงปืนลั่นขึ้นมาจนเกิดความโกลาหลขึ้น...

เบรียง...เสียงปืนดังสนั่นทำเอาอัคนีสะดุ้ง เขาเหลือบไปมองกระจก
ส่องหลังก็เห็นรถคันหนึ่งกำลังแล่นมาทางเขา ชั่วแวบหนึ่งเขาเห็นปืนและได้
ยินเสียงกริโตร้องสับสนวนวนวาย

อัคนีตัดสินใจรอจังหวะจนมอเตอร์ไซด์คันนั้นแล่นมาได้ระยะ จากนั้น
จึงผลักประตูรถของตัวเองออกไปทันที มอเตอร์ไซด์คันนั้นกระแทกกับ
บานประตูอย่างจัง หยุดความเร็วของมันลงได้อย่างชะงัก จนร่างสองร่างที่
อยู่บนนั้นลอยละลิวข้ามประตูรถของเขาไปนอนดิ้นอยู่บนพื้นถนน

เจ้าหนุ่มผมยาวกระโดดลงจากรถแล้ววิ่งไปกระซอกหมวกกันน็อก
ออก เขาตกใจเมื่อเห็นว่านั่นคือคนที่มาตามจับตัวศิลาตอนที่เขาไปช่วย

อัจจิมาจากเงื้อมมือไกรภพ ชายหนุ่มไม่รอช้า เขารีบปลดปืนของ
พวกมันทันที

(ดวงใจอัคนี. 2552 : 364)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ปลุกเร้าผู้อ่านให้ร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้อง พวกพ้องโดยผ่านการบรรยายฉากที่ตัวละครกำลังได้พบเจอ ในสังคมไทย บุคคลทั่วไปสามารถมีอาวุธ ปืนในครอบครองได้ในกรณีที่ขออย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ในเวลาเดียวกันก็หมายความว่า

มีความเป็นไปได้ที่คนร้ายจะเป็นเจ้าของปืน ซึ่งจะมีเหตุการณ์ที่คล้ายกับในนวนิยายเรื่องนี้เกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตประจำวันของเราได้ ดังนั้น ต้องมีความตระหนักรู้ด้านการป้องกันตัวเอง ในกรณีที่พบเจอผู้อื่นอยู่ในอันตราย ควรจะใจเย็นหาทางป้องกันตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นพ้นจากอันตราย การนำเสนอการต่อสู้กับคนร้าย ป้องกันคนรอบข้างตัวเป็นการปลุกเร้าให้เกิดการร่วมมือกันต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้องแก่ผู้อ่าน เหตุการณ์ในเรื่องสามารถเป็นแบบอย่างทำให้ผู้อ่านทราบว่าเมื่อพบเจออันตรายควรตั้งสติ ใจเย็นพยายามหาทางแก้ไข และให้ผู้อ่านทราบการร่วมมือกันและความสามัคคีจะทำให้ผ่านเหตุการณ์ร้ายแรงไปได้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ รัมแก้ว ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อ คมเดชมาขโมยแผ่นซีดีที่มีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับธารารินรีสอร์ดที่ห้องทำงานของโมกซ์ แต่โมกซ์กับเมอเอมเข้ามาพบพอดีจึงเกิดการต่อสู้เพื่อปกป้องรักษาสถานที่ทำงาน เพราะถ้าหากถูกคมเดชนำแผ่นซีดีไปจะมีผลเสียต่อการประเมินระดับรีสอร์ดในประเทศไทยของธารารินรีสอร์ด ดังความว่า

*คมเดชหยิบไม้หน้าสามที่ลูกน้องของตนทำหลุดมือขึ้นมาจากพื้น เงื่อ
สุดแขน และครวญนี้กะว่าไม่พลาด*

“อย่า...!”

*พลัก...ไม้หน้าสามในมือกระแทกเข้าที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย
มนุษย์อย่างแรง*

*แต่ไม่ใช่โมกซ์ ที่ไม้ท่อนนั้นได้คมเลือด...หากเป็นหญิงสาวที่ถลาเข้ามา
เอาตัวบังผู้เป็นบิดาไว้ต่างหาก!*

เมอเอมทรุดลงไปนอนสลบเหมือด

“เสือกจริง!”

*คมเดชกัดฟันกรอด ตั้งใจจะเข้ามาซ้ำ แต่ยั้งซ้ำกว่าที่ทับกับเจ้าหน้าที่
รักษาความปลอดภัยสองคนของแมกไม้วัลเลย์ฝ่าเปลวไฟที่เริ่มระอุเข้ามา
และ...เปรี้ยง!*

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 269)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ปลุกเร้าผู้อ่านให้ร่วมมือกันต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้องโดยผ่านการบรรยายฉากที่ตัวละครที่ชื่อเมอเอมต่อสู้กับคนร้าย เพื่อปกป้องพ่อของเธอไม่ให้บาดเจ็บ คนในครอบครัวเป็นคนที่สำคัญในชีวิตของเรา โดยเฉพาะพ่อแม่ เพราะเป็นคนที่ให้ชีวิตแก่เรา มีคุณต่อเรา เราในฐานะที่เป็นลูกควรมีความกตัญญูกับพ่อแม่ การนำเสนอการร่วมมือต่อสู้กับคนร้ายและปกป้องคนในครอบครัวเป็นการปลุกเร้าให้ร่วมมือต่อสู้กับธรรมชาติต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของคนรอบข้าง ให้เป็นคนที่มีความกตัญญู

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการปลุกเร้าผู้อ่านให้ร่วมมือต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้อง ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้ความสามัคคีและความกล้าหาญ เป็นวิธีที่จะต่อสู้กับคนไม่ดีอย่างได้ผล ทั้งยังทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของคนที่เกี่ยวข้องกับเรา ว่า คนรอบข้างไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือใครก็ตาม เป็นคนที่ให้ความอบอุ่น กำลังใจ และความช่วยเหลือแก่เราเสมอเมื่อเราได้พบอุปสรรคต่าง ๆ ช่วยทำให้เราได้ออกจากความทุกข์ได้

4.4 การชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตจำเป็นต้องมีแนวทางการใช้ชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม จึงจะทำให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าและมีความสุขสบาย ถ้าหากว่ามีแนวทางในการดำเนินชีวิตไม่ถูกต้อง ก็จะทำให้ชีวิตวุ่นวายลำบาก และต้องใช้ชีวิตอย่างทรมานไม่มีความสุข ดังนั้น เราควรมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีเพื่อใช้ชีวิตของเราดำเนินไปด้วยความสุขตลอดไป

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้นำเสนอตัวละครที่มีความรับผิดชอบ การช่วยเหลือคนอื่นและการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยลดการใช้พลาสติก ผ่านกลวิธีการบรรยายการกระทำของตัวละคร ผลงานของตัวละครและบทสนทนาของตัวละคร จึงมีอิทธิพลชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตต่อผู้อ่านในด้านการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ด้านการช่วยเหลือคนอื่น และการชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 การชี้แนวทางให้รู้จักความรับผิดชอบ

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตัวละครหลักมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานและต่อสังคม ตัวละครที่มีความรับผิดชอบประสบความสำเร็จในการทำงานและยังได้รับการชมเชยจากคนอื่นด้วย จึงมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในการชี้แนวทางให้รู้จักความรับผิดชอบ มีตัวอย่างดังนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธาราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อ ภูวนศมีมีความรับผิดชอบในการทำงาน ได้รับคำชื่นชมจากเจ้านายและเพื่อนร่วมงานในฟาร์ม และยังอาจจะให้ขึ้นเป็นหัวหน้าฝ่ายในอีกไม่นานหากทำงานได้อย่างดีต่อไป ดังความว่า

หลายวันหลังจากนั้น เหตุการณ์ภายในไร่ยังคงราบเรียบเหมือนดังเช่นปกติ อัครนี่ค่อนข้างพอใจกับการทำงานของคนงานใหม่ และเอ่ยชมหลายครั้งระหว่างรับประทานอาหารพร้อมหน้าพร้อมตากันว่ามีไหวพริบดีเพื่อน ๆ คนงานด้วยกันก็รักชอบ ชมว่าทำงานขยันขันแข็งไม่กินแรงเพื่อน ทำให้คนฝากงานยิ้มหน้าบานจนหุบไม่ลง แถมอัครนี่ยังบอกอีกว่าในอีกสองสามเดือนข้างหน้า ถ้าภูวนศยังมีผลงานดีเช่นนี้ เขาอาจจะแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ เพราะมีความรับผิดชอบในการทำงานสูงอย่างที่เขาคาดต้องการ

(ธาราหิมาลัย. 2552 : 243)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางให้รู้จักการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายตัวละครที่ทำงานดีและได้รับการชมเชยจากคนอื่น ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สำคัญและสิ่งที่จะต้องมีไม่ว่าอยู่ในสถานภาพใดก็ตาม ความรับผิดชอบเป็นหัวใจสำคัญของงานต่าง ๆ ทุกงานทุกตำแหน่ง คนที่มีความรับผิดชอบจึงเป็นคนที่คนอื่นชอบและชื่นชม การนำเสนอการชื่นชมตัวละครที่มีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นการชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเห็นว่าผลประโยชน์ของการมีความรับผิดชอบจะมีผู้อื่นมาชื่นชม และยังทำให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอีกด้วย จึงชี้ให้ผู้อ่านทราบว่าควรเป็นคนที่มีความรับผิดชอบในการดำรงชีวิต

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อปฐพีหรือดินรับผิดชอบจัดการรักษากิจของนายเจนกิจและไปเยี่ยมเจนที่โรงพยาบาลเสมอ เนื่องจากเจนได้รับบาดเจ็บเพราะเขา ดังความว่า

“ว่าแต่เมื่อคืนเจนเป็นยังไงบ้างครับ?”

สีหน้าปฐพียุ่งยากขึ้นมาเมื่อได้ยินคำถาม เพราะนั่นเป็นสิ่งที่เขากังวลอยู่ตั้งแต่เมื่อคืนเช่นกัน

“ไม่ค่อยดี ผ่าตัดแล้ว แต่มีอาการติดเชื้อ วันนี้ฉันคงต้องแวะไปคู่อีก”

“ความจริงคุณดินไม่ต้องไปเอง...”

“ไม่ได้หรอก เจนเจ็บเพราะฉัน ฉันต้องรับผิดชอบด้วยตัวเอง”

นทีถอนใจเบา ๆ ไม่ได้ทักท้วงมากไปกว่านั้น เพราะนี่ไม่ใช่ครั้งแรกที่ปฐพียืนยันเช่นนี้ แต่เขาทำมาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เป็นเวลานานปีแล้ว

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 106)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางให้รู้จักการรับผิดชอบต่อผลกระทาของตนแก่ผู้อ่านผ่านการบรรยายเรื่องราวและการสนทนาของตัวละคร การรับผิดชอบต่อผลกระทาที่ไม่พึงประสงค์จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ต้องการรับผิดชอบต่อคนอื่น การมีความรับผิดชอบต่อผลกระทาของตนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นการยอมรับความผิดของตนและตั้งใจจะเฝ้าระวังความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยการกระทาผิดของตน คนที่มีความรับผิดชอบจะได้รับความไว้วางใจ ความช่วยเหลือ และสนับสนุนจากผู้อื่น โดยการมีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นการชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านทราบว่า เมื่อแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง พวกเขาสามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดี สังคมที่มั่นคงและกลมกลืน และส่งเสริมสังคมให้พัฒนาและก้าวหน้าได้

อีกตอนหนึ่งในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนเรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ยังได้กล่าวถึงปฐพีไม่เพียงแต่รับผิดชอบเรื่องของเงินซึ่งเป็นพนักงานของรีสอร์ทของเขาที่ได้รับบาดเจ็บเพราะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเมื่อทำงานในรีสอร์ท ยังรับผิดชอบค่ารักษาของเงินและรับผิดชอบต่อดูแลครอบครัวของเงินอีกด้วย ดังความว่า

ทุกครั้งที่ยังรู้ว่านายเงินก็เข้าโรงพยาบาล เขาจะต้องรีบเข้ามาเพื่อดูอาการว่านายเงินก็ปลอดภัย และเพื่อจัดการเรื่องค่าใช้จ่ายทุกบาททุกสตางค์ ไม่เคยขาดตกบกพร่อง รวมถึงการรับผิดชอบต่อดูแลครอบครัวของนายเงินก็ด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่นายเงินก็ต้องบาดเจ็บระหว่างการทำงานในรีสอร์ท

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 257)

จากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางให้รู้จักการรับผิดชอบต่อผู้อื่นที่เกิดความเสียหายเพราะตัวละครเองแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายเรื่องราวของตัวละคร คนเราไม่เพียงแต่ต้องมีการรับผิดชอบต่อตนเองเท่านั้น ยังต้องรับผิดชอบต่อคนอื่นด้วยเหมือนกัน โดยเฉพาะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบเกิดความเสียหายเพราะตนเอง ควรรับผิดชอบต่อส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เจ้านายควรมีความรับผิดชอบต่อพนักงานที่ได้บาดเจ็บเพราะการทำงาน การนำเสนอความรับผิดชอบต่อจ่ายค่ารักษาและการดูแลครอบครัวของพนักงานที่เกิดอุบัติเหตุเพราะงานเป็นการชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่หลบหนีความรับผิดชอบต่อตนเอง

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ยังได้กล่าวถึงปฐพีบอกให้หมิวว่าจะรับผิดชอบต่อส่งแอมเมกลับห้องเนื่องจากแอมเมมาแล้วไม่มีสติ และแอมเมเป็นพนักงานของรีสอร์ทของปฐพีด้วย ปฐพีกลัวหากให้เธอกลับเองอาจจะพบอันตราย ดังความว่า

“ฉันบอกให้พาขึ้นมาก็พาขึ้นมาสิ...” ปฐพีสั่ง หน้าตาจริงจัง “...ฉันเป็นต้นเหตุที่ต้องรับผิดชอบต่อ...เหมือนกับเรื่องเงิน ที่ฉันก็ต้องรับผิดชอบต่อเหมือนกัน”

ได้ยั้งตั้งนั้น นทีก็เอียงไม่ออก ยอมเปิดประตู ยัดร่างอ่อนปวกเปียกของนางสาวชะเอมขึ้นไปบนรถของผู้เป็นนาย

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 117)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางให้รู้จักการรับผิดชอบต่อคนในปกครองแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายการกระทำและคำพูดของตัวละครที่เป็นหัวหน้าให้เลขาฯ การพาพนักงานของเขากลับห้องพักอย่างปลอดภัย ผู้คนที่อาศัยอยู่ในโลกมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันจึงมีความรับผิดชอบต่อแตกต่างกันไปด้วย เช่น พนักงานต้องมีความรับผิดชอบต่องานตามหน้าที่ของ

ตนเอง แต่เจ้านายก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อนักงานด้วยเช่นกัน การรับผิดชอบต่อผู้อื่นจึงเป็นการรับผิดชอบต่อตนเองในเวลาเดียวกัน การนำเสนอการพาดพิงงานกลับห้องพักอย่างปลอดภัยเป็นการชี้แนะทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านทราบว่า ควรมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นด้วยนอกจากรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองแล้ว

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการชี้แนะทางในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยการรับผิดชอบต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้ความสำคัญของการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ต่อคนอื่น ต่อครอบครัว และต่อสังคม ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อ ไม่หลบหนีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความกล้าหาญรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองกระทำผิดไว้หรือเป็นผลกระทบที่เกิดจากตนเอง

4.4.2 การชี้แนะทางในการช่วยเหลือคนอื่น

การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นคุณธรรมที่งดงาม เมื่อคนเราเผชิญหน้ากับอุปสรรคต่าง ๆ นานา สิ่งที่ต้องการที่สุดจะเป็นความช่วยเหลือจากผู้อื่น ทุกคนต้องการความใส่ใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้น การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญและขาดไม่ได้ในสังคม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างตัวละครหลาย ๆ ครั้ง จึงมีอิทธิพลในการชี้แนะทางในการช่วยเหลือผู้อื่นแก่ผู้อ่าน มีตัวอย่างดังนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องธราหิมาลัย ของ ณาธา ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อทิพย์ธราเป็นหมอที่มีความเมตตา ชอบช่วยเหลือคนอื่นไม่ว่าจะเป็นคนไข้หรือคนงานในฟาร์ม ทิพย์ธราจึงช่วยเหลือภูวนศซึ่งเป็นเจ้าชายของประเทศปาว์ดร์ที่ถูกทำร้าย และรักษาตัวที่โรงพยาบาลที่เธอทำงานอยู่ ทั้งให้ที่พักอาศัยและให้ทำงานที่ฟาร์มโคนม ดังความว่า

“ครับ คุณผู้หญิง” ภูวนศตอบ รู้สึกซาบซึ้งใจสิ่งที่เธอช่วยเหลือเขา ยิ่งนึกทั้งไม่ยอมให้เขานั่ง ๆ นอน ๆ อยู่เฉย ๆ ที่ห้องและให้เริ่มงานทันที แม้จะเป็นงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ยังดีกว่านั่งอยู่แต่ในห้องเป็นไหน ๆ เขาอดรำเสียดไปทางพี่ชายหน้าคุดของเธอไม่ได้ ที่ยื่นเท้าสะเอวคุมเชิงอยู่ตรงประตู แล้วอดซาใจไม่ได้ว่าท่าจะหวงน้องจัดจนถึงขั้นไม่ยอมปล่อยให้ตามลำพังกับผู้ชายคนไหน...

(ธราหิมาลัย. 2552 : 130)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนะทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายการกระทำของตัวละครที่เป็นหมอมว่า นอกจากช่วยคนไข้หายป่วยแล้วยังช่วยให้มีงานทำ และมีที่อยู่ คนไทยส่วนใหญ่เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือคนอื่น นอกจากได้ทำหน้าที่ของตนเองแล้วยังชอบช่วยคนอื่นให้พ้นจากความยากลำบาก เพราะการช่วยเหลือผู้อื่นก็เหมือนช่วยตนเอง เพราะเมื่อตนเองประสบปัญหา ผู้อื่นก็จะกลับมาช่วยเรา การนำเสนอการช่วยคนอื่นของตัวละครเป็นการ

ชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นว่าการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นต้องช่วยเหลืออย่างเหมาะสมตามสถานการณ์และความต้องการของผู้ที่ถูกช่วยเหลือ และทำให้ผู้อ่านยอมช่วยเหลือที่มีความยากลำบาก พยายามเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคม

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึง ตัวละครที่ชื่อไกรฤทธิ์เป็นแพทย์แผนไทยและมีความรู้เรื่องสมุนไพรรักษาโรค แต่เคยเป็นหมอดำมาก่อน ทิพย์ธาราอยากเรียนความรู้เรื่องแพทย์แผนไทยและสมุนไพรรักษาโรคจากไกรฤทธิ์เพื่อนำไปใช้ในประเทศปารวตริ แม้ไกรฤทธิ์ไม่ยอมให้ลูกกับเมียอยู่ต่อที่ไร่รุ่ง แต่สุดท้ายก็ตกปากรับคำว่าจะช่วยทิพย์ธารา เพราะอยากช่วยผู้อื่นเหมือนกัน ดังความว่า

“คุณลุงอย่าปฏิเสธเลยนะคะ ถ้าคุณลุงยอมสอนความรู้เรื่องแพทย์แผนไทยและสมุนไพรรักษาโรคให้น้ำ คุณลุงจะได้บุญได้กุศลใหญ่หลวงเชียวนะคะ น้ำเองก็จะได้นำความรู้ที่คุณลุงถ่ายทอดไปตัดแปลงและเผยแพร่ให้แก่ประชาชนที่นั่นไงคะ”

ไกรฤทธิ์เริ่มลำบากใจเมื่อบุคคลที่กำลังขอความช่วยเหลือเขาเป็นถึงมกุฎราชกุมารแห่งปารวตริกับพระชายา อีกทั้งชายชราเองก็อยากช่วยคนป่วยไม่ว่าจะเป็นชาติภาษาใดก็ตาม แต่หากตกปากรับคำช่วย ไกรฤทธิ์ก็ต้องหอบลูกเมียกลับไปอยู่ที่ไร่รุ่งต่อไปให้เหมือนหน้าผู้ชายคนนั้น

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 432)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นได้ว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายเรื่องราวและคำพูดของตัวละครที่ยอมนำความรู้ที่ตนมีสอนให้คนอื่น เรื่องส่วนตัวก็จะกลายเป็นเรื่องเล็กน้อยที่สามารถมองข้ามไปได้ เพราะการช่วยเหลือคนอื่นเป็นสิ่งที่มีความค่าต่อตนเอง ผู้อ่านและยังรวมไปถึงสังคม การนำเสนอการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับแพทย์แผนไทยและสมุนไพรรักษาโรคแก่คนที่ต้องการอย่างไม่เห็นแก่ตัวเป็นการชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านนึกถึงการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญหนึ่งในสังคม และทำให้ผู้อ่านยอมอุทิศตน และเป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคมด้วยการช่วยเหลือผู้อื่น

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องดวงใจอัคนี ของ ซอนกลิ่น ได้กล่าวถึง พ่อของ อัจฉิมาเป็นเจ้าของที่ดินที่มีชาวบ้านเช่าที่พักอยู่ เขาไล่ชาวบ้านออกจากที่เพื่อสร้างตึกใหม่ขยายธุรกิจของเขา อัจฉิมาจึงช่วยชาวบ้านที่ถูกไล่ออกจากที่พักให้อาหารกิน และฝากให้พนักงานช่วยดูแลชาวบ้านด้วยก่อนที่จะไปเจรจากับพ่อเพื่อให้ชาวบ้านมีที่อยู่ที่พักเหมือนเดิม ดังความว่า

“น้ำมันที่ป่าสงวนนะ ขึ้นบุกรุกเข้าไปมีห้วงโดนจับแน่ ๆ” หญิงสาวไม่เห็นด้วย “เอาจ๊ะ ให้พวกเขาทำที่พักชั่วคราวที่นี้ก่อน เดี่ยวฉันจะไปเจรจากับพ่อคุณ”

“ครับคุณจืด” ชายหนุ่มพยักหน้ารับ
 “ฝากนายด้วยก็แล้วกัน” อัจจิมาเอ่ย พอคณงานของเธอพยักหน้า
 เธอก็กระโดดขึ้นหลังเจ้าโอเลี้ยง ก่อนจะควมมันวิ่งกลับไปบ้าน

[...]

“เป็นไงบ้าง ข้าวต้มที่ทำมาพอกินกันไหม” เธอร้องถามคณงาน
 คนหนึ่งที่เป็นคนแจกจ่ายอาหาร

“เหลือเพื่อครับ คุณจืด”

“ดีแล้ว” อัจจิมาพยักหน้า “ดูแลพวกเขาให้ทั่วถึงนะ”

“ครับผม” คณงานตอบยิ้ม ๆ

(ดวงใจอันนี้. 2552 : 188, 221)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางในการช่วยเหลือผู้อื่นแก่ผู้อ่าน โดยผ่านบทสนทนาของตัวละครที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีที่อยู่ สำหรับคนที่สภาพการเงินไม่ดี ไม่มีที่อยู่เป็นเรื่องลำบากมาก หากไม่มีที่อยู่แล้ว ก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ จึงต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่นแน่นอน การนำเสนอการช่วยจัดการให้มีที่อยู่แก่ผู้ที่ต้องการเป็นการชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความยากจนของสังคม จึงทำให้ผู้อ่านเกิดความต้องการที่จะช่วยเหลือคนอื่นในสังคม

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องวายุภคมนตรี ของ แพรณัฐ แม้ว่าทิวากรไม่ชอบสิ่งที่วายุภคทำ แต่เธอจำได้ที่พ่อสอนมาตั้งแต่เด็กว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญกว่าสิ่งอื่น จึงยอมไปช่วยวายุภค ดังความว่า

เพราะเหตุนี้หญิงสาวจึงหมั่นใส่วายุภคยี่งักที่เป็นต้นเหตุให้เสียเวลา
 หาข้อมูลไปหลายวัน แต่จะให้เธอรอเฉยและปล่อยให้เจ้าของไร่หนุ่มถูก
 ทำร้ายด้วยคุณไสยไปต่อหน้าต่อตากี่ไม่ได้ พ่อไกรสอนมาตั้งแต่จำความได้ว่า
 ช่วยคนสำคัญกว่าทุกสิ่ง อีกทั้งนักเขียนสาวอยากให้คนดีอีร์ัน แบบวายุภค
 ตาสว่างเสียที ดังนั้นเรื่องนิยายจึงจำต้องรอไปก่อน

(วายุภคมนตรี. 2552 : 118-119)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่านโดยผ่านการบรรยายเรื่องราวของตัวละครที่ละเลยความรู้สึกส่วนตัวและให้ความช่วยเหลือผู้อื่น แม้นตนเองมีความรู้สึกไม่ชอบส่วนตัว แต่เพื่อป้องกันผู้อื่นให้พ้นจากอันตรายที่จะเกิดขึ้น ตัวละครยอมละทิ้งความรู้สึกส่วนตัว การนำเสนอความรู้สึกที่ขัดแย้งของตัวละครเป็นการชี้แนวทางให้ผู้อ่านได้เห็นว่าการช่วยเหลือผู้อื่นคือสิ่งสำคัญที่สุด เพราะสามารถทำให้คนอื่นอยู่ห่างจากอันตรายได้ ทำให้ผู้อ่านได้

เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือคนอื่น ทำให้ผู้อ่านไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว และทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่ยอมใช้ความสามารถของตนเองไปช่วยเหลือผู้อื่น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการชี้แนวทางในด้านการช่วยเหลือคนอื่นแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของการช่วยเหลือคนอื่น ชักชวนให้เป็นผู้ที่ยอมและชอบช่วยเหลือผู้อื่นโดยใช้ความสามารถของตนเอง มีความเอื้ออาทรและเป็นคนที่มีความประนีประนอมต่อสังคม

4.4.3 การชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม

ในสมัยปัจจุบัน ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม ทำให้การเปิดโรงงานอุตสาหกรรมมีเพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น การใช้ทรัพยากรที่ไร้เหตุผลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม การรักษาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ เราจึงควรปกป้องสิ่งแวดล้อม เพราะการปกป้องสิ่งแวดล้อมก็คือการปกป้องตนเองให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี การปกป้องสิ่งแวดล้อมสามารถส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ตัวละครลดใช้พลาสติก และนำโถดินเผาใช้แทนขวดพลาสติก และคิดโครงการใหม่ ๆ ที่ช่วยแก้ปัญหาโลกร้อน ทำให้ผู้อ่านได้เห็นสภาพโลกและได้เห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม ผ่านกลวิธีการบรรยายการกระทำของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของการรักษาสิ่งแวดล้อม จึงมีอิทธิพลในการชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่านมีตัวอย่างดังนี้

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ได้กล่าวถึงตัวละครที่ชื่อปฐพีหรือดินเป็นเจ้าของรีสอร์ท เขานำความคิดรักษาสิ่งแวดล้อมมาใช้ในรีสอร์ทของตนเองโดยใช้โถดินเผาบรรจุทุกสิ่งที่ต้องใช้ในห้องน้ำแทนการใช้พลาสติก ดังความว่า

“ทุกอย่างจะบรรจุอยู่ในโถดินเผาเพื่อลดการใช้ขวดพลาสติก เป็นแนวคิดของคุณดินที่จะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งลดการสิ้นเปลืองของสบู่แชมพูที่แขกใช้ไม่หมดด้วย”

ชะเอมมองตามโถดินเผาเล็ก ๆ น่ารักสามโถที่เรียงกันอยู่หน้ากระจกบานใหญ่ในห้องน้ำกว้าง ซึ่งเชื่อมต่อไปยังส่วนอาบน้ำแบบ ‘เปิดโล่ง’ แค่นี้คุณบัวลอยเปิดฝาโถแรก กลิ่นสบู่อาบน้ำหอมอ่อน ๆ แบบธรรมชาติก็ลอยมาเข้าจมูก

(ปฐพีเล่ห์รัก. 2552 : 61-62)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่าน โดยผ่านการบรรยายการกระทำของตัวละครที่นำโถดินเผาแทนขวดพลาสติกในนวนิยาย พลาสติกเป็นอุปกรณ์ที่บรรจุสิ่งของอย่างหนึ่งที่ผู้คนใช้เป็นจำนวนมากในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นถุงพลาสติกหรือ

ขวดพลาสติกก็ตาม เป็นสิ่งที่เราได้พบเห็นทุกวันในปัจจุบันนี้ แต่สำหรับสิ่งแวดล้อม พลาสติกเป็นสิ่งที่อาจทำให้ทั้งมนุษย์และสัตว์ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง การฝังกลบขยะต้องใช้พื้นที่จำนวนมาก และทำให้พื้นที่นั้นกลายเป็นที่เสื่อมโทรมไม่ได้รับการฟื้นฟูเป็นเวลานาน ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืนด้วย ดังนั้น การนำเสนอการไม่ใช้ขวดพลาสติกในการบรรจุสบู่แชมพูเป็นการชี้แนวทางให้ผู้อ่านได้ตระหนักและหันมารักษาสีสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้มีชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน เรื่องปฐมพีเล่ห์รัก ของ ร่มแก้ว ยังได้กล่าวถึงปฐมพีเล่ห์คิดโครงการหลาย ๆ โครงการที่สามารถอยู่เป็นมิตรกับธรรมชาติเพื่อช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อมและช่วยแก้ปัญหาโลกร้อน แม้ว่าจะยังไม่เห็นผลสำเร็จ แต่ก็พยายามคิดต่ออยู่เสมอ ดังความว่า

คุณบัวลอยหันมาวัดสายตาคัล้ายจะค้อน

“ขอโทษ ! คุณคิดในใจกับเรื่องสิ่งแวดล้อม แล้วก็เรื่องโลกร้อนมาตั้งแต่ก่อนจะฮิตเป็นกระแสโครม ๆ อยู่นี่ตั้งนาน เคยคิดโปรเจกต์อะไรหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้รีสอร์ทแห่งนี้เป็นมิตรกับธรรมชาติมากที่สุด เบียดเบียนสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด แต่ว่า...”

(ปฐมพีเล่ห์รัก. 2552 : 62)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางการรักษาสีสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่านโดยผ่านคำพูดของตัวละครในนวนิยายว่า ตัวละครอื่นสนใจสิ่งแวดล้อม จึงพยายามคิดโครงการเพื่อช่วยรักษาสีสิ่งแวดล้อม การรักษาสีสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญมากต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ เป็นเรื่อง que ทุกคนควรช่วยกันเพื่อให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้นตามความสามารถของทุกคน การนำเสนอการอยู่เป็นมิตรกับธรรมชาติเป็นการชี้แนวทางการรักษาสีสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านมีความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในธรรมชาติ หากอยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่ดี ก็จะมีผลกระทบต่อสุขภาพ จึงต้องอยู่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อการรักษาสีสิ่งแวดล้อม

ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเรื่อง วายุภักคมนตรี ของ แพรณัฐ ได้กล่าวถึงตัวละครที่ซื้อทิชากรไม่ซื้อถุงพลาสติกจากแคชเชียร์ เพื่อลดปริมาณขยะและภาวะโลกร้อน ดังตัวอย่าง

“ขอบคุณที่ติดตามผลงานของกะทิเช่นกันคะ” ทิชากรยิ้มแต่รับด้วยความปลาบปลื้ม หญิงสาวเก็บกระเป๋าใส่ตากล้องในย่ามแขกซึ่งตุงกว่าปกติ เพราะมีอาวุธสำคัญซ่อนอยู่ แล้วประคองกล้องอย่างระมัดระวังเพราะหญิงสาวไม่ได้ซื้อถุงพลาสติกมาด้วย เพื่อลดปริมาณขยะและภาวะโลกร้อน

(วายุภักคมนตรี. 2552 : 116-117)

จากตัวอย่างข้างต้นได้เห็นว่า ผู้เขียนได้ชี้แนวทางการรักษาสีสิ่งแวดล้อมที่ดีโดยผ่านการกระทำของตัวละครที่ใช้ผ้าถุงแทนถุงพลาสติก ขยะพลาสติกเป็นขยะชนิดหนึ่งที่ย่อยสลายยาก ขยะพลาสติกมีชื่ออีกเรียกว่า “มลพิษสีขาว” เป็น “มลพิษ” ที่มีผลกระทบต่อโลกมากในปัจจุบัน และ

กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่คุกคามระบบนิเวศ ซึ่งการลดใช้พลาสติกเป็นวิธีหนึ่งที่ดีที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม และช่วยลดปัญหาโลกร้อน หรือนำถุงผ้าหรืออย่างอื่นที่สามารถใช้รีไซเคิลได้มาแทนถุงพลาสติก ก็เป็นอีกวิธีที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี การนำเสนอให้ตัวละครไม่ใช่ถุงพลาสติก เป็นการชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านนำไปใช้ตามในชีวิตประจำวัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลในด้านการชี้แนวทางในด้านการชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่รักชาติและใส่ใจสิ่งแวดล้อม ใส่ใจปัญหาโลกร้อน ควบคุมพฤติกรรมของตนเพื่อให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น นอกจากนี้แล้วยังได้บอกผู้อ่านให้อาศัยอยู่อย่างกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่เบียดเบียน

สรุปได้ว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลต่อผู้อ่านในด้านต่าง ๆ คือ ด้านการกระตุ้นได้กระตุ้นผู้อ่านให้ศึกษาเล่าเรียนตามระบบและกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม และยังได้กระตุ้นประกอบอาชีพ ด้านการสั่งสอนและตักเตือน ได้สั่งสอนให้มีคุณธรรมและประพฤติดีละเว้นความชั่ว ได้สั่งสอนมารยาททางสังคมทั้งการพูดและกิริยา และได้ตักเตือนผู้อ่านไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ด้านการปลูกเร้า ได้ปลูกเร้าผู้อ่านให้รักชาติและร่วมมือกันต่อสู้กับอธรรม ด้านการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต ได้ชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่น และชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อมแก่ผู้อ่าน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน และวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน โดยศึกษานวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ ธาราหิมาลัย ดวงใจอันคนิ ปฐพีเล่ารัก และวายุภักมณฑรา โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ตามขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัย เอกสาร และสรุปผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ มีผลการวิจัย อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1.1 ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน

นวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝันสะท้อนให้เห็นสังคมไทยใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพความเป็นอยู่ ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร ด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านปัญหาของสังคมไทย

1. ด้านสภาพความเป็นอยู่ ที่อยู่อาศัยของคนในสังคมไทยอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุธรรมชาติ มีพื้นที่กว้างใหญ่พอที่สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่อยู่ได้ตามฐานะ และชนชั้นของคนในสังคม ซึ่งผู้มีฐานะดีจะมีบ้านไม้หลังใหญ่ แต่ผู้ที่ยากจนมักจะเป็นบ้านกระท่อมอยู่ด้วยกันทั้งครอบครัว สร้างบ้านมีความเหมาะสมกับภูมิอากาศ และที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตกด้วย อาหารการกินมีประเภทมากมายทั้งอาหารหลักและอาหารว่าง เช่น อาหารพื้นบ้านอย่างส้มตำ ไก่ย่าง อาหารต่างประเทศอย่างสเต็ก สลัด กาแฟ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นอาหารที่มีความหลากหลายของไทยและมีลักษณะผสมผสานทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ อาหารยังมีความสัมพันธ์กับสุขภาพและมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่วนการประกอบอาชีพ มีอาชีพเกษตรกร หมอเจ้าของไร่่อ่งุ่น เจ้าของรีสอร์ท นักเขียน เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่า อาชีพมีความหลากหลาย มีความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพและการประกอบอาชีพต้องพัฒนาศักยภาพ ส่วนกิจกรรมนันทนาการของไทย มีงานวัด การแข่งขันรถเอทีวี และล่องแก่ง ซึ่งกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นกิจกรรมนันทนาการในสังคมชนบทไทย คือ วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมนันทนาการ และการจัดกิจกรรมนันทนาการยังมีความเหมาะสมกับลักษณะทางภูมิศาสตร์

2. ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน คมนาคมมีทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ สะท้อนให้เห็นการพัฒนาของระบบการคมนาคมของสังคม คนในสังคมมีความสะดวกสบายรวดเร็วในการเดินทาง และการติดต่อสื่อสารมีการโทรศัพท์และการใช้อินเทอร์เน็ต ปัจจุบันนี้ การติดต่อสื่อสารโดยผ่านอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วที่สุด เพราะเป็นสมัยเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผู้คนที่นิยมใช้กัน

3. ด้านการศึกษา ในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอตัวละครหลักทุกตัวได้ศึกษาสาขาวิชาที่แตกต่างกัน และทุกคนได้รับการศึกษาสูง หลังจากเรียนจบที่ประเทศไทยยังได้ไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ สะท้อนให้เห็นว่า สาขาวิชาที่หลากหลายและค่านิยมการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย

4. ด้านวัฒนธรรม ความเชื่อและประเพณีในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยให้สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาแก่ประชาชน คนไทยส่วนใหญ่จึงนับถือศาสนาพุทธ แต่ก็ยังมีส่วนที่เชื่อเรื่องไสยศาสตร์อยู่ด้วย ซึ่งคนไทยเชื่อว่าการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ส่วนประเพณี มีประเพณีเกี่ยวกับชีวิต อย่างการแต่งงาน พิธีรดน้ำสังข์เป็นขั้นตอนสำคัญหนึ่งของพิธีสมรสแบบไทย และประเพณีเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอย่างประเพณีเก็บเกี่ยวของุ่น

5. ด้านคุณธรรมจริยธรรม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้นำเสนอตัวละครมีน้ำใจต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้คนที่ต้องการ มีความกตัญญูต่อพ่อแม่และผู้ที่มีบุญคุณต่อตน สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ให้ความเคารพผู้ใหญ่ ความเมตตาและความกตัญญูเป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ดั่งงามของประเทศไทย

6. ด้านปัญหาในสังคม นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน ได้สะท้อนปัญหาในสังคมไทยหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในสังคม เนื่องจากการปลูกฝังในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ปัญหาติดการพนัน และความยากจนแทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย

5.1.2 อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน

นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลต่อผู้อ่านด้านการกระตุ้น การสั่งสอนและตักเตือน การปลูกเร้า และการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต

1. ด้านการกระตุ้น นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันได้กระตุ้นผู้อ่านผ่านบทสนทนาของตัวละครและการบรรยายของผู้เขียนในนวนิยาย ได้แก่ กระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียนตามระบบและกระตุ้นให้ใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงความสำคัญของการได้รับศึกษา ทำให้ผู้อ่านสนใจการเรียนมากขึ้น กระตุ้นให้ประกอบอาชีพ ทำให้ผู้อ่านเห็นความหลากหลายของอาชีพ และสนใจในการประกอบอาชีพในอนาคต

2. การสั่งสอนและตักเตือน นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนได้สั่งสอนและตักเตือนผู้อ่านผ่านบทสนทนาของตัวละครและการบรรยายของผู้เขียนในนวนิยาย ได้แก่ การสั่งสอนให้มีคุณธรรม สั่งสอนให้ประพฤติดีละเว้นความชั่ว ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความดี มีน้ำใจและจิตใจดีงาม ชักชวนผู้อ่านให้เป็นคนที่มีประโยชน์ต่อสังคม การสั่งสอนมารยาททางสังคม สั่งสอนให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความประพฤติดี ทำให้ผู้อ่านรู้จักกาลเทศะ สอนให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความประพฤติดี ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเดิน การยืน การนั่ง หรือการแต่งกาย และการตักเตือนไม่ให้ทำผิดกฎหมาย ทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของกฎหมาย ให้ผู้อ่านจำกฎหมายไว้ในใจอย่างเคร่งครัด และเตือนให้ผู้อ่านไม่ทำผิดกฎหมาย

3. ด้านการปลูกเร้า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนได้ปลูกเร้าผู้อ่านผ่านบทสนทนาของตัวละครและการบรรยายของผู้เขียนในนวนิยาย ได้แก่ การปลูกเร้าให้รักชาติ ทำให้ผู้อ่านสำนึกถึงความเป็นชาติ มีความรักชาติ มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติ การปลูกเร้าให้ร่วมมือต่อสู้กับอธรรม ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้ความสามัคคีกันและความกล้าหาญในการต่อสู้กับคนไม่ดีเพื่อปกป้องพวกพ้อง

4. ด้านการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนได้ชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตแก่ผู้อ่านผ่านบทสนทนาของตัวละครและการบรรยายของผู้เขียนในนวนิยาย ได้แก่ การชี้แนวทางการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ทำให้ผู้อ่านเรียนรู้ความสำคัญของการรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ต่อคนอื่น ต่อครอบครัว และต่อสังคม ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ไม่หลบหนีความรับผิดชอบต่อตนเอง การชี้แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่น ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการช่วยเหลือกันซึ่งกันและกัน ชักชวนให้ผู้อ่านเป็นคนที่ยอมและชอบช่วยเหลือผู้อ่านโดยใช้ความสามารถของตนเอง การชี้แนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้ผู้อ่านเป็นคนที่รักษาธรรมชาติและใส่ใจสิ่งแวดล้อม ใส่ใจปัญหาโลกร้อน ทำให้ผู้อ่านทราบว่าคนเราควรอยู่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝน ผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝนพบว่าด้านสภาพความเป็นอยู่ มีทั้งบ้านไม้หลังใหญ่และบ้านกระท่อมหลังเล็กและบ้านที่สร้างด้วยอิฐ สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของคนที่มีฐานะดีและคนที่มีฐานะยากจน ผู้คนอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีต้นไม้อุดมสมบูรณ์ และที่อยู่อาศัยได้รับอิทธิพลจากตะวันตก คนไทยมีการประกอบอาชีพต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของอาชีพในสังคมไทย และมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาของเศรษฐกิจและสังคม ด้านการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร มีทั้งการคมนาคมทางบก ทางน้ำ

และทางอากาศ สะท้อนให้เห็นการพัฒนาของระบบการคมนาคมของสังคม คนในสังคมมีความสะดวกสบายรวดเร็วในการเดินทาง และใช้โทรศัพท์กับอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาของเทคโนโลยีของสังคม ด้านการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้นและนิยมศึกษาต่อที่ต่างประเทศ ด้านวัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและไสยศาสตร์ และประเพณีการแต่งซึ่งเป็นประเพณีเกี่ยวกับชีวิตและประเพณีเก็บบงุ่นซึ่งเป็นประเพณีการประกอบอาชีพของคนไทย ด้านคุณธรรมจริยธรรม สะท้อนให้เห็นถึงคนไทยมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งงามในด้านการมีความเมตตาและความกตัญญู คนไทยจึงให้ความสำคัญกับการมีความเมตตาและความกตัญญูเป็นอย่างมาก ด้านปัญหาสังคมไทย สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงของสังคมและปัญหาความยากจนยังเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ตรีศิลป์ บุญขจร (2547 : 5) ว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม การสะท้อนภาพนี้ไม่ใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ วรรณกรรมสะท้อนสังคมไทยทั้งในด้านรูปธรรมและนามธรรม รูปธรรม หมายถึง เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านนามธรรม หมายถึง ค่านิยม ความรู้สึก ความปรารถนา และชีวิตจิตใจของคนในทัศนะและความรู้สึกของผู้เขียน และสะท้อนความปรารถนาที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาภาพสะท้อนที่เกี่ยวข้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะเรื่องที่อยู่อาศัย และการคมนาคม ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ CHEN XIAOYUN (2558) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก ผลการวิจัยได้พบว่า ด้านภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรักสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนที่มีฐานะดีจะมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหรา สามารถสร้างบ้านหลังใหญ่และมีคนรับใช้อีกด้วย ส่วนคนที่มีฐานะยากจนจะอยู่บ้านไม้หลังเล็ก และมีการคมนาคมที่อำนวยความสะดวกให้กับคนไทย

2. งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่าน ผลการวิจัยพบว่า นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลด้านการกระตุ้นทั้งกระตุ้นให้ศึกษาเล่าเรียนตามระบบและใฝ่รู้ใฝ่ศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง และกระตุ้นให้ประกอบอาชีพ ด้านการสั่งสอนและตักเตือน ได้สั่งสอนให้มีคุณธรรม ความกตัญญู มีน้ำใจและจิตใจดีงาม สั่งสอนให้มีมารยาททางสังคม รู้จักกาลเทศะ และได้ตักเตือนไม่ให้อำพินิจหมาย ด้านปลูกเร้า ได้ปลูกเร้าให้รักชาติ ภูมิใจในความเป็นชาติไทยและปลูกเร้าให้ร่วมมือกันต่อสู้กับคนไม่ดี ปกป้องพวกพ้อง รู้จักความสามัคคี และด้านการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต ได้ชี้แนวทางให้รู้จักความรับผิดชอบ แนวทางในการช่วยเหลือคนอื่น และแนวทางการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุจิตรา จรจิต (2543 : 33-38)

ได้กล่าวว่า อิทธิพลของวรรณกรรมที่มีต่อสังคม คือ ชี้นำสังคม วรรณกรรมประเภทคำสอน ศาสนา หรือสุภาษิต จะมีอิทธิพลต่อค่านิยมและการปฏิบัติตนของคนในสังคม โดยอิทธิพลของวรรณกรรมประเภทนี้จะค่อยแทรกซึมเข้าไปในวิถีชีวิต ความนึกคิด คตินิยมโดยไม่รู้ตัว ตลอดจนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม วรรณกรรมนอกจากที่ให้ความบันเทิงแก่ผู้คนในสังคม ยังชี้ทิศทางให้แก่ผู้อ่านในด้านการดำเนินชีวิตของตน ให้เห็นปัญหาที่มีอยู่ในสังคม จึงทำให้ผู้อ่านนำเอามาเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติตนของคนในสังคม เนื่องจากอิทธิพลของวรรณกรรมจะอยู่ในวิถีชีวิตและความนึกคิดของเรา

นอกจากนี้ ผลการศึกษาอิทธิพลที่มีต่อผู้อ่าน นวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันมีอิทธิพลด้านการสั่งสอนคุณธรรมให้มีความกตัญญู มีน้ำใจ จิตใจดีงาม และชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตให้รู้จักรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ CHEN CHUNXIAO (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแคว์ พ.ศ. 2553-2555 ผลการวิจัยด้านอิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแคว์ พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่านพบว่า ด้านปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ผู้เขียนทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ความกตัญญูกตเวทิตา ด้านการสั่งสอน ผู้เขียนสั่งสอนผู้อ่านให้เป็นคนดี ด้านการชี้แนวทางในการดำเนินชีวิต ผู้เขียนชี้นำให้ผู้อ่านรักธรรมชาติทั้งต้นไม้และสัตว์ ผลการศึกษาอิทธิพลของนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันที่มีต่อผู้อ่านมีประเด็นสำคัญเหมือนกับผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ด้านการมีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมที่ดีงาม และรักษาสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยเห็นว่า ลักษณะผลการวิจัยที่คล้ายกันเพราะประเด็นที่นำเสนอเป็นสิ่งที่พื้นฐานที่คนในสังคมควรประพฤติปฏิบัติเพื่อสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและการใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังเห็นประเด็นที่น่าสนใจ คือ สังคมในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝันเป็นสังคมชนบทที่กำลังปรับเปลี่ยนเป็นชนบทยุคใหม่ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น มีความสะดวกและทันสมัยในด้านการคมนาคม มีทั้งการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการพัฒนาสังคมชนบทที่เจริญเติบโตขึ้น ด้านการศึกษา ตัวละครหลักทุกคนได้รับการศึกษาสูง สะท้อนให้เห็นว่าคนในชนบทให้ความสำคัญกับการศึกษามากขึ้น ด้านการประกอบอาชีพ สะท้อนให้เห็นการประกอบอาชีพของคนในชนบทมีความหลากหลายของอาชีพที่รองรับการเติบโตของสังคมชนบท

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิเคราะห์ความขัดแย้งในนวนิยายชุด บ้านไร่ปลายฝัน
2. ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดอื่น เช่น สุภาพบุรุษจุฑาเทพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กัณฐาภรณ์ ชันมณี. (2556) **ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของปิยะพร ศักดิ์เกษม**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชนิษฐา ทินวัฒน์. (2549) **ภาพสะท้อนของสังคมด้านการศึกษาและวัฒนธรรมในนวนิยายของ ดอกไม้สด**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551) **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จอมขวัญ สุทธินนท์, พิสมัย ประเสริฐศรี, จิตภูมาศ ดิยวรพันธุ์ และปริยานุช หลาดิน. (2561) ภาพสะท้อนสังคมจากตัวละคร “เมขลา” ในนวนิยายเรื่องแม่เบี้ย. ใน **การประชุมวิชาการด้าน มนุษย์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1**. หน้า 397-407. จังหวัดสงขลา.
- จิรมน สัจฉชัย. (2560) **การดัดแปลงนวนิยายชุดผ้า ของ พงศกร เป็นบทละครโทรทัศน์**. รายงาน การวิจัย. (สาขานิเทศศาสตร์ นวัตกรรมสื่อสารมวลชน) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย.
- ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. (2549) **คมความคิดในวรรณกรรมร่วมสมัย**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- ชวลิต สวัสดิ์ผล และคณะ. (2555) **สังคมไทยร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- ชัยวัฒน์ ไชยสุข และสมเกียรติ รัชชัณมณี. (มกราคม-เมษายน 2551) กลวิธีการใช้ภาษาและ ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมบันเทิงคดีของมกุฏ อรฤต. ใน **รมยสาร**. (1) 55-64.
- ช่อนกลิ่น. (2552) **ดวงใจอันนี้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- ฐิติพงศ์ อินทรपालิต. (2560) **การเล่าเรื่องขุนโจรจากเหตุการณ์จริง ในนวนิยายชุด “เสือใบ-เสือดำ” ของ ป.อินทรपालิต**. วิทยานิพนธ์ อ.ด. (สาขาวิชานิเทศศาสตร์) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกานต์ น้าทิพย์. (2554) **การวิเคราะห์บทบาทของพระมหากษัตริย์ในนวนิยายชุด ลูกไม้ของพ่อ**. สารนิพนธ์ ศศ.บ. (สาขาวิชาภาษาไทย) นครปฐม : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณารา. (2552) **ธราทิมาลัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- ดำรงค์ ฐานดี. (ม.ป.ป) **ความรู้เรื่องสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547) **นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เถกิง พันธุ์เถกิงอมร. (2541) **นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาเชิงวิเคราะห์และวิจารณ์**. สงขลา : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. (2546) **สารคดีทางวิชาการ : นวนิยายกับการเมืองไทย ก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 (พ.ศ. 2507-2522)**. กรุงเทพมหานคร : แชน โฟร์ พรีนติ้ง.
- ธานีวัฒน์ บุญโต. (2542) **ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บุรพา**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บรรเทิง พาพิจิตร. (2547) **สังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- บุญยืน จุลทอง. (2542) **ความรู้พื้นฐานทางวรรณกรรม**. สงขลา : โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ประชิด สุกณะพัฒน์. (2548) **วิถีไทย**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.
- ปาจริย์ ช่วยบุญ. (มกราคม - มิถุนายน 2561) “ภาพสะท้อน “แม่ศรีเรือน” ในนวนิยายชุด สุภาพบุรุษ จุฬาเทพ” ใน **วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. (1) หน้า 117-142.
- พระมหาสนอง ปัจโจปการี. (2553) **มนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัทธา สายหู. (2544) **กลไกของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัทธา สายหู. (2548) **ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์เสศ.
- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542) **วรรณคดีสังคมและการเมือง**. อุบลราชธานี : คณะมนุษยศาสตร์และสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิมาน แจ่มจรัส. (2556) **เขียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.
- เพ็ญจันทร์ มาประชา. (2541) **การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายของนิเวศน์ กันไทยราษฎร์**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทย) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร. (2546) **การดำรงชาติไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : วังอักษร.
- แพรวณัฐ. (2552) **วายุภักมณฑรา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542) **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ยุบลวรรณ ต้นเฮียรรัตน์. (2557) **มนุษย์กับสังคม = Man and society**. พิมพ์ครั้งที่ 15. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ร่วมแก้ว. (2552) **ปฐพีเล่ห์รัก**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552) **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร : ยูเนี่ยน อุลตราไวโอเล็ต.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554) **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554**. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรวิฑูร์ สุวรรณฤทธิ์. (2546) **วิถีไทย**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- ศุภนุช กำลัหาญ. (2559) **การวิเคราะห์นวนิยายเทิดพระเกียรติชุด “ลูกไม้ของพ่อ”**. การค้นคว้าอิสระ. อ.ม. (สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ) กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2545) **สังคมศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายทิพย์ นุกูลกิจ. (2543) **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547) **มนุษย์กับวรรณกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2543) **สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม : ครอบครัว : ศาสนา : ประเพณี**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฤทัย ชุมเปีย. (2554) **อนุภาคในตำนานกับการสร้างสรรค์นวนิยายชุดป่าหิมพานต์ของเกศณี สมปรีดา**. สารนิพนธ์ ศศ.บ. (สาขาวิชาภาษาไทย) นครปฐม : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อนนต์ ศรีศักดิ์ดา. (2554) **ความรู้พื้นฐานทางวรรณกรรมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อารยา ผังลักษณ์. (2546) **วิเคราะห์นวนิยายชุดล่องไพรของน้อย อินทนนท์**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก) กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิงอร สุพันธ์วิณิช. (2552) **นวนิยายนิทัศน์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิงอร สุพันธ์วิณิช. (2551) **รัก ทุกข์ สุข โศกในงานวรรณกรรมไทย : ภาพสะท้อนสังคม จากอดีตสู่ปัจจุบัน**. กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- อิงอร สุพันธ์วิณิช. (2552) **เลื่อมลายสายรุ้ง : ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายปัจจุบันไทย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุกฤษฏ์ เฉลิมแสน. (2557) **ปัญหาสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- CHANG XIAOQU. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมชนบทไทยในนวนิยายของโชติ ศรีสุวรรณ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- CHEN XIAOYUN. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดแผ่นดินแห่งรัก**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- CHUNXIAO CHEN. (2557) **ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว พ.ศ. 2553-2555**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- HUANG PIAOYUN. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายรางวัลสุภาวี่ เทวกุลฯ พ.ศ. 2549-2553**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- LI YUANYUAN. (2559) **ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนกลุ่มอั้งยี่ในนวนิยายชุด เลือดพระนาง**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- LIAO WEIQING. (2561) **ภาพสะท้อนสังคมชาวประมงจากวรรณกรรมของอัศศิริ ธรรมโชติ**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- TIAN RUI. (2559) **ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในนวนิยายชุด มาเฟียเลือดมังกร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHANG XIAOJIAO. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ZHAO YONGMEI. (2558) **ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด พ.ศ 2549-2555**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง) สมุทรปราการ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ข้อมูลออนไลน์

दनัย บวรเกียรติกุล. (3 พฤศจิกายน 2555) **ปัญหาของสังคมไทย**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<http://www.ph.buu.ac.th/SiteAssets/Pages/F4/%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%20%E0%B9%82%E0%B8%94%E0%B8%A2%20%E0%B8%9C%E0%B8%A8.%E0%B8%94%E0%B8%99%E0%B8%B1%E0%B8%A2%20%20%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B8%95%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B8%E0%B8%A5.pdf> (17 กันยายน 2562)

รุจน์ หาเรือนทรง. (2541) **การเปลี่ยนแปลงทางสังคม : ปัญหาสังคม**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<https://www.sw2.ac.th/images/user/root/soc31101/4soc.pdf> (17 กันยายน 2562)

“เรื่องย่อละคร ปฐพีเล่ห์รัก” (16 เมษายน 2553) **เรื่องย่อละคร ปฐพีเล่ห์รัก**, [ออนไลน์]

แหล่งที่มา : <https://drama.tlcthai.com/18625> (9 กันยายน 2562)

“สุภาพบุรุษจุฑาเทพ วรรณกรรมของความรัก” (2012) **The Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ**

สี่ความรัก, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://acit.npru.ac.th/webdev/u_news/download.php?file=20120920102828_acitThu102828.pdf (23 กันยายน 2562)

“4 หัวใจแห่งขุนเขา” (16 เมษายน 2553) **เรื่องย่อละคร วายุภักคมนตรี (4 หัวใจแห่งขุนเขา)**,

[ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<https://drama.tlcthai.com/%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%A0%E0%B8%B1%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%95> (9 กันยายน 2562)

“Pantip”. (1 มีนาคม 2558) **4 หัวใจแห่งขุนเขาตอนออกอากาศดังมากไหม กระแส เรตติ้งเป็น**

อย่างไรบ้าง?, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://pantip.com/topic/33307643>

(23 กันยายน 2562)

ภาคผนวก

เอกสารรับรองคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 18 ตุลาคม 2562

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายชุดบ้านไร่ปลายฝัน
 ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS SITING BAI
 คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
 ประกาศเฮอร์ซิงกิ จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.จริยาวัตร คมพยัคฆ์)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 18 ตุลาคม 2562

เลขที่รับรอง

อ.868/2562

วันที่ให้การรับรอง: 18 ตุลาคม 2562

วันหมดอายุใบรับรอง: 17 ตุลาคม 2564

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	MISS SITING BAI (เกตุรา)
วัน เดือน ปีเกิด	18 กรกฎาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน	279 ถนนรัชดาภิเษก แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
ประวัติการศึกษา	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทย

